

UCHWAŁA NR LV/359/2022
RADY MIEJSKIEJ W DOBRYM MIEŚCIE

z dnia 31 maja 2022 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030

Na podstawie art. 10e ust. 1 i art. 10f ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 559), Rada Miejska w Dobrym Mieście uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dobrego Miasta.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Warmińsko-Mazurskiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Ryszard Łańko

Załącznik do uchwały Nr LV/359/2022
Rady Miejskiej w Dobrym Mieście
z dnia 31 maja 2022 r.

Strategia Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030

Dobre Miasto, maj 2022 r.

Spis treści

Spis treści.....	2
Wprowadzenie.....	3
1. Analiza strategiczna.....	5
1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej.....	5
1.2. Analiza SWOT.....	11
1.3. Drzewo problemów.....	15
2. Rozwój strategiczny Gminy Dobre Miasto.....	17
2.1. Wizja rozwoju Gminy Dobre Miasto.....	17
2.2. Cel główny, cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów.....	18
2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa.....	36
2.4. Obszary strategicznej interwencji w Gminie Dobre Miasto.....	37
2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	49
2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej...	51
3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu.....	62
3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą 2030 roku.....	62
3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.....	63
3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.....	65
3.4. Strategia rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego.....	66
3.5. Inne dokumenty wyższego rzędu.....	68
4. System realizacji Strategii.....	68
4.1. Zarządzanie Strategią.....	68
4.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych.....	75
4.3. Ramy finansowe i źródła finansowania.....	77
Spis schematów, rysunków, tabel.....	79
Załącznik nr 1.Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Dobre Miasto.....	80
Załącznik nr 2. Karta projektu.....	81

Wprowadzenie

Rozwój lokalny stanowi pierwszoplanowy cel każdej jednostki terytorialnej, która dąży do zapewnienia dobrych warunków życia mieszkańców poprzez sprawną politykę społeczną oraz efektywne zarządzanie lokalnymi zasobami. Dlatego też strategiczne planowanie to punkt wyjścia dla pomyślnego rozwoju gminy, a długoterminowa strategia gminy powinna zapewniać zrównoważony rozwój jej obszarów.

Strategia Rozwoju Gminy Dobrze Miasto jest kluczowym dokumentem, który określa cele i kierunki rozwoju Gminy do roku 2030. Jest też nadrzędnym dokumentem względem innych dokumentów planistyczno-strategicznych obowiązujących w Gminie, a także spójnym z dokumentami wyższego rzędu – tj. strategią rozwoju województwa: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* oraz *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030*. Dokument wyznacza ramy dla planów i programów powstających w Gminie podczas jej obowiązywania, przyczyni się także do pozyskiwania środków zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Dobrze Miasto do roku 2030 jest kontynuacją wielu działań i inicjatyw wspierających rozwój gminy, które wynikały z celów i kierunków rozwoju opracowanych w poprzednim dokumencie strategicznym Gminy Dobrze Miasto, tj. *Strategii Rozwoju Gminy Dobrze Miasto do roku 2020*. Aktualizacja dokumentu wynika również z konieczności dostosowania strategii do zmieniającej się sytuacji gospodarczej i społecznej oraz potrzeby reagowania na nowe uwarunkowania rozwojowe. Ponadto w dniu 13.11.2020 roku weszły w życie przepisy wprowadzone ustawą z dnia 15 lipca 2020 roku o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 1378), której celem jest uporządkowanie krajowego systemu dokumentów strategicznych w zakresie polityki rozwoju i zapewnienie jego spójności, jak również zwiększenie efektywności programowania i realizacji strategii, polityk i programów. Obecna *Strategia*, w odróżnieniu od dotychczasowego dokumentu strategicznego określającego długofalowy rozwój gminy, będzie wiązać planowanie społeczno-gospodarcze z przestrzennym. Dzięki temu dokument będzie wspierał trwały i zrównoważony rozwój gminy.

Prace nad *Strategią* rozpoczęto w czerwcu 2021 roku, kiedy to Burmistrz Dobrego Miasta podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania dokumentu. Szczegółowy tryb i harmonogram pracy przyjęto uchwałą nr XLIV/279/2021 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 27 sierpnia 2021 roku w sprawie określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu *Strategii Rozwoju Gminy Dobrze Miasto do roku 2030*. Prace nad stworzeniem strategii oparto na partycypacyjno–eksperckim modelu budowy dokumentów strategicznych. Proces tworzenia *Strategii* poprzedzono przygotowaniem *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dobrze Miasto* oraz przeprowadzeniem warsztatów konsultacyjnych dla przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście i jednostek kluczowych dla rozwoju gminy. Ponadto przeprowadzono badania ankietowe w formie on-line i papierowej.

Strategia składa się z czterech części. Pierwszą część stanowi podsumowanie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dobrze Miasto*, która stanowi Załącznik Nr 1 do niniejszego dokumentu. Diagnoza strategiczna oraz

zawarta w niej analiza SWOT są punktem wyjścia do projektowania rozwoju Gminy. Nazwa SWOT stanowi akronim angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia).

W drugiej części zostały określone następujące elementy: wizja rozwoju, cele strategiczne i operacyjne wraz z kierunkami działania. Ponadto w tej części przedstawiono działania wpisujące się w obszary strategicznej interwencji zawarte w strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, a także określono własne obszary strategicznej interwencji dla Gminy (OSI Turystyka, OSI Ochrona Środowiska, OSI Infrastruktura drogowa, OSI Rewitalizacja, OSI Społeczeństwo). Przedstawiono również model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz rekomendacjami w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. W trzeciej części dokumentu wykazano zgodność *Strategii* z wytycznymi i założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu. W ostatniej części dokumentu pokazano także system realizacji *Strategii* wraz z wytycznymi do sporządzania dokumentów wykonawczych oraz ramy finansowe i źródła finansowania.

Perspektywa czasowa obowiązywania *Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030* jest nawiązaniem do nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej (tj. 2021-2027 wraz z zasadą n+3) i szansą na realizację zaplanowanych działań, które przyczynią się do osiągnięcia zakładanych celów operacyjnych i tym samym celów strategicznych.

Należy jednak podkreślić, że niniejsza *Strategia* nie jest zamkniętym dokumentem i w przypadku zmian zarówno zewnętrznych, jak i wewnętrznych uwarunkowań społecznych i gospodarczych oraz wykreowania nowych projektów, powinna zostać zaktualizowana.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030* został przygotowany zgodnie z art. 10e ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) z uwzględnieniem wniosków z przeprowadzonych konsultacji społecznych (spotkań, badań ankietowych). Po przygotowaniu dokumentu *Strategii*, poddano go konsultacjom społecznym i przedłożono Zarządowi Województwa Warmińsko-Mazurskiego w celu wydania opinii dotyczącej sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii. Po pozytywnym zaopiniowaniu przez Zarząd Województwa, przeprowadzono ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji *Strategii*.

1. Analiza strategiczna

1.1. Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej

W *Diagnozie społeczno-gospodarczej Gminy Dobre Miasto*, będącej Załącznikiem Nr 1 do niniejszej *Strategii*, przedstawiono szczegółową charakterystykę Gminy Dobre Miasto w odniesieniu do powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i Polski, zarówno w aspekcie przestrzenno-środowiskowym, społecznym, jak i gospodarczym. Celem diagnozy było dostarczenie szerokiej wiedzy na temat zjawisk i procesów zachodzących w Gminie na przełomie ostatnich pięciu lat.

Sfera przestrzenno-środowiskowa

Dobre Miasto jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie olsztyńskim, w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego. Jednostkami pomocniczymi samorządu w Gminie Dobre Miasto jest 5 osiedli oraz 23 sołectwa. **Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć osadniczą**, w której centralnym środkiem jest miasto Dobre Miasto. Wśród miejscowości wiejskich istotną rolę odgrywają wsie Smolajny oraz Głotowo. W strukturze zabudowy dominuje zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna i wielorodzinna), przy czym w poszczególnych miejscowościach zabudowa mieszkaniowa jest zintegrowana z innymi funkcjami: rekreacyjną, usługową czy nawet przemysłową.

Gmina Dobre Miasto charakteryzuje się bardzo dobrą zewnętrzną dostępnością komunikacyjną. Przez teren Gminy przebiegają: droga krajowa DK51 oraz drogi wojewódzkie nr 507, 530, 593, a także linia kolejowa nr 211 łącząca Braniewo ze stacją Olsztyn Gutkowo. Na terenie Gminy funkcjonuje systemowa komunikacja publiczna (linia Dobre Miasto – Ogrody, Dobre Miasto - Dywity). Transport pasażerski obsługiwany jest również przez prywatnych przewoźników. Gmina Dobre Miasto położona jest stosunkowo niedaleko lotniska regionalnego w Szymanach (1,5 godz.). Dojazd do lotniska międzynarodowego w Warszawie zajmuje ok. 3,5 godz., a do lotniska w Gdańsku ok. 2 godz.

Stan techniczny dróg jest zróżnicowany w zależności od lokalizacji. Wyzwaniem dla Gminy Dobre Miasto na lata 2022–2030 jest dokonywanie modernizacji dróg istniejących oraz rozbudowa gminnych sieci dróg celem poprawy dostępności komunikacyjnej. Ponadto w celu rozwoju turystyki w gminie niezbędna jest rozbudowa i budowa nowych odcinków wielofunkcyjnych dróg turystycznych, głównie rowerowych, celem uzyskania spójnego systemu dróg turystycznych. Rozbudowa ścieżek rowerowych będzie służyła także poprawie komunikacji wewnątrz Gminy. Szansą na poprawę bezpieczeństwa transportu będzie stanowiła budowa obwodnicy miasta.

Na obszarze miasta Dobre Miasto **wyznaczono obszar rewitalizacji** i opisano go w *Lokalnym Programie Rewitalizacji gminy Dobre Miasto w ramach Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow*.

Jakość życia mieszkańców może być mierzona dostępem do podstawowej infrastruktury publicznej. Odsetek mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej jest wysoki – ogółem w gminie wyniósł 93,8% (GUS, 2020).

Z sieci kanalizacyjnej korzystało 74,9% (GUS 2020) ludności gminy. Z sieci gazowej korzystało zaledwie 52,5% (GUS 2019) ludności gminy. Wartości wskaźników świadczą o **niezadawalającym poziomie dostępu do podstawowej infrastruktury technicznej**. Najistotniejszym wyzwaniem stojącym przed Gminą Dobre Miasto z punktu widzenia środowiskowej infrastruktury technicznej jest rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, która jest niezbędna dla umożliwienia dalszej rozbudowy kanalizacji sanitarnej i przyłączenia nowych gospodarstw. Modernizacji oraz rozbudowy wymaga również sieć wodociągowa oraz sieć gazowa.

Kluczowym dokumentem planistycznym w Gminie jest *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto*. Obowiązujący obecnie dokument został przyjęty uchwałą Rady Miejskiej Nr XLVI/292/2017 z dnia 28 września 2017 roku.

Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie Gminy Dobre Miasto wynosiła na koniec 2020 roku 12.082,37 ha (GUS), w tym: rezerваты przyrody, obszary chronionego krajobrazu, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe. Ponadto na terenie gminy znajduje się obszar Natura 2000: Warmińskie Buczyny (kod obszaru PLH280033) i Swajnie (kod obszaru PLH280046). Na terenie Gminy Dobre Miasto znajduje się 11 pomników przyrody, w tym drzewa lub grupy drzew. Przez teren gminy płynie rzeka Łyna oraz zlokalizowanych jest 5 jezior, w tym jezioro Limajno.

Stan wód podziemnych i powierzchniowych na terenie Gminy określono jako dobry.

Gmina Dobre Miasto podejmuje różnorodne działania w celu ochrony środowiska w różnych dziedzinach: między innymi termomodernizacja budynków mieszkalnych oraz budynków użyteczności publicznej, promowanie programu *Czyste powietrze* finansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Olsztynie, utrzymywanie terenów zieleni miejskiej, racjonalna gospodarka odpadami oraz opieka nad bezdomnymi zwierzętami zgodnie z *Program opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Dobre Miasto w 2018 roku*. Powyższe działania zapisane są w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre Miasto na lata 2022-2025 z perspektywą do 2030 roku*.

Wyzwania dla Gminy Dobre Miasto w sferze przestrzennej i środowiskowej:

- Budowa nowych, rozbudowa i modernizacja istniejących dróg,
- Rozwój infrastruktury przeznaczonej dla pieszych i rowerzystów,
- Budowa miejsc parkingowych,
- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej,
- Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków,
- Rozbudowa i modernizacja stacji uzdatniania wody,
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej,
- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej,
- Budowa zbiornika retencyjnego,

- Optymalizacja funkcjonowania systemu gospodarki odpadami,
- Zwiększanie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- Adaptacja obiektów użyteczności publicznej na cele społeczne.

Strefa społeczna

Z *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dobre Miasto* wynika, że w ostatnim okresie obserwowane są **niekorzystne trendy demograficzne**. Analizując zmiany liczby ludności gminy w latach 2016-2020 zauważalna jest tendencja spadkowa. Na ten trend ma wpływ **ujemne saldo migracji**, a także **ujemny przyrost naturalny**. Liczba mieszkańców gminy zmalała w 2020 r. o 2,19% (352 osoby) w stosunku do roku 2016.

Dodatkowo widoczny i odczuwalny jest **proces starzenia się społeczeństwa**. Zmiany demograficzne są wyzwaniem, z którymi musi zmierzyć się nie tylko Gmina Dobre Miasto. Zmiany te będą miały znaczący wpływ na społeczeństwo, gospodarkę i rynek pracy na poziomie narodowym i regionalnym. Zmiany demograficzne spowodują także wzrost popytu na nowe usługi społeczne, w szczególności skierowane do osób starszych, a także zmianę struktur rynkowych i usług publicznych realizowanych przez instytucje publiczne. Najważniejsze zmiany dotyczą również wzrostu popytu na usługi medyczne. Starzenie się społeczeństwa spowoduje również potrzebę stworzenia nowych usług w wielu innych obszarach, takich jak: kształcenie (np. rosnąca popularność uniwersytetów trzeciego wieku), rozrywka i rekreacja, technologie informacyjne, usługi finansowe, transport itd. W związku z tym niezbędne jest opracowanie nowych koncepcji rozwoju infrastruktury oraz świadczenia usług na rzecz społeczeństwa.¹Dlatego też władze Gminy Dobre Miasto podejmują działania na rzecz poprawy polityki demograficznej w zakresie podniesienia jakości usług społecznych, atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania i inwestowania, co bezpośrednio przełoży się na podniesienie jakości życia mieszkańców Gminy.

Na terenie Gminy znajduje się tylko jeden żłobek - Żłobek Miejski w Dobrym Mieście, 6 przedszkoli (w tym 2 przedszkola samorządowe) i 1 Punkt Przedszkolny w Smolajnach. **Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w Gminie Dobre Miasto** w 2020 roku wyniósł 73,6% i **był znacząco niższy od wskaźnika dla Polski** (90,4 %).

Na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonuje siedem szkół podstawowych, w tym cztery zarządzane przez Gminę. Gmina Dobre Miasto realizuje różnorodne **projekty zwiększające jakość nauczania w szkołach**. Natomiast **budynki szkolne oraz infrastruktura sportowa przy miejskich szkołach wymaga modernizacji i doposażenia**.

---

¹Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, *Przemiany demograficzne i starzenie się społeczeństwa: konsekwencje dla lokalnych rynków pracy w Polsce*, 2013

Średnie wyniki uzyskiwane przez uczniów w egzaminach państwowych w szkołach podstawowych w Gminie Dobre Miasto są zbliżone do średnich wyników dla powiatu i województwa, jednakże zauważalne są różnice w uzyskiwanych wynikach pomiędzy szkołami.

Gmina podnosi jakość życia mieszkańców m.in. poprzez **zapewnienie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej**. Na terenie gminy znajduje się m.in.: basen w Dobrym Mieście, wyznaczono miejsca pod Camper Parki w Dobrym Mieście, funkcjonuje pumptrack w Dobrym Mieście, „Moje Boisko ORLIK 2012” w Dobrym Mieście, Stadion Miejski i Pawilon Sportowy wraz z infrastrukturą i wyposażeniem Trasy Zdrowia w Dobrym Mieście, infrastruktura przystani kajakowych przy ul. Górnej w Dobrym Mieście oraz w miejscowościach Kłódka (Przystań Cerkiewnik) i Smolajny, Ośrodek Wypoczynkowy w Swobodnej oraz Plaża Miejska, siłownie zewnętrzne w Dobrym Mieście, a także w miejscowościach Smolajny i Jesionowo, place zabaw w Dobrym Mieście oraz miejscowościach wiejskich.

Stosunkowo dobrą ofertę kulturalną skierowaną do różnych grup odbiorców posiada ponadto Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dobrym Mieście. Na terenie gminy funkcjonują świetlice wiejskie, które zapewniają mieszkańcom (szczególnie młodym) usługi kulturalne i integrację społeczną.

Wyzwaniem dla Gminy Dobre Miasto będzie dostosowanie oferty spędzenia wolnego czasu do rosnących i zmieniających się potrzeb mieszkańców na terenie miasta oraz terenach wiejskich. Dlatego też *Strategia* zakłada sukcesywny rozwój bazy sportowo–rekreacyjnej na terenach gminnych.

Gmina Dobre Miasto **zapewnia stosowne usługi osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym**, m.in. osobom starszym i z niepełnosprawnościami. Na terenie Gminy Dobre Miasto działają instytucje wspierające osoby starsze. Jedną z placówek jest Dzienny Dom Senior + w Dobrym Mieście. Poza tym w Piotraszewie działa Dom Samopomocy 7 Niebo. Celem działania Domu jest wsparcie środowiskowe zmierzające do poprawy zaradności, samodzielności życiowej oraz integracji społecznej poprzez świadczenie usług indywidualnych i grupowych w ramach treningów samoobsługi oraz umiejętności społecznych. Z uwagi na pogłębiający się proces starzenia się społeczeństwa Gmina stara się zapewnić odpowiednie zaplecze socjalne oraz ofertę skierowaną na integrację osób starszych.

Kapitał społeczny w Gminie Dobre Miasto jest na stosunkowo wysokim poziomie i charakteryzuje się dużą aktywnością stowarzyszeń i klubów sportowych, znaczącym udziałem mieszkańców w imprezach kulturalnych, współpracy Gminy z organizacjami pozarządowymi i funduszu sołeckim, obywatelską inicjatywą uchwałodawczą oraz licznym udziałem w wyborach powszechnych.

Na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonuje 7 przychodni i 9 gabinetów stomatologicznych. **Mieszkańcy Gminy mają zapewnioną opieką zdrowotną** poprzez funkcjonowanie Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej.

Wyzwania dla Gminy Dobre Miasto w sferze społecznej:

- Zapewnienie miejsc dla dzieci w żłobku i przedszkolu,
- Rozwój infrastruktury edukacyjnej,
- Kompleksowa polityka senioralna,
- Dopasowanie usług publicznych do zmieniającej się struktury i potrzeb społeczności lokalnej,
- Podniesienia atrakcyjności oferty spędzania czasu wolnego na terenie gminy.
- Oferta kulturalna, wypoczynkowa i rekreacyjna dostosowana do każdej grupy wiekowej,
- Działania mające na celu zwiększenie atrakcyjności gminy jako miejsca do zamieszkania i aktywności zawodowej,
- Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców.

Sfera gospodarcza

Przedsiębiorczość jest istotnym czynnikiem przeciwdziałającym niekorzystnym procesom społeczno-ekonomicznym, takim jak bezrobocie, wykluczenie, marginalizacja. **Stopień rozwoju przedsiębiorczości w Gminie Dobre Miasto jest na dość wysokim poziomie.** W ostatnich latach liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy systematycznie rośnie. Ze względu na wzrastającą liczbę podmiotów gospodarczych, swoje położenie oraz wieloletnią tradycję, miasto pełni rolę lokalnego centrum rozwoju gospodarczego. Największymi pracodawcami działającymi na terenie gminy są: DFM Sp. z o.o. (sektor drzewny/meblarski), Zakłady Cukiernicze Jutrzenka Dobre Miasto Sp. z o.o. (sektor spożywczy), Suszarnia Warzyw Jaworski Sp. J. (sektor rolno-spożywczy), Ursus S.A. (sektor motoryzacyjny, maszyny dla rolnictwa), De Laval Sp. z o.o. (maszyny dla rolnictwa), Cefetra Polska Sp. z o.o. (sektor rolnictwa), Superior-Strefa Żuraw Józef i Wspólnicy Sp. J. (sektor rolno-spożywczy), Stagrol-Warmia Sp. J. (maszyny dla rolnictwa), Agrokompleks-Giers Sp. J. (budownictwo, sektor rolniczy), NOW–MET S.C. (produkcja konstrukcji stalowych), Inter–Trans (transport, motoryzacja), Przedsiębiorstwo Budowlane Leszczyński (budownictwo), PBT Trokowski Sp. z o.o. (budownictwo), PSS Społem (branża ogólnospożywcza), Amis Farby Proszkowe Sp. z o.o. (produkcja farb proszkowych).

Gmina Dobre Miasto oferuje w pełni uzbrojone tereny pod zabudowę przemysłową i usługową. Tereny inwestycyjne charakteryzują się dogodną rzeźbą terenu, bardzo dobrymi właściwościami nośnymi, posiadają pełną infrastrukturę techniczną oraz unormowany stan prawny własności, są czyste ekologicznie. Daje to Gminie **duże możliwości pozyskania nowych inwestorów.**

Działalność inwestycyjna Dobrego Miasta jest w dużej mierze związana z istnieniem podstrefy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Głównym celem utworzenia strefy było przyspieszenie rozwoju gospodarczego oraz stworzenie inwestorom korzystnych warunków finansowo-podatkowych. Tereny podstrefy Dobre Miasto zlokalizowane są w zachodniej oraz południowo-wschodniej części miasta. Od lipca 2018 r. w

ramach Polskiej Strefy Inwestycji, zwolnienia podatkowe dla przedsiębiorców są dostępne w całym kraju (bez ograniczeń terytorialnych). Firmy mogą realizować inwestycje na terenach podstrefy Dobre Miasto (również na terenach będących własnością przedsiębiorców) oraz korzystać ze zwolnień podatkowych do 15 lat.

Niewątpliwym **atutem Gminy Dobre Miasto jest położenie komunikacyjne przy drodze krajowej DK51**, a także bliskie sąsiedztwo Olsztyna.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Olsztynie stopa bezrobocia w powiecie olsztyńskim na koniec 2020 roku wyniosła 10,4% (4.240 osób), a w **Gminie Dobre Miasto stopa bezrobocia wyniosła 16,4%** (789 osób). W odniesieniu do danych z 2016 r. poziom bezrobocia wykazuje **trend malejący**. Wskaźnik ten był wyższy zarówno od średniej wojewódzkiej (10,1%), jak i krajowej (6,2%). Udział osób zarejestrowanych bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Dobre Miasto wynosił w 2020 roku 5,0%.

Gmina Dobre Miasto posiada duży potencjał turystyczny. Na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonuje kilka mniejszych obiektów noclegowych – wille, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, pokoje gościnne i domki letniskowe (głównie we wsi Swobodna i Cerkiewnik), ośrodki rekolekcyjne. Do 2021 roku na terenie miasta funkcjonował również hotel trzygwiazdkowy. Na terenie Gminy znajduje się wiele ciekawych budowli świeckich i sakralnych: Pałac w Smolajnach – niegdyś miejsce, do którego z rozrzewnieniem przybywał biskup Ignacy Krasicki, Kalwaria Warmińska w Głotowie, Kościół pw. Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych, będący największym na Warmii kościołem obdarzonym tytułem Bazyliki Mniejszej, Baszta zwana „bocianią”, fragmenty murów obronnych miasta, kościoły w Orzechowie, Międzylesiu, Cerkiewniku, Jesionowie, Piotraszewie, malownicze warmińskie kapliczki, Muzeum Starych Zawodów w Skansenie, kościół ewangelicki. Na terenie gminy znajdują się też szlaki tematyczne, kajakowe, piesze i rowerowe. Jezioro Limajno, które ze względu na swój urok oraz wyjątkową czystość nazywane jest „Perłą Warmii” oraz rzeka Łyna dają znakomite możliwości spędzenia w gminie urlopu, połączonego z aktywnym wypoczynkiem.

Rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Dobre Miasto możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym. Znaczna część inwestycji jest współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.

Gmina Dobre Miasto **współpracuje z partnerskimi miastami krajowymi i zagranicznymi** w zakresie m.in. kultury, sportu, turystyki, rolnictwa i ochrony środowiska.

Wyzwania dla Gminy Dobre Miasto w sferze gospodarczej:

- Utrzymanie i podniesienie poziomu atrakcyjności gminy dla inwestorów, w tym tworzenie stref aktywności gospodarczej,
- Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Wzrost przedsiębiorczości mieszkańców gminy,

- Współpraca gminy z mieszkańcami, przedsiębiorcami, organizacjami pozarządowymi i gminami partnerskimi.

1.2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest popularną metodą diagnostyczną, wykorzystywaną w jednostkach administracji publicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, czyli możliwości rozwoju i obszary problemowe z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego.

Poniższej analizie dokonano w oparciu o:

- opis charakterystyki miasta,
- wyniki *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dobre Miasto* opracowanej w oparciu o dane statystyczne Banku Danych Lokalnych, dokumenty wewnętrzne gminy oraz ankiety i inne źródła zewnętrzne,
- konsultacje społeczne (warsztaty z przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście i jednostek kluczowych dla rozwoju gminy, ankiety, rozmowy indywidualne z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście).

Tabela 1. Analiza SWOT

SILNE STRONY	<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna na terenie miasta, • Korzystne uwarunkowania przyrodniczo-geograficzne (rzeki, jeziora, lasy), • Poprawiająca się infrastruktura dróg, • Rozwój sieci gazowej w obrębie miasta, • Korzystne położenie pod względem dostępu do dróg krajowych i regionalnych, • Zabytkowa zabudowa miasta (m.in. kościoły, kapliczki, baszta i mury obronne, kamienice) • Wyznaczony obszar rewitalizowany i polityka rewitalizacyjna, • Plan gospodarki niskoemisyjnej, • Możliwość rozwoju ekologicznego ogrzewania, • Potencjał turystyki oparty o walory przyrodnicze oraz zabytki historyczne i sakralne, • Dobry stan wód podziemnych i powierzchniowych na terenie Gminy, • Dostępność terenów inwestycyjnych na terenie gminy, • Edukacja na stosunkowo dobrym poziomie (dobre wyniki nauczania, liczni laureaci konkursów przedmiotowych i sportowych), • Aktywność pomocy społecznej (projekty MOPS, ŚDS), • Rozwój ekonomii społecznej (usługi opiekuńcze), • Funkcjonowanie filii Powiatowego Urzędu Pracy, • Baza kulturalna (m.in. sala kinowa, stodoła kultury, Centrum Kulturalno-Biblioteczne), • Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć świetlic wiejskich, • Aktywne organizacje pozarządowe, aktywni mieszkańcy, • Zróżnicowana oferta kulturalna skierowana do różnych grup wiekowych, • Potencjał istniejącej bazy sportowej, warunki do rozwoju sportów, • Podejmowanie wielokierunkowych działań wspierających seniorów. • Partnerskie relacje z innymi miastami (wspólne pozyskiwanie środków, wspólne realizowanie projektów i wydarzeń), np. Cittaslow, • Zróżnicowana oferta edukacyjna ponadpodstawowa, • Wdrożony system profilaktyki uzależnień, • Potencjał gospodarczy – stabilne zakłady pracy, kilka firm o ugruntowanej pozycji na rynku • Potencjał inwestycyjny Gminy, • Umiejętność podmiotów w pozyskiwaniu funduszy unijnych, • Wzrost liczby przedsiębiorstw w stosunku do liczby mieszkańców (wg danych za 2020 r.).
--------------	---

- Braki w transporcie publicznym (połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami),
- Braki w infrastrukturze drogowej,
- Słabo rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna na terenach wiejskich,
- Słabo rozwinięta sieć internetu szerokopasmowego,
- Sezonowe zanieczyszczenia powietrza (piece),
- Mały udział OZE w gospodarce energetycznej miasta,
- Brak środków własnych na utrzymanie zabytkowej zabudowy,
- Zła charakterystyka energetyczna wielu budynków użyteczności publicznej i prywatnych,
- Niewystarczająco rozwinięta sieć ścieżek rowerowych na terenie gminy,
- Brak środków na zmianę funkcji obiektów zabytkowych i włączenie ich do oferty turystycznej,
- Niekorzystne warunki gospodarowania wodami opadowymi,
- Brak zapasowych źródeł wody pitnej,
- Ujemny przyrost naturalny,
- Odływ ludności w wieku produkcyjnym,
- Ograniczone możliwości dostosowania opieki przedszkolnej i żłobkowej do zmieniających się trendów demograficznych,
- Znaczna liczba osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobotnych (51,33% wg stanu na 2020 r.), niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe osób długotrwale bezrobotnych,
- Brak stałego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego skierowanego do uczniów na terenie gminy,
- Stosunkowo niskie dochody mieszkańców,
- Potrzeba rozwoju i modernizacji bazy sportowej,
- Potrzeba poszerzania oferty sportowej,
- Niewystarczająca baza rekreacyjna w stosunku do istniejącego potencjału wód,
- Brak mieszkań chronionych na terenie gminy,
- Rosnące zapotrzebowanie na publiczne usługi senioralne na terenie Gminy,
- Brak uzbrojonych terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
- Brak w pełni uzbrojonych nowych terenów inwestycyjnych,
- Ograniczone możliwości rynku pracy,
- Braki w cyfryzacji usług publicznych,
- Niski poziom zrzeszania i współpracy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą,
- Stosunkowo niski poziom wynagrodzenia na stanowiskach produkcyjnych (na które jest najwięcej ofert pracy na lokalnym rynku).

- Obwodnica – ograniczony ruch w mieście oraz ograniczony hałas i zanieczyszczenie komunikacyjne,
- Dostępność funduszy z Unii Europejskiej (m.in. rewitalizacja, gospodarka niskoemisyjna),
- Upowszechnianie zdrowego trybu życia poprzez wzrost popytu na wysokiej jakości żywność ekologiczną tradycyjną i regionalną,
- Zwiększona liczba połączeń pomiędzy miastami,
- Rosnąca popularność wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innych rozwiązań pro środowiskowych,
- Regulacje ogólnokrajowe zobowiązujące JST do podniesienia jakości środowiska,
- Modernizacja linii kolejowej,
- Polityka prorodzinna,
- Dostępność funduszy unijnych na cele społeczne,
- Systematyczny wzrost jakości życia społecznego,
- Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców,
- Upowszechnianie zdrowego trybu życia i aktywnego spędzania czasu,
- Instytucjonalne wsparcie rozwoju przedsiębiorczości,
- Dostępność funduszy z Unii Europejskiej,
- Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych,
- Wzrastająca aktywność przedsiębiorcza,
- Rozwój rynku pracy dla obcokrajowców.

ZAGROŻENIA	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji), • Niewystarczające środki finansowe w programach prośrodowiskowych, • Ograniczona możliwość kontroli palenisk domowych, • Rosnące ceny ekologicznych źródeł ciepła, • Wprowadzenie uregulowań ustawowych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, • Ograniczone możliwości pozyskania środków zewnętrznych na ochronę zabytków, • Brak systemowych rozwiązań w zakresie utylizacji w sektorze fotowoltaiki, • Brak kontroli krajobrazowej w związku z rozwojem fotowoltaiki, • Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemne saldo migracji), • Ucieczka ludzi młodych do większych miast, • Wzrost problemów społecznych wynikających z pandemii COVID-19, • Problemy finansowe związane z finansowaniem usług społecznych i związane z tym problemy z ich dostępnością, • Niski poziom finansowania usług medycznych, • Niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej, • Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19, • Duża konkurencyjność inwestycyjna miast w regionie, • Emigracja zarobkowa, • Ograniczona dostępność środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 r., • Szybko rosnące ceny energii elektrycznej i ciepłej, zagrożenie kryzysu energetycznego kraju, • Inflacja, częste zmiany przepisów dot. prowadzenia działalności gospodarczej, • Słabo rozwinięta sieć dróg w województwie utrudniająca rozwój gospodarczy.
------------	--

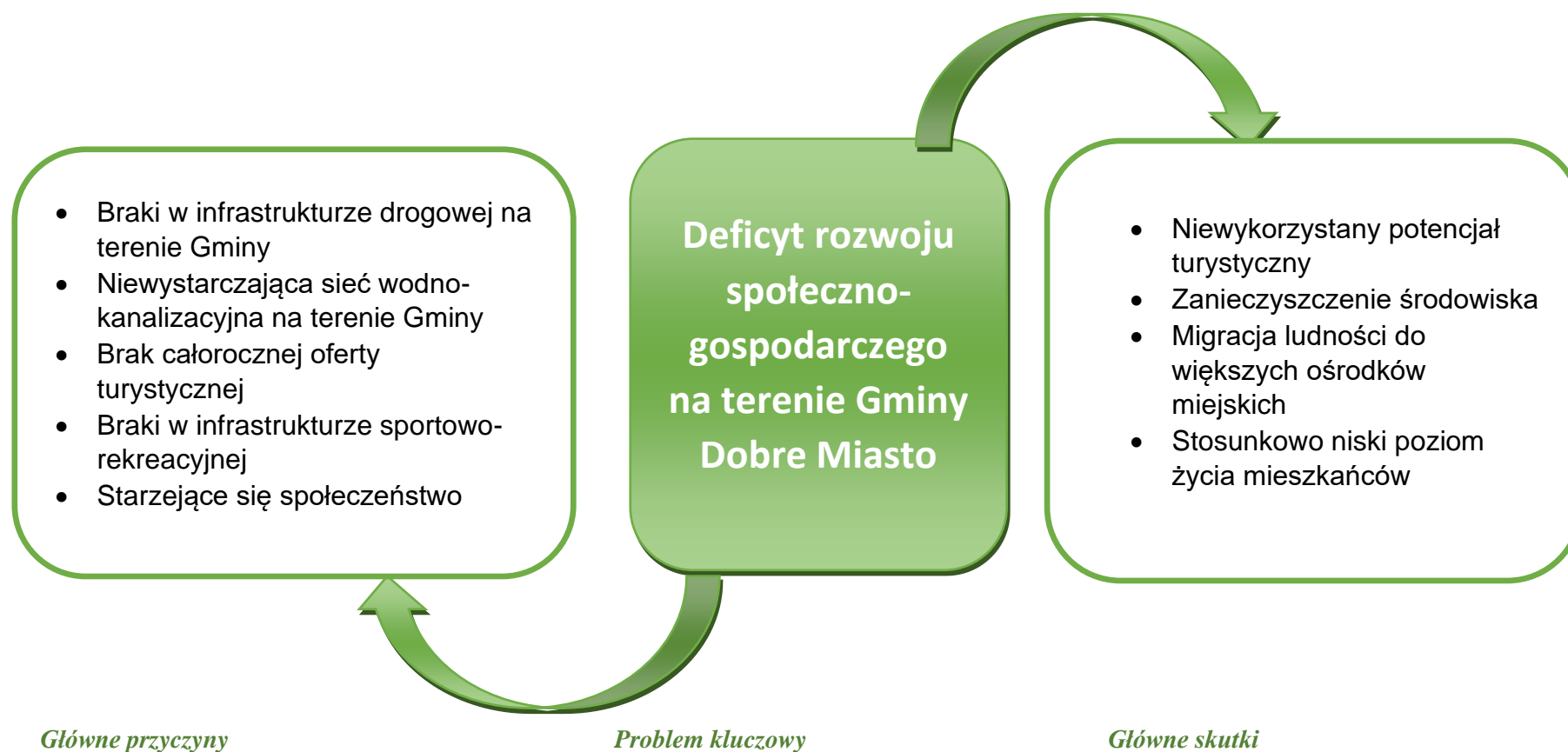
Źródło: opracowanie własne

1.3. Drzewo problemów

Drzewo problemów powstało na podstawie *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dobre Miasto*, wniosków z *Diagnozy* zamieszczonej w niniejszym dokumencie w podrozdziale 1.1. *Wnioski z analizy społeczno-gospodarczej* oraz analizy SWOT. Drzewo problemów to schemat, który na podstawie rzeczywistych problemów określa potencjalny stan, do jakiego mogą doprowadzić zaniechania w sferze zarządzania JST.

Schemat 1. Drzewo problemów

Źródło: opracowanie własne

2. Rozwój strategiczny Gminy Dobre Miasto

Programowanie rozwoju to kluczowy element i podstawa zarządzania rozwojem lokalnym, pod którym to pojęciem rozumiemy skoordynowane działania podejmowane przez gminy, zmierzające do realizacji wcześniej sformułowanych celów. W procesie zarządzania rozwojem lokalnym kluczową rolę odgrywa samorząd, pełniąc funkcje koordynacyjne i organizacyjne, w tym w zakresie współpracy interesariuszy (aktorów rozwoju lokalnego).²

Opracowana *Strategia* jest dokumentem o wyrazistej, logicznej strukturze:

Schemat 2. Schemat rozwoju strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Wyjściowym elementem jest wizja gminy, która określa pożądaną jej stan, do którego należy dążyć w perspektywie najbliższych lat. Po przeprowadzeniu analizy sytuacji społeczno-gospodarczej w oparciu o dane statystyczne i dokumenty oraz materiały Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście, a następnie po uwzględnieniu wyników analizy SWOT, zostały zaproponowane cztery cele strategiczne. Cele strategiczne będą osiągnięte poprzez realizację celów operacyjnych i wskazanych kierunków działań.

Wyznaczone cele, a następnie kierunki działań powinny odpowiadać na potrzeby rozwojowe gminy i rozwiązywać najważniejsze problemy. Ważnym aspektem wyznaczania celów jest wzmocnienie potencjału lokalnego i wykorzystywanie zasobów własnych, jak również szans pojawiających się w otoczeniu.

Realizacja zakładanych celów spowoduje zmiany w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej o charakterze jakościowym.

2.1. Wizja rozwoju Gminy Dobre Miasto

Wizja JST rozumiana jest jako docelowy obraz danej jednostki w przyszłości. Jest to stan pożądaný i oczekiwany, do spełnienia którego będą dążyć wdrażający strategię. Wyzwaniem dla zarządzających rozwojem będzie skupienie wokół tego dążenia różnych grup interesariuszy.

Dla celów niniejszej *Strategii* wyznaczono wizję dla Gminy Dobre Miasto:

Dobre Miasto gminą z całoroczną ofertą turystyczną, bezpieczną i dostępną komunikacyjnie, oferującą atrakcyjną przestrzeń do życia.

²Internet <https://samorzad.nid.pl>, 17.08.2021

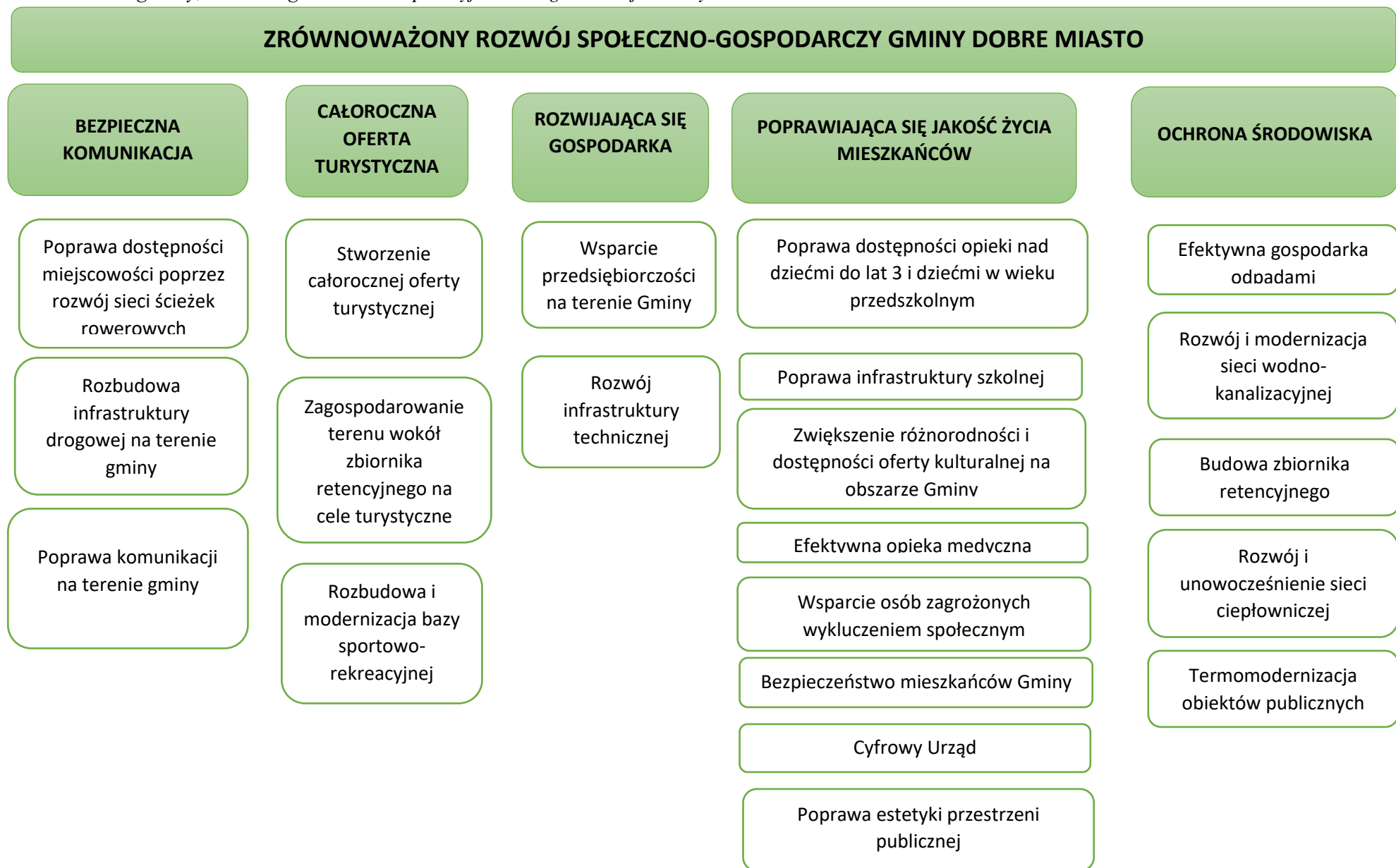

2.2. Cel główny, cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów

Wnioski z opracowanej *Diagnozy społeczno-gospodarczej Gminy Dobre Miasto* oraz z przeprowadzonych spotkań konsultacyjnych z mieszkańcami gminy stały się podstawą dla opracowania części programowej *Strategii*, która zawiera najważniejsze założenia polityki rozwoju lokalnego.

Wyznaczone cele strategiczne Gminy Dobre Miasto są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Zaplanowane działania w sferze gospodarczej i społecznej będą realizowane z zachowaniem ładu przestrzennego. Ponadto działania te wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców oraz zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy. Natomiast efektem realizacji celów związanych z rozbudową infrastruktury technicznej będzie rozwój społeczny, gospodarczy oraz zabezpieczenie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego. Realizacja celów i kierunków działań będzie przybliżała do osiągnięcia pożądanego statusu rozwoju gminy, określonego w jej wizji.

Schemat 3. Cel główny, cele szczegółowe i cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030

Cel I. Bezpieczna komunikacja

Szczególny wpływ na rozwój gminy ma układ komunikacyjny i powiązania drogowe z większymi miastami. Natomiast jakość i stan infrastruktury drogowej wpływa na bezpieczeństwo i komfort zamieszkania.

Cel strategiczny nr I zakłada wdrożenie na terenie gminy bezpiecznej komunikacji poprzez poprawę dostępności poszczególnych miejscowości oraz rozbudowę infrastruktury drogowej i poprawę komunikacji na terenie gminy. Gmina podejmuje systematycznie działania mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa drogowego, dlatego też w najbliższych latach będzie kontynuowała modernizację i rozbudowę dróg gminnych i wewnętrznych wraz z infrastrukturą towarzyszącą (chodniki, oświetlenie); zaplanowano między innymi modernizację dróg wewnętrznych, gruntowych w zwartej zabudowie na terenie sołectw, budowę obwodnicy, modernizację ulic w mieście. Ponadto będą tworzone nowe ścieżki rowerowe poprawiające bezpieczeństwo i dostępność komunikacyjną.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 2. Cel strategiczny nr 1 Bezpieczna komunikacja

CEL STRATEGICZNY I			
Bezpieczna komunikacja			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Poprawa dostępności miejscowości poprzez rozwój sieci ścieżek rowerowych	Budowa ścieżek rowerowych	Zachęcenie mieszkańców do korzystania z transportu rowerowego Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i CO ₂ do atmosfery w związku z rozwojem transportu rowerowego	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych [km]
1.2. Rozbudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy	Modernizacja dróg wewnętrznych gruntowych na terenie zwartej zabudowy w sołectwach Modernizacja dróg pomiędzy miejscowościami na terenie gminy Modernizacja ulic w mieście Dobre Miasto Budowa miejsc parkingowych	Poprawa estetyki przestrzeni Rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy Podnoszenie bezpieczeństwa drogowego Poprawa stanu jakości dróg na terenie gminy Poprawa bezpieczeństwa pieszych poprzez rozbudowę oświetlenia i chodników przy kluczowych odcinkach dróg	Długość rozbudowanych dróg [km] Długość wybudowanych chodników [km] Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych [szt.]
1.3. Poprawa komunikacji na terenie gminy	Budowa obwodnicy Dobrego Miasta	Rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy Podnoszenie bezpieczeństwa drogowego	Długość rozbudowanych dróg [km]

Źródło: opracowanie własne

Cel II. Całoroczna oferta turystyczna

Jednym z efektów procesu transformacji ustrojowej i gospodarczej w Polsce jest wzrost znaczenia struktur samorządowych w kształtowaniu zjawisk i procesów związanych z lokalną gospodarką. Władze gminne, na mocy nadanych im przez państwo uprawnień, stały się faktycznym gospodarzem terenu, który w oparciu o lokalne zasoby oraz preferencje mieszkańców, tworzy plany rozwoju gminy, określa jego kierunki, wdraża je w życie oraz kontroluje przebieg ich realizacji. Szczególne miejsce w planach rozwoju wielu gmin naszego regionu zajmuje turystyka. Władze dostrzegają w tym sektorze gospodarki szansę na rozwój gospodarczy, pobudzenie przedsiębiorczości lokalnej, a w konsekwencji także wzrost dochodów budżetowych. Takie podejście do zagadnień rozwoju lokalnego jest zgodne z ogólnymi założeniami polityki społeczno-gospodarczej rządu RP, wedle których turystykę uznaje się za ważne narzędzie restrukturyzacji i modernizacji gospodarki, aktywizacji branż komplementarnych i obszarów zacofanych gospodarczo, w tym obszarów wiejskich i regionów odznaczających się wysoką stopą bezrobocia. Wybór przez samorzady lokalne turystyki jako pożądanego kierunku rozwoju gminy wymaga z ich strony dużego wsparcia dla tego sektora gospodarki. Często od bezpośredniego zaangażowania władz lokalnych w proces rozwoju turystyki zależy, czy gmina rozwine się pod względem turystycznym.³ Cel strategiczny nr II zakłada rozwój turystyki całorocznej na terenie Gminy Dobre Miasto.

Stworzenie całorocznej oferty turystycznej możliwe będzie poprzez zapewnienie atrakcji turystycznych nie związanych ściśle z sezonem letnim.

Rozwojowi turystyki sprzyjać będzie również stworzenie atrakcyjnej przestrzeni do wypoczynku – zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego, rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

---

³ R. Pawlusiński, Samorząd lokalny a rozwój turystyki

Tabela 3. Cel strategiczny nr 2 Caloroczna oferta turystyczna

CEL STRATEGICZNY II			
Caloroczna oferta turystyczna			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Stworzenie calorocznej oferty turystycznej	<p>Wzmocnienie oferty turystyki sakralnej</p> <p>Oferta sportów zimowych</p> <p>Modernizacja basenu</p>	<p>Rozszerzenie oferty turystycznej na terenie gminy</p> <p>Poznanie historii i zabytków sakralnych znajdujących się na terenie gminy</p> <p>Wydłużenie sezonu turystycznego</p> <p>Stworzenie możliwości korzystania z obiektów sportowych i rekreacyjnych przez cały rok</p> <p>Uruchomienie zimowej oferty turystycznej</p>	<p>Liczba turystów zwiedzających obiekty sakralne [szt.]</p> <p>Liczba infrastruktury do uprawiania sportów zimowych [szt.]</p> <p>Zmodernizowana powierzchnia obiektów sportowych [m²]</p>
1.2. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego	<p>Utworzenie ciągów komunikacyjnych przy zbiorniku retencyjnym (ścieżki pieszo-rowerowe)</p> <p>Budowa infrastruktury rekreacyjnej przy zbiorniku retencyjnym</p> <p>Budowa plaży wraz z architekturą towarzyszącą</p> <p>Budowa małej architektury</p> <p>Urządzenie terenów zielonych</p>	<p>Stworzenie atrakcyjnej przestrzeni rekreacyjnej dla mieszkańców gminy i turystów</p> <p>Poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy</p> <p>Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym</p>	<p>Długość ścieżek pieszo-rowerowych [km]</p> <p>Liczba nowych obiektów rekreacyjnych [szt.]</p> <p>Liczba nowych obiektów małej architektury [szt.]</p>

<p>1.3. Rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej</p>	<p>Utworzenie ścieżek rowerowych</p> <p>Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boiska wielofunkcyjne, przyszkolne sale sportowe, place zabaw, siłownie zewnętrzne, otwarte strefy aktywności)</p> <p>Modernizacja boisk sportowych</p> <p>Budowa infrastruktury technicznej na terenie stadionu</p> <p>Zagospodarowanie terenu wokół stadionu</p> <p>Budowa infrastruktury rekreacyjnej nad jeziorem Limajno</p> <p>Rozbudowa i modernizacja bazy domków letniskowych we wsi Swobodna</p> <p>Modernizacja przystani kajakowych</p> <p>Przystosowanie miejsc na potrzeby turystyki kamperowej</p>	<p>Poprawa oferty turystycznej i rekreacyjnej gminy</p> <p>Poprawa aktywności fizycznej mieszkańców</p> <p>Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym</p> <p>Zapewnienie bezpiecznej przestrzeni do spędzania wolnego czasu mieszkańcom gminy i turystom</p> <p>Stworzenie infrastruktury technicznej spełniającej standardy PZPN</p> <p>Rozszerzenie zakresu użytkowego infrastruktury sportowej</p> <p>Wykorzystanie istniejącego potencjału turystycznego</p>	<p>Długość ścieżek rowerowych [km]</p> <p>Liczba nowych i modernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych [szt.]</p> <p>Liczba nowych i modernizowanych boisk [szt.]</p> <p>Liczba nowych i modernizowanych obiektów noclegowych [szt.]</p> <p>Liczba zmodernizowanych przystani kajakowych [szt.]</p> <p>Powierzchnia miejsc dla kamperów [km²]</p>
--	---	--	---

Źródło: opracowanie własne

Cel III. Rozwijająca się gospodarka

Cel strategiczny nr III zakłada dalszy rozwój gospodarczy gminy, który powinien opierać się na zasadach zrównoważonego rozwoju. Zrównoważony rozwój lokalnej gospodarki przekłada się bezpośrednio na korzyści dla całej społeczności – to wyższa jakość życia, lepsza infrastruktura, lepsze usługi społeczne, medyczne, komercyjne, wzrost dochodów budżetu gminy, stabilizacja sytuacji finansowej oraz poprawa sytuacji na rynku pracy. Dla rozwoju lokalnej gospodarki niezbędne jest zapewnienie nie tylko podstawowego zakresu wsparcia, jak odpowiednie tereny i ich uzbrojenie. To cała, szeroko rozumiana infrastruktura techniczna, a zatem drogi dojazdowe do tych terenów, a także materialne i niematerialne warunki do inkubowania i sieciowania przedsiębiorstw różnej wielkości. Podejmowane przez Gminę Dobre Miasto działania mają na celu wspieranie zarówno działających na terenie naszej gminy przedsiębiorstw, jak i nowych firm.

W obrębie gospodarki samorząd może oddziaływać głównie poprzez tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości i lokalnej gospodarki. Ponadto gmina podejmuje działania ukierunkowane na tworzenie klimatu proinwestycyjnego, jak również profesjonalizację obsługi przedsiębiorców/inwestorów. Położenie komunikacyjne Dobrego Miasta sprzyja rozwojowi przedsiębiorczości, dlatego też samorząd będzie dążył do wzrostu liczby przedsiębiorstw zarejestrowanych, a także poszukiwał nowych rozwiązań gospodarczych, tworzących miejsca pracy dla mieszkańców.

Sprawne zarządzania gminą pozwala na planowanie strategiczne, a dzięki temu na realizację konkretnych zadań związanych z długofalową wizją rozwoju. Ze względu na wielość celów i zadań oraz ograniczone możliwości kadrowe, organizacyjne i finansowe występuje konieczność wyboru priorytetów realizacyjnych. Gmina Dobre Miasto będzie kontynuować współpracę z mieszkańcami, organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, jak również z gminami partnerskimi. Realizując powyższy cel strategiczny ważne jest również prowadzenie działań promocyjnych, które upublicznia istniejący potencjał gospodarczy. Efektem powyższych działań będzie uzyskanie kolejnych impulsów rozwojowych gminy.

Powyższe cele operacyjne stanowią będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 4. Cel strategiczny nr 3 Rozwijająca się gospodarka

CEL STRATEGICZNY III			
Rozwijająca się gospodarka			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Wsparcie przedsiębiorczości na terenie gminy	Przygotowanie i promocja terenów inwestycyjnych	Wzmocnienie wizerunku gminy przyjaznej przedsiębiorcom	Liczba utworzonych programów wsparcia dla przedsiębiorców [szt.]
	Tworzenie dobrych warunków współpracy gminy z przedsiębiorcami	Współpraca gminy z organizacjami przedsiębiorców	Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.]
	Wspieranie Lokalnej Przedsiębiorczości	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy	Liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy [szt.]
	Muzeum dotyczące przedsiębiorczości	Zwiększenie liczby ofert inwestycyjnych na obszarze gminy	Liczba podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.]
		Zwiększenie liczby nowych inwestycji	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1 tys. mieszkańców [szt.]
		Zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie gminy	Powierzchnia terenów przygotowanych na cele inwestycyjne [ha]
		Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców gminy	Udział bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]
		Zwiększenie atrakcyjności lokalnego rynku pracy	
		Spadek bezrobocia wśród mieszkańców	
		Promocja lokalnych producentów i ich wyrobów	

1.2. Rozwój infrastruktury technicznej	Skomunikowanie terenów inwestycyjnych z głównymi drogami dojazdowymi	Rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy	Długość wybudowanych dróg [km]
---	--	---	--------------------------------

Źródło: opracowanie własne

Cel IV. Poprawiająca się jakość życia mieszkańców

Czynnikami poprawiającymi jakość życia mieszkańców, oprócz omówionej wcześniej przestrzeni publicznej, dróg oraz dostępności komunikacyjnej, jest również rozwój oferty edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, kulturalnej i bazy sportowo-rekreacyjnej wzmacniającej aktywność mieszkańców.

Najtrudniejszym wyzwaniem stojącym przed niejedną jednostką samorządu terytorialnego jest pogłębiający się problem demograficzny. Gmina powinna zachęcać do osiedlenia się na jej terenie poprzez przygotowanie możliwości osadniczych związanych z uzbrajaniem terenów, dostępem do usług społecznych, w tym tworzeniem placówek żłobkowych i przedszkolnych. Gmina powinna zapewnić dobrą jakość usług edukacyjnych oraz dobry poziom kształcenia, w tym organizację zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej. Ponadto powinno się podejmować działania w celu wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży poprzez rozbudowę bazy szkolnej wraz z doposażeniem w niezbędny sprzęt.

Jednym z głównych problemów demograficznych jest pogłębiające się zjawisko starzenia się społeczeństwa. Dlatego też gmina zmuszona jest do kreowania polityki senioralnej i poszerzenia usług dla seniorów. Głównym zadaniem gminy w tym obszarze będzie dostosowywanie placówek zapewniających opiekę oraz pobyt seniorom, a także osobom ze szczególnymi potrzebami i wykluczonym społecznie (m.in. chorym, niepełnosprawnym, uzależnionym itd.) wraz z ofertą zajęć integracyjnych.

Rozwój usług społecznych obejmuje także zakres świadczonych usług w sferze kultury. Gmina Dobre Miasto wzbogaci ofertę wydarzeń i imprez kulturalnych integrujących mieszkańców w każdym wieku.

Dopełnieniem działań podejmowanych w obszarze społecznym będzie wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz wdrożenie jak najszerszej oferty usług publicznych w formie elektronicznej.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych miasta i gminy będzie polegała na przebudowie, adaptacji budynków, obiektów, terenów i przestrzeni w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych lub rekreacyjnych.

Poprawa estetyki przestrzeni gminy odbywać się będzie poprzez zabezpieczenie i dbałość o miejsca i obiekty stanowiące lokalne dziedzictwo kulturowe i historyczne np. rewitalizacja Baszty Bocianiejskiej i zagospodarowanie terenu wzdłuż murów obronnych w Dobrym Mieście.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 5. Cel strategiczny nr 4 Poprawiająca się jakość życia mieszkańców

CEL STRATEGICZNY IV			
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Poprawa dostępności opieki nad dziećmi do lat 3 i dziećmi w wieku przedszkolnym	Stworzenie nowych miejsc w żłobku Poprawa bazy przedszkolnej	Stworzenie lepszych warunków edukacyjnych i opiekuńczych Wzrost liczby miejsc w placówkach opiekuńczych dzieci do 3 roku życia Wzrost liczby miejsc w placówkach opiekuńczych dzieci w wieku 3-6 lat Wzrost aktywności zawodowej kobiet	Liczba utworzonych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 [szt.] Liczba doposażonych żłobków [szt.] Liczba doposażonych placówek przedszkolnych [szt.]
1.2. Poprawa infrastruktury szkolnej	Poprawa infrastruktury szkolnej Modernizacja pracowni komputerowych	Stworzenie warunków do rzetelnego realizowania podstawy programowej Organizacja zajęć pozalekcyjnych i warsztatów z zakresu technik informacyjnych Rozwijanie umiejętności i zainteresowań uczniów Zwiększenie atrakcyjności oferty zajęć pozalekcyjnych Poprawa wyników kształcenia uczniów	Liczba doposażonych placówek szkolnych [szt.] Liczba dzieci uczestniczących w programach i projektach dotyczących edukacji oraz wychowania [osoba] Średnie wyniki nauczania w szkołach [%]
1.3. Zwiększenie różnorodności i dostępności oferty kulturalnej na obszarze gminy	Utworzenie miejsc integracji społecznej na obszarach wiejskich	Wzmocnienie tożsamości lokalnej mieszkańców obszarów wiejskich	Liczba utworzonych miejsc integracji społecznej [szt.]

	<p>Utworzenie Młodzieżowej Rady Kultury</p> <p>Organizacja Dobromiejskiego Festiwalu Młodzieży</p> <p>Adaptacja obiektów użyteczności publicznej na cele społeczne</p>	<p>Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich</p> <p>Aktywizacja młodzieży w celu podejmowania wspólnych inicjatyw kulturalnych</p>	<p>Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych [szt.]</p> <p>Liczba zmodernizowanych obiektów [szt.]</p>
1.4. Efektywna opieka medyczna	<p>Utworzenie Pracowni Endoskopii</p>	<p>Diagnostyka chorób przewodu pokarmowego</p> <p>Profilaktyka chorób przewodu pokarmowego</p> <p>Dostępność do badań endoskopowych dla mieszkańców gminy</p>	<p>Liczba przebadanych pacjentów [szt.]</p>
1.5. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	<p>Wsparcie psychologiczne osób z niepełnosprawnościami, ich rodzin i opiekunów</p> <p>Utworzenie dziennego Domu Seniora</p> <p>Utworzenie mieszkań chronionych i treningowych</p> <p>Wsparcie rodzin w kryzysie</p> <p>Organizowanie wydarzeń rodzinnych</p> <p>Organizowanie projektu skierowanego do osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>Organizacja projektu skierowanego do młodzieży</p>	<p>Aktywizacja osób niepełnosprawnych</p> <p>Integracja społeczna osób starszych</p> <p>Wspomaganie osób niepełnosprawnych w codziennym funkcjonowaniu</p> <p>Rozwijanie i utrwalanie samodzielności u osób niepełnosprawnych</p> <p>Integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną</p> <p>Integracja rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców zagrożonych</p>	<p>Liczba wspartych osób (szt.)</p> <p>Liczba utworzonych mieszkań chronionych i treningowych [szt.]</p> <p>Liczba zorganizowanych wydarzeń [szt.]</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje zawodowe po zakończeniu realizacji projektu [szt.]</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, które poszukują pracy po zakończeniu realizacji projektu [szt.]</p> <p>Liczba osób zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem [szt.]</p>

	<p>Organizacja Miejskiego Dnia Przedsiębiorczości</p> <p>Organizacja projektu skierowanego do seniorów /osób 60+</p> <p>Organizacja projektu skierowanego do dzieci z rodzin zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy, uzależnienia, ubóstwem i wykluczeniem społecznym</p> <p>Utworzenie Ośrodka Wczesnej Interwencji</p>	<p>ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>Rozwój kompetencji społecznych i kwalifikacji zawodowych osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym</p> <p>Spadek bezrobocia</p> <p>Aktywizacja społeczno-zawodowa młodzieży</p> <p>Rozwój kompetencji społecznych i zawodowych młodzieży</p> <p>Poprawa jakości życia seniorów</p> <p>Poprawa jakości życia dzieci z rodzin zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy, uzależnienia, ubóstwem i wykluczeniem społecznym</p> <p>Szybkie wykrywanie trudności rozwojowych u dzieci</p> <p>Organizacja zajęć terapeutycznych dla dzieci</p> <p>Organizacja zajęć leczniczo-rehabilitacyjnych dla dzieci</p>	<p>Liczba osób (młodzieży) zagrożonych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym, objętych wsparciem [szt.]</p> <p>Liczba seniorów objętych wsparciem w projekcie [szt.]</p> <p>Liczba dzieci z rodzin zagrożonych i dotkniętych problemem przemocy, uzależnienia, ubóstwem i wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w projekcie</p> <p>Liczba dzieci z trudnościami rozwojowymi objętych wsparciem [szt.]</p>
1.6. Bezpieczeństwo mieszkańców Gminy	<p>Poprawa infrastruktury i wyposażenia OSP</p> <p>Budowa monitoringu wizyjnego</p>	<p>Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa lokalnej społeczności</p>	<p>Liczba wybudowanych obiektów [szt.]</p> <p>Liczba zainstalowanych monitoringu [szt.]</p>
1.7. Cyfrowy Urząd	<p>Cyfryzacja Urzędu Miejskiego</p>	<p>Sprawna praca systemów w Urzędzie</p>	<p>Liczba wdrożonych systemów [szt.]</p> <p>Liczba nowych e-usług [szt.]</p>

		<p>Wysoka efektywność tworzenia kopii zapasowych</p> <p>Centralizacja zasobów</p> <p>Podniesienie poziomu bezpieczeństwa pracy zdalnej</p> <p>Rozszerzenie zakresu e-usług publicznych</p>	
1.8. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	<p>Rewitalizacja i odnowa wsi</p> <p>Rewitalizacja terenów rekreacyjnych (parków)</p> <p>Rewitalizacja zabytkowej przestrzeni (Baszta Bociania i teren wzdłuż murów obronnych)</p> <p>Rewitalizacja zdegradowanego obszaru miejskiego</p>	<p>Przywrócenie funkcjonalności i estetyki zdegradowanym obszarom</p> <p>Przywrócenie ładu przestrzennego</p> <p>Odbudowa więzi społecznych</p> <p>Przywrócenie zdegradowanym parkom funkcji społecznej, kulturalnej i rekreacyjnej</p> <p>Przywrócenie estetycznych walorów zabytkom</p> <p>Zabezpieczenie zabytków przed dalszą degradacją</p> <p>Wyeksponowanie wartości historycznych i architektonicznych zabudowy miejskiej</p> <p>Rozwój aktywności gospodarczej i społecznej</p>	<p>Liczba zrewitalizowanych miejsc [szt.]</p> <p>Liczba nowych obiektów małej architektury [szt.]</p> <p>Liczba zabytków objętych wsparciem [szt.]</p> <p>Długość wybudowanych ciągów komunikacyjnych [km]</p> <p>Długość zmodernizowanych dróg dojazdowych [km]</p>

Źródło: opracowanie własne

Cel V. Ochrona środowiska

Gmina Dobre Miasto dysponuje cennymi walorami i zasobami przyrodniczymi, które należy chronić, a z drugiej strony udostępniać dla celów edukacyjnych, rekreacyjnych i sportowych. Rozwój społeczno-gospodarczy powinien opierać się bowiem na zasadach zrównoważonego rozwoju. Oznacza on dążenie do równowagi pomiędzy potrzebami gospodarczymi i wymaganiami ochrony środowiska. Inaczej mówiąc, zapewnienie takiej skali działalności gospodarczej, która nie będzie powodować negatywnych konsekwencji ujawniających się w środowisku. Z tego względu Cel V zakłada poprawę stanu i jakości środowiska przyrodniczego, w szczególności poprawę powietrza atmosferycznego oraz czystości wód powierzchniowych, rozwój terenów zieleni i przeciwdziałanie skutkom zmian klimatu w oparciu o nowoczesne rozwiązania i istniejące zasoby.

Gmina Dobre Miasto będzie realizowała kompleksowe działania proekologiczne m.in. mające na celu efektywne gospodarowanie odpadami oraz rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, która zabezpieczy potrzeby w zakresie jakości i ilości wody pitnej z uwzględnieniem perspektyw rozwojowej gminy, a także wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców. Wśród kierunków działań zaplanowano budowę przydomowych oczyszczalni ścieków oraz bezodpływowych zbiorników na ścieki na terenach, na których nie ma możliwości podłączenia zabudowy do zbiorczej kanalizacji sanitarnej. Preferowanym przez Gminę rozwiązaniem w takiej sytuacji jest budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.

Samorząd podejmie działania na rzecz ochrony środowiska, poprawy jego jakości poprzez rozwój i unowocześnienie sieci ciepłowniczej na terenie miasta oraz termomodernizację obiektów publicznych.

Duże znaczenie w tym zakresie ma inwestycja polegająca na budowie zbiornika retencyjnego, która zapewni bezpieczeństwo przeciwpowodziowe.

Powyższe cele operacyjne stanowiąc będą podstawę do realizacji konkretnych działań, które zamieszczono w tabeli poniżej.

Tabela 6. Cel strategiczny nr 5 Ochrona środowiska

CEL STRATEGICZNY V Ochrona środowiska			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
1.1. Efektywna gospodarka odpadami	Rozbudowa i doposażenie istniejącego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych Budowa nowego Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych	Efektywne gospodarowanie odpadami komunalnymi Zapobieganie degradacji środowiska naturalnego Promowanie postawy ekologicznej wśród mieszkańców	Liczba doposażonych PSZOK [szt.] Liczba wybudowanych PSZOK [szt.]
1.2. Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków i bezodpływowych zbiorników na ścieki Modernizacja stacji uzdatniania wody Budowa ujęć wody Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków Edukacja ekologiczna dotycząca wody Budowa magistrali wodociągowej wraz z wyłączeniem z użytkowania	Uzbrojenie terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych Poprawa jakości życia mieszkańców Zwiększenie przepustowości oczyszczalni Likwidacja zbiorników bezodpływowych na ścieki Zwiększenie wiedzy i świadomości dotyczącej strat wody Zapewnienie zdolności posiadanych urządzeń wodociągowych do realizacji dostawy wody w wymaganej ilości i pod odpowiednim ciśnieniem w sposób ciągły i niezawodny	Liczba zmodernizowanych obiektów [szt.] Liczba wybudowanych oczyszczalni przydomowych [szt.] Liczba wybudowanych bezodpływowych zbiorników na ścieki [szt.] Liczba wybudowanych ujęć wody [szt.] Liczba zlikwidowanych zbiorników bezodpływowych na ścieki [szt.] Liczba kampanii informacyjnych [szt.] Długość wybudowanej sieci wodociągowej [km]

	<p>wodnej wieży ciśnień w Dobrym Mieście</p> <p>System zdalnego monitoringu i sterowania siecią wodno-kanalizacyjną</p> <p>Budowa siedziby Zakładu Usług Wodnych w Dobrym Mieście w technologii pasywnej wraz z modernizacją Stacji Uzdatniania Wody</p>	<p>Zabezpieczenie w wodę pitną rozbudowujących się terenów mieszkaniowych na terenie Dobrego Miasta</p> <p>Montaż wodomierzy z odczytem radiowym</p>	<p>Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej [km]</p> <p>Liczba wprowadzonych systemów zdalnego monitoringu i sterowania siecią wodno-kanalizacyjną [szt.]</p> <p>Liczba wymienionych wodomierzy [szt.]</p> <p>Liczba nowo wybudowanych obiektów [szt.]</p>
1.3. Budowa zbiornika retencyjnego	Budowa zbiornika retencyjnego	<p>Retencjonowanie wody</p> <p>Ochrona Dobrego Miasta przed powodzią</p> <p>Poprawa bioróżnorodności środowiska</p>	Liczba zbudowanych zbiorników retencyjnych [szt.]
1.4. Rozwój i unowocześnienie sieci ciepłowniczej	Modernizacja systemu zaopatrzenia w CO	<p>Obniżenie niskiej emisji indywidualnych źródeł ciepła w budynkach w części ul. Warszawskiej i Łużyckiej poprzez włączenie ich do miejskiej sieci ciepłowniczej</p> <p>Poprawa jakości życia mieszkańców</p>	Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej [szt.]
1.5. Termomodernizacja obiektów publicznych	<p>Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej</p> <p>Montaż instalacji paneli fotowoltaicznych</p>	<p>Poprawa efektywności energetycznej</p> <p>Ograniczenie emisji CO₂ do atmosfery</p> <p>Ograniczenie ubytków ciepła</p> <p>Ograniczenie zużycia energii</p>	<p>Ilość zmodernizowanych obiektów [szt.]</p> <p>Ilość zamontowanych instalacji fotowoltaicznych [szt.]</p>

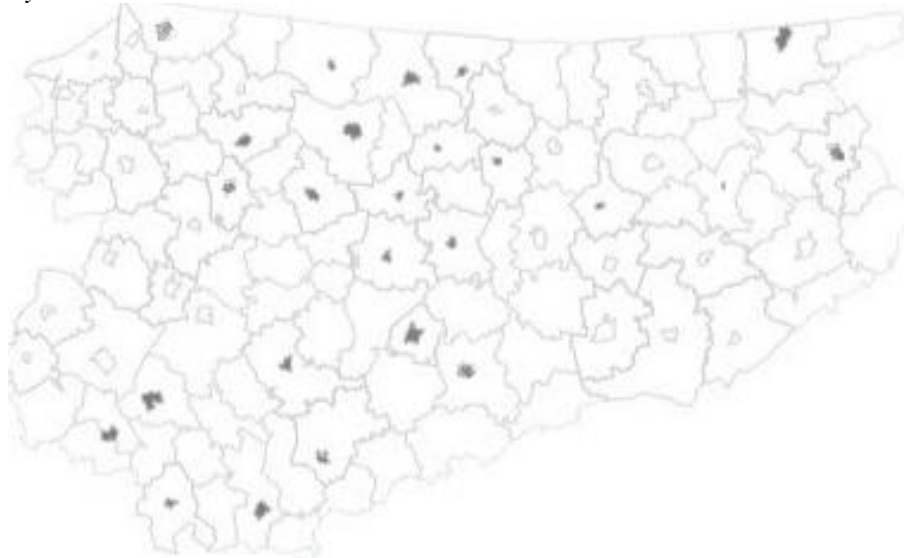
Źródło: opracowanie własne

2.3. Planowane działania w ramach OSI określone w strategii rozwoju województwa

W strategii Województwa Warmińsko-Mazurskiego *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* wyszczególniono obszary strategicznej interwencji (OSI). Obszary strategicznej interwencji zostały wyróżnione poprzez integrację dwóch podejść – regionalnego i krajowego. W *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego* wskazano kilka obszarów funkcjonalnych, których zasięgi odpowiadają celom realizacji polityki rozwoju województwa. Drugie, regionalne kryterium wyodrębnienia OSI opiera się o wieloletnią współpracę partnerów/jednostek samorządu terytorialnego.⁴

Zgodnie ze strategią regionalną, Gmina Dobre Miasto wskazana jest w OSI Miasta CITTASLOW - w porównaniu z innymi OSI charakteryzuje jeden z większych ubytków ludności oraz spółek z udziałem zagranicznym, a także niewielki wzrost zamożności. Wzrost liczby osób prowadzących działalność gospodarczą na 1000 mieszkańców jest najniższy wśród wszystkich wyodrębnionych obszarów. Jednocześnie odnotować należy znaczący wzrost liczby miejsc pracy na 1000 mieszkańców oraz wzrost liczby organizacji społecznych na 1000 mieszkańców.⁵

Rysunek 1. OSI Miasta CITTASLOW

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, Facebook Cittaslow Polska

Tabela 7. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASLOW – perspektywa 2030

Cel strategiczny	Oczekiwane efekty interwencji	Oczekiwana zmiana przestrzenna
Kompetencje przyszłości	Rozwinięte relacje edukacja – rynek pracy Rozwinięte kompetencje kluczowe i programy podnoszące kwalifikacje mieszkańców Rozwinięta e-administracja	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (edukacyjne)

⁴ Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

⁵ Ibidem

Inteligentna produktywność	Dobrze przygotowana oferta inwestycyjna	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (warunki dla prowadzenia biznesu)
Kreatywna aktywność	Korzystne warunki dla włączenia społecznego	Rozwinięte funkcje miast – ośrodków lokalnych (kultura, opieka medyczna)
Fundamenty rozwoju	Silny kapitał społeczny wspierany licznymi projektami współpracy Wysoki udział OZE w bilansie energetycznym miasteczek Wysoka jakość środowiska przyrodniczego	Dobrze rozwinięte połączenia komunikacyjne miast i ich najbliższego otoczenia

Źródło: *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*

2.4. Obszary strategicznej interwencji w Gminie Dobre Miasto

Zgodnie z rozwiązaniami ustawowymi, zapisanymi w ustawie o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, obszarami specjalnej polityki są m.in. obszary strategicznej interwencji (OSI). OSI to terytoria wymagające wsparcia zewnętrznego w celu wzmocnienia wewnętrznego potencjału rozwoju lub zapobiegania negatywnym procesom przyrodniczym i (lub) społeczno-gospodarczym. Wyróżnia się dwa obszary:

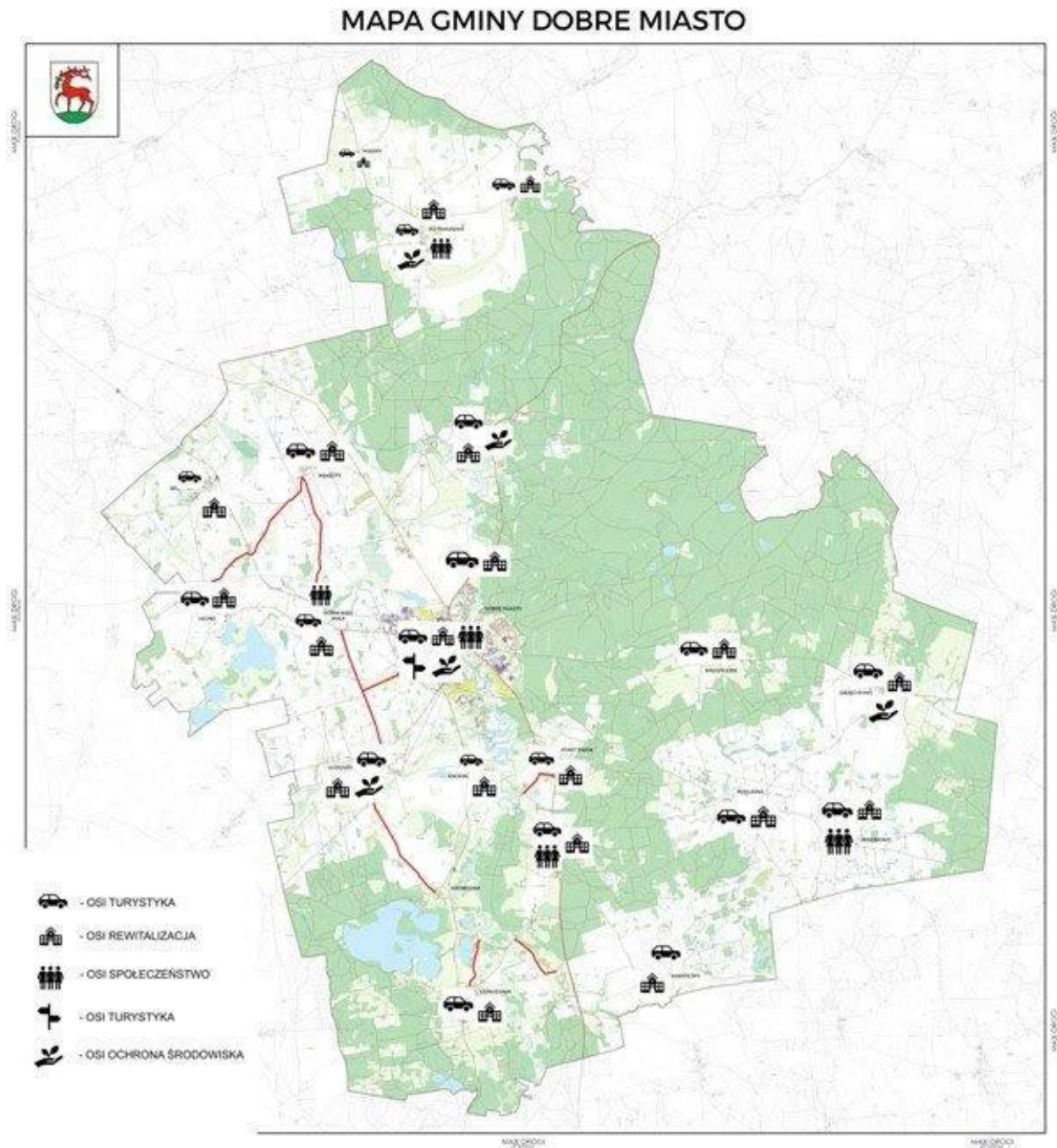
- o niekorzystnych cechach i procesach społeczno-ekonomicznych i (lub) przyrodniczych, wymagające interwencji zewnętrznych,
- obszary wzrostu - o charakterze obszarów funkcjonalnych – aktualnie istniejących lub możliwych do wykreowania o szczególnie korzystnych właściwościach przyrodniczych lub społeczno-ekonomicznych dla rozwoju.⁶

W ramach niniejszej *Strategii* wyznaczono pięć obszarów strategicznej interwencji:

1. OSI Turystyka
2. OSI Ochrona Środowiska
3. OSI Infrastruktura Drogowa
4. OSI Rewitalizacja
5. OSI Społeczeństwo

⁶ P. Śleszyński, J. Bański, M. Degórski, T. Komornicki, Delimitacja obszarów strategicznej interwencji państwa: obszarów wzrostu i obszarów problemowych

Rysunek 2. Mapa Obszarów Strategicznej Interwencji na terenie Gminy Dobre Miasto

Źródło: Urząd Miejski w Dobrym Mieście

OSI TURYSTYKA

Zasoby środowiska naturalnego i kulturowego sprawiają, że turystyka jest ważnym czynnikiem rozwoju Gminy Dobre Miasto. W celu efektywnego wykorzystania potencjału turystycznego oraz podnoszenia konkurencyjności sektora, należy kontynuować kompleksowe działania inwestycyjne, których celem będzie poprawa dostępności atrakcyjnych obiektów i obszarów, a także wzrost standardu świadczonych usług.

Kryterium delimitacji:

Obszar o szczególnym znaczeniu dla rozwoju różnych form turystyki, związanych z walorami przyrodniczo-krajobrazowymi oraz kulturowymi i sakralnymi, położony na terenie Gminy Dobre Miasto, m.in. teren przy zbiorniku retencyjnym w dorzeczu rzeki Łyny, boisko sportowe przy ul. Grunwaldzkiej w Dobrym Mieście, boisko sportowe przy Szkole Podstawowej nr 1 w Dobrym Mieście, obiekty sakralne na terenie Gminy, Orlik przy Basenie „Na Fali” w Dorym Mieście, Basen „Na Fali” w Dobrym Mieście, teren przy jeziorze Limajno, przystanie kajakowe wzdłuż rzeki Łyny, stadion miejski wraz z terenem otaczającym.

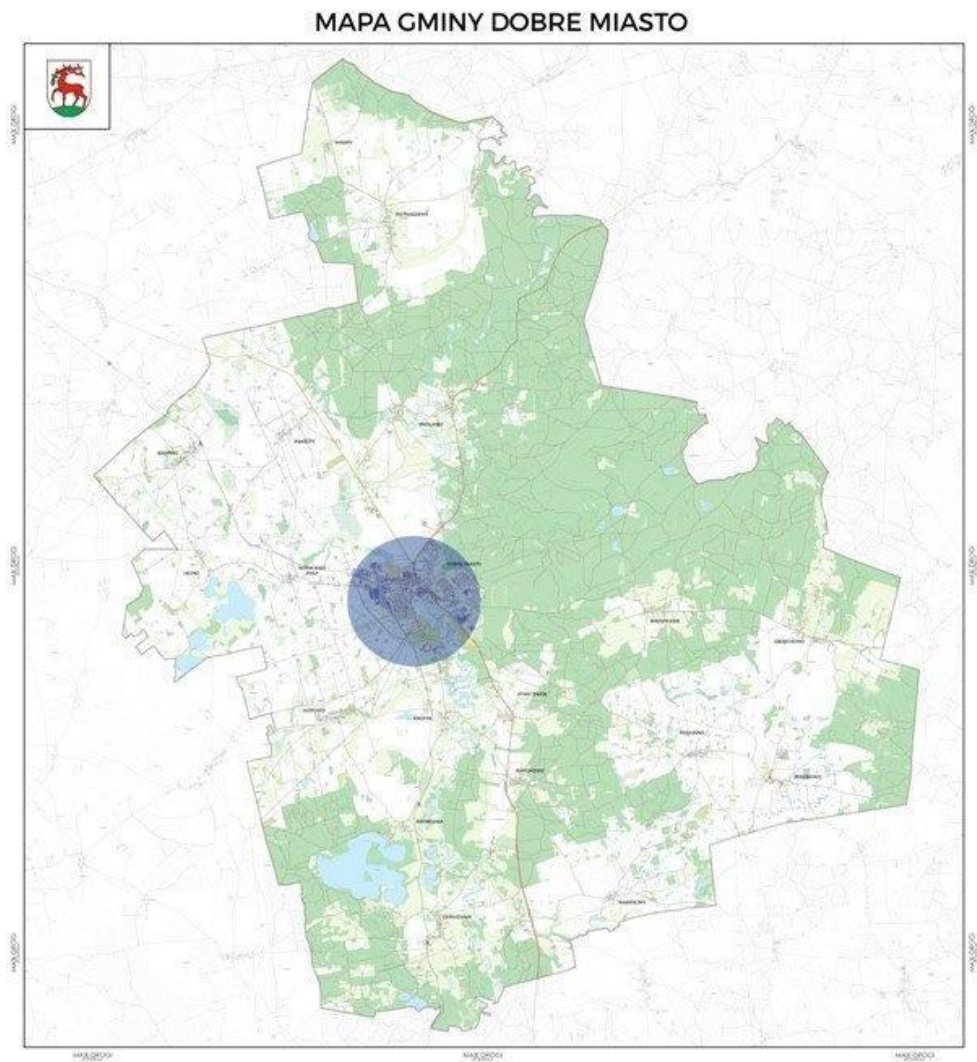
Uzasadnienie OSI

Gospodarka turystyczna, dzięki istniejącym uwarunkowaniom i potencjałom, ma szansę stać się jedną z wiodących dziedzin gospodarki w Gminie Dobre Miasto. W porównaniu do innych turystycznych samorządów województwa warmińsko-mazurskiego, pozycja gminy Dobre Miasto nie jest wystarczająco silna i konkurencyjna.

Na rzecz rozwoju turystyki w regionie działają władze samorządowe wspierając różne inicjatywy i promocje, np. Polska Krajowa Sieć Miast Cittaslow w ramach Międzynarodowej Sieci Miast Cittaslow. Zgodnie z *Planem zagospodarowania przestrzennego województwa warmińsko-mazurskiego*, Warmia i Mazury jako region kojarzone są nie tylko z aktywnym wypoczynkiem nad jeziorami, ale także z wizerunkiem regionu czystego, spokojnego, ekologicznego z bogatą ofertą turystyki aktywnej w różnych formach oraz kuchnią regionalną. Głównymi czynnikami wpływającymi na atrakcyjność turystyczną regionu są cechy fizycznogeograficzne: największa w kraju liczba jezior, urozmaicona rzeźba terenu, duże kompleksy leśne oraz wysoka, nie tylko w skali kraju, ale i Europy, jakość i stan środowiska przyrodniczego (liczne obszary przyrodnicze prawnie chronione). Jednocześnie rozwijająca się infrastruktura turystyczna i okołoturystyczna stwarza możliwości rozszerzania i uatrakcyjniania oferty dla turystów. Wszystkie te czynniki stanowią podstawę do tworzenia przewagi konkurencyjnej regionu.

Rysunek 3. OSI TURYSTYKA

Źródło: Urząd Miejski w Dobrym Mieście

Tabela 8. Oczekiwane skutki interwencji OSI Turystyka a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Bezpieczna komunikacja	Poprawa dostępności miejscowości poprzez rozwój ścieżek rowerowych	Rozbudowa sieci tras rowerowych
Całoroczna oferta turystyczna	Stworzenie całorocznej oferty turystycznej	Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców i turystów
	Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego	Utworzenie infrastruktury rekreacyjnej
	Rozbudowa i modernizacja bazy sportowej	

Źródło: opracowanie własne

OSI OCHRONA ŚRODOWISKA

Gmina Dobre Miasto będzie kontynuować kompleksowe działania inwestycyjne, których celem będzie poprawa stanu i jakości środowiska przyrodniczego.

Głównym kierunkiem działania w obszarze OSI Ochrona środowiska będzie rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy, rozwój i unowocześnienie sieci ciepłowniczej, ograniczenie zanieczyszczenia powietrza poprzez termomodernizację. W ramach OSI planowane jest zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego poprzez budowę zbiornika retencyjnego.

Kryterium delimitacji:

- obszary narażone na podtopienia na terenie Gminy Dobre Miasto (zbiornik retencyjny na rzece Mała Łyna),
- tereny z brakami w infrastrukturze wodno-kanalizacyjnej na terenie gminy,
- Jesionowo, Orzechowo, Międzylesie, Kosyń (oczyszczalnia ścieków),
- tereny miejskie (PSZOK, magistrala wodociągowa, ciepłownia, termomodernizacja),
- Wichrowo (stacja uzdatniania wody),
- Knopin (stacja uzdatniania wody, siedziba ZUW Sp. z o.o.).

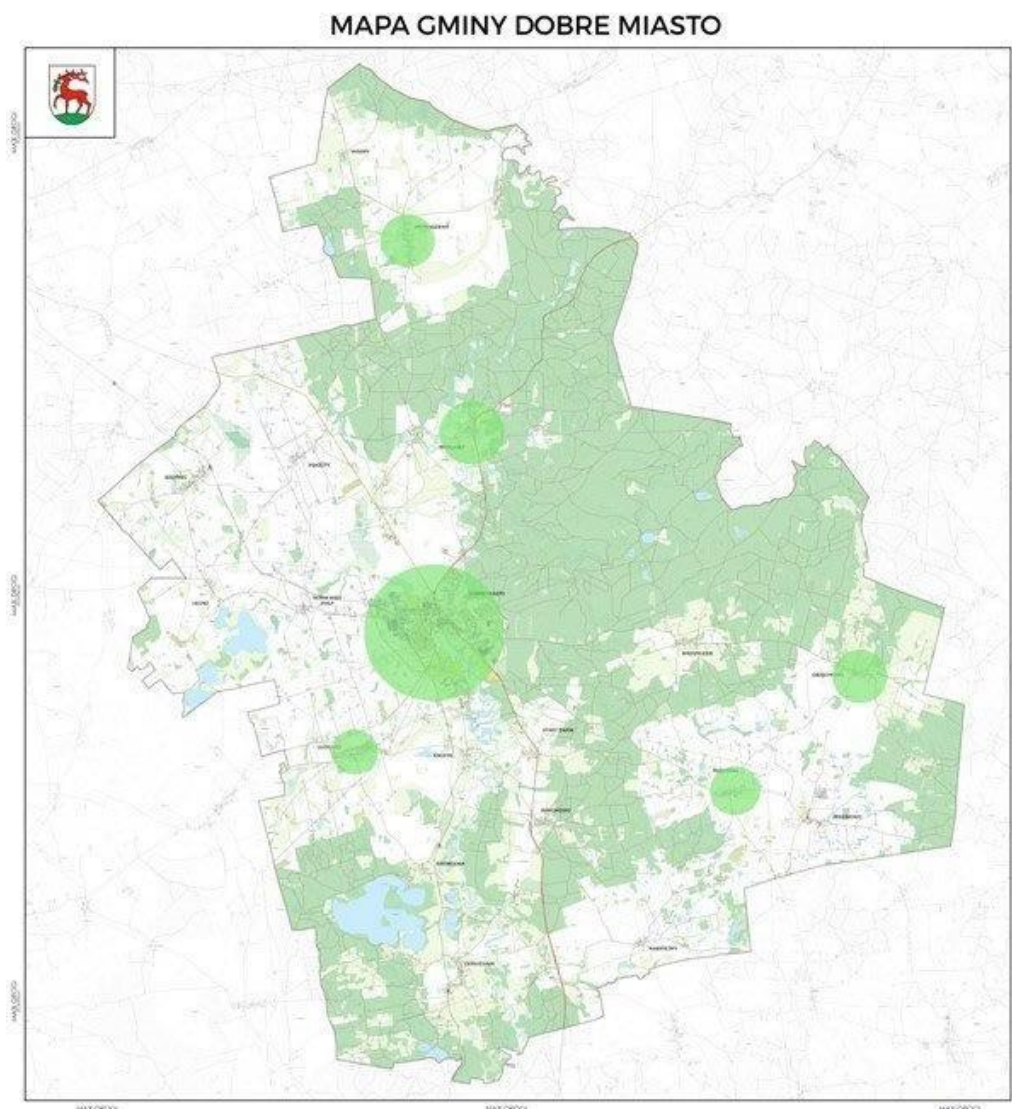
Uzasadnienie OSI

Poprawa jakości środowiska naturalnego zapewni wysoką jakość życia mieszkańców oraz umożliwi wykorzystanie potencjału gospodarczego i turystycznego gminy. Podejmowane przez Gminę Dobre Miasto działania związane z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych (CO₂), dbałość o środowisko naturalne oraz podniesienie świadomości mieszkańców w kwestii ochrony środowiska mają na celu zapobieganie negatywnym skutkom zmian klimatu. Budynki pochłaniają bardzo dużo energii i należą do największych emitentów dwutlenku węgla. Poprawa efektywności energetycznej budynków ma zatem kluczowe znaczenie w osiągnięciu celu neutralności emisyjnej do 2050 r. zgodnie ze strategią Europejskiego Zielonego Ładu. Gmina dąży do poprawy jakości powietrza, a jednym z działań będzie poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej, budynków komunalnych i socjalnych stanowiących zasoby mieszkaniowe. Realizując inwestycje w tym zakresie zostanie ograniczone zanieczyszczenie powietrza oraz poprawią się warunki życia mieszkańców.

Budowa zbiornika retencyjnego na rzece Mała Łyna pozwoli skutecznie chronić tereny zalewowe, a przy okazji obiekt będzie służył mieszkańcom i turystom tworząc miejsce rekreacyjne.

W celu poprawy stanu środowiska przyrodniczego i jakości życia ludności, samorząd będzie realizował także działania infrastrukturalne w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej, ciepłownictwa i selektywnej zbiórki odpadów. W konsekwencji poprawią się warunki życia mieszkańców oraz zwiększą się szanse rozwoju zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczych na terenie gminy.

Rysunek 4. OSI OCHRONA ŚRODOWISKA

Źródło: Urząd Miejski w Dobrym Mieście

Tabela 9. Oczekiwane skutki interwencji OSI Ochrona Środowiska a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Ochrona środowiska	Efektywna gospodarka odpadami	Zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska
	Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych
	Budowa zbiornika retencyjnego	Zabezpieczenie przeciwpowodziowe
	Rozwój i unowocześnienie sieci ciepłowniczej	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery

Termomodernizacja obiektów publicznych	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery
--	---

Źródło: opracowanie własne

OSI INFRASTRUKTURA DROGOWA

Infrastruktura jest jednym z podstawowych elementów zagospodarowania przestrzennego i decyduje w znacznej mierze o możliwościach rozwoju inicjatyw gospodarczych, a także o rozwoju osadnictwa i ochronie środowiska przyrodniczego. OSI Infrastruktura obejmuje następujący zakres inwestycji:

- budowa ścieżek rowerowych,
- modernizacja dróg wewnętrznych gruntowych w zwartej zabudowie na terenie sołectw,
- modernizacja dróg gminnych łączących wsie,
- modernizacja ulic miejskich,
- budowa obwodnicy,
- budowa parkingu przy ul. Łużyckiej w Dobrym Mieście.

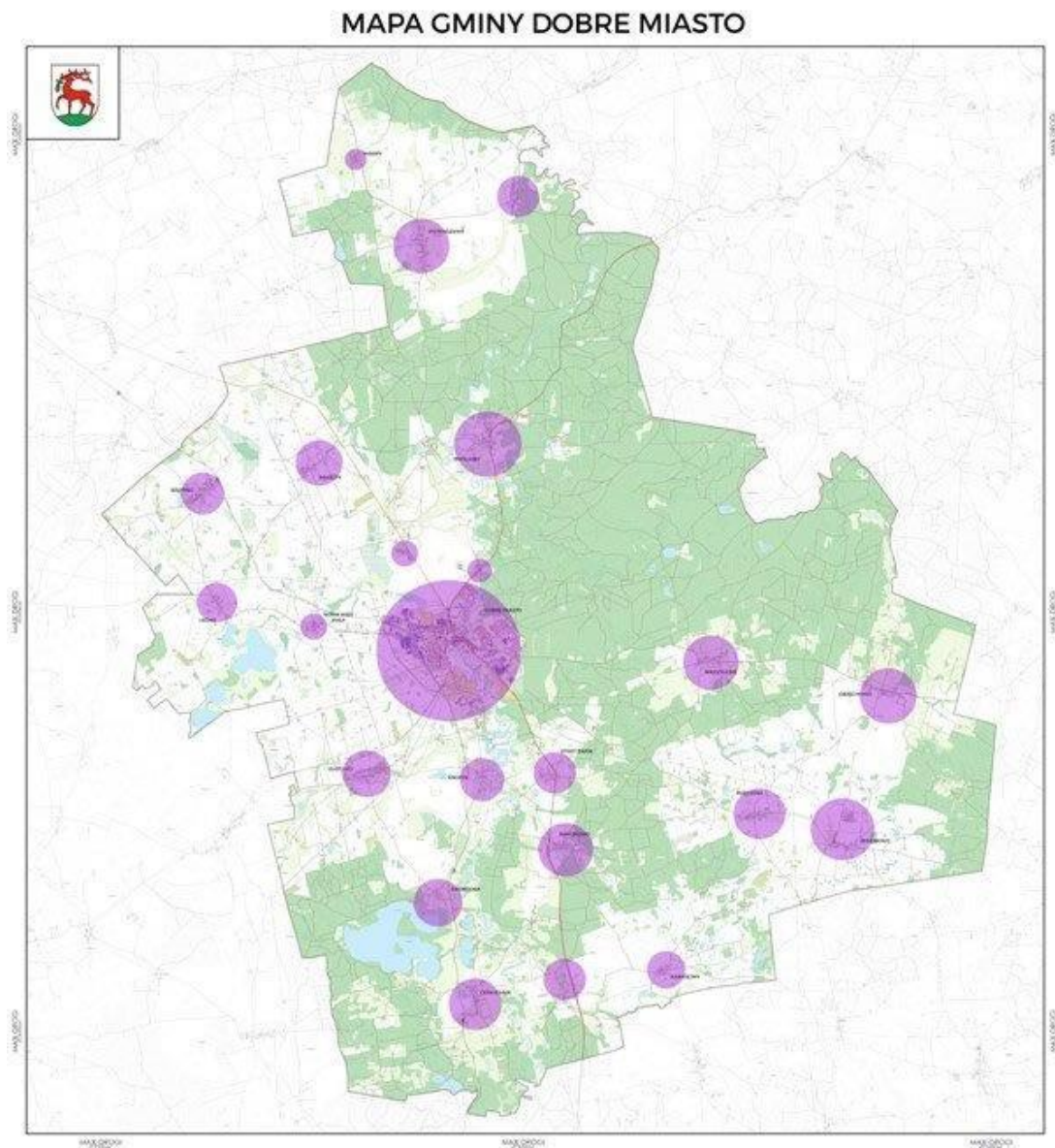
Kryterium delimitacji

Obszary o niewystarczającej sieci dróg (w tym dróg rowerowych) w Gminie Dobre Miasto.

Uzasadnienie OSI

Gmina Dobre Miasto charakteryzuje się szczególnymi warunkami przestrzennymi, co w powiązaniu ze zidentyfikowanymi warunkami społecznymi, buduje potencjał tego obszaru pod kątem rozwoju funkcji rekreacyjno-sportowych, edukacyjnych, komunikacyjnych, których aktywowanie wymaga wielokierunkowej interwencji publicznej. Rozbudowa infrastruktury drogowej na obszarze OSI zwiększy dostępność komunikacyjną Gminy, która jest jednym z kluczowych czynników przesądzających o atrakcyjności osadniczej, gospodarczej i turystycznej.

Rysunek 5. OSI INFRASTRUKTURA DROGOWA

Źródło Urząd Miejski w Dobrym Mieście

Tabela 10. Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura drogowa a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Bezpieczna komunikacja	Poprawa dostępności miejscowości poprzez rozwój ścieżek rowerowych	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń i CO ₂ do atmosfery w związku z rozwojem transportu rowerowego
	Rozbudowa infrastruktury drogowej na terenie gminy	Poprawa warunków komunikacyjnych na terenie gminy Rozbudowa sieci drogowej na terenie gminy

	Poprawa komunikacji na terenie gminy	Podnoszenie bezpieczeństwa drogowego
Całoroczna oferta turystyczna	Rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej	Poprawa aktywności fizycznej mieszkańców poprzez korzystanie ze ścieżek rowerowych
Rozwijająca się gospodarka	Rozwój infrastruktury technicznej	Zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych w gminie
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Dostępność komunikacyjna zrewitalizowanych obiektów

Źródło: Opracowanie własne

OSI REWITALIZACJA

Rewitalizacja stanowi istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów ponieważ prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Poprawa jakości życia rozumiana jest jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków edukacji, poprawy stanu środowiska naturalnego oraz kulturowego, przywrócenia ładu w przestrzeni miejskiej, wzrostu aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi społecznych. Zgodnie z *Planem zagospodarowania przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego*, Dobre Miasto uznano za jedno z miejscowości o stosunkowo dobrze zachowanej tkance urbanistycznej i architektonicznej, wymagające działań rewitalizacyjnych, w celu utrzymania i wykorzystania gospodarczego i turystycznego.

Kryterium delimitacji:

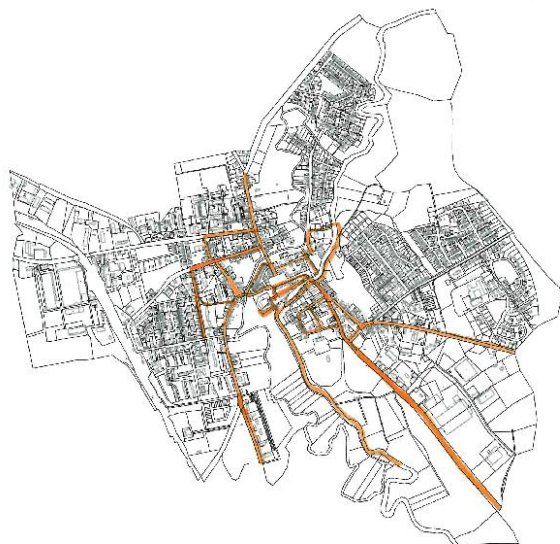
Zgodnie z *Lokalnym Programem Rewitalizacji gminy Dobre Miasto w ramach Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow* wyznaczono obszar rewitalizacji obejmujący całość obszaru zdegradowanego o powierzchni 1,5 km², co stanowi 0,58% powierzchni gminy miejsko-wiejskiej Dobre Miasto i zamieszany przez 4240 osób, co stanowi 26,03% mieszkańców gminy.

Uzasadnienie OSI

Każda gmina, która chciałaby prowadzić działania rewitalizacyjne musi mieć opracowany i uchwalony lokalny program rewitalizacji (LPR) lub gminny program rewitalizacji (GPR), a od 2024 roku jedynym akceptowalnym programem będzie gminny program rewitalizacji. W ramach tego dokumentu wyznacza się ze względu na czynniki społeczne, gospodarcze, przestrzenne i środowiskowe obszar zdegradowany, który wymaga podjęcia strategicznej interwencji. Oczekiwanym efektem realizowanych działań w ramach LPR lub GPR jest wyprowadzenie obszaru rewitalizowanego ze stanu kryzysowego.

Z uwagi na fakt opracowania nowego programu rewitalizacji (GPR) w 2022/2023 roku i wyznaczenia nowego obszaru zdegradowanego, rekomenduje się do pozostawienia obecnego obszaru rewitalizacyjnego do czasu uchwalenia gminnego programu rewitalizacji.

Rysunek 6. OSI REWITALIZACJA

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji gminy Dobrze Miasto w ramach Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow

Tabela 11. Oczekiwane skutki interwencji OSiR Rewitalizacja a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Całoroczna oferta turystyczna	Rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-sportowej	Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego mieszkańców gminy o charakterze sportowo-rekreacyjnym
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Poprawa estetyki i funkcjonalności reprezentatywnych obiektów gminnych poprzez ich rewitalizację Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni Wzrost atrakcyjności osadniczej gminy

Źródło: opracowanie własne

OSI SPOŁECZEŃSTWO

Poprawa jakości życia mieszkańców jest kluczowym celem działań podejmowanych przez samorząd. O jakości życia świadczą zarówno czynniki obiektywne: kondycja materialna, zabezpieczenie egzystencjalne i środowiskowe, jak i czynniki subiektywne: postrzeganie własnego życia w ramach określonego systemu wartości.

Kryterium delimitacji:

Obszary o szczególnym znaczeniu dla społeczeństwa:

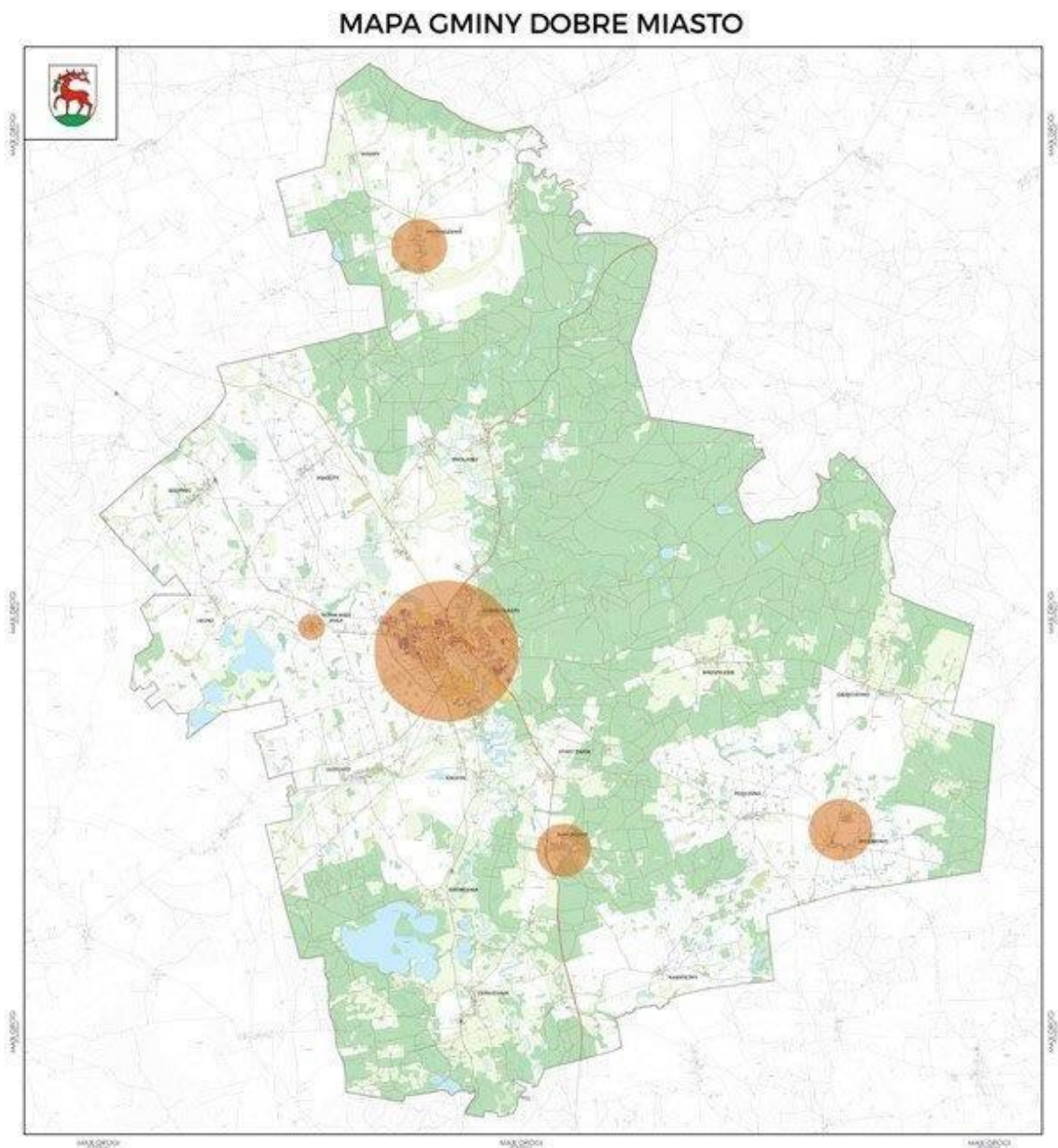
- Jesionowo (placówka oświatowa, budowa remizy dla OSP w Jesionowie),
- placówka oświatowa w Barcikowie,
- Miasto Dobre Miasto (budowa gminnej placówki oświatowej, budowa przedszkola z oddziałem żłobkowym wraz z dziennym Domem Seniora, adaptacja obiektów użyteczności publicznej na cele społeczne, utworzenie Ośrodka Wczesnej Interwencji, monitoring wizyjny, Muzeum Przedsiębiorczości),
- Gmina Dobre Miasto (mieszkania chronione),
- Środowiskowy Dom Samopomocy 7 Niebo w Piotraszewie,
- Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Dobrym Mieście,
- Sołectwa Gminy Dobre Miasto (miejsca integracji społecznej),
- Szkoły Podstawowe w Dobrym Mieście,
- Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dobrym Mieście,
- Urząd Miejski w Dobrym Mieście,
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście.

Uzasadnienie OSI

Podnoszenie jakości życia mieszkańców jest kluczowe z punktu widzenia rozwoju społeczno- gospodarczego gminy. Stworzenie wysokiej jakości warunków do życia przełoży się na liczbę mieszkańców gminy, a co za tym idzie na wszystkie sfery jej rozwoju: społeczną, kulturalną, sportową i gospodarczą. Stworzenie atrakcyjnego miejsca do życia wpłynie na rozbudowę istniejącej tkanki mieszkaniowej na terenie gminy oraz przyciągnie inwestorów i rozwinię przedsiębiorczość na terenie gminy.

Rysunek 7. OSI SPOŁECZEŃSTWO

Źródło: Urząd Miejski w Dobrym Mieście

Tabela 12. Oczekiwane skutki interwencji OSI Społeczeństwo a cele Strategii

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Oczekiwane skutki interwencji
Rozwijająca się gospodarka	Wsparcie przedsiębiorczości na terenie gminy	wzrost atrakcyjności osadniczej gminy
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Poprawa dostępności opieki nad dziećmi do lat 3 i dziećmi w wieku przedszkolnym	wzrost atrakcyjności osadniczej gminy
	Poprawa infrastruktury szkolnej	wzrost atrakcyjności osadniczej gminy

Zwiększenie różnorodności i dostępności oferty kulturalnej na obszarze gminy	wzrost atrakcyjności osadniczej gminy
Efektywna opieka medyczna	wzrost atrakcyjności osadniczej gminy
Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Dopasowanie oferty usług do zmieniającej się struktury demograficznej Wzrost integracji społecznej osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców Wzrost kwalifikacji zawodowych mieszkańców Spadek poziomu bezrobocia wzrost potencjału kapitału ludzkiego
Bezpieczeństwo mieszkańców gminy	Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców
Cyfrowy Urząd	wzrost atrakcyjności osadniczej gminy
Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	wzrost atrakcyjności osadniczej gminy

Źródło: opracowanie własne

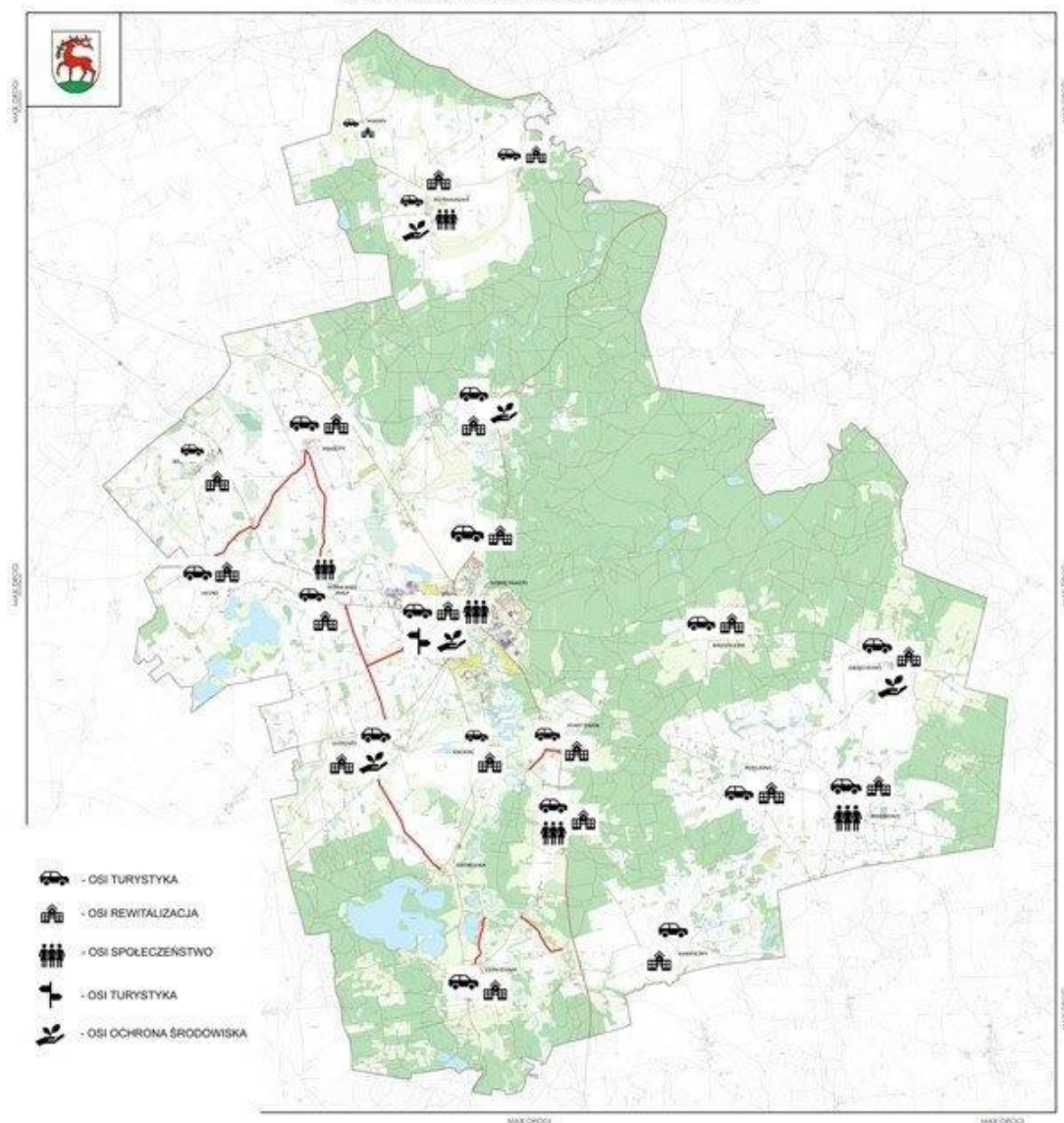
2.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Najważniejszym dokumentem na poziomie regionalnym przedstawiającym wizję rozwoju województwa jest *Warmińsko-Mazurskie 2030 Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*. W tejże *Strategii* wyróżniono cztery priorytety rozwojowe obejmujące: kompetencje przyszłości, inteligentną produktywność, kreatywną aktywność oraz mocne fundamenty. Celem głównym *Strategii* województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy.

Ze względu na fakt, iż w *Strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego* nie określono modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, w *Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030* przedstawiono model, który wynika przede wszystkim z zapisów i założeń przedstawionych w *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto* oraz planowanych kierunków interwencji.

Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie Gminy Dobre Miasto

MAPA GMINY DOBRE MIASTO

Źródło: Urząd Miejski w Dobrym Mieście

Kierunki interwencji rozwoju Gminy Dobry Mieście:

1. W zakresie infrastruktury technicznej:
  - poprawa infrastruktury drogowej (dróg, chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia) przyczyni się do zwiększenia mobilności i bezpieczeństwa mieszkańców, jak również zwiększy atrakcyjność turystyczną i osadniczą Gminy,
  - rozbudowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej,
  - budowa stacji uzdatniania wody,
  - budowa magistrali wodociągowej.
2. W zakresie środowiska:
  - budowa zbiornika retencyjnego na rzece Mała Łyna,
  - budowa i doposażenie Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Dobrym Mieście,

- budowa stacji uzdatniania wody,
  - termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej,
  - rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków.
3. W zakresie infrastruktury społecznej:
- budowa, rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
  - utworzenie nowych i modernizacja istniejących placówek oświatowych wraz zagospodarowaniem otoczenia i doposażeniem,
  - rozwijanie stref wypoczynkowych (plac zabaw, miejsca spotkań),
  - wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
  - ochrona zabytków,
  - rozbudowa monitoringu wizyjnego ,
  - cyfryzacja usług publicznych,
  - poprawa infrastruktury i wyposażenia OSP.
4. W zakresie kultury, turystyki i sportu:
- nadanie obszarom i obiektom zdegradowanym nowych funkcji społecznych, integracyjnych i edukacyjnych(rewitalizacja),
  - rozwój turystyki sakralnej,
  - stworzenie nowych miejsc wypoczynku, sportu i rekreacji, które zwiększą atrakcyjność gminy,
  - zagospodarowanie terenu przy zbiorniku retencyjnym na cele rekreacyjne,
  - poszerzenie i unowocześnienie bazy i infrastruktury umożliwiającej bezpiecznie uprawianie sportów letnich i zimowych,
  - modernizacja obiektów sportowych.
5. W zakresie infrastruktury gospodarczej:
- poprawa warunków inwestowania w Dobrym Mieście.

2.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Zgodnie ze *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto*, kształtowanie zabudowy w wyznaczonych strefach i jednostkach strukturalnych oraz kształtowanie zagospodarowania przestrzennego na terenach systemów funkcjonalnych, odbywać się będzie przez konsekwentne działanie w następujących kierunkach:

- dostosowanie polityki planistycznej do przyjętych celów i kierunków rozwoju zagospodarowania przestrzennego,
- kształtowanie ładu przestrzennego i przyjaznego mieszkańcom środowiska zamieszkania z uwzględnieniem tożsamości kulturowej i zasad estetyki urbanistycznej i architektonicznej,
- racjonalne korzystanie z zasobów środowiska przyrodniczego z uwzględnieniem zasad jego ochrony,

- ochrona obiektów środowiska kulturowego, ich wykorzystanie jako potencjału przestrzennego przy zagospodarowywaniu terenów z nimi sąsiadujących oraz kształtowaniu obszarów przestrzeni publicznych,
- poprawa jakości życia mieszkańców poprzez sukcesywną realizację zadań własnych gminy, w szczególności w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej oraz komunikacji,
- podniesienie atrakcyjności miasta dla pożądaných inwestycji i prowadzenie aktywnej polityki w zakresie pozyskania i przygotowania terenów jako oferty inwestycyjnej gminy,
- aktywna polityka w zakresie gospodarki nieruchomościami niezbędnymi dla realizacji zadań własnych gminy i działalności ofertowej dotyczącej zagospodarowania przestrzennego,
- stworzenie korzystnego klimatu do rozwoju działalności gospodarczej i zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej w zakresie mieszkalnictwa,
- rewaloryzacja i modernizacja istniejącej zabudowy wymagającej takich zabiegów, w szczególności w centrum miasta i jego sąsiedztwie,
- rewitalizacja centrum miasta oraz odnowienie zdegradowanych obszarów (przestrzeni),
- stworzenie warunków dla poszerzenia oferty usług, ze szczególnym uwzględnieniem usług w zakresie obsługi turystyki i wypoczynku,
- podejmowanie działań mających na celu przyspieszenie przebudowy systemu komunikacyjnego i budowy obwodnicy Dobrego Miasta, realizowanej jako ponadlokalny cel publiczny ze szczególnym uwzględnieniem powiązań obwodnicy z systemem komunikacji miejskiej,
- budowa turystycznych ścieżek rowerowych i organizacja tras turystycznych.

Rozwijanie aktywności gminy na rynku inwestorskim wpłynie na wzrost zainteresowania przedsiębiorców terenami inwestycyjnymi. Tereny, które mogą być przedmiotem oferty na rynku inwestorskim, to przede wszystkim tereny komunalne w zasobach gminy. Powiększenie tych zasobów może nastąpić przez aktywną gospodarkę gruntami, bowiem przez kolejne transakcje na rynku nieruchomości można doprowadzić do utworzenia kompleksów gruntów komunalnych nadających się pod różnego rodzaju inwestycje, realizowane zgodnie z miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Ważnym elementem przygotowania takich gruntów jako oferty gminy jest prowadzenie własnej ewidencji gruntów, a także wyprzedzająca realizacja infrastruktury technicznej, która może być wykorzystana do obsługi terenów występujących w ofertach. Realizacja inwestycji na tych terenach stanie się z kolei źródłem dopływu środków do budżetu gminy i zwiększenia możliwości realizacji zadań własnych gminy. Stopień realizacji zadań dla zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej niezaprzeczalnie wpływa na poziom życia mieszkańców. Rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej określono na podstawie stworzonego modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z przeprowadzoną analizą uwarunkowań przestrzennych w gminie.

Tabela 13. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Dobre Miasto

Nazwa obszaru	Charakterystyka	Najważniejsze założenia zintegrowanej polityki rozwoju	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej
<p>Tereny o funkcjach mieszkaniowych</p>	<p>Obszary mieszkaniowe z przewagą zabudowy wielorodzinnej w mieście Dobre Miasto oraz jednorodzinnej zlokalizowane na terenach wiejskich, przede wszystkim wzdłuż istniejących najważniejszych dróg na terenie gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podnoszenie jakości życia i komfortu zamieszkania poprzez realizację przedsięwzięć w zakresie infrastruktury technicznej, z zakresu ochrony środowiska, komunikacyjnej, • zwiększenie atrakcyjności osadniczej gminy, • zwieszenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy w kontekście rozwoju budownictwa, mieszkaniowego jednorodzinnego, • kształtowanie, porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej, • ochrona krajobrazu kulturowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowanie terenów pod inwestycje mieszkaniowe – wyposażenie ich w infrastrukturę techniczną (wodociąg, kanalizacja), modernizacja dróg i dostosowanie ich do parametrów zgodnych z przepisami odrębnymi, • koncentracja zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w formie zwartych zespołów mieszkaniowych, • pełne wyposażenie w infrastrukturę techniczną na terenach zwartej zabudowy, • realizacja zabudowy jednorodzinnej w gabarycie i formie oraz układzie zgodnym z warunkami i istniejącą zabudową, • zapewnienie dla terenów zabudowy mieszkaniowej dostępności do terenów zieleni oraz estetycznych i funkcjonalnych przestrzeni publicznych, • zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy,

			<p>komunikacja zbiorowa, infrastruktura rowerowa i piesza),</p> <ul style="list-style-type: none"> • dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej (przedszkola, szkoły, place zabaw, skwery, obiekty sportowe), • kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy z możliwością jej uzupełnienia, • tworzenie spójnego i jednolitego wizerunku obszarów o funkcjach mieszkalnych, • w planowaniu terenów mieszkaniowych, należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych założeń, układów urbanistycznych i przestrzeni publicznych, • planowanie terenów urbanizacji warunkowanych równoczesną realizacją sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.
<p>Tereny o funkcjach usługowych, w tym</p>	<p>Obszary administracyjno-usługowe, istotne ze względu na obsługę mieszkańców gminy znajdują się głównie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wzmacnianie roli miasta jako lokalnego lidera usług i handlu, • porządkowanie i uzupełnianie struktury przestrzennej, 	<ul style="list-style-type: none"> • kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,

użyteczności publicznej

w mieście Dobrze Miasto. W miejscowości tej zlokalizowane są m.in. instytucje i obiekty użyteczności publicznej, punkty handlowo-usługowe, w tym tereny obsługi komunikacji o znaczeniu ponadlokalnym

- zwiększanie potencjału gospodarczego, w tym wzmacnianie istniejących funkcji usługowych komercyjnych,
- podnoszenie jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie dostępu do usług,
- wzmacnianie funkcjonalności centrum miasta jako miejsca koncentracji funkcji publicznych,
- kształtowanie terenów publicznych w obrębie wskazanego centrum miasta (m.in.: miejsca postojowe), lokalizowanie na obszarze funkcji sprzyjających integracji społecznej, zwłaszcza z zakresu administracji publicznej, handlu, kultury, oświaty,
- uzupełnianie centrum miasta zabudową wielofunkcyjną (usługową i mieszkaniową),
- kształtowanie zabudowy centrum miasta w sposób tworzący spójną kompozycję przestrzenną, podkreślającą rangę miejsca, m.in. poprzez wprowadzanie wysokiego standardu rozwiązań architektonicznych, technicznych i materiałowych,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej centrum.
- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklającej i wzmacniającej znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- mieszanie i dodawanie funkcji,
- zwiększenie udziału zieleni,
- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej (układ drogowy, komunikacja zbiorowa, infrastruktura piesza i rowerowa, węzeł przesiadkowy),
- rewitalizacja obszarów zdegradowanych w celu adaptacji na obiekty użyteczności publicznej,
- zwiększenia terenów inwestycyjnych przeznaczonych pod działalność gospodarczą,
- dobra organizacja miejsc parkingowych przy kluczowych obiektach,
- w planowaniu terenów usługowych należy zapewnić ochronę ogólnodostępnych miejsc i możliwości tworzenia nowych przestrzeni publicznych (zieleńców, parków, placów zabaw, terenów sportowo-rekreacyjnych itp.) przy zachowaniu historycznych,

			<ul style="list-style-type: none"> • eliminacja bądź łagodzenie uciążliwości funkcjonalnych i środowiskowych powstających w wyniku rozbudowy tego układu, • wykorzystanie położenia gminy w stosunku do układu dróg ponadregionalnych i regionalnych dla aktywizacji gospodarczej terenów gminy.
<p>Tereny mające funkcje stref działalności gospodarczej</p>	<p>Tereny te pokrywają się z obszarami określonymi w dotychczasowej polityce przestrzennej, są to obszary położone poza istniejącymi jednostkami osadniczymi jak i tereny zlokalizowane w granicach administracyjnych miasta Dobre Miasto. Lokalizacja związana jest z: bliskością węzła drogi krajowej, możliwością wyznaczenia zwartej obszaru o dużej powierzchni, dostępem do komunikacji i infrastruktury technicznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej gminy, • uzupełnianie i kreowanie nowej struktury przestrzennej, • koncentracja obszarów wzdłuż obecnych i planowanych ciągów komunikacyjnych, • uzbrajanie terenów proporcjonalnie do stopnia zainwestowania i zagospodarowania, • tworzenie nowych terenów inwestycyjnych oraz wspieranie inwestycji w pierwszej kolejności na terenach już zainwestowanych wyposażonych w odpowiednią infrastrukturę, • minimalizowanie negatywnych skutków dla ludzi, infrastruktury i środowiska, w tym stały monitoring, • przygotowanie oferty dla inwestorów w zakresie terenów 	<ul style="list-style-type: none"> • połączenie z ponadlokalnym układem komunikacyjnym, • tworzenie układu kompozycyjno-komunikacyjnego zapewniającego dostępność oraz dobrą dystrybucję terenów i ich obsługę, • uwzględnienie zapotrzebowania na miejsca parkingowe dla nowej zabudowy produkcyjnej, składów i magazynów, • ograniczenie negatywnego wpływu terenów aktywności gospodarczej na sąsiadującą zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz (np. strefowanie zabudowy, tworzenie pasów zieleni izolacyjnej i granic przestrzennych, ograniczenia w zasklepieniu gleby), • zwiększenie powierzchni terenów zieleni,

		<p>rozwojowych przeznaczonych pod funkcje usługowe i produkcyjne,</p> <ul style="list-style-type: none"> • tworzenie warunków dla rozwoju nowych rodzajów działalności produkcyjnej i usługowej, • wzbogacanie struktury biologicznej obszarów inwestycyjnych poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, • odpowiednie przygotowanie wyznaczonych już na terenie gminy szlaków turystycznych, zapewnienie dostępu do osobliwości przyrodniczo-kulturowych położonych wzdłuż tras oraz wyposażenie w bazę usługową (parkingi, punkty informacyjne, baza handlowa).	<ul style="list-style-type: none"> • wyposażenie terenów zabudowy techniczno-produkcyjnej w kanalizację sanitarną i nakaz odprowadzania ścieków do kanalizacji sanitarnej, • uzbrajanie terenów proporcjonalnie do stopnia zainwestowania i zagospodarowania.
--	--	---	--

<p>Tereny użytkowane rolniczo</p>	<p>grunty orne, łąki, pastwiska, sady zlokalizowane głównie poza miastem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie specyfiki i tożsamości gminy miejsko- wiejskiej, • zachowanie, ochrona przed wykorzystaniem zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej, • zachowanie i ochrona systemu przyrodniczego, • rozwój rolnictwa ekologicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych, • kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej , • przeciwdziałanie rozdrobnieniu areалу rolnego, • realizacja programu zalesień gruntów najsłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych, • wprowadzenie zakazu lokalizacji obiektów oraz urządzeń degradujących w szerszym zasięgu środowisko w zakresie zdolności produkcyjno-rolniczej , • możliwe przekształcenia gruntów rolnych w tereny o innym użytkowaniu, jak: lasy, agroturystyka, turystyka, rekreacja, sport, wypoczynek, produkcja energii ze źródeł odnawialnych, parki i inne tereny zieleni urządzonej , • ograniczenie intensywnej produkcji rolniczej,
--	--	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> • priorytet dla indywidualnych lub sąsiedzkich systemów zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzanie i oczyszczanie ścieków.
<p>Tereny zieleni, w tym o wiodącej funkcji przyrodniczej i ochronnej</p>	<p>Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie gminy Dobre Miasto - 12 082,37 ha (GUS), w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • rezerwaty przyrody , • obszary chronionego krajobrazu, • zespoły przyrodnicze. <p>Ponadto na terenie gminy znajdują się obszary Natura 2000:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Warmińskie Buczyny (kod obszaru PLH280033), • Swajnie (kod obszaru PLH280046). 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie obszarów leśnych oraz ich najbliższego sąsiedztwa do realizacji działań z zakresu rekreacji i wypoczynku (także sportu i turystyki czynnej) oraz ochrony zdrowia i edukacji (ścieżki edukacyjne, szlaki turystyczne, itp.), • ochrona bioróżnorodności biologicznej i zrównoważone wykorzystanie systemu przyrodniczego, 	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie dużego udziału zieleni w strukturze przestrzennej gminy • zachowanie istniejących i tworzenie dodatkowych kompleksów leśnych oraz towarzyszących im łąk w dotychczasowym użytkowaniu, • uzupełnianie i poszerzanie kompleksów leśnych, • przeznaczenie lasów na cele rekreacyjne uzależnione od

	<p>Na terenie Gminy Dobre Miasto znajduje się 11 pomników przyrody, w tym drzewa lub grupy drzew.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zapobieganie degradacji środowiska leśnego dla zapewnienia harmonijnego rozwoju życia mieszkańców gminy, • zwiększenie dostępności terenów zieleni, • wykorzystanie potencjału przyrodniczego do stworzenia atrakcyjnej oferty aktywnego spędzania czasu wolnego, • poprawa jakości zamieszkania oraz atrakcyjności osadniczej. 	<p>utrzymania funkcji ekologicznej (biologicznej, klimatycznej itp.) oraz drożności przestrzeni leśnej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizacja ścieżek edukacyjnych i stref wejścia do lasu, wyposażonych w miejsca parkingowe, infrastrukturę, rowerową, tablice informacyjne i małą architekturę umożliwiającą edukację, rekreację i wypoczynek, • wykorzystanie istniejącego potencjału endogenicznego dla rozwoju obszarów rekreacyjno-wypoczynkowych, sportowych i turystycznych, • porządkowanie istniejących i tworzenie nowych zespołów zieleni, • zwiększenie dostępności komunikacyjnej: pieszej, rowerowej oraz samochodowej, • lokalne dokumenty planistyczne powinny zawierać zapisy dotyczące ograniczenia działań wpływających negatywnie na obszary chronione.
<p>Wody</p>	<p>Przez teren płynie rzeka Łyna oraz zlokalizowanych jest 5 jezior, w tym jezioro Limajno</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zachowanie istniejącego systemu zbiorników i cieków wodnych, dążenie do poprawy klas czystości wód na obszarze całej gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • ochrona bezpośredniej otuliny biologicznej cieków wodnych zasadniczo z zakazem zabudowy kubaturowej (wyjątki: funkcje związane ze sportem, rekreacją,

		<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystanie zbiorników i cieków wodnych dla rozwoju funkcji związanych ze sportem, rekreacją, wypoczynkiem czy turystyką, przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego, • wykorzystanie surowców przy pełnej ochronie systemu przyrodniczego, • prowadzenie działań zmierzających do zagęszczenia towarzyszącej sieci ekologicznej.	<p>wypoczynkiem czy turystyką, a także wydobyciem kruszyw),</p> <ul style="list-style-type: none"> • wprowadzenie zakazu podejmowania przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.
--	--	--	---

Źródło: opracowanie własne

3. Zgodność Strategii z założeniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu

Strategia rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 jest zgodna z obecnie obowiązującą średniookresową strategią rozwoju kraju, tj. *Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020* (z perspektywą 2030 roku) oraz założeniami *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030*, określającej nowe ramy i zasady prowadzenia polityki rozwoju. Natomiast na szczeblu regionalnym strategia jest zgodna z *Warmińsko Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* oraz *Strategią rozwoju sieci miast CITTASLOW Województwa Warmińsko-Mazurskiego*.

3.1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku i jest obowiązującym, kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia ta określa podstawowe uwarunkowania, cele i kierunki rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, regionalnym i przestrzennym w perspektywie roku 2020 i 2030. Głównym celem SOR jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

W *Strategii* wyszczególniono także cele szczegółowe:

- I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną (obszary: *Reindustrializacja, Rozwój innowacyjnych firm, Małe i średnie przedsiębiorstwa, Kapitał dla rozwoju, Ekspansja zagraniczna*);
  - II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony (obszary: *Spójność społeczna, Rozwój zrównoważony terytorialnie*);
  - III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu (obszary: *Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, E-państwo, Finanse publiczne, Efektywność wykorzystania środków UE*).
- oraz obszary wpływające na osiągnięcie celów strategii: *Kapitał ludzki i społeczny, Cyfryzacja, Transport, Energia, Środowisko, Bezpieczeństwo Narodowe*.

Tabela 14. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 z SOR

Strategia rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030		Cele szczegółowe* i obszary wspierające**) – Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju																	
		Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną					Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony		Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu					Obszary wspierające					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5	6
I	I.1																		
	I.2																		
	I.3																		
II	II.1																		
	II.2																		
	II.3																		
II	III.1			X					X		X								
I	III.2																		
I V	IV.1													X					
	IV.2													X					
	IV.3																		
	IV.4																		
	IV.5						X							X					
	IV.6													X					
	IV.7									X					X				
	IV.8																		
V	V.1																		X
	V.2																		X
	V.3																		X
	V.4																		X
	V.5																		X

*Obszary: 1. Reindustrializacja, 2. Rozwój innowacyjnych firm, 3. Małe i średnie przedsiębiorstwa, 4. Kapitał dla rozwoju, 5. Ekspansja zagraniczna, 6. Spójność społeczna, 7. Rozwój zrównoważony terytorialnie, 8. Prawo w służbie obywatelom i gospodarce, 9. Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem, 10. E- państwo, 11. Finanse publiczne, 12. Efektywność wykorzystania środków UE,

**Obszary wspierające: 1. Kapitał ludzki i społeczny, 2. Cyfryzacja, 3. Transport, 4. Energia, 5. Środowisko, 6. Bezpieczeństwo Narodowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie SOR

3.2. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR 2030) to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa. Głównym celem polityki regionalnej jest efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym. Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.

- 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo.
  - 1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce.
  - 1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją.
- 1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze.
- 1.3. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych.
- 1.4. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.

- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego.
- 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.
- 2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

- 3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem.
- 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.
- 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.
- 3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.

Tabela 15. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 z KSRR

Strategia rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030		Cele szczegółowe Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030											
		Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym					Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych			Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie			
		1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	3.4
I	I.1												
	I.2		X			X							
	I.3		X			X							
II	II.1												
	II.2												
	II.3												
III	III.1	X	X					X			X		
	III.2		X										

IV	IV.1						X						
	IV.2						X						
	IV.3						X						
	IV.4						X						
	IV.5	X					X						
	IV.6												
	IV.7												
	IV.8				X								
V	V.1												
	V.2												
	V.3												
	V.4												
	V.5												

Źródło: opracowanie własne na podstawie KSRR

3.3. Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego jest najważniejszym regionalnym dokumentem strategicznym. Celem głównym strategii województwa jest: spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy. Cel główny będzie możliwy do zrealizowania poprzez realizację poniższych celów strategicznych:

Cel strategiczny 1: Kompetencje przyszłości

- 1.1. Użyteczne kwalifikacje i kompetencje
- 1.2. Nowoczesne usługi
- 1.3. Profesjonalne organizacje

Cel strategiczny 2: Inteligentna produktywność

- 2.1. Satysfakcjonująca praca
- 2.2. Inteligentna specjalizacja
- 2.3. Wysoka konkurencyjność

Cel strategiczny 3: Kreatywna aktywność

- 3.1. Inspirująca twórczość
- 3.2. Efektywna współpraca
- 3.3. Ukształtowana tożsamość

Cel strategiczny 4: Mocne fundamenty

- 4.1. Silny kapitał społeczny

4.2. Optymalna infrastruktura rozwoju

4.3. Wyjątkowe środowisko przyrodnicze

Tabela 16. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

Strategia rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030		Cele strategiczne Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego											
		Kompetencje przyszłości			Inteligentna produktywność			Kreatywna aktywność			Mocne fundamenty		
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2	4.3
I	I.1												
	I.2											X	
	I.3											X	
II	II.1												
	II.2												X
	II.3												
III	III.1												
	III.2											X	
IV	IV.1												
	IV.2												
	IV.3												
	IV.4												
	IV.5	X								X	X		
	IV.6												
	IV.7												
	IV.8											X	
V	V.1												
	V.2											X	
	V.3												x
	V.4												
	V.5												

Źródło: opracowanie własne na podstawie Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego

3.4. Strategia rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego

Strategia rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego jest dokumentem 24 samorządów z województwa warmińsko-mazurskiego, która określa wspólne cele i działania w celu ich rozwoju i promocji marki CITTASLOW. Celem głównym tejże strategii jest *Efektywne wykorzystanie współpracy w celu wzrostu jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania roli sieci CITTASLOW w rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego*, który będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe i operacyjne:

1. Integracja i mobilizacja zasobów

- 1.1. Wspieranie aktywności środowisk biznesowych
- 1.2. Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej
- 1.3. Wzrost kompetencji administracji lokalnej
2. Promocja i ekspansja współpracy
  - 2.1. Kreacja i rozwój marki CITTASLOW
  - 2.2. Promocja gospodarcza
  - 2.3. Rozwój współpracy z otoczeniem sieci CITTASLOW
3. Wysokiej jakości nowoczesne usługi
  - 3.1. Rozwój usług dla społeczeństwa w oparciu o nowoczesne rozwiązania
4. Aktywna gospodarka
  - 4.1. Rozwój kapitału ludzkiego
  - 4.2. Wsparcie przedsiębiorczości
  - 4.3. Kreowanie oferty inwestycyjnej
  - 4.4. Współpraca na rzecz rozwoju turystyki
5. Wysokiej jakości przestrzeń
  - 5.1. Poprawa dostępności komunikacyjnej
  - 5.2. Rozwój atrakcyjnych i bezpiecznych przestrzeni publicznych i infrastruktury turystycznej
  - 5.3. Ochrona i poprawa stanu środowiska
  - 5.4. Rozwój przestrzeni dla przedsiębiorców

Tabela 17. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 ze Strategią rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego

Strategia rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030		Cele szczegółowe Strategii rozwoju sieci miast CITTASLOW województwa warmińsko-mazurskiego															
		Integracja i mobilizacja zasobów			Promocja i ekspansja współpracy			Wysokiej jakości nowoczesne usługi	Aktywna gospodarka				Wysokiej jakości przestrzeń				
		1	2	3	1	2	3	1	1	2	3	4	1	2	3	4	
I	I.1												X				
	I.2												X				
	I.3												X				
II	II.1											X		X			
	II.2											X		X			
	II.3											X		X		X	
III	III.1	X			X	X	X			X	X					X	
	III.2									X	X		X				
IV	IV.1																
	IV.2																
	IV.3		X									X					
	IV.4																
	IV.5		X						X								

	IV.6															
	IV.7															
	IV.8		X										X			
V	V.1														X	
	V.2														X	
	V.3														X	
	V.4														X	
	V.5														X	

Zródło: opracowanie własne na podstawie Strategii rozwoju sieci miast CITTASŁOW województwa warmińsko-mazurskiego

3.5. Inne dokumenty wyższego rzędu

Założenia Rozwoju Gminy Dobre Miasto są spójne z *Planem gospodarowania wodami w obszarze dorzecza Pergoły*. Realizacja Celu V Ochrona środowiska wpłynie m.in. na zapobieganie i ograniczanie wprowadzania do wód zanieczyszczeń, zapobieganie pogorszeniu stanu wód, poprawę stanu wód.

Kierunki Rozwoju Gminy, opisane w Strategii, wpisują się w kierunki działań opisane w *Planie Przeciwdziałania Skutkom Suszy*: retencję wód opadowych na terenach zurbanizowanych, budowę ujęć wody pitnej wód podziemnych i powierzchniowych, potrzebą edukacji w tematyce suszy i oszczędzania wody, poprzez realizację Celu V Ochrona środowiska.

4. System realizacji Strategii

Strategia Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 będzie realizowana z wykorzystaniem narzędzi i procedur (m.in. dokumentów wykonawczych, więcej podrozdział 4.2. *Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych*) pomocnych w zarządzaniu dokumentem. W ramach zarządzania strategią można wymienić trzy podstawowe etapy:

- wdrażanie,
- monitorowanie,
- aktualizacja.

4.1. Zarządzanie Strategią

Pierwszym etapem **wdrażania** strategii jest wskazanie osób i podmiotów odpowiedzialnych za realizację zapisów dokumentu. Dokument jest uchwalany przez Radę Miejską, natomiast Burmistrz jest odpowiedzialny za całościowy nadzór, który zatwierdza wybór projektów oraz decyduje o zaangażowaniu finansowym, kadrowym i organizacyjnym samorządu w ramach każdego celu strategicznego. *Strategia* powinna zaspokajać oczekiwania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów funkcjonujących na terenie miasta. W związku z tym należy planować działania we współpracy ze wszystkimi interesariuszami, którzy przyczynią się do realizacji założonych celów, umożliwiając im zgłaszanie pomysłów. Inicjatywy projektowe zgłaszane są poprzez

wypełnienie Karty projektu (Załącznik nr 2), a następnie weryfikowane przez *Zespół ds. zarządzania Strategią* co do spójności z celami *Strategii* i opiniowane.

Schemat 4. Struktura zarządzania *Strategią Rozwoju Gminy Dobrze Miasto do roku 2030*

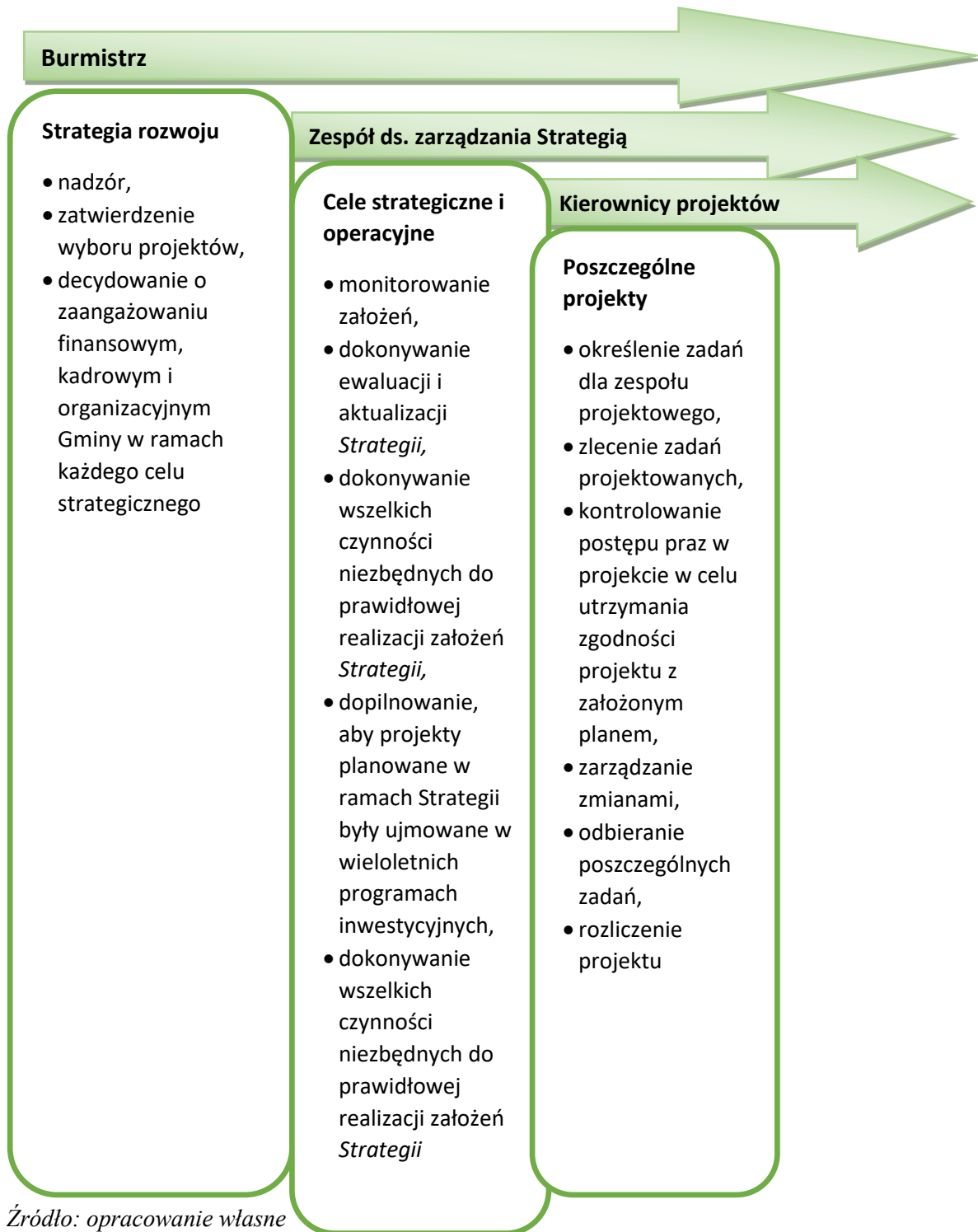

Tabela 18. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030

Cele operacyjne	Podmiot odpowiedzialny za realizację	Podmioty uczestniczące w realizacji
Bezpieczna komunikacja		
1.1. Poprawa dostępności miejscowości poprzez rozwój ścieżek rowerowych	Gmina Dobre Miasto	Organizacje pozarządowe Powiat Olsztyński Województwo Warmińsko-Mazurskie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
1.2. Rozbudowa infrastruktury drogowej na terenie Gminy	Gmina Dobre Miasto	Spółdzielnia Mieszkaniowa Powiat Olsztyński Województwo Warmińsko-Mazurskie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
1.3. Poprawa komunikacji na terenie Gminy	Gmina Dobre Miasto	Powiat Olsztyński Województwo Warmińsko-Mazurskie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
Całoroczna oferta turystyczna		
2.1. Stworzenie całorocznej oferty turystycznej	Gmina Dobre Miasto	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dobrym Mieście
2.2. Zagospodarowanie terenu wokół zbiornika retencyjnego	Gmina Dobre Miasto	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dobrym Mieście Przedsiębiorcy
2.3. Rozbudowa i modernizacja bazy sportowo-rekreacyjnej	Gmina Dobre Miasto	Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dobrym Mieście Spółdzielnia Mieszkaniowa Placówki oświatowe
Rozwijająca się gospodarka		
3.1. Wsparcie przedsiębiorczości na terenie Gminy	Gmina Dobre Miasto	Organizacje pozarządowe
3.1. Rozwój infrastruktury technicznej	Gmina Dobre Miasto	Powiat Olsztyński Województwo Warmińsko-Mazurskie Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców		
4.1. Poprawa dostępności opieki nad dziećmi do lat 3 i dziećmi w wieku przedszkolnym	Gmina Dobre Miasto	Spółdzielnia Mieszkaniowa Organizacje pozarządowe Przedsiębiorcy Placówki oświatowe
4.2. Poprawa infrastruktury szkolnej	Gmina Dobre Miasto	Placówki oświatowe
4.3. Zwiększenie różnorodności i dostępności oferty kulturalnej na obszarze Gminy	Gmina Dobre Miasto	Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dobrym Mieście

4.4. Efektywna opieka medyczna	Gmina Dobre Miasto	Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Dobrym Mieście
4.5. Wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Gmina Dobre Miasto	Środowiskowy Dom Samopomocy 7 Niebo w Piotraszewie Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dobrym Mieście Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną Koło w Dobrym Mieście
4.6. Bezpieczeństwo mieszkańców Gminy	Gmina Dobre Miasto	OSP Powiat Olsztyński
4.7. Cyfrowy Urząd	Gmina Dobre Miasto	-
4.8. Poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Gmina Dobre Miasto	Sołectwa
Ochrona środowiska		
5.1. Efektywna gospodarka odpadami	Gmina Dobre Miasto	Zakład Gospodarki Komunalnej w Dobrym Mieście
5.2. Rozwój i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnej	Gmina Dobre Miasto	Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. w Dobrym Mieście
5.3. Budowa zbiornika retencyjnego	Gmina Dobre Miasto	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie
5.4. Rozwój i unowocześnienie sieci ciepłowniczej	Gmina Dobre Miasto	Zakład Gospodarki Komunalnej w Dobrym Mieście
5.5. Termomodernizacja obiektów publicznych	Gmina Dobre Miasto	Placówki oświatowe Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dobrym Mieście Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. w Dobrym Mieście

Źródło: opracowanie własne

Monitorowanie i ewaluacja Strategii

Monitoring jest systematycznym i szczegółowym badaniem stanu realizacji *Strategii*. Koncentruje się na ocenie przebiegu prawidłowości wdrażania działań i zadań w odniesieniu do przyjętego planu oraz stopnia osiągnięcia produktów i rezultatów. Monitoring przeprowadzany powinien być w trakcie realizacji działań i obejmuje: harmonogram, budżet oraz zaplanowane rezultaty poszczególnych zadań.⁷ Za monitoring odpowiada *Zespół ds. Zarządzania Strategią*.

System monitorowania dokumentu powinien odbywać się na bieżąco, natomiast zaleca się sporządzanie rocznych raportów z oceny stopnia realizacji celów i rezultatów.

Monitoring obejmuje następujące działania:

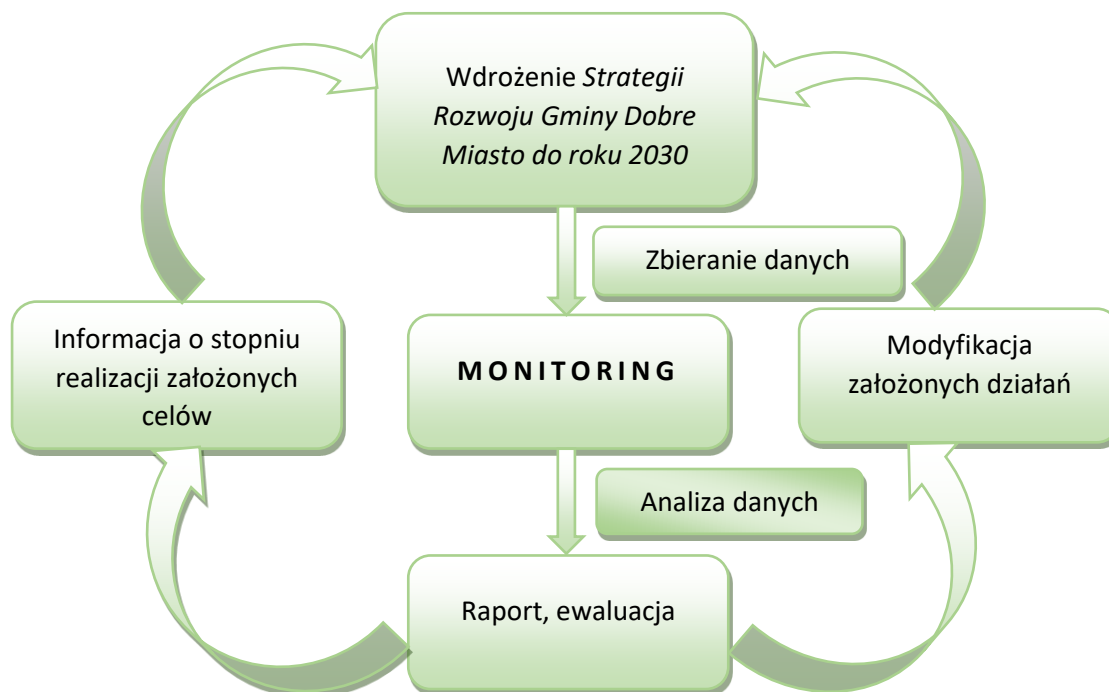
- zbieranie i analizowanie danych,

⁷BA doradztwo strategiczne – Agnieszka Nowak – Leszek Nowak, Zarządzanie strategiczne rozwojem gospodarczym

- wnioski, raport i ewaluacja.

Schemat 5. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030

Źródło: opracowanie własne

Ewaluacja jest cyklicznym badaniem wybranych elementów strategii i powinna się koncentrować na stopniu realizacji celów strategicznych oraz spełnienia wizji strategicznej. Ewaluacja powinna następować w kluczowych momentach realizacji. Ewaluacja jest przeprowadzana na podstawie danych uzyskanych podczas monitoringu. Monitoring i ewaluacja są zatem przeprowadzane na dwóch poziomach: pierwszy dotyczy monitorowania realizacji działań i zadań, drugi monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celów strategicznych.⁸

Ewaluacja strategii rozwoju gminy obejmuje następujące fazy:

- ex-ante - przed rozpoczęciem procesu wdrażania, która oceni trafność założeń oraz sposobów realizacji.
- on-going - w trakcie realizacji, w połowie wdrażania, która oceni poziom realizacji celów strategicznych oraz zidentyfikuje czynniki mające wpływ na realizację zaplanowanych działań strategicznych.
- ex-post - po zakończeniu okresu obowiązywania strategii, która podsumuje efekty działań strategicznych oraz pozwoli na wyciągnięcie wniosków, które winny stanowić jedną z podstaw dotyczących dalszych kierunków rozwoju oraz do podjęcia działań mających na celu ulepszenie procesu strategicznego zarządzania rozwojem społeczno-gospodarczym.⁹

Ocena ewaluacji powinna opierać się na poniższych kryteriach:

⁸ Ibidem

⁹ Ibidem

- trafność – pozwala ocenić, w jakim stopniu wyznaczone podczas konsultacji społecznych cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom lub potrzebom interesariuszy,
- skuteczność – określa stopień realizacji celów,
- efektywność – pozwala określić stosunek poniesionych nakładów (finansowe, ludzkie, czas) do osiągniętych rezultatów,
- oddziaływanie – określa wpływ osiągniętych rezultatów na grupę interesariuszy,
- trwałość efektów – pozwala określić, czy pozytywne efekty mogą trwać po zakończeniu finansowania zewnętrznego.

Do efektywnego monitorowania procesów wdrażania strategii należy posłużyć się wskaźnikami ze *Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych* (WLWK) dla projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz wskaźnikami własnymi. Przykładowe wskaźniki wskazano w podrozdziale 2.2. *Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań i wskaźniki osiągnięcia celów* i stanowi katalog otwarty. Dobór właściwych wskaźników rezultatu, produktu oraz oddziaływania umożliwi efektywne monitorowanie procesu wdrażania strategii:

- wskaźniki produktu – bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzony konkretnymi wielkościami (np. długość wybudowanych dróg gminnych);
- wskaźniki rezultatu – bezpośredni wpływ zrealizowanego produktu na otoczenie społeczno-ekonomiczne uzyskany natychmiast po zakończeniu projektu (np. liczba osób korzystających z infrastruktury społecznej);
- wskaźniki oddziaływania – długookresowy wynik realizacji strategii (np. poprawa sytuacji na rynku pracy).

Tabela 19. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników

Cel strategiczny:				
Cel operacyjny:				
Nazwa wskaźnika	Jednostka miary (np. km, szt.)	Źródło danych (np. GUS, UM)	Wartość dla roku bazowego (2022 r.)	Wartość dla roku badanego (..... r.)
Wskaźnik produktu				
Wskaźnik rezultatu				
Wskaźnik oddziaływania				

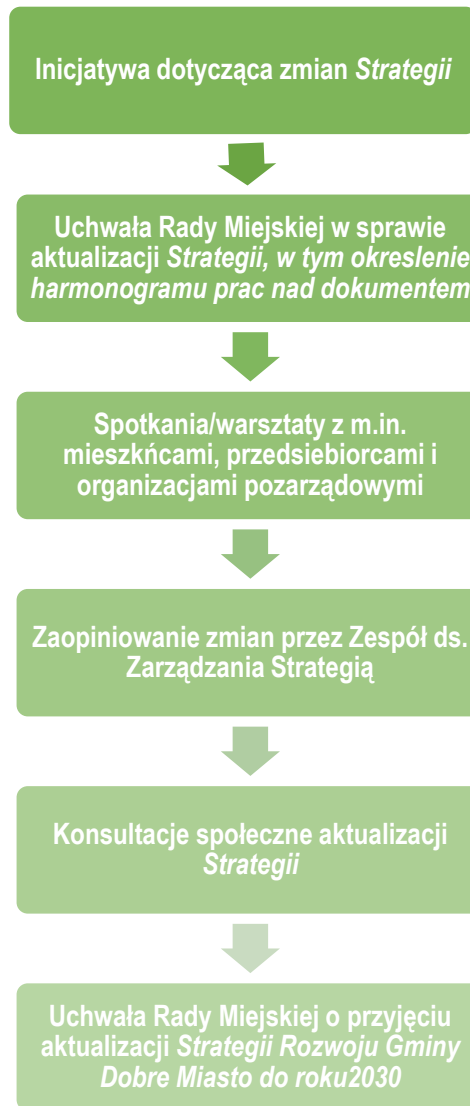

Źródło: opracowanie własne

Aktualizacja Strategii

W przypadku stwierdzenia zmian warunków i bieżącej sytuacji gminy podczas monitorowania i ewaluacji strategii, konieczna jest aktualizacja dokumentu. Należy zaangażować m.in. mieszkańców, przedsiębiorców oraz organizacje pozarządowe organizując spotkania/warsztaty mające na celu zaktualizowanie celów i kierunków działań gminy. Materiały powinny być na bieżąco analizowane i uwzględniane przez *Zespół ds. Zarządzania Strategią* w trakcie ewaluacji. Pomysły i nowe projekty powinny być zamieszczane w Karcie Projektu, który przykład stanowi Załącznik nr 2 do niniejszej *Strategii*. Karta Projektu powinna zawierać minimum elementów: nazwa, podmiot odpowiedzialny za realizację zadania, opis zadania, cel, termin realizacji, koszty, źródła finansowania, zgodność ze strategią, wskaźniki produktu, rezultatu oraz oddziaływania oraz wskazanie osoby zgłaszającej projekt.

W przypadku zasadniczych zmian celów i kierunków rozwoju Gminy Dobre Miasto, należy uchwałą Rady Miejskiej zaktualizować zapisy *Strategii*. Aktualizacja *Strategii* powinna odbywać się według poniższego schematu.

Schemat 6. Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030

Źródło: opracowanie własne

4.2. Wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Dokumenty wykonawcze Gminy Dobre Miasto to dokumenty gminne, które realizują cele operacyjne wskazane w *Strategii* i są uchwalane przez Radę Miejską. Do dokumentów wykonawczych można zaliczyć programy polityki sektorowej (społecznej, mieszkaniowej, komunalnej i ochrony środowiska, przestrzennego rozwoju, kultury, zdrowia, edukacji, transportu) oraz programy operacyjne (dokumenty wynikające z odrębnych ustaw np. Gminny Program Rewitalizacji).

Tabela 20. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych

Lp.	Obszar tematyczny	Dokumenty wykonawcze	Aktualność dokumentu	Spójność
1	Planowanie przestrzenne	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto	Aktualny	Spójny
2	Gospodarka mieszkaniowa	Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Dobre Miasto na lata 2018-2022	Aktualny	Spójny
3	Ochrona i opieka nad zabytkami oraz zarządzanie dziedzictwem	Gminny Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Dobre Miasto na lata 2018-2021 (projekt)	Projekt Wymaga aktualizacji i uchwalenia	Spójny
4	Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu	Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre Miasto na lata 2022-2025 z perspektywą do roku 2030	Aktualny	Spójny
5		Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Dobre Miasto na lata 2012-2027	Aktualny	Spójny
6	Polityka społeczna	Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dobre Miasto na lata 2019-2024	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2024 roku	Spójny
7		Gminny Program Przeciwdziałania oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2018 – 2022 dla Gminy Dobre Miasto	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2022 roku	Spójny
8		Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022	Aktualny Wymagana corocznej aktualizacji	Spójny
10		Lokalny Program Rewitalizacji gminy Dobre Miasto w ramach	Aktualny	Spójny

		Ponadlokalnego Programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow	Wymagana aktualizacja do grudnia 2023	
11	Rozwój lokalny	Program Współpracy Gminy Dobre Miasto z Organizacjami Pozarządowymi na rok 2022	Aktualny Wymagana aktualizacja co roku	Spójny
12	Finanse publiczne	Wieloletnia Prognoza Finansowa na lata 2020-2026	Aktualny Wymagana aktualizacja po 2026 roku	Spójny

Źródło: opracowanie własne

4.3. Ramy finansowe i źródła finansowania

Podstawowe źródła finansowania zadań zaplanowanych w *Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030*, to:

1. środki własne budżetowe na realizację zadań własnych Gminy, w tym:
  - dochody własne (podatki i opłaty lokalne, udział w podatkach stanowiących dochody budżetu państwa, dochody z majątku Gminy, odsetki od środków na rachunkach bankowych, pozostałe dochody).
2. krajowe i zagraniczne mechanizmy finansowe, w tym:
  - środki pochodzące z funduszy unijnych w okresie programowania na lata 2021-2027 (m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego + (EFS+), Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW)),
  - środki pochodzące z Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności,
  - inne krajowe i zagraniczne środki finansowe,
  - krajowe środki finansowe np. z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.
3. komercyjne instrumenty finansowe, w tym:
  - pożyczki i kredyty bankowe,
  - inne.
4. środki innych uczestników (partnerów) procesu wdrażania *Strategii*, w tym sektora prywatnego.

Projekty infrastrukturalne mogą być finansowane przede wszystkim z **Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2021-2027**.

Ze względu na brak zatwierdzonych programów operacyjnych w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 na dzień zakończenia opracowania dokumentu *Strategii*, nie jest możliwe definitywne wskazanie źródeł dofinansowania wraz z wielkością dofinansowania poszczególnych projektów.

Tabela 21. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania

Cel strategiczny	Źródła finansowania
Bezpieczna komunikacja	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Całoroczna oferta turystyczna	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Rozwijająca się gospodarka	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE
Ochrona środowiska	Środki własne / zewnętrzne źródła finansowania / środki UE

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście

Spis schematów, rysunków, tabel

Schemat 1. Drzewo problemów.....	16
Schemat 2. Schemat rozwoju strategicznego.....	17
Schemat 3. Cel główny, cele szczegółowe i cele operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030	19
Schemat 4. Struktura zarządzania Strategią Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030.....	69
Schemat 5. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030	72
Schemat 6. Proces aktualizacji Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030	75
Rysunek 1. OSI Miasta CITTASŁOW	36
Rysunek 2. Mapa Obszarów Strategicznej Interwencji na terenie Gminy Dobre Miasto	38
Rysunek 3. OSI TURYSTYKA.....	40
Rysunek 4. OSI OCHRONA ŚRODOWISKA	42
Rysunek 5. OSI INFRASTRUKTURA DROGOWA	44
Rysunek 6. OSI REWITALIZACJA	46
Rysunek 7. OSI SPOŁECZEŃSTWO	48
Rysunek 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej na terenie Gminy Dobre Miasto	49
Tabela 1. Analiza SWOT.....	12
Tabela 2. Cel strategiczny nr 1 Bezpieczna komunikacja	21
Tabela 3. Cel strategiczny nr 2 Całoroczna oferta turystyczna	23
Tabela 4. Cel strategiczny nr 3 Rozwijająca się gospodarka.....	26
Tabela 5. Cel strategiczny nr 4 Poprawiająca się jakość życia mieszkańców	29
Tabela 6. Cel strategiczny nr 5 Ochrona środowiska	34
Tabela 7. Cele strategiczne a OSI Miasta CITTASŁOW – perspektywa 2030.....	36
Tabela 8. Oczekiwane skutki interwencji OSI Turystyka a cele Strategii.....	40
Tabela 9. Oczekiwane skutki interwencji OSI Ochrona Środowiska a cele Strategii	42
Tabela 10. Oczekiwane skutki interwencji OSI Infrastruktura drogowa a cele Strategii	44
Tabela 11. Oczekiwane skutki interwencji OSI Rewitalizacja a cele Strategii	46
Tabela 12. Oczekiwane skutki interwencji OSI Społeczeństwo a cele Strategii	48
Tabela 13. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Dobre Miasto	53
Tabela 14. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 z SOR.....	63
Tabela 15. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 z KSRR	64
Tabela 16. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 z Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego.....	66
Tabela 17. Spójność Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030 ze Strategią rozwoju sieci miast CITTASŁOW województwa warmińsko-mazurskiego	67
Tabela 18. Plan operacyjny Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030	70
Tabela 19. Część raportu ze zrealizowanych wskaźników.....	73
Tabela 20. Aktualność i spójność dokumentów wykonawczych	76
Tabela 21. Ramy finansowe inwestycji i źródła finansowania.....	78

Załącznik nr 1. Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Dobre Miasto

Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Dobre Miasto jest oddzielnym dokumentem realizowanym w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030*.

Załącznik nr 2. Karta projektu

Nazwa zadania		
Opis zadania		
Obszar realizacji		
Cel zadania		
Podmiot realizujący		
Partnerzy projektu/podmioty zaangażowane		
Termin realizacji		
Koszt zadania (PLN)		
Źródło finansowania (PLN,%)		
Zgodność ze Strategią	Cel strategiczny	
	Cel operacyjny	
	Kierunek działania	
Wskaźniki	produktu	
	rezultatu	
	oddziaływania	
Osoba zgłaszająca zadanie		
<i>Data i podpis osoby zgłaszającej projekt</i>		<i>Data i podpis Kierownika projektu</i>
<i>Akceptacja</i>		<i>Akceptacja</i>
<i>Data i podpis Skarbnika</i>		<i>Data i podpis Burmistrza</i>

Diagnoza społeczno- gospodarcza Gminy Dobre Miasto

Dobre Miasto, maj 2022 r.

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność, komunikacyjna i mobilność.....	5
1.1 Położenie	5
1.2 Ukształtowanie terenu	6
1.3 Bogactwa naturalne	9
1.4 Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna	10
2. Ludność i procesy demograficzne	12
2.1 Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny.....	12
2.2 Procesy starzenia się społeczeństwa.....	15
2.3 Prognoza demograficzna	18
2.4 Atrakcyjność osadnicza	19
3. Gospodarka i rynek pracy.....	22
3.1 Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych.....	22
3.2 Rynek pracy	27
3.3 Bezrobocie	28
4. Środowisko naturalne i infrastruktura	33
4.1 Walory środowiska naturalnego, przyrodnicze i krajobrazowe, różnorodność biologiczna	33
4.2 Stan i ochrona środowiska, w tym stopień rozwoju infrastruktury	37
5. Kultura i dziedzictwo kulturowe	45
5.1 Kultura.....	45
5.2 Uwarunkowania historyczne, obiekty zabytkowe, ich stan, dostępność i sposób wykorzystania...	48
6. Sport, rekreacja i turystyka.....	57
6.1 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju	57
6.2 Atrakcyjność turystyczna	58
7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	61
7.1 Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów	61
7.2 Struktura osadnicza.....	62
7.3 Rewitalizacja (obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, założenia i przedsięwzięcia rewitalizacyjne)	65
7.4 . Obszary zintegrowanego inwestowania i wykluczenia z inwestowania, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego.....	75
7.5 Obszary o szczególnych problemach lub barierach rozwojowych i obszary o wyjątkowym potencjale rozwojowym	76
8. Bezpieczeństwo publiczne.....	78
8.1 Podmioty i instytucje realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa.....	78
8.2 Uwarunkowania wynikające z położenia, w tym zagrożenia naturalne	80
8.3 Przestępczość.....	81

9.	Polityka społeczna	85
9.1	Beneficjenci pomocy, struktura powodów udzielania pomocy	85
9.2	Ochrona zdrowia – placówki, oferta, dostępność, liczba udzielanych porad, lokalizacja i czas dojazdu zespołów ratownictwa medycznego	94
9.2	Gospodarka mieszkaniowa i komunalna – opis stanu zasobów mieszkaniowych, w tym technicznych, energetycznych i dostępności	95
10.	Edukacja i wychowanie	97
10.1	Sieć placówek oświatowych	97
11.	Kapitał społeczny	103
11.1	Aktywność obywatelska, liczba i działalność organizacji pozarządowych	103
12.	Finanse samorządowe	106
12.1	Budżet gminy – dochody i wydatki, w tym ich struktura	106
12.2	Poziom zadłużenia	111
12.3	Zdolność inwestycyjna	112
12.4	Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych	114
13.	Diagnoza porównawcza	117
14.	Analiza SWOT	124
15.	Konsultacje społeczne	127
16.	Spis wykresów, rysunków, tabel, dokumentów źródłowych	135
17.	Załącznik nr 1 Wzór ankiety	138

Wstęp

„Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Dobre Miasto” jest przeglądem najważniejszych kwestii społeczno-gospodarczych i ukazuje wieloaspektową analizę stanu obecnego gminy. Raport koncentruje się na szczegółowej analizie uwarunkowań wewnętrznych rozwoju Gminy Dobre Miasto obejmujących takie zagadnienia jak:

1. Informacje ogólne (w tym: uwarunkowania geograficzne, historyczne),
2. Przestrzeń (w tym m.in. układ przestrzenny, dostępność komunikacyjna, mieszkalnictwo, infrastruktura techniczna),
3. Środowisko (w tym: charakterystyka najważniejszych aspektów środowiska przyrodniczego oraz jego ochrony, tj. zasoby wodne i jakość wód, jakość powietrza),
4. Społeczeństwo (w tym: analiza procesów demograficznych i osadniczych, wykluczenie społeczne, kapitał społeczny tj. liczba organizacji pozarządowych, rynek pracy, aktywność i potencjał mieszkańców, edukacja, ochrona zdrowia, kultura i turystyka),
5. Gospodarka (w tym: analiza wskaźników makroekonomicznych, struktury gospodarcze, atrakcyjność inwestycyjna, przedsiębiorczość, dochody ludności, finanse publiczne JST, realizowane zadania i projekty).

Dla każdego z wyżej wymienionych obszarów przedstawiono najważniejsze informacje, w tym również realizowane projekty oraz dane statystyczne obrazujące sytuację w gminie, także na tle powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju. Zakres czasowy obejmuje zasadniczo lata 2015-2020. Analiza została wykonana w oparciu o najbardziej aktualne dostępne dane statystyczne, głównie te pochodzące z baz Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście, jego jednostek podległych oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Olsztynie.

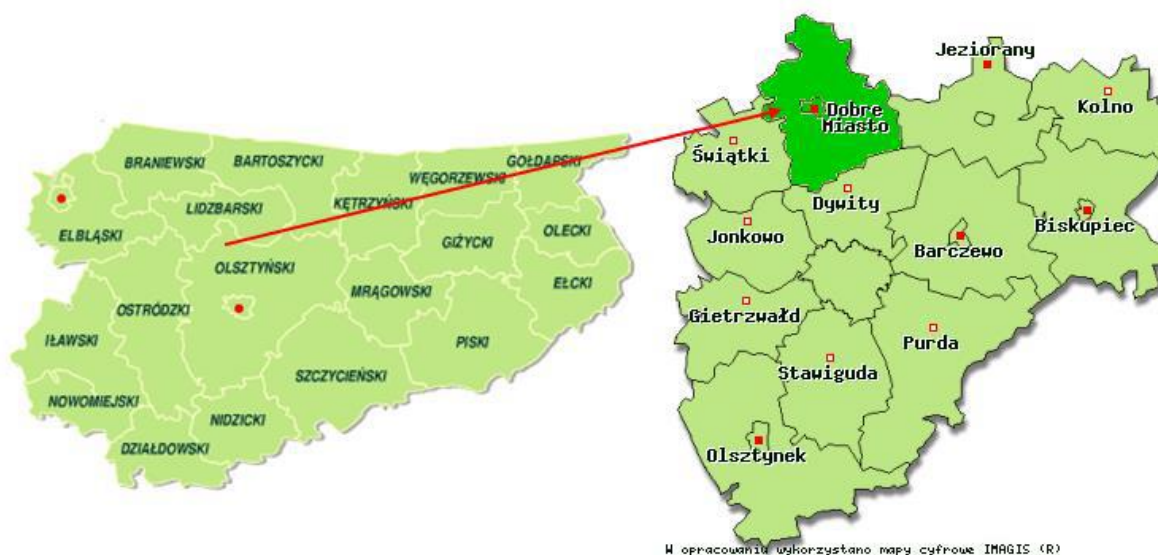
Główne wnioski z diagnozy społeczno-gospodarczej stanowią punkt wyjścia dla przygotowania „Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030”.

1. Uwarunkowania wynikające z położenia geograficznego, dostępność, komunikacyjna i mobilność

1.1 Położenie

Dobre Miasto jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie olsztyńskim, w środkowej części województwa warmińsko-mazurskiego. Sąsiednie gminy to gmina Lubomino (od strony północno-zachodniej), gmina Lidzbark Warmiński (od strony północno-wschodniej), gmina Jeziorany (od strony wschodniej), gmina Dywity (od strony południowej) oraz gmina Świątki (od strony zachodniej). Gmina Dobre Miasto obejmuje obszar 258,7 km², co stanowi 9,12% powierzchni powiatu olsztyńskiego i 1,07% powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego. Miasto zajmuje powierzchnię 4,86 km² i dzieli się na 5 jednostek pomocniczych (osiedli): Za Miedzą -1, Za Miedzą – 2, Śródmieście, Przysiółek Dolny, Przysiółek Górny.

Rysunek 1. Położenie Gminy Dobre Miasto na tle województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu olsztyńskiego

Źródło: Zasoby internetowe www.zpp.gov.pl

Położenie komunikacyjne Dobrego Miasta względem większych polskich miast:

- Lidzbark Warmiński – 23 km
- Olsztyn – 25 km,
- Elbląg – 77 km,
- Gdańsk – 150 km,
- Suwałki – 219 km,
- Warszawa – 238 km,
- Białystok – 251 km.

1.2 Ukształtowanie terenu

Gmina Dobre Miasto leży w obrębie megaregionu Niż Wschodnioeuropejski, prowincji Niż Wschodniobałtycko-Białoruski, podprowincji Pojezierza Wschodniobałtyckie, w makroregionie Pojezierze Mazurskie oraz mezoregionie Pojezierze Olsztyńskie. Obszar Gminy charakteryzuje się dość znacznym zróżnicowaniem terenu, występuje tu obszar wysoczyzny moreny dennej i czołowej, obszar sandru oraz doliny rzeczne Łyny wraz z dopływami Kwieła i Kirsna. Powierzchnia terenu ma charakter falisty z wysokościami rzędu 80-180 m n.p. m. W gminie przeważają nieprzepuszczalne lub słabo przepuszczalne gliny zwałowe, miejscami są to piaski i żwiry. Powierzchnia gruntów użytkowych rolnych w gminie wynosi 13.067 ha (50,46%), w tym gruntów ornych – 8.506 ha (65,09%), zaś łąk i pastwisk 4.125 ha (31,56%). Sady zajmują powierzchnię ok. 23 ha. Większość gruntów ornych, to gleby średnie i słabe, które zaliczone zostały do klasy IV i VI. Niewielka część, bo tylko 1.800 ha, to gleby klasy I-III.

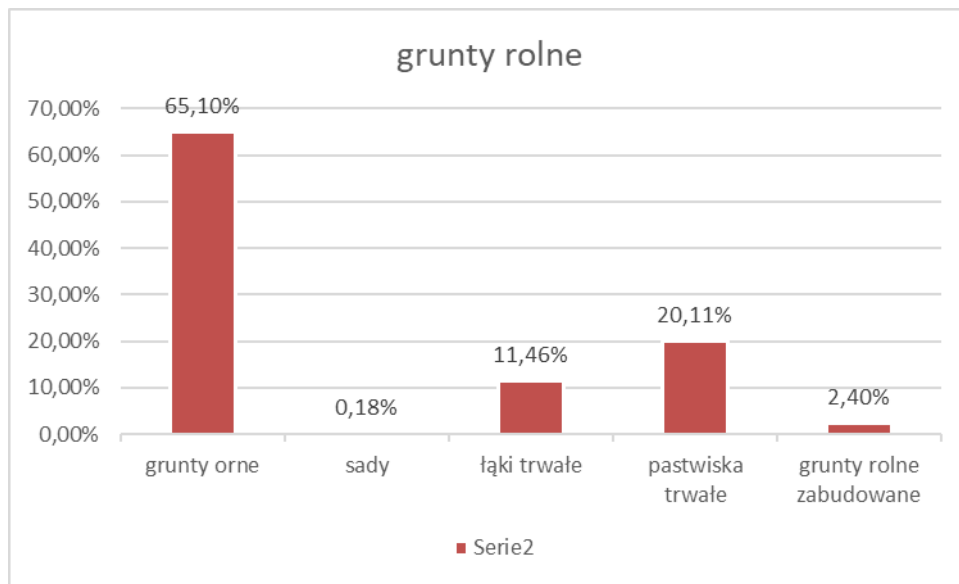
Tabela 1. Rodzaj gruntów na terenie Gminy Dobre Miasto

Grunty	Powierzchnia (ha)
Powierzchnia łądowa	25 444
Użytki rolne ogółem, w tym:	13 067
• grunty orne	8 506
• sady	23
• łąki trwałe	1 497
• pastwiska trwałe	2 628
• grunty rolne zabudowane	314
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione	10 277
Grunty pod wodami	425
Grunty zabudowane i zurbanizowane ogółem, w tym:	891
• tereny mieszkaniowe	106
• tereny przemysłowe	60
• tereny inne zabudowane	54
• tereny rekreacyjne i wypoczynkowe	19
• tereny komunikacyjne – drogi	553
• tereny komunikacyjne – tereny kolejowe	71
Nieużytki	1 209
RAZEM OBSZAR GMINY	25 869

Źródło: www.stat.gov.pl

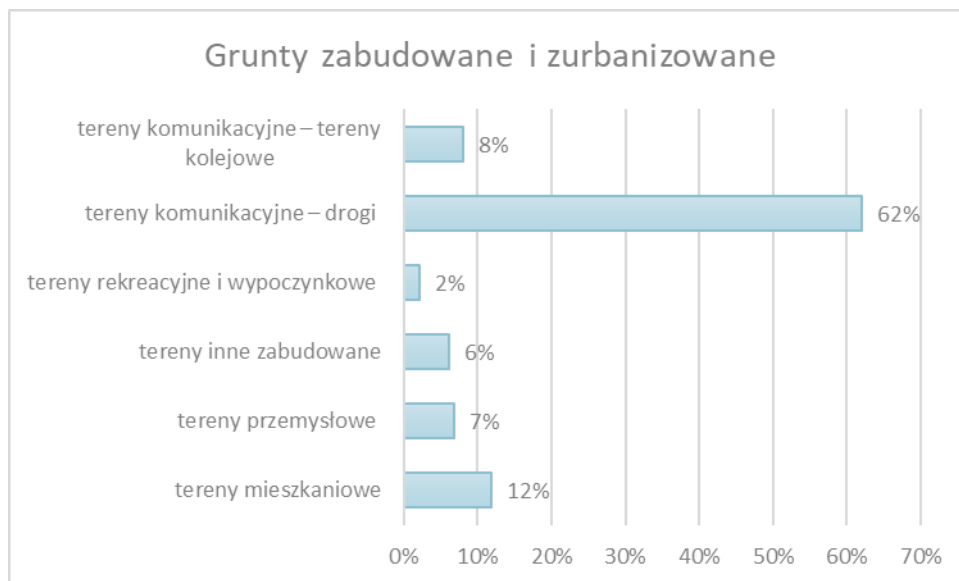

Wykres 1. Grunty rolne

Źródło: opracowanie własne

Wykres 2. Grunty zabudowane i zurbanizowane

Źródło: opracowanie własne

Wody powierzchniowe

Teren Gminy Dobre Miasto leży w znacznej części w zlewni rzeki Łyny, która przepływa przez sam środek Gminy z południa na północ. Tylko niewielka północna część gminy w rejonie wsi Mawry należy do zlewni rzeki Pasłęki poprzez rzekę Ramę.

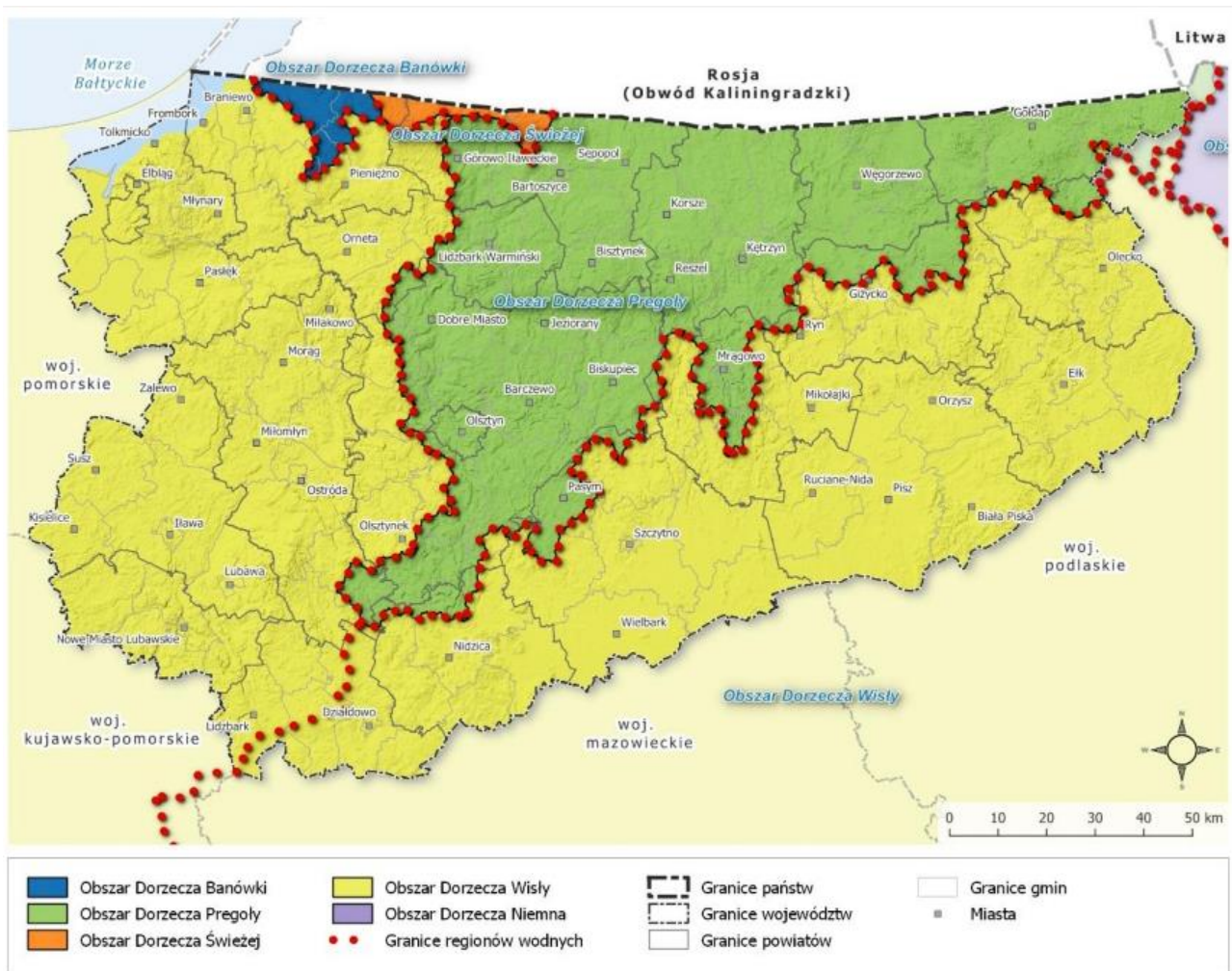
Głównymi dopływami Łyny na terenie Gminy są rzeki:

- Kwieła płynąca z zachodu z rejonu wsi Głotowo do wsi Knopin,

- Kirsna odwadniająca lasy w północno-wschodniej części Gminy i wpływająca do Łyny we wsi Smolajny. Pozostałe dopływy to niewielkie ciek bez nazwy.

Największym jeziorem na terenie Gminy jest Limajno (o powierzchni 230,9 ha), położone we wsi Swobodna. Jezioro leży ok. 5 km od Dobrego Miasta, pozostałe jeziora: Pupla Duża, Pupla Mała i Kominek nie przekraczają powierzchni 10 ha.

Rysunek 2. Dorzecze rzeki Pergoły

Źródło: Program Ochrony Środowiska Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2030

Wody podziemne

W centrum Gminy wydzielono Rejon Dobrego Miasta, w którym główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach trzeciorzędowych – w osadach miocenu i oligocenu. Pierwszy użytkowy poziom wodonośny występuje przeważnie na głębokościach 30-60 m n.p.m. Warunki hydrogeologiczne Gminy uznawane są za przeciętne. Wydajność eksploatacyjna studni jest rzędu 10-30 m³ /h. Korzystne warunki hydrogeologiczne występują w centrum i w południowo-wschodniej części Gminy. Wydajność eksploatacyjna

studzien na tych terenach może sięgać: 30-70 m³ /h. Obszar Gminy Dobre Miasto położony jest w granicach dwóch głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) oznaczonych numerami:

- nr 213 Zbiornik międzymorenowy Olsztyn (udokumentowany),
- nr 205 Subzbiornik Warmia (nieudokumentowany).

1.3 Bogactwa naturalne

Złóża kopalin

Najważniejszymi złożami surowców użytecznych, które znajdują się na terenie gminy Dobre Miasto są złoża piasku i żwiru. Złoża kopalin występujące w granicach gminy Dobre Miasto przedstawiono poniżej:

Tabela 2. Udokumentowane złoża kopalin na terenie Gminy Dobre Miasto

NAZWA ZŁOŻA	RODZAJ KOPALINY	POWIERZCHNIA ZŁOŻA
Barcikowo	piasek	2,53
Barcikowo II	piasek ze żwirem	2,17
Barcikowo III	piasek	1,99
Cerkiewnik	kreda jeziorna, torf	19,92
Knopin II	piasek ze żwirem	1,98
Podleśna	piasek ze żwirem	1,57
Podleśna Kolonia	piasek ze żwirem	7,85

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre Miasto na lata 2014-2017

Klimat, jakość powietrza

Gmina Dobre Miasto położona jest w obszarze „wschodniobałtyckiej” dzielnicy klimatycznej. Panujący tu klimat cechuje duża zmienność zjawisk pogodowych. To sprawia, że nasłonecznienie jest tu mniejsze niż w innych rejonach kraju. Przeciętnie dni pochmurnych jest od 140 do 160. Charakterystyczny dla tego regionu jest też krótszy okres wegetacyjny, duża wilgotność powietrza oraz występowanie silnych wiatrów. Pory roku są w stosunku do Niżu Polskiego, szczególnie Wielkopolski, przesunięte o około 2 tygodnie. Częstym zjawiskiem pogodowym są mgły, które zmniejszają nasłonecznienie. Średnia roczna temperatura powietrza liczona dla lat 1951 - 1990 wynosiła około 6,5° C. Roczna suma opadów waha się od 590 do 690 mm. Najwięcej opadów (około 40%) przypada zazwyczaj na czerwiec i sierpień. Liczba dni z opadami jest zmienna i dochodzi do 190. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio 70 dni. Wielkość opadów atmosferycznych wpływa na zasoby wód powierzchniowych, stosunki wodne w glebie oraz stan powietrza atmosferycznego m. in. poprzez wymywanie zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z atmosfery.

W gminie Dobre Miasto głównym źródłem emisji zanieczyszczeń do powietrza jest emisja wynikająca z działalności człowieka i podmiotów gospodarczych (tj. lokalne kotłownie i piece domowe) oraz emisja

komunikacyjna (przy trasach komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, biegnących przez obszary o zwartej zabudowie - zwłaszcza przy drodze krajowej nr 51 oraz przy drogach wojewódzkich nr 507, 530 i 593).

Do głównych przyczyn zagrożenia zasobów i jakości wód na terenie gminy Dobre Miasto należy zaliczyć: niski poziom skanalizowania terenów wiejskich gminy, zrzut ścieków komunalnych i przemysłowych (oczyszczonych w różnym stopniu) bezpośrednio do wód i do gruntu, odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych, niekontrolowane odprowadzanie wód opadowych do kanalizacji sanitarnej, niewłaściwy sposób postępowania z wodami opadowymi i roztopowymi, spływ powierzchniowy biogenów z pól i niewłaściwe składowanie nawozów naturalnych.

1.4 Wewnętrzna i zewnętrzna dostępność komunikacyjna

Komunikacja drogowa

Układ komunikacyjny gminy Dobre Miasto tworzą:

- Drogi krajowe:
  - Nr 51 relacji granica państwa Bezledy – Bartoszyce – Lidzbark Warmiński – Dobre Miasto – Olsztyn – Olsztynek,
- Drogi wojewódzkie:
  - Nr 507 Dobre Miasto – Orneta,
  - Nr 530 Dobre Miasto – Ostróda,
  - Nr 593 Miłakowo – Dobre Miasto – Jeziorany,
- Drogi powiatowe:
  - Nr 1356N,
  - Nr 1358N Gronowo – Piotraszewo,
  - Nr 1364N (Świękity) – Rogiedle – Prasłity – Smolajny,
  - Nr 1412N Runowo – Łaniewo – dr. krajowa nr 51,
  - Nr 1415N dr. nr 1356N – Piotraszewo – Prasłity,
  - Nr 1418N Dobre Miasto – Suryty,
  - Nr 1428N Różynka – dr. krajowa nr 51,
  - Nr 1447N Dobre Miasto – dr. nr 1428N,
  - Nr 1449N Dobre Miasto – Tuławki – Olsztyn,
  - Nr 1451N Orzechowo – Sętal – Różnowo,
  - ul. Garnizonowa,
  - ul. Łużycka,

- Drogi gminne:
  - W mieście:
    - Ulice: Armii Krajowej, Artylerzystów, Bema, Chłopickiego, Chodkiewicza, Cmentarna, Dąbrowskiego, Długa, Gałczyńskiego, Gdańska, Górna, Grudziądzka, Jana Pawła II, Jasińskiego, Kajki, Kilińskiego, Kochanowskiego, Kolejowa, Konopnickiej, Kopernika, Kościuszki, Krasickiego, Krótka, Legionów, Lotników, Malczewskiego, Mickiewicza, Norwida, Ogrodowa, Piechurów, Pionierów, Plac 1-go Stycznia, Poniatowskiego, Poprzeczna, Prusa, Puławskiego, Reja, Reymonta, Saperów, Sienkiewicza, Sierakowskiego, Słoneczna, Słowackiego, Sowińskiego, Sucharskiego, Sułkowskiego, Świerczewskiego, Traugutta, Tuwima, Ułańska, Warszawska, Wybickiego, Zientary-Malewskiej, Zwycięstwa,
  - Poza miastem:
    - Granica gminy – Bzowiec – Łęgno,
    - Droga powiatowa nr 1364N (Praslity) – Łęgno,
    - Praslity – Nowa Wieś Mała,
    - Droga powiatowa nr 1415N (Piotraszewo) – Smolajny,
    - Droga wojewódzka nr 593 (Nowa Wieś Mała) – droga wojewódzka nr 530 (Głotowo),
    - Droga wojewódzka nr 530 – wewnątrz wsi Głotowo,
    - Głotowo – Swobodna - droga powiatowa nr 1428N,
    - Głotowo – Knopin – Barcikowo,
    - Droga gminna (160008N) – Stary Dwór (droga wewnętrzna),
    - Droga powiatowa nr 1447N – Cerkiewnik,
    - Kłódka – Kabikiejmy Dolne,
    - Międzyzlesie – droga powiatowa nr 1449N (Podleśna),
    - Orzechowo – granica gminy (Frączki),
    - Droga powiatowa nr 1449N (Jesionowo) – granica gminy (Frączki),
    - Jesionowo – granica gminy (Plutki),
    - Podleśna – granica gminy (Plutki),
    - Kabikiejmy Dolne – granica gminy (Sętań),
    - Kabikiejmy Dolne – Kabikiejmy – granica gminy (Nowe Włóki),
    - Barcikowo – droga gminna (Kabikiejmy),
    - Piotraszewo – Urbanowo,
    - Cerkiewnik (od DP1428N) – Bukwałd (gr. gm.),
    - Knopin (od DP1447N) do torów kolejowych,
    - Knopin Osada (od DP1447N) do gr. obrębu,
    - Nowa Wieś Mała (od DW593) przez przejazd kolejowy,
    - droga wewnątrz wsi Bzowiec (od DG160001N),
    - Dobre Miasto do DG Głotowo – Nowa Wieś Mała (przez przejazd kolejowy),

– droga wewnątrz wsi Smolajny

Komunikacja rowerowa

Na terenie Gminy Dobre Miasto znajdują się ścieżki rowerowe o łącznej długości ok. 11 km, zgodnie z danymi Urzędu Miejskiego na 31.12.2021 r.

Komunikacja publiczna

Przez obszar Gminy Dobre Miasto przebiega linia kolejowa Nr 221 relacji Olsztyn Gutkowo – Braniewo, do przejścia granicznego Gronowo - Mamonowo, obsługująca także ruch towarowy. Na trasie linii kolejowej znajdują się: stacja w Dobrym Mieście i przystanki w Swobodnej, Cerkiewniku oraz Bzowcu.

Na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonuje systemowa komunikacja publiczna (linia Dobre Miasto – Ogrody). Transport pasażerski obsługiwany jest również przez prywatnych przewoźników.

2. Ludność i procesy demograficzne

2.1 Liczba ludności, migracje i przyrost naturalny

Procesy demograficzne odgrywają istotną rolę w rozwoju społeczno-ekonomicznym. Zachodzące procesy demograficzne są skutkiem głównie dwóch zjawisk: ruchu naturalnego ludności oraz migracji. Ich natężenie ma wpływ m.in. na stan i strukturę ludności, rynek pracy czy system ochrony zdrowia i opieki społecznej.

Gminę Dobre Miasto zamieszkuje 15.723 mieszkańców (dane z 2020 r.), z czego 10.010 mieszkańców to populacja miasta, a 5.713 mieszkańców to populacja wsi. Gęstość zaludnienia wynosi 61 osób/km² i jest wyższa niż średnia w województwie warmińsko-mazurskim wynosząca 59 osób/km² i niższa niż przeciętna ogólnokrajowa wynosząca 123 osoby/km². W Gminie Dobre Miasto obserwuje się malejącą liczbę ludności. Od 2015 r. liczba mieszkańców zmniejszyła się ogółem o 352 osoby, tj. 2,19%. Zmianę liczby ludności w okresach przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Liczba ludności w gminie Dobre Miasto w latach 2016-2020

	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba ludności ogółem:	16 075	15 978	15 908	15 844	15 723
w tym zamieszkałych w miastach	10 414	10 293	10 239	10 182	10 010
w tym zamieszkałych na wsi	5 661	5 685	5 669	5 662	5 713

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Dobre Miasto w latach 2016-2020

Urodzenia i zgony w Gminie	2016	2017	2018	2019	2020
urodzenia żywe na 1000 ludności	9,08	9,35	9,35	10,35	8,29
zgony na 1000 ludności	10,13	11,46	9,10	10,47	11,83
przyrost naturalny na 1000 ludności	-1,06	-2,12	0,25	-0,13	-3,54

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Liczba zgonów i urodzeń jest jednym z głównych czynników determinujących liczbę mieszkańców przyrostu naturalnego.

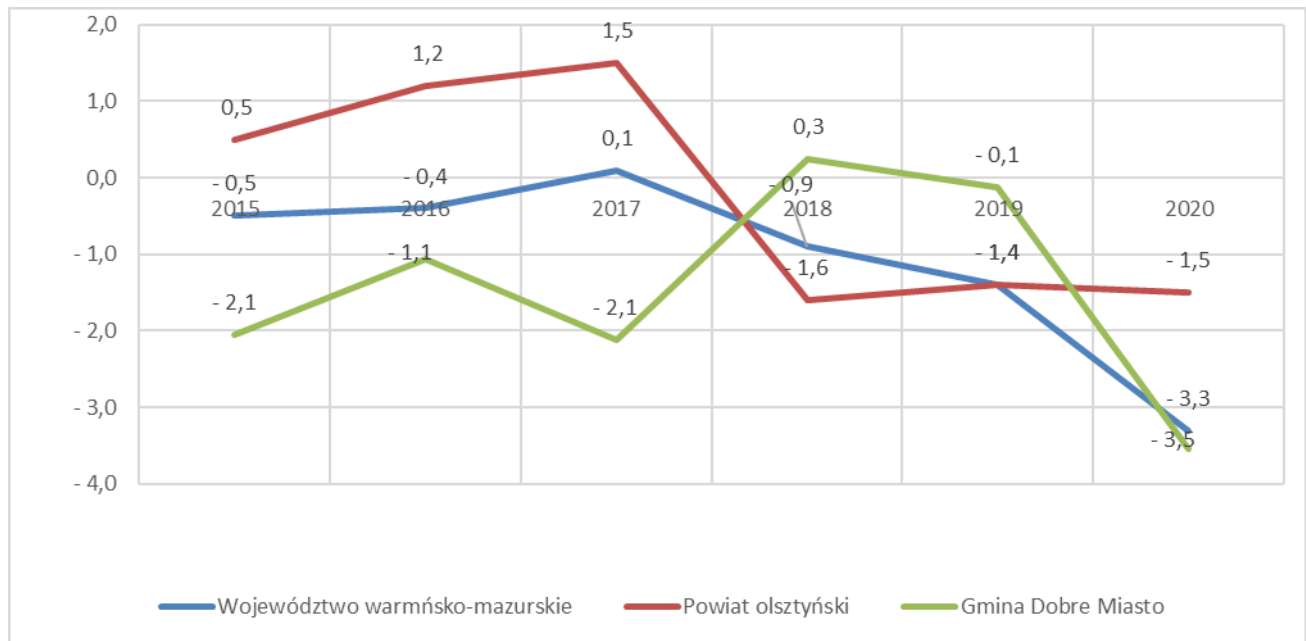
Wykres 3. Liczba urodzeń i zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W każdym roku analizowanego okresu liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń żywych, przy czym największa różnica była w 2020 r.

Wykres 4. Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Dobre Miasto, powiecie olsztyńskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Spadek liczby urodzeń zaobserwowano zarówno w Gminie Dobre Miasto, powiecie olsztyńskim, jak i województwie warmińsko-mazurskim. Wskaźnik przyrostu naturalnego w 2020 r. w Gminie Dobre Miasto wynosił -3,5. W tym samym okresie w powiecie olsztyńskim i województwie warmińsko-mazurskim wskaźniki miały również wartości ujemne.

Migracje

W Gminie Dobre Miasto saldo migracji ma wartość ujemną - przeważa odpływ ludności. W 2020 saldo migracji wynosiło -34 osoby. W całym badanym okresie saldo migracji ma wartości ujemne.

Ujemne saldo migracji w 2020 r. można zaobserwować również w województwie warmińsko-mazurskim (- 2.091). W powiecie olsztyńskim saldo migracji w badanym okresie ma wartość dodatnią, co jest wynikiem zmiany miejsca zamieszkania przez mieszkańców Olsztyna (zamieszkiwanie tuż przy granicach miasta).

Tabela 5. Saldo migracji w Gminie Dobre Miasto w latach 2016 -2020

	2016	2017	2018	2019	2020
zameldowania ogółem	179	178	231	224	202
wymeldowania ogółem	224	203	280	287	236
saldo migracji	-45	-25	-49	-63	-34
saldo migracji na 1000 osób	-2,8	-1,6	-3,1	-4,0	-2,2

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Tabela 6. Saldo migracji w Gminie Dobre Miasto, powiecie olsztyńskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2020

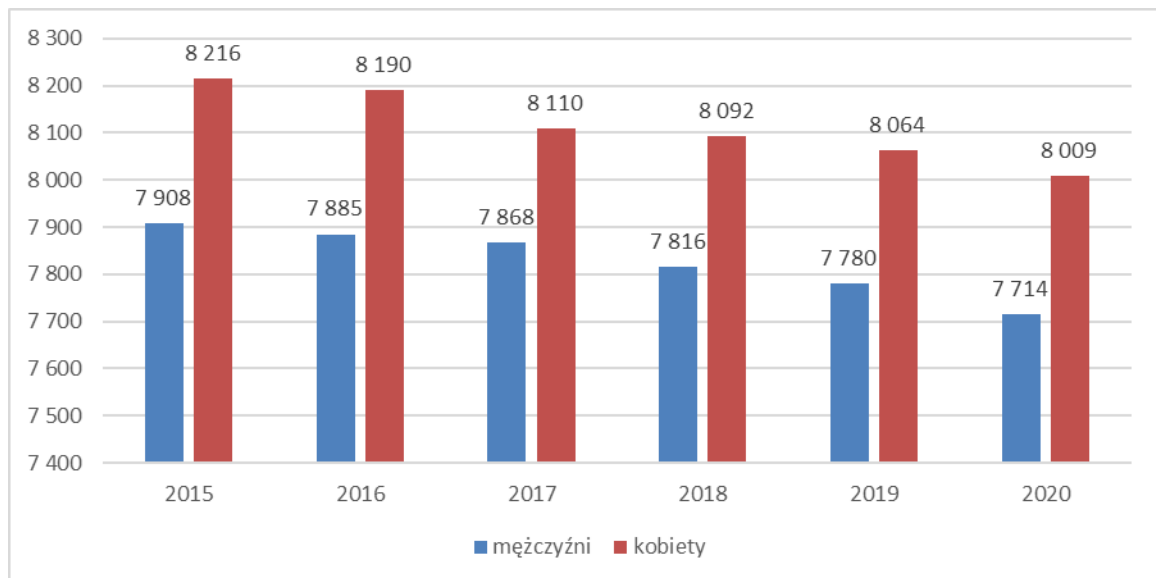
	2016	2017	2018	2019	2020
Województwo warmińsko-mazurskie	-2 974	-2 742	-3 504	-3 750	-2 091
Powiat olsztyński	544	750	956	1 015	945
Gmina Dobre Miasto	-45	-25	-49	-63	-34

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Struktura ludności

W gminie Dobre Miasto, tak jak w województwie warmińsko-mazurskim, mamy do czynienia z tzw. zjawiskiem feminizacji. W 2020 r. wśród mieszkańców gminy Dobre Miasto przeważały kobiety, stanowiły 50,9% ludności.

Wykres 5. Struktura mieszkańców Gminy Dobre Miasto wg płci w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

2.2 Procesy starzenia się społeczeństwa

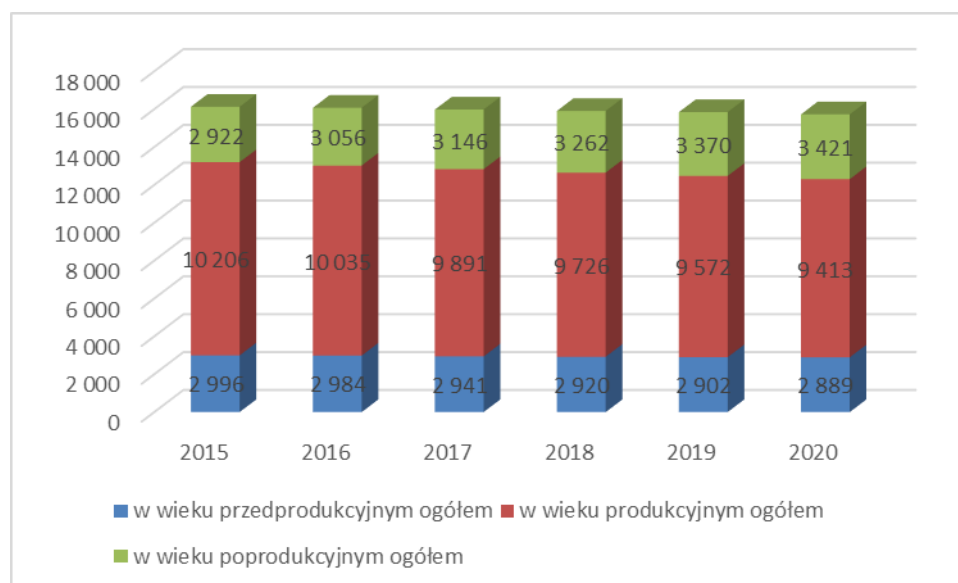
Gmina Dobre Miasto, jak wiele gmin położonych na peryferiach w szczególności we wschodniej i północno-wschodniej Polsce, Pomorzu Zachodnim oraz obszarach górskich południowo-zachodniej Polski, znajduje się w niezwykle trudnej sytuacji spowodowanej odpływem ludności w wieku produkcyjnym oraz ujemnym przyrostem naturalnym. Gminy te będą w najbliższej przyszłości odnotowywać znaczne ubytki ludności do 2030 ludności, przy jednocześnie szybkim postępie starzenia się ich mieszkańców.

Tabela 7. Ludność Gminy Dobre Miasto w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ludność ogółem	16 124	16 075	15 978	15 908	15 844	15 723
mężczyźni ogółem	7 908	7 885	7 868	7 816	7 780	7 714
kobiety ogółem	8 216	8 190	8 110	8 092	8 064	8 009
w wieku przedprodukcyjnym ogółem	2 996	2 984	2 941	2 920	2 902	2 889
w wieku przedprodukcyjnym mężczyźni	1 546	1 542	1 529	1 518	1 497	1 475
w wieku przedprodukcyjnym kobiety	1 450	1 442	1 412	1 402	1 405	1 414
w wieku produkcyjnym ogółem	10 206	10 035	9 891	9 726	9 572	9 413
w wieku produkcyjnym mężczyźni	5 498	5 407	5 360	5 258	5 183	5 115
w wieku produkcyjnym kobiety	4 708	4 628	4 531	4 468	4 389	4 298
w wieku poprodukcyjnym ogółem	2 922	3 056	3 146	3 262	3 370	3 421
w wieku poprodukcyjnym mężczyźni	864	936	979	1 040	1 100	1 124
w wieku poprodukcyjnym kobiety	2 058	2 120	2 167	2 222	2 270	2 297

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 6. Mieszkańcy Gminy Dobre Miasto w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Pod względem ekonomicznym mimo zmian demograficznych struktura wiekowa ludności gminy Dobre Miasto jest wciąż korzystna - w 2020 r. większość stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 59,87% ogółu ludności, osoby w wieku przedprodukcyjnym 18,37%, natomiast osoby w wieku poprodukcyjnym 21,76%. Na przestrzeni lat 2015-2020 obserwować można zjawisko rosnącego odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (wzrost o 4 punkty procentowe w stosunku do 2015 r.) oraz malejącego odsetka osób w wieku przedprodukcyjnym (spadek o 1 punktu procentowy w stosunku do 2015 r.) i w wieku produkcyjnym (spadek o 3 punkty procentowe w stosunku do 2015 r.).

Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi rośnie od 2015 r. i w 2020 r. wynosił 26,9. Wskaźnik ten w porównaniu do 2019 r. wzrósł o 1,3 osoby, natomiast w stosunku do 2015 r. o 6,8 osoby.

Tabela 8. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
osoba	20,1	21,4	22,4	24,1	25,6	26,9

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem, w gminie Dobre Miasto w 2020 r. wyniósł 17,9 osoby i wzrósł w porównaniu do 2019 r. o 0,7, osoby natomiast od 2015 r. wzrósł o 3,8 osoby.

Tabela 9. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2020

Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
osoba	14,1	14,9	15,5	16,4	17,2	17,9

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Według prognoz GUS do 2030 współczynnik obciążenia demograficznego (stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym), będzie wynosił między 56 a 67 osób, co oznacza, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało będzie od 56 do 67 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym).

Tabela 10. Wskaźnik ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
osoba	58,0	60,2	61,5	63,6	65,5	67,0

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Jako nieprodukcyjny najczęściej przyjmuje się wiek 0-17 lat (wiek przedprodukcyjny) oraz 60 lat i więcej dla kobiet i 65 lat i więcej dla mężczyzn (wiek poprodukcyjny). W 2020 r. w gminie Dobre Miasto wskaźnik ten wyniósł 67, oznacza to, że w 2020 roku na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało 67 osób w wieku nieprodukcyjnym; jest on zbliżony do wskaźnika dla województwa warmińsko-mazurskiego (64,7) i niższy niż dla Polski o 1 osobę (68,0).

2.3 Prognoza demograficzna

Gmina Dobre Miasto, jak całe województwo warmińsko-mazurskie, podlega ogólnopolskiemu trendowi starzenia się społeczeństwa. W końcu 2020 r. zamieszkiwało ją 15.723 osoby, w tym 3.925 osób to mieszkańcy będący w wieku powyżej 60 roku życia, którzy stanowili 24,96% ogółu. Oznacza to, że pod koniec 2020 roku blisko co czwarty mieszkaniec gminy był w wieku senioralnym. W 2020 roku, wśród mieszkańców gminy Dobre Miasto, w grupie wiekowej powyżej 60 r.ż. przeważały kobiety, było ich więcej o 669 (58,52% mieszkańców powyżej 60 r.ż.). Zdecydowanie większa różnica wystąpiła w grupie wiekowej powyżej 70 lat i więcej, w której kobiet było o 471 (63,81% mieszkańców powyżej 70 r.ż.) więcej niż mężczyzn. Największa różnica była w grupie osób w wieku 85 i więcej, w której kobiet było o 158 (73,94% mieszkańców powyżej 85 r.ż.) więcej niż mężczyzn. Mamy tu do czynienia z tzw. zjawiskiem feminizacji starości. Proporcja ta może być determinantą zarówno planowanych w przyszłości usług społecznych/socjalnych, jak i zdrowotnych. W związku z powyższym to właśnie kobiety będą głównymi odbiorcami usług opiekuńczych oraz pomocy instytucjonalnej.

Według prognoz GUS do 2030 niemal we wszystkich powiatach województwa (19 na 21) zmniejszy się liczba ich mieszkańców w porównaniu do roku 2005. Jedynie w powiatach ełckim i olsztyńskim prognozowany jest wzrost liczby ludności.

Dane GUS wskazują na systematyczny wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie mieszkańców każdego z powiatów województwa warmińsko-mazurskiego. Tendencja ta utrzymuje się od 2005 i do roku 2030 prognozowana jest jej intensyfikacja.

Prognozowany przez GUS współczynnik obciążenia demograficznego – stosunek liczby osób w wieku nieprodukcyjnym do liczby osób w wieku produkcyjnym, w poszczególnych powiatach województwa warmińsko-mazurskiego będzie wynosił między 56 a 67 osób, co oznacza, że na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało będzie od 56 do 67 osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym). Do 2030 roku współczynnik ten wzrośnie i będzie wynosił od 70 do 80 osób, tym samym na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadać będzie aż od 70 do 80 osób w wieku nieprodukcyjnym. Prognozuje się, że w 2030 roku w każdym z powiatów wśród osób w wieku nieprodukcyjnym, 60% będą stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym.

Mając na uwadze, iż sytuację demograficzną Polski kształtują dwa główne procesy, tj. spadek dzietności oraz wydłużanie długości życia obywateli, należy się przygotować, że ich konsekwencją będzie wzrost liczby osób starszych oraz niesamodzielnych w ogóle społeczeństwa.

2.4 Atrakcyjność osadnicza

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 r. powierzchnia nieruchomości stanowiących własność Gminy Dobre Miasto wynosiła 587,00 hektarów. Spośród wszystkich gruntów największą powierzchnię zajmują drogi i ulice, bo aż 332,00 ha, tj. 56,56% ogólnego zasobu, z tym że 1,00 ha gruntów stanowiących drogi znajduje się w użytkowaniu wieczystym Spółdzielni Mieszkaniowej „Pewność” w Dobrym Mieście. Drugą grupą gruntów o największym areale stanowią tereny sklasyfikowane jako użytki rolne o łącznej powierzchni 166,00 ha, które stanowią 28,28% ogólnej powierzchni gruntów. Powierzchnia gruntów sklasyfikowanych jako tereny mieszkaniowe i inne wynosi 65,00 ha, co stanowi 11,07% ogólnej powierzchni gruntów stanowiących własność Gminy. Powierzchnia nieużytków i terenów różnych oraz gruntów pod wodami stojącymi wynosi 17 ha, co stanowi 2,90% wszystkich gruntów. Grunty leśne i zadrzewione o powierzchni 7,00 ha stanowią 1,19% całego zasobu.

W użytkowaniu wieczystym osób fizycznych i prawnych znajduje się 36 ha gruntów, tj. 6,13% gruntów wchodzących w skład mienia komunalnego. W stosunku do 2019 roku powierzchnia gruntów będących w użytkowaniu wieczystym nie uległa zmianie.

Przedmiotem dzierżawy lub najmu – z ogólnego zasobu – jest 54 ha, tj. 9,20% ogólnej powierzchni. Powierzchnia gruntów wydzierżawionych w stosunku do informacji z 2019 roku nie zmieniła się. Umowy dzierżawy gruntów są zawierane głównie na cele upraw rolnych i ogródków przydomowych.

Nieruchomości stanowiące własność Gminy są użyczane jednostkom organizacyjnym Gminy lub przekazywane w użytkowanie na rzecz Stowarzyszeń, których celem statutowym są między innymi kwestie związane z realizacją zadań własnych Gminy. W tej formie zagospodarowania znajduje się 26 ha gruntów. W trwałym zarządzie jednostek organizacyjnych Gminy – szkół i przedszkoli - znajduje się 5 ha gruntów.

W bezpośrednim zarządzie Gminy pozostaje 466 ha gruntów. Są to głównie drogi i ulice (332 ha), tereny zabudowane i niezabudowane, place, zieleńce, urządzone i nieurządzone tereny przestrzeni publicznej, użytki rolne.

Gminne budynki i lokale mieszkalne oraz budynki i lokale użytkowe, a także przynależne do nich budynki gospodarcze, są administrowane przez jednostkę organizacyjną Gminy – Centrum Usług Wspólnych. Obiekty te są przedmiotem najmu. Budynki, w których funkcjonują szkoły podstawowe i przedszkola, znajdują się w trwałym zarządzie Dyrektorów tych jednostek. Część obiektów gminnych administrowana jest również przez jednostki organizacyjne: Centrum Kulturalno-Biblioteczne oraz Ośrodek Sportu i Rekreacji.

W bezpośrednim zarządzie Gminy znajdują się między innymi budynki, w których mieści się siedziba Urzędu Miejskiego oraz świetlice wiejskie.

Tabela 11. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej w % ogółu budynków mieszkalnych na terenie Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2019

	sieć	Jedn.	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	wodociąg	%	87,1	87,4	88,5	89,1	90,2
	kanalizacja	%	50,7	50,6	50,9	51,2	51,9
w miastach	wodociąg	%	94,3	94,3	94,6	94,6	95,3
	kanalizacja	%	86,9	86,8	87,2	87,2	87,9
na wsi	wodociąg	%	80,3	80,8	82,6	83,9	85,4
	kanalizacja	%	16,2	16,2	16,7	17,4	18,1

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Zadania gminy związane z dostarczaniem wody i odbiorem ścieków realizuje Zakład Usług Wodnych Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Dobrym Mieście. Źródłem zaopatrzenia są wody podziemne. Zakład Usług Wodnych spółka z o.o. jest w posiadaniu 10 ujęć wód, są to:

- SUW Barcikowo,
- SUW Cerkiewnik,
- SUW Jesionowo,
- SUW Łęgno,
- SUW Knopin,
- SUW Piotraszewo,
- SUW Prasłity,
- SUW Smolany,
- SUW Urbanowo,
- SUW Wichrowo.

Główne ujęcie dla miasta stanowią dwie studnie głębinowe w Wichrowie o wydajności 260 m³/h i jakości wody kategorii „B”.

W 2020 r. długość czynnej sieci wodociągowej w Gminie Dobre Miasto wyniosła 163,6 km oraz z 2.473 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Liczba korzystająca w 2019 r. z sieci wodociągowej wyniosła 14.861 osób.

W 2020 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej w Gminie Dobra Miasto wyniosła 59,2 km z 1.683 szt. przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania. Liczba korzystająca z sieci kanalizacyjnej w 2019 r. wyniosła 11.908 osób.

W ostatnich latach Zakład Usług Wodnych Sp. z o.o. przeprowadził kilkanaście inwestycji w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej zwiększając atrakcyjność Gminy Dobre Miasto, jako miejsca do zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej.

Źródłem gazu dla Gminy Dobre Miasto jest stacja redukcyjno-pomiarowa wysokiego ciśnienia znajdująca się w miejscowości Kunik. Jest ona zasilana przez gazociąg wysokiego ciśnienia Stal DN 150 relacji Wadąg-Kunik. Na terenie gminy znajdują się jeszcze dwa gazociągi wysokiego ciśnienia: Stal DN 150 relacji Kunik – Redy oraz Stal DN 100 relacji Nowa Wieś Mała – Morąg. W gaz ziemny zaopatrywane są Dobre Miasto oraz Nowa Wieś Mała. Stopień gazyfikacji obszaru gminy wynosi 33,46%.

Tabela 12. Sieć gazowa na terenie Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2019

	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019
długość czynnej sieci ogółem w m	m	63 113	62 871	63 195	63 685	63 986
długość czynnej sieci ogółem w km na 100 km ²	-	24,4	24,3	24,4	24,6	24,7
czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	878	882	886	895	908
czynne przyłącza do budynków mieszkalnych	szt.	814	818	821	828	838
odbiorcy gazu	gosp.	2 275	2 348	2 341	2 361	2 241
odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem	gosp.	820	899	894	910	980
odbiorcy gazu w mieście	gosp.	2 275	2 348	2 341	2 361	2 237
ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	8 936	8 880	8 737	8 715	8 317

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Długość sieci gazowej rozdzielczej w 2019 r. wynosiła 30.130 m, tj. 24,7 km na 100 km². Ilość przyłączy do sieci gazowej wyniosła 908 sztuk w tym 838 do budynków mieszkalnych.

Gmina Dobre Miasto nie posiada koncepcji gazyfikacji terenu oraz sprecyzowanych kierunków rozwoju w zakresie zaopatrzenia w gaz ziemny. Zgodnie z danymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto większość mieszkańców miasta zaopatrywana jest w gaz z sieci niskiego i średniego ciśnienia obsługiwana przez stację redukcyjno-pomiarową I stopnia zlokalizowaną po zachodniej stronie drogi z Dobrego Miasta do Kunika i stację redukcyjno-pomiarową średniego ciśnienia zlokalizowaną w Dobrym Mieście przy ul. Kościuszki. W celu sprawniejszego zaopatrzenia miasta w gaz przewiduje się połączenie wyżej wymienionej stacji ze stacją przy elewatorach, która obecnie wykorzystywana jest tylko okresowo. Możliwość wyposażenia w sieć gazową pozostałego obszaru gminy występuje w związku z lokalizacją gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Olsztyn – Bartoszyce.

3. Gospodarka i rynek pracy

3.1 Liczba, wielkość i rodzaj podmiotów gospodarczych

W gminie Dobre Miasto w roku 2020 w rejestrze REGON zarejestrowane były 1363 podmioty gospodarki narodowej, z czego 948 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Tabela 13. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
podmioty gospodarki narodowej ogółem	1 186	1 174	1 222	1 235	1 303	1 363
sektor publiczny - ogółem	55	57	56	56	55	55
sektor publiczny - państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	23	24	23	24	23	23
sektor publiczny - przedsiębiorstwa państwowe	1	1	1	1	1	1
sektor publiczny - spółki handlowe	3	4	4	3	3	3
sektor prywatny - ogółem	1 129	1 112	1 164	1 175	1 245	1 306
sektor prywatny - osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	799	780	817	827	893	948
sektor prywatny - spółki handlowe	52	53	64	59	63	71
sektor prywatny - spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	5	5	5	5	6	6
sektor prywatny - spółdzielnie	5	5	5	6	6	5
sektor prywatny - fundacje	1	2	2	2	2	2
sektor prywatny - stowarzyszenia i organizacje społeczne	91	95	98	96	96	96

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W Gminie Dobre Miasto na koniec 2020 r. w strukturze podmiotów wg formy prawnej największy udział mają osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, natomiast najmniejszy procent stanowią fundacje.

Tabela 14. Struktura podmiotów gospodarki (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) wg sekcji PKD 2007 w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Sekcja	Sektory PKD wg 2007	Liczba podmiotów gospodarczych					
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sekcja A	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	32	33	34	32	31	32
Sekcja B	Górnictwo i wydobywanie	1	0	0	0	0	0
Sekcja C	Przetwórstwo przemysłowe	83	83	80	79	84	87
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	4	3	4	4	4	3
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	124	118	128	132	164	198
Sekcja F	Budownictwo	209	201	203	199	205	210

Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	52	51	51	55	58	65
Sekcja H	Transport i gospodarka magazynowa	32	28	31	34	30	30
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	13	13	17	20	24	24
Sekcja J	Informacja i komunikacja	31	31	33	31	30	34
Sekcja K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	12	12	13	13	12	14
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	55	55	58	56	68	70
Sekcja M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	25	22	22	23	29	30
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11	14	16	18	17	13
Sekcja P	Edukacja	60	61	67	69	72	74
Sekcja Q	Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	3	4	5	5	4	4
Sekcja R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	52	51	55	57	61	60
Sekcja S,T,U	Pozostała działalność usługowa i Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników: gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby Organizacje i zespoły eksterytorialne	32	33	34	32	31	32
OGÓLEM		799	780	817	827	893	948

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 r. najwięcej podmiotów prowadziło działalność w sektorze budownictwo – 210 podmiotów, w sektorze dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – 198 podmiotów, a w sektorze przetwórstwo przemysłowe 87 podmiotów.

Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Podmioty wg grup rodzajów działalności	2015	2016	2017	2018	2019	2020
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	40	40	42	41	41	41
przemysł i budownictwo	264	257	269	269	312	353
pozostała działalność	882	877	911	925	950	969

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 r. w gminie Dobre Miasto 71,09% przedsiębiorstw prowadziło działalność (wg grup REGON) w grupie pozostała działalność, 25,89% w grupie przemysł i budownictwo, natomiast 3,02% w grupie rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Tabela 16. Podział podmiotów gospodarczych wg klas wielkości w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Podmioty wg klas wielkości	2015	2016	2017	2018	2019	2020
0 - 9	1 120	1 108	1 159	1 174	1 244	1 302
10 - 49	58	58	55	53	51	51
50 - 249	7	7	7	7	7	8
250 - 999	1	1	1	1	0	1
RAZEM	1 186	1 174	1 222	1 235	1 303	1 363

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Analizując liczbę podmiotów gospodarczych pod względem wielkości aż 95,52 ogółu (1302) stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 osób. W 51 przedsiębiorstwach (3,74% ogółu) pracuje od 10 do 49 osób, a 8 pracodawców (0,59%) zatrudnia powyżej 49 osób. Na terenie gminy funkcjonuje 1 przedsiębiorstwo zatrudniające powyżej 250 osób.

Największymi pracodawcami działającymi na lokalnym rynku są:

- DFM Sp. z o.o. (sektor drzewny/meblarski),
- Zakłady Cukiernicze Jutrzenka Dobre Miasto Sp. z o.o. (sektor spożywczy),
- Suszarnia Warzyw Jaworski Sp. J. (sektor rolno-spożywczy),
- Ursus S.A. (sektor motoryzacyjny, maszyny dla rolnictwa),
- De Laval Sp. z o.o. (maszyny dla rolnictwa),
- Cefetra Polska Sp. z o.o. (sektor rolnictwa),
- Superior-Strefa Żuraw Józef i Wspólnicy Sp. J. (sektor rolno-spożywczy),
- Stagrol-Warmia Sp. J. (maszyny dla rolnictwa),
- Agrokompleks - Giers Sp. J. (budownictwo, sektor rolniczy),
- NOW – MET S.C. (produkcja konstrukcji stalowych),
- Inter – Trans (transport, motoryzacja),
- Przedsiębiorstwo Budowlane Leszczyński (budownictwo),
- PBT Trokowski Sp. z o.o. (budownictwo),
- PSS Społem (branża ogólnospożywcza),
- Amis Farby Proszkowe Sp. z o.o. (produkcja farb proszkowych).

Podmioty gospodarcze działające na terenie Gminy Dobre Miasto pod względem wysokości opłaconego w 2021 r. podatku od nieruchomości służących do działalności gospodarczej (10 podmiotów płacących największy podatek):

1. DFM Sp. z o.o.,
2. Energa-Operator S.A.,
3. Agrochem Puławy Sp. z o.o.,
4. Suszarnia Warzyw Jaworski Sp. J.,

5. NEONET S.A.,
6. Cefetra Polska Sp. z o.o.,
7. Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.,
8. De Laval Sp. z o.o.,
9. Warmila Sp. z o.o.,
10. PSS Społem.

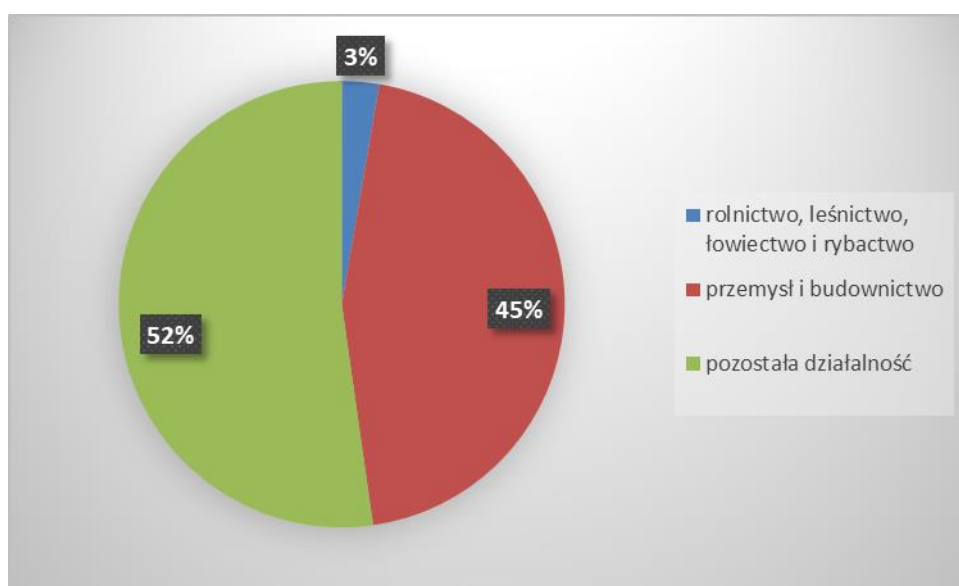
Rozwój przedsiębiorczości w Gminie Dobre Miasto możemy zmierzyć poprzez analizę nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. W 2020 r. w Rejestrze REGON zarejestrowano 111 nowych podmiotów gospodarki narodowej, tj. o 14,61% (19) mniej niż 2019 r. i o 5,93% (7) mniej niż 2018 r. Najwięcej nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych było w sektorze pozostałej działalności (58), następnie w sektorze przemysłu i budownictwa (50) oraz 3 przedsiębiorstwa w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Tabela 17. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Podmioty nowo zarejestrowane	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	104	96	124	118	130	111
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	0	5	4	3	4	3
przemysł i budownictwo	33	24	38	27	48	50
pozostała działalność	71	67	82	88	78	58

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

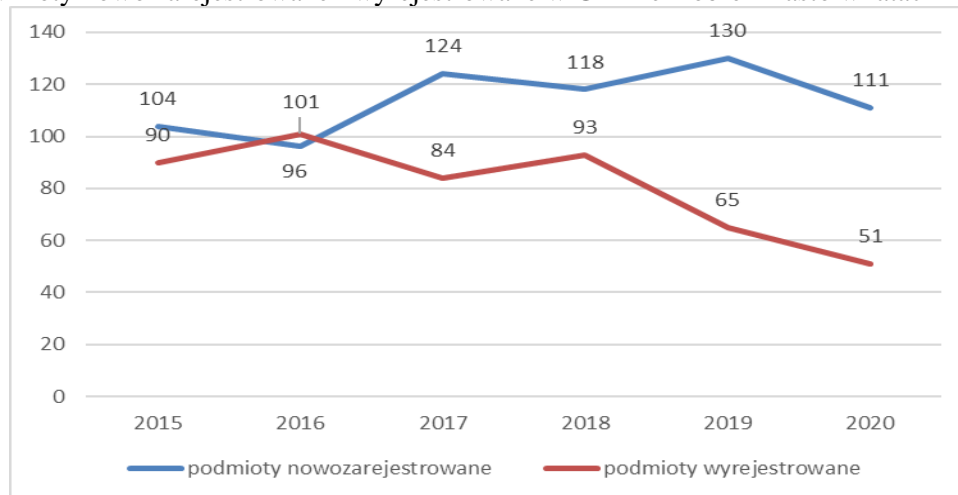
Wykres 7. Udział poszczególnych sektorów wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w Gminie Dobre Miasto w 2020 r.

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 r. z Rejestru REGON wyrejestrowano 51 przedsiębiorstw, o 21,54% (14) mniej niż 2019 i o 45,16% (42) mniej niż 2018 r. Najwięcej podmiotów gospodarczych zostało wyrejestrowanych z sektora pozostałej działalności (36), następnie w sektorze przemysłu i budownictwa (14) oraz 1 przedsiębiorstwo w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybactwa.

Wykres 8. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W 2020 r. liczba podmiotów nowo zarejestrowanych wyniosła 111 i była ponad dwukrotnie większa od liczby podmiotów wyrejestrowanych (51). Na przestrzeni lat 2015-2020 najwięcej (130) podmiotów zarejestrowano w roku 2019, a najmniej w roku 2016 (96). W tym samym okresie najwięcej podmiotów (101) wyrejestrowano z rejestru REGON w 2016 roku, natomiast najmniej podmiotów (51) w 2020 roku.

Tereny inwestycyjne

Z powyższych danych wynika, że główne funkcje Dobrego Miasta to przemysł i usługi. Rolnictwo z kolei pełni funkcję uzupełniającą. Gmina należy do średnio uprzemysłowionych. Ze względu na systematycznie wzrastającą liczbę podmiotów gospodarczych, swoje położenie oraz wieloletnią tradycję Dobre Miasto pełni rolę lokalnego centrum rozwoju gospodarczego. Dobre Miasto oferuje w pełni uzbrojone tereny pod zabudowę przemysłową i usługową. Wszystkie tereny inwestycyjne oferowane inwestorom charakteryzują się dogodną rzeźbą terenu, bardzo dobrymi właściwościami nośnymi, posiadają pełną infrastrukturę techniczną oraz unormowany stan prawny własności, są czyste ekologicznie. Gmina Dobre Miasto jest atrakcyjnym miejscem do inwestowania.

Podstrefa Dobre Miasto w Warmińsko – Mazurskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Działalność inwestycyjna Dobrego Miasta jest w dużej mierze związana z istnieniem podstrefy Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Głównym celem utworzenia strefy było przyspieszenie rozwoju gospodarczego Dobrego Miasta oraz stworzenie inwestorom korzystnych warunków finansowo-podatkowych. Tereny podstrefy Dobre Miasto zlokalizowane są w zachodniej oraz południowo-wschodniej części Dobrego Miasta. Od lipca 2018 r. w ramach Polskiej Strefy Inwestycji, zwolnienia podatkowe dla przedsiębiorców są

dostępne w całym kraju (bez ograniczeń terytorialnych). Firmy mogą realizować inwestycje nie tylko na terenach podstrefy Dobre Miasto (również na terenach będących własnością przedsiębiorców) oraz korzystać ze zwolnień podatkowych do 15 lat.

3.2 Rynek pracy

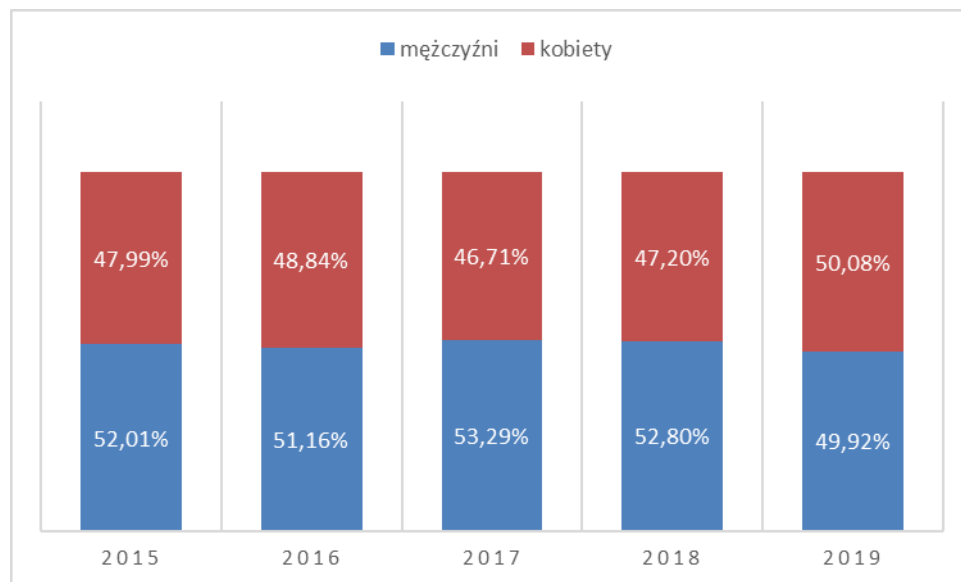
Zgodnie z GUS (2019 r.) na terenie Gminy Dobre Miasto pracuje ogółem 3147 mieszkańców, w tym 1576 kobiet (50,08%) i 1571 mężczyzn (49,92%). Liczba osób pracujących ma od 2018 r. tendencję spadkową, natomiast w województwie warmińsko-mazurskim i w całym kraju liczba osób pracujących systematycznie rośnie.

Tabela 18. Pracujący w Gminie Dobre Miasto według płci w latach 2015-2019

Pracujący wg płci	Jednostka	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	osoba	3 182	3 266	3 483	3 316	3 147
mężczyźni	osoba	1 655	1 671	1 856	1 751	1 571
kobiety	osoba	1 527	1 595	1 627	1 565	1 576

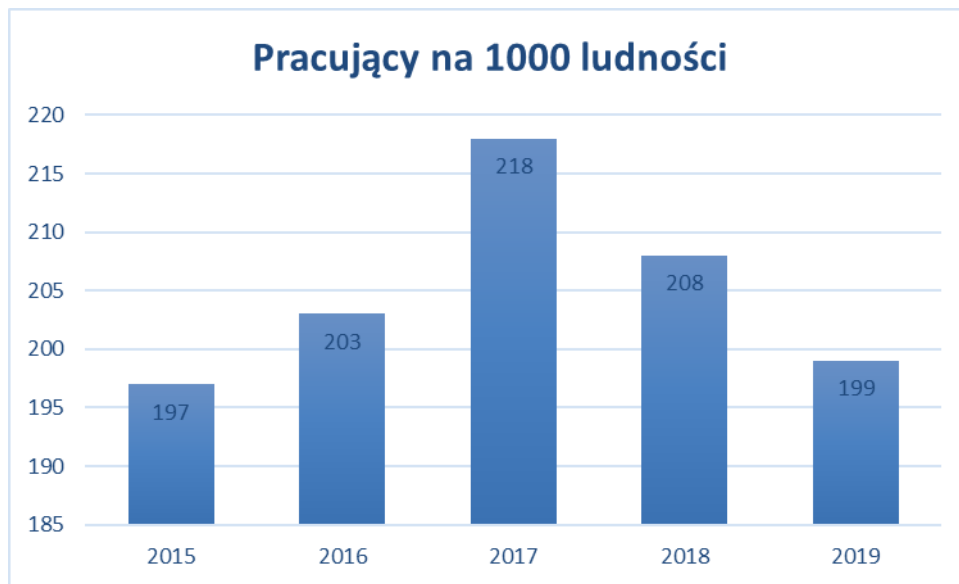
Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 9. Osoby pracujące z podziałem na płeć w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2019

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykres 10. Pracujący na 1000 ludności w latach 2015 – 2019

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wskaźnik określający liczbę pracujących na 1000 ludności osiągnął w Gminie Dobre Miasto w 2019 r. wartość 199 osób i jest wyższy w stosunku do wartości dla powiatu olsztyńskiego (174), a także niższy w stosunku do wartości dla województwa warmińsko-mazurskiego (203) i Polski (255).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Dobre Miasto w 2019 r. wynosiło 4.367,81 PLN, i jest wyższe od przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w województwie warmińsko-mazurskim (4 319,51 PLN) i wyniosło 84,3% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

3.3 Bezrobocie

Bezrobocie jest jedną z najczęściej występujących przyczyn trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodem ubiegania się o pomoc społeczną. Wg stanu na koniec 2020 r. liczba bezrobotnych zarejestrowanych w Gminie Dobre Miasto wynosiła 789 osób. Wg stanu na koniec 2020 r. stopa bezrobocia w gminie Dobre Miasto wynosiła 16,4%.

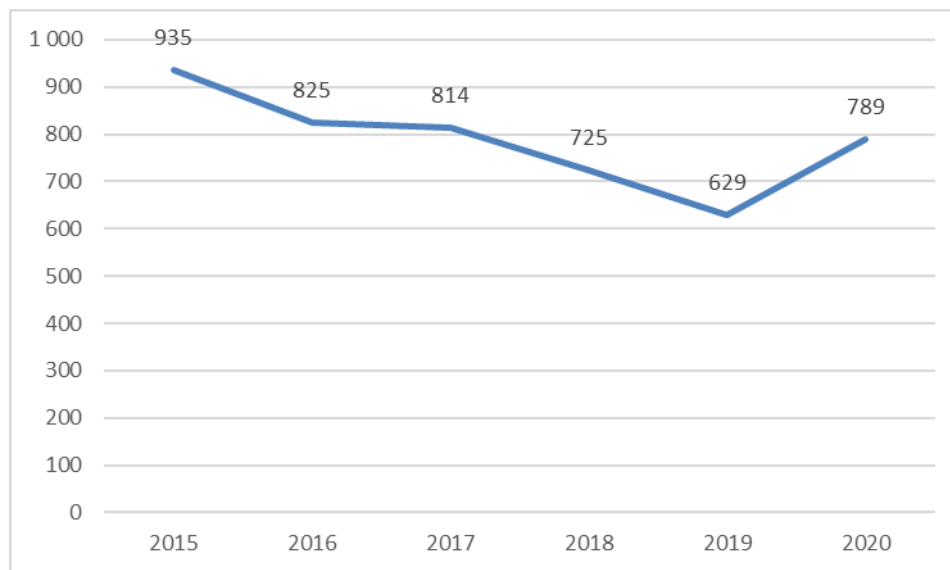
Tabela 19. Liczba bezrobotnych w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	935	825	814	725	629	789
kobiety	440	405	406	386	339	398
mężczyźni	495	420	408	339	290	391
do 25 roku życia	144	98	105	105	75	107
do 30 roku życia	280	224	222	206	164	211
powyżej 50 roku życia	233	224	215	198	173	181
długotrwale bezrobotni	490	464	415	381	330	405

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Na przestrzeni lat 2015-2020 liczba bezrobotnych w Gminie Dobre Miasto zmalała z 935 w 2015 do 789 w 2020 r. W 2020 roku wśród bezrobotnych 50,44% stanowiły kobiety. Największy procent wśród bezrobotnych stanowiły osoby do 30 roku życia 26,74%, natomiast 22,94% stanowiły osoby powyżej 50 roku życia. Liczba osób długotrwale bezrobotnych malała rok do roku w okresie 2015 r.-2019 r., a w 2020 r. wzrosła i wynosiła 405.

Wykres 11. Wielkość bezrobocia (bezrobotni zarejestrowani) w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Bezrobocie w Gminie Dobre Miasto nie jest jednorodne, dotyka osób będących w różnym wieku, mających różne wykształcenie, a także posiadających różny staż pracy. Ponadto jest ono zróżnicowane w zależności od płci, czasu pozostawania bez pracy, a także posiadanych kwalifikacji zawodowych.

Analiza statystyk Powiatowego Urzędu Pracy w Olsztynie pozwala stwierdzić, że trudną sytuację na rynku pracy mają w podobnym stopniu kobiety, jak i mężczyźni. Dodatkowo trudniejszą sytuacją pod tym względem wykazują się mieszkańcy terenów wiejskich. Ponadto więcej niż połowa bezrobotnych z Gminy Dobre Miasto to osoby długotrwale bezrobotne (51,33%), które z różnorodnych powodów przez okres co najmniej 12 miesięcy w ciągu dwóch ostatnich lat nie znalazły zatrudnienia.

Trudna sytuacja zatrudnieniowa panuje również wśród młodych ludzi do 30 roku życia i osób dojrzałych po 50 roku życia. Na szanse znalezienia zatrudnienia niewątpliwie wpływa poziom posiadanych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego. Potwierdzają to dane statystyczne, które wskazują znaczną grupę osób bezrobotnych nieposiadających kwalifikacji zawodowych i/lub doświadczenia zawodowego. Jednocześnie niepokojącą tendencją jest wzrost liczby i odsetka osób bezrobotnych z niepełnosprawnością.

Duża skala bezrobocia w Gminie Dobre Miasto, zwłaszcza długotrwałego i chronicznego, generuje straty w produkcie narodowym brutto, osłabia rozwój gospodarczy, a także prowadzi do marginalizacji społecznej.

Przedłużający się stan dezaktywizacji zawodowej powoduje pogorszenie sytuacji materialnej, minimalizację szans rozwojowych dzieci, powstanie atmosfery napięcia i stresu, osłabienie więzi rodzinnych i społecznych, co w konsekwencji może stać się podłożem dla przemocy, uzależnień czy przestępczości. W przypadku występowania większej liczby osób długotrwale bezrobotnych na niewielkim terytorium (np. osiedle, dzielnica, wieś), może dojść do degradacji społecznej tego obszaru.

Struktura bezrobocia

Tabela 20. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy na koniec 2020 r.

Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	Liczba bezrobotnych
Do 1	51
1-3	117
3-6	121
6-12	188
12-24	153
Powyżej 24	159

Źródło: PUP w Olsztynie, opracowanie własne

Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby pozostające bez pracy od 6 do 12 miesięcy (23,83%).

Tabela 21. Bezrobotni według wieku na koniec 2020 r.

Wiek bezrobotnego	Liczba bezrobotnych
18-24	107
25-34	234
35-44	190
45-54	142
55-59	74
60-64	42

Źródło: PUP w Olsztynie, opracowanie własne

Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lata (29,66%).

Tabela 22. Bezrobotni według wykształcenia na koniec 2020 r.

Wykształcenie bezrobotnego	Liczba bezrobotnych
Wyższe, policealne	70
Średnie zawodowe	159
Średnie ogólnokształcące	84
Zasadnicze zawodowe	209
Gimnazjalne i poniżej	267

Źródło: PUP w Olsztynie, opracowanie własne

Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej (33,84%).

Tabela 23. Bezrobotni według stażu pracy na koniec 2020 r.

Staż pracy w latach	Liczba bezrobotnych
Do 1 roku	125
1-5	213
5-10	150
10-20	138
20-30	45
Powyżej 30	23
Brak stażu	95

Źródło: PUP w Olsztynie, opracowanie własne

Wśród bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią osoby ze stażem pracy 1-5 lat (26,99%).

Prognoza sytuacji w zawodach w Gminie Dobre Miasto

„Barometr zawodów” jest jednoroczną prognozą zapotrzebowania na pracowników w 2021 r. Badanie zostało przeprowadzone przez ekspertów Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie na przełomie III i IV kwartału 2020 r. Sytuacja w niektórych zawodach może się zmienić w zależności od uwarunkowań rynkowych. Barometr dzieli zawody na trzy grupy: deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe. Biorąc pod uwagę poniższe zestawienie można zauważyć, że w powiecie olsztyńskim występuje deficyt zawodów o niewysokich kwalifikacjach, charakterystycznych dla największych grup długotrwale bezrobotnych w gminie Dobre Miasto. Taka sytuacja skłania do wniosku, że osoby te pozostają bezrobotne z innych przyczyn niż brak adekwatnych do umiejętności ofert pracy.

Tabela 24. Barometr zawodów w powiecie olsztyńskim – prognoza na 2022 r.

Deficyt (zawody deficytowe to takie, w których liczba wolnych miejsc pracy jest większa niż liczba osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców - najtrudniej pracodawcom znaleźć kandydatów do pracy)		
Betoniarze i zbrojarze Cieśle i stolarze budowlani Dekarze i blacharze budowlani Elektrycy, elektromechanicy i elektromonterzy Fizjoterapeuci i masażyści Kierowcy autobusów Kierowcy samochodów ciężarowych i ciągników siodłowych Kucharze Lekarze	Mechanicy pojazdów samochodowych Monterzy instalacji budowlanych Murarze i tynkarze Operatorzy i mechanicy sprzętu do robót ziemnych Opiekunowie osoby starszej lub niepełnosprawnej Piekarze Pielęgniarki i położne	Pracownicy ds. rachunkowości i księgowości Pracownicy robót wykończeniowych w budownictwie Ratownicy medyczni Robotnicy budowlani Robotnicy obróbki drewna i stolarze Samodzielni księgowi Śpawacze Ślusarze
Równowaga (zawody zrównoważone to te, w których liczba wolnych miejsc pracy jest zbliżona do liczby osób zainteresowanych podjęciem pracy i spełniających wymagania pracodawców)		
Administratorzy stron internetowych Agenci ubezpieczeniowi Akustycy i realizatorzy dźwięku Analitycy, testerzy i operatorzy systemów teleinformatycznych Animatory kultury i organizatorzy	Monterzy maszyn i urządzeń Monterzy okien i szklarze Nauczyciele języków obcych i lektorzy Nauczyciele nauczania początkowego Nauczyciele praktycznej nauki	Pracownicy poczty Pracownicy poligraficzni Pracownicy przetwórstwa metali Pracownicy przetwórstwa spożywczego Pracownicy służb mundurowych Pracownicy socjalni

<p>impres Architekci i urbaniści Architekci krajobrazu Archiwiści i muzealnicy Asystenci w edukacji Bibliotekoznawcy, bibliotekarze i specjaliści informacji naukowej Biologdy, biotechnologdy i diagności laboratoryjni Blacharze i lakiernicy samochodowi Brukarze Ceramicy przemysłowi Cukiernicy Dentyści Diagności samochodowi Dziennikarze i redaktorzy Farmaceuci Filolodzy i tłumacze Filozofowie, historycy, politolodzy i kulturoznawcy Floryści Fotografowie Fryzjerzy Geodeci i kartografowie Gosodarze obiektów, portierzy, woźni i dozorczy Graficy komputerowi Inspektorzy nadzoru budowlanego Instruktorzy nauki jazdy Instruktorzy rekreacji i sportu Inżynierowie budownictwa Inżynierowie chemicy i chemicy Inżynierowie elektrycy i energetycy Inżynierowie inżynierii środowiska Inżynierowie mechanicy Kamieniarze Kelnerzy i barmani Kierowcy samochodów osobowych Kierownicy budowy Kierownicy ds. logistyki Kierownicy ds. produkcji Kierownicy ds. usług Kierownicy ds. zarządzania i obsługi biznesu Kierownicy sprzedaży Kierownicy w instytucjach społecznych i kultury Kosmetyczki Krawcy i pracownicy produkcji odzieży Lakiernicy Listonosze i kurierzy Logopedzi i audyofonolodzy Magazynierzy</p>	<p>zawodu Nauczyciele przedmiotów ogólnokształcących Nauczyciele przedmiotów zawodowych Nauczyciele przedszkoli Nauczyciele szkół specjalnych i oddziałów integracyjnych Obuwnicy Ogrodnicy i sadownicy Operatorzy aparatury medycznej Operatorzy maszyn do produkcji i przetwórstwa papieru Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów cementowych i kamiennych Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów chemicznych Operatorzy maszyn do produkcji wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych Operatorzy maszyn rolniczych i ogrodniczych Operatorzy maszyn włókienniczych Operatorzy obrabiarek skrawających Operatorzy urządzeń dźwigowo-transportowych Opiekunki dziecięce Optycy i pracownicy wytwarzający protezy Pedagodzy Plastycy, dekoratorzy wnętrz i konserwatorzy zabytków Pomoce kuchenne Pomoce w gospodarstwie domowym Pozostali specjaliści edukacji Pracownicy administracyjni i biurowi Pracownicy biur podróży i obsługi turystycznej Pracownicy ds. budownictwa drogowego i kolejowego Pracownicy ds. jakości Pracownicy ds. ochrony środowiska i bhp Pracownicy ds. techniki dentystrycznej Pracownicy fizyczni w produkcji i pracach prostych Pracownicy myjni, pralni i prasowni Pracownicy obsługi ruchu szynowego</p>	<p>Pracownicy sprzedaży internetowej Pracownicy telefonicznej i elektronicznej obsługi klienta, ankieterzy, teleankieterzy Pracownicy usług pogrzebowych Pracownicy zajmujący się zwierzętami Prawnicy Projektanci i administratorzy baz danych, programiści Projektanci wzornictwa przemysłowego i operatorzy CAD Przedstawiciele handlowi Przetwórcy mięsa i ryb Psychologdy i psychoterapeuci Recepcjoniści i rejestratorzy Robotnicy leśni Robotnicy obróbki skóry Rolnicy i hodowcy Rybacy Rzemieślnicy obróbki szkła i metali szlachetnych Sekretarki i asystenci Socjolodzy i specjaliści ds. badań społeczno-ekonomicznych Specjaliści administracji publicznej Specjaliści ds. finansowych Specjaliści ds. organizacji produkcji Specjaliści ds. PR, reklamy, marketingu i sprzedaży Specjaliści ds. projektowania, wdrażania i doskonalenia produktów i usług cyfrowych Specjaliści ds. rynku nieruchomości Specjaliści ds. zarządzania zasobami ludzkimi i rekrutacji Specjaliści elektroniki, automatyki i robotyki Specjaliści rolnictwa i leśnictwa Specjaliści technologii żywności i żywienia Specjaliści telekomunikacji Spedytorzy i logistycy Sprzątaczk i pokojowe Sprzedawcy i kasjerzy Szeffowie kuchni Tapicerzy Technicy budownictwa Technicy informatycy Technicy mechanicy Weterynarze Windykatorzy Wychowawcy w placówkach oświatowych i opiekuńczych</p>
---	---	--

Mechanicy maszyn i urządzeń Monterzy elektronicy Monterzy konstrukcji metalowych	Pracownicy ochrony fizycznej	Zaopatrzeniowcy i dostawcy
Nadwyżka poszukujących pracy		
Ekonomiści		

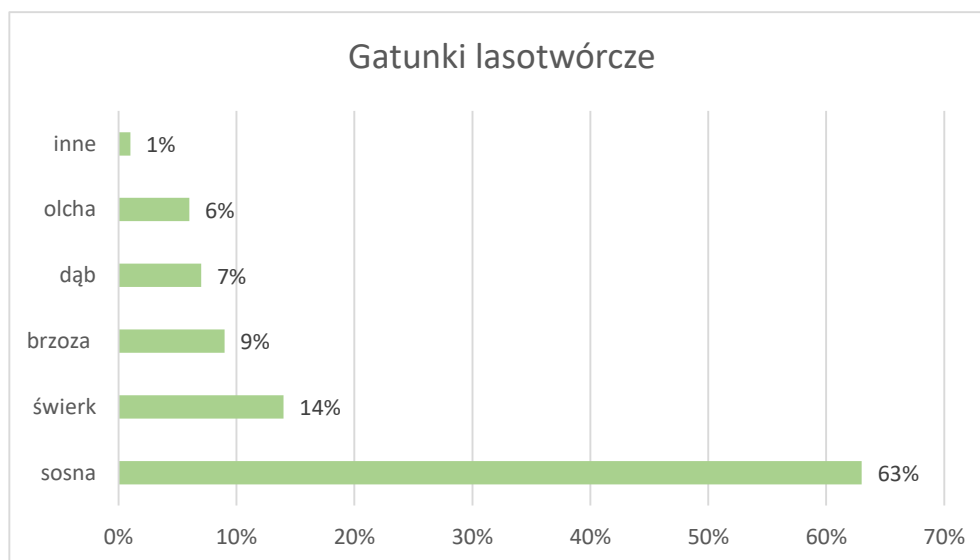
Źródło: www.barometrzwodow.pl

4. Środowisko naturalne i infrastruktura

4.1 Walory środowiska naturalnego, przyrodnicze i krajobrazowe, różnorodność biologiczna

Gmina Dobre Miasto jest obszarem o bogatych i wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Lasy i grunty leśne zajmują powierzchnię ok. 10.277 ha, co stanowi ok 40% powierzchni ogólnej gminy. Największym kompleksem leśnym na terenie Gminy jest kompleks Lasów Wichrowskich o ciągłej powierzchni ponad 7 tys. ha – w tym część poza terenem Gminy. Oprócz nich występują kompleksy o powierzchni 100 – 500 ha, głównie wokół jeziora Limajno oraz liczne kompleksy o powierzchni do 100 ha, położone przede wszystkim w części południowo-zachodniej i zachodniej Gminy. Bardzo licznie występują śródpolne kępy (na pograniczu kwalifikacyjnym lasów i zadrzewień), szczególnie wzdłuż naturalnych cieków płynących w wąwozach. Pozycję dominującą zajmują drzewostany iglaste. Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna. Udział gatunkowy jest następujący: sosna – 63%, świerk – 14%, brzoza – 9%, dąb – 7%, olcha - 6%, inne – 1%.

Wykres 12 Gatunki lasotwórcze

Źródło: opracowanie własne

Na terenie gminy Dobre Miasto zostały powołane, na podstawie obecnie obowiązującej ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz wcześniejszych ustaw o ochronie przyrody, następujące formy ochrony przyrody:

- obszary NATURA 2000,

- obszary chronionego krajobrazu,
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy,
- pomniki przyrody.

Obszary NATURA 2000

Warmińskie Buczyny (kod obszaru PLH280033)

Obszar ostoi składa się z trzech odrębnych enklaw położonych w środkowej części Pojezierza Olsztyńskiego. Obejmują one fragment ciągu moreny czołowej powstałej w fazie pomorskiej zlodowacenia bałtyckiego, osiagające wysokość 179 m n.p.m., oraz obniżenia, do których należy fragment doliny Łyny i misy jezior.

Najniżej położonym miejscem jest jezioro Limajno, które znajduje się na wysokości 78 m n.p.m. Tak duże deniwelacje oraz pofałdowana rzeźba terenu przyczyniły się do powstania wielu drobnych potoków, których większość zachowała naturalny charakter.

Większość terenu pokrywają lasy liściaste. Istotny jest tu udział wód powierzchniowych, mokradeł oraz bagiennych lasów olszowych. Morenowe wzgórza obfitują w materiał skalny, który w wielu miejscach widoczny jest na powierzchni w postaci pojedynczych głazów, kamieni, ale również ich wyraźnych zgrupowań w postaci głazowisk. Obecność dużej ilości głazów narzutowych wykorzystuje wiele epifitycznych gatunków mchów i porostów. Urozmaicona rzeźba terenu, różnorodność roślinności i obecność naturalnych zbiorników wodnych nadają temu obszarowi specyficzne i wysokie walory krajobrazowe.

W obszarze ostoi znajduje się również bardzo dobrze zachowany, "dziki" fragment doliny rzeki Łyny o długości około 4 km. Rzeka na tym odcinku posiada naturalne, meandrujące koryto, a dno doliny porastają typowo wykształcone szuwary wysokie i turzycowiska. Dzięki spowolnionemu przepływowi wody, rzeka na tym odcinku co roku w okresie wiosennym zalewa prawie całe dno doliny. W tym naturalnym fragmencie rzeki występuje silna populacja bobra oraz żeruje wydra. Urozmaiceniem leśnego krajobrazu są na tym terenie śródleśne enklawy łąk będące środowiskiem czerwoczyka nieparka. W obrębie mezofilnych lasów liściastych występuje wiele niedużych, bezodpływowych zagłębień o charakterze mokradeł i oczek wodnych, które stanowią sprzyjające miejsce bytowania kumaka nizinnego. Starodrzewia lasów liściastych stanowią ostoję 8 gatunków nietoperzy, w tym 2 gatunków (mroczek pozłocisty, borowiaczek) znajdujących się w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Swajnie (kod obszaru PLH280046)

Obszar ten położony jest na wschód od Dobrego Miasta w Nadleśnictwie Wichrowo. Osią obszaru jest rzeka Kirsna z częściowo naturalną doliną, częściowo zmeliorowanym korytem biegnącym wśród łąk kośnych. W części południowo-zachodniej znajdują się zalane łąki (zbiornik antropogeniczny) na terenie nieistniejącego już

gospodarstwa, natomiast w części północno-wschodniej znajduje się osada Swajnie. Dawniej był tu folwark, obecnie znaczna część terenów rolniczych została zalesiona lub znajduje się w stadium zarastania.

W latach 2006–2007 wykonano na tym obszarze prace z zakresu małej retencji, m.in. odtwarzając zbiornik wodny "Babcia" i podnosząc poziom wody w zbiorniku "Swajnie". Procesy naturalnej sukcesji przyspieszają zadomowione w rzece Kirsnej bobry.

Obszar ten zamieszkują liczne gatunki zwierząt i roślin rzadkich w kraju, w tym objętych ochroną gatunkową. Stwierdzono tu występowanie następujących gatunków "naturowych":

- zwierzęta: bóbr *Castor fiber*, wydra *Lutra lutra*, minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, skójka gruboskorupowa *Unio crassus*
- rośliny: sierpowiec błyszczący *Drepanocladus vernicosus*.

Obszary chronionego krajobrazu

Dolina Dolnej Łyny – zajmuje powierzchnię 16.429,9 ha, z czego na terenie Gminy Dobre Miasto 7.191,0 ha. Obszar obejmuje również tereny gminy Jeziorany w powiecie olsztyńskim, w powiecie lidzbarskim tereny gmin: Kiwity, Lidzbark Warmiński i Miasta Lidzbark Warmiński oraz w powiecie bartoszyckim tereny gmin: Sępól, Bartoszyce i miasta Bartoszyce.

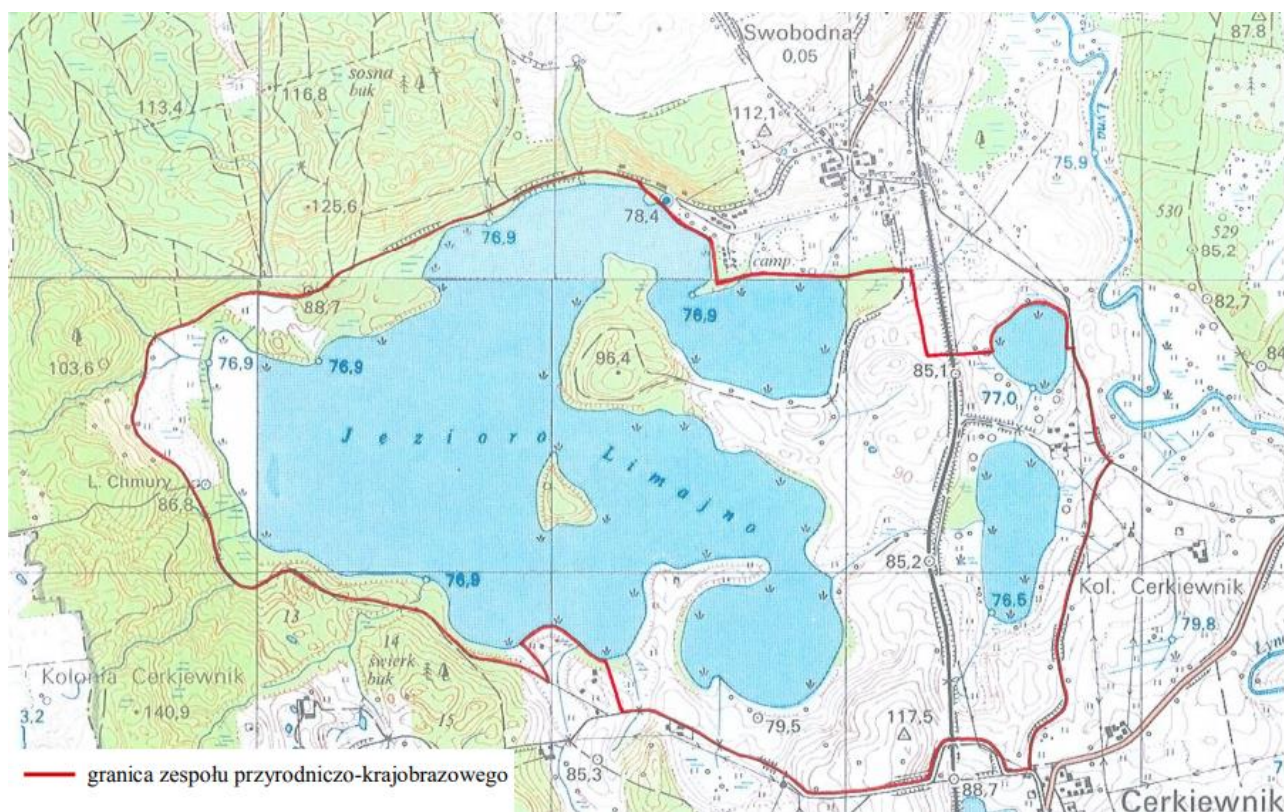
Dolina Środkowej Łyny – zajmuje powierzchnię 15.307,8 ha, z czego na terenie Gminy Dobre Miasto 5.015,0 ha. Obszar obejmuje również tereny gmin w powiecie olsztyńskim: Świątki, Dywity, Jonkowo, Barczewo, Gietrzwałd, Stawiguda oraz miasta Olsztyn.

Równina Ornecka – zajmuje powierzchnię 0,22 ha Gminy Dobre Miasto.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

Jezioro Limajno i okolice – obszar położony w południowej części Gminy. Jezioro nazywane bywa także "perłą Warmii". Brzegi są wysokie, od strony zachodniej zalesione.

Rysunek 3. Granice obszaru „Jezioro Limajno i okolice”

Źródło: <http://bip.uw.olsztyn.pl/>

Pomniki przyrody

Na terenie miasta Dobre Miasto znajdują się następujące pomniki przyrody:

Tabela 25. Pomniki przyrody

L.p.	OBIEKT	OBWÓD w cm	WYSOKOŚĆ w m
1	kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i>	300	23
2	sosna pospolita <i>Pinus silvestris</i>	310	30
3	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i>	320	28
4	klon pospolity <i>Acer platanoides</i> , lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> - 5 szt., jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> - 2 szt.	170, 170-440, 245-250	16, 18-24, 25
5	buk pospolity <i>Fagus sylvatica</i> - 2 szt.	350, 310	32
6	świerk pospolity <i>Picea abies</i>	326	40

7	sosna pospolita Pinus silvestris	332	34
8	dąb szypułkowy Quercus robur	380	42
9	grab pospolity Carpinus betulus „Parasol”	280	16,6
10	daglezwia zielona Pseudotsuga menziesii	300	32,2
11	Sosna zwyczajna Pinus sylvestris „Królowa”	275	33,8

Źródło: Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto

4.2 Stan i ochrona środowiska, w tym stopień rozwoju infrastruktury

Stan i ochrona środowiska

Gmina Dobre Miasto od wielu już lat podejmuje działania w trosce o środowisko naturalne oraz zdrowie jej mieszkańców. Realizowane są one na wielu płaszczyznach, między innymi gospodarki odpadami, ochrony środowiska i krajobrazowych walorów przyrodniczych oraz odnawialnych źródeł energii.

Od 2012 roku Gmina Dobre Miasto realizuje „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Dobre Miasto na lata 2012 - 2032”. Zapisy Programu są zgodne z kierunkami wyznaczonymi w:

- Programie Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032;
- Wojewódzkim Planie Gospodarki Odpadami;
- Programie usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa warmińsko – mazurskiego na lata 2011-2015 z perspektywą do roku 2020.

Uchwałą nr XLVII/322/2013 z dnia 26 września 2013 roku, Rada Miejska wyraziła wolę przystąpienia Gminy Dobre Miasto do opracowania i wdrożenia Planu Gospodarki Niskoemisyjnej (PGN) na jej obszarze.

W 2021 r. Rada Miejska w Dobrym Mieście przyjęła „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre Miasto na lata 2022-2025, z perspektywą do roku 2030”. Program jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ochrony środowiska na terenie Gminy. Według założeń przedstawionych w w/w opracowaniu, sporządzenie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Nadrzędnym celem programu ochrony środowiska jest osiągnięcie trwałego i zrównoważonego rozwoju gminy oraz poprawa jej atrakcyjności poprzez działania społeczne i inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska.

Infrastruktura energetyczna

Dostawcą energii elektrycznej dla Gminy Dobre Miasto jest ENERGA – OPERATOR S.A, Oddział w Olsztynie. Zasilanie gminy Dobre Miasto w energię elektryczną ma miejsce z Głównego Punktu Zasilania GPZ Dobre Miasto. Napięcie transformacji wynosi 110/15 kV. GPZ wyposażony jest w dwa transformatory każdy o mocy 16 MVA.

Na obszarze gminy znajduje się 1.300 szt. lamp oświetlenia ulicznego, w tym 900 szt. lamp to lampy WLS o mocy: 70, 150, 250 W, a także 400 szt. lamp LED głównie o mocy 30 W. Stan techniczny oświetlenia nie jest zadowalający. Stan opraw z lampami sodowymi oceniany jest w 50% jako stan zły (przysiółki i wioski). Ponadto stan sieci kablowych, znajdujących się w mieście również ocenia się jako zły.

Spółka energetyczna ENERGA – OPERATOR dysponuje „Planem Rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2020 - 2025 przedsiębiorstwa ENERGA OPERATOR SA” zatwierdzonego decyzją Prezesa URE nr DRE.WPR.4310.22.12.2019.MDę z dnia 19.03.2020r. Istniejącą infrastrukturą energetyczną należąca do spółki pokrywa obecne i jest w stanie pokryć przyszłe zapotrzebowanie na energię elektryczną na terenie Gminy Dobre Miasto.

Zgodnie z informacjami zawartymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto, wszyscy mieszkańcy gminy korzystają z energii elektrycznej. W najbliższej przyszłości nie planuje się dużych inwestycji elektroenergetycznych.

Biomasa

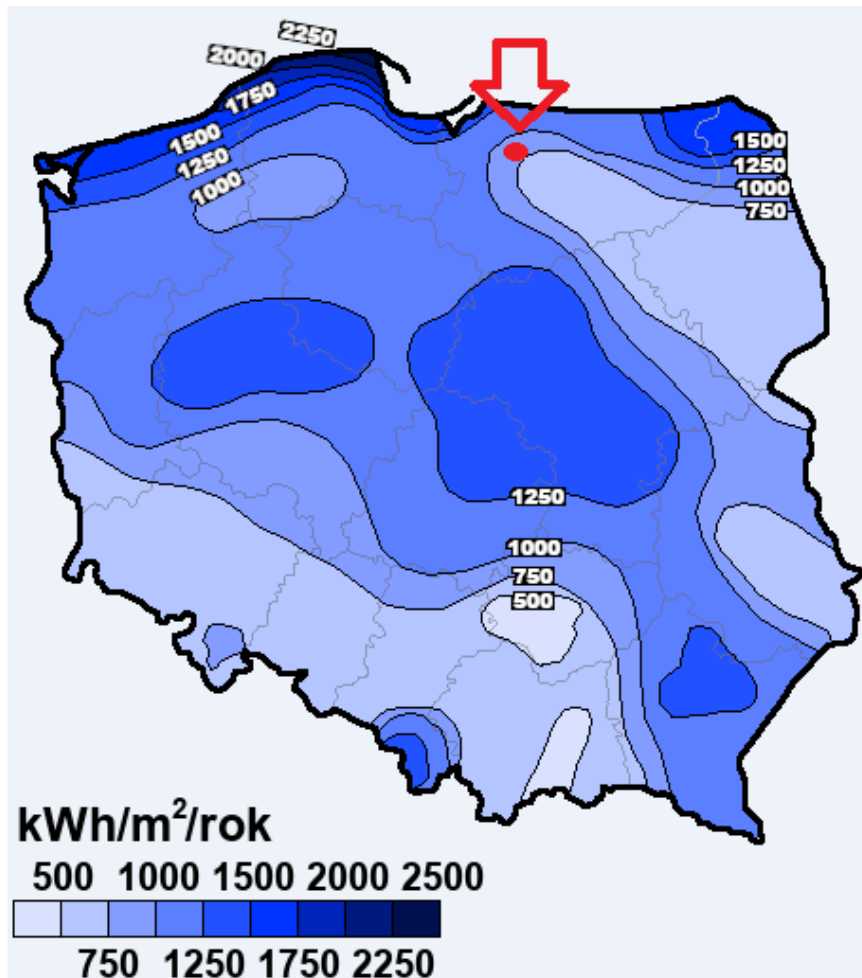
Biomasę stanowią organiczne, niekopalne substancje o pochodzeniu biologicznym, które mogą być wykorzystywane w charakterze paliwa do produkcji ciepła lub wytwarzania energii elektrycznej. Biomasa jest obecnie źródłem energii o największym potencjale. Udział paliw takich jak słoma, drewno czy wierzba energetyczna w bilansie energetycznym kraju systematycznie wzrasta. Z uwagi na rolniczy charakter Gminy Dobre Miasto, na jej terenie występują znaczne zasoby biomasy.

Energia wiatrowa

Energię wiatru stanowi energia kinetyczna wiatru wykorzystywana do produkcji energii elektrycznej w turbinach wiatrowych. Potencjał elektrowni wiatrowych jest określany przez możliwości generowania przez nie energii elektrycznej. Tereny o korzystnym potencjale wyznacza się na podstawie badań kierunku, siły oraz częstotliwości występowania wiatrów. Gmina Dobre Miasto znajduje się w strefie mało korzystnych warunków dla rozwoju energetyki wiatrowej, ponieważ na jej terenie energia wiatru 30 m nad poziomem gruntu wynosi ok. 750 kWh/m² /rok. Na terenie gminy nie funkcjonują farmy wiatrowe.

Rysunek 4. Położenie gminy Dobre Miasto na mapie energii wiatru w kWh/m² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu

Źródło: <https://www.ure.gov.pl>

Energia geotermalna

Energia geotermalna jest to energia cieplna pozyskiwana z głębi ziemi i stosowana głównie w celach grzewczych. Z racji na szerokie rozpowszechnienie o pełną odnawialność energia tego typu stanowi olbrzymi potencjał. Ciepłe wody o wyższej temperaturze zdadne są do produkcji energii elektrycznej, pozostałe z powodzeniem są stosowane w ciepłownictwie, rolnictwie czy do celów rekreacyjnych. Oszacowanie potencjału energii geotermalnej wiąże się z koniecznością kosztownych odwiertów próbnych.

Na terenie gminy Dobre Miasto nie występują ośrodki geotermalne, czyli geotermalne zakłady ciepłownicze. Większość takich ośrodków jest skupiona głównie w rejonach niecki podhalańskiej, okręgu grudziądzko-warszawskiego oraz szczecińskiego. Gmina Dobre Miasto znajduje się na terenie grudziądzko-warszawskiego okręgu geotermalnego. Temperatura wód geotermalnych na głębokości 2000 m p.p.t. wynosi tutaj około 40-45°C. Położenie takie stanowi mało korzystne źródło pozyskiwania energii geotermalnej. Na terenie gminy Dobre Miasto mieszkańcy wykorzystują pompy ciepła. Jednakże, w związku z brakiem konieczności

inwentaryzacji energii ze źródeł geotermalnych brak jest szczegółowych informacji na temat instalacji płytkej geotermii (mieszkańcy nie są zobowiązani do zgłaszania tego typu instalacji).

Energia promieniowania słonecznego

Polska nie jest krajem uprzywilejowanym pod względem możliwości wykorzystania energii słonecznej ze względu na położenie na stosunkowo dużej szerokości geograficznej, w której promieniowanie słoneczne jest mniej intensywne, szczególnie w okresie jesienno–zimowym, kiedy to przypada sezon grzewczy. Z tego względu w polskich warunkach uzasadnione jest wspomaganie energią słoneczną jedynie produkcji ciepłej wody użytkowej, bowiem energię słoneczną warto pozyskiwać tylko w sezonie ciepłym, a więc od kwietnia do września.

Zaletą wykorzystania energii słonecznej jest brak jej negatywnego oddziaływania na środowisko. Trudność wykorzystania tego źródła energii wynika zaś z dobowej i sezonowej zmienności promieniowania słonecznego. Do wad należy także mała gęstość dobowa strumienia energii promieniowania słonecznego. Energię słoneczną wykorzystuje się, przetwarzając ją w inne użyteczne formy, a więc w energię: ciepłą – za pomocą kolektorów oraz elektryczną – za pomocą ogniw fotowoltaicznych.

W całym województwie warmińsko-mazurskim istnieją bardzo dobre warunki do wykorzystania energii słonecznej, jako odnawialnego źródła energii. Gmina Dobre Miasto położona jest na obszarze, gdzie usłonecznienie względne w ciągu roku (czyli liczba godzin z bezpośrednio widoczną tarczą słoneczną) waha się w granicach 34-36% i należy do wysokiego usłonecznienia w Polsce. Średnioroczne sumy napromieniowania słonecznego całkowitego padającego na jednostkę powierzchni poziomej na obszarze gminy wynoszą 3 700/m². Oznacza to, że gmina Dobre Miasto posiada wysoki potencjał w zakresie wykorzystania energii słonecznej.

Na terenie gminy Dobre Miasto na budynkach/posesjach prywatnych zamontowane są kolektory słoneczne oraz instalacje fotowoltaiczne. Wśród mieszkańców gminy występuje duże zainteresowanie odnawialnymi źródłami energii, przy czym brak jest inwentaryzacji w tym zakresie. Rosnąca popularność tego typu rozwiązań implikuje w przyszłości zadania związane ze składowaniem zużytych elementów instalacji fotowoltaicznych, których skalę obecnie trudno przewidzieć. Gwałtowny rozwój fotowoltaiki, spowodowany rosnącymi cenami energii, wpływa również na krajobraz Gminy.

Gospodarka odpadami, selektywna zbiórka odpadów

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonuje w oparciu o następujące podstawy prawne:

- Uchwała Nr XXXIV/250/2012 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów

komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów zmieniona Uchwałą Nr LVII/385/2018 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 28 czerwca 2018 r. oraz Uchwałą Nr XXXVIII/203/2020 z dnia 30 grudnia 2020 r.,

- Uchwała Nr XXXIV/247/2012 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty, zmieniona Uchwałą Nr XXV/234/2017 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 30 stycznia 2017 r., Uchwałą Nr IV/30/2018 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 28 grudnia 2018 r., Uchwałą Nr XXXVIII/202/2020 z dnia 30 grudnia 2020r. oraz Uchwałą Nr XLVII/298/2021r z dnia 15 grudnia 2021r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, ustalenia stawki tej opłaty oraz stawki za pojemnik o określonej pojemności,
- Uchwała Nr XXXIV/251/2012 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Dobre Miasto, zmieniona Uchwałą Nr LVII/384/2018 Rady Miejskiej z dnia 28 czerwca 2018 r. oraz Uchwałą Nr XXXV/176/2020 z dnia 12 listopada 2020r.,
- Uchwała Nr LXII/413/2018 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 11 października 2018 r. w sprawie wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości oraz warunków i trybu składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej, zmieniona Uchwałą Nr XXXVIII/202/2020 z dnia 30 grudnia 2020r.,
- Uchwała Nr LIII/344/2018 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 28 lutego 2018 r. w sprawie przejęcia od właścicieli, na których nie zamieszkują mieszkańcy, obowiązków w zakresie odbierania odpadów komunalnych,
- Uchwała Nr XXXIV/249/2012 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie wzoru deklaracji i wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właściciela nieruchomości zamieszkałej oraz informacji o terminach i miejscu składania deklaracji, zmieniona Uchwałą Nr IV/29/2014 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 30 grudnia 2014 r. i Uchwałą Nr LXIII/424/2014 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 30 października 2014 r.,
- Uchwała Nr XXIV/248/2012 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, zmieniona Uchwałą Nr XXV/177/2016 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 30 czerwca 2016 r., Uchwałą Nr VII/47/2019 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 28 lutego 2019 r. oraz Uchwałą Nr XXXV/177/2020 z dnia 12 listopada 2020 r.,
- Uchwała Nr VIII/57/2011 z 19 kwietnia 2011 r. Rady Miejskiej w Dobrym Mieście w sprawie powierzenia Spółce pod firmą: Zakład Gospodarki Odpadami Komunalnymi Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Olsztynie zadania własnego Gminy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi oraz wyrażenia zgody na zawarcie przez Gminę umowy wykonawczej niezbędnej dla realizacji projektu pn.: „System zagospodarowania odpadów komunalnych w Olsztynie. Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów”, dofinansowanego ze środków wspólnotowych UE, zmieniona Uchwałą Nr LVII/388/2014 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 23 kwietnia 2014 r.

Od 1 lipca 2013 r. Gmina Dobre Miasto odbiorem odpadów komunalnych objęła nieruchomości zamieszkałe, natomiast od 1 stycznia 2019 r. również nieruchomości niezamieszkałe zlokalizowane na terenie gminy (w tym nieruchomości rekreacyjno - wypoczynkowe). W grudniu 2018 r. przeprowadzono postępowanie przetargowe na świadczenie usług w zakresie m.in. odbioru i transportu odpadów komunalnych ze wszystkich nieruchomości zlokalizowanych na terenie Gminy Dobre Miasto, w wyniku którego, zawarto dwuletnią umowę na powyższą usługę z konsorcjum firm: Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. z siedzibą w Dobrym Mieście przy ul. Olsztyńskiej 19 oraz Remondis Olsztyn Sp. z o.o. Sp.k. z siedzibą w Olsztynie przy ul. Partyzantów 3 (obecnie REMONDIS Warmia-Mazury Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością).

W 2020 r. wszystkie odpady komunalne zmieszane i selektywne, zebrane z terenu Gminy Dobre Miasto przekazywane były do Zakładu Gospodarki Odpadami Komunalnymi Sp. z o.o. w Olsztynie przy ul. Lubelskiej 53, stanowiącego zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko –Mazurskiego na lata 2016 – 2022 - Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych, tzw. RIPOK.

W skład strumienia odpadów komunalnych odbieranych bezpośrednio z nieruchomości Gminy Dobre Miasto wchodzi:

- niesegregowane odpady (tzw. zmieszane)
- segregowane odpady, w tym:
  - makulatura (papier i tektura)
  - szkło
  - tworzywa sztuczne i metale
  - odpady zielone (tylko z zabudowy mieszkalnej w sezonie od kwietnia do października)
  - odpady wielkogabarytowe (6 razy w ciągu roku w ramach tzw. akcji „wystawka”)
  - zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny (kilka razy w ciągu roku w ramach tzw. akcji „wystawka”)
  - popiół (w sezonie grzewczym)

Odpady zmieszane gromadzone są w pojemnikach, dostosowanych wielkościami do potrzeb wytwórców tychże odpadów. Odpady segregowane (makulatura, szkło, metale i tworzywa sztuczne oraz odpady zielone), w zależności od rodzaju zabudowy, gromadzone są do pojemników lub worków o określonym kolorze i opisanych rodzajem frakcji w nich umieszczanej. Odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, z racji swoich rozmiarów, gromadzone są luzem w miejscach wyznaczonych przez właściciela nieruchomości. Popiół odbierany jest z pojemników specjalnie do tego przystosowanych lub z czarnych worków. Na terenie miasta działają punkty, do których mieszkańcy mogą oddawać przeterminowane leki.

Łączna ilość odpadów komunalnych odebranych ze wszystkich nieruchomości Gminy Dobre Miasto w 2020 r. wynosiła 5.005,7 Mg, co stanowi wzrost o około 6,73% w stosunku do roku 2019.

Wśród odpadów komunalnych odebranych w 2020 r. występowały następujące rodzaje odpadów:

- odpady zmieszane (3.128,9 Mg) – około 62,5%,

- tworzywa sztuczne – 7,4%,
- papier i tektura – 3,66%,
- freon – 0,16%,
- odpady remontowo – budowlane – 8,37%,
- odpady wielkogabarytowe – 5,34%,
- opakowania ze szkła – 5,74%,
- zużyty sprzęt elektroniczny i elektryczny – 0,18%,
- odpady biodegradowalne (odpady zielone) – 6,23%,
- pozostałe odpady zbierane selektywnie (np. opony) – 6,23%.

W Gminie Dobrze Miasto segregacja odpadów opiera się głównie na trzech podstawowych frakcjach odpadów: papier i tektura, opakowania ze szkła i tworzywa sztuczne. Odpady te odbierane są w systemie workowym lub pojemnikowym „u źródła” oraz w PSZOK-u. W 2020 r. całkowita masa tych frakcji odpadów wyniosła 830 Mg, co stanowiło jedynie około 16,6% masy wszystkich odpadów zebranych w gminie w ciągu 2020 r.

Wody podziemne

Gmina Dobrze Miasto należy do jednostki hydrogeologicznej Region Mazurski. Głównym poziomem użytkowym w omawianym terenie są utwory czwartorzędowe. W centrum Gminy wydzielono Rejon Dobrego Miasta, w którym główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w utworach trzeciorzędowych - w osadach miocenu i oligocenu. Występowanie wód zwykłych stwierdzono w warstwach wodonośnych utworów trzecio i czwartorzędowych, a łączna miąższość utworów wodonośnych sięga 200 - 300 m. Wody podziemne spływają w kierunku północno - wschodnim do doliny Łyny. Wody najczęściej są pod ciśnieniem a zwierciadło stabilizuje się blisko lub powyżej powierzchni terenu. W utworach czwartorzędowych poziom wodonośny ma charakter nieciągły, występuje na różnych głębokościach, często w formie soczew. Wodonośne piaski i żwiry zalegające między poziomami glin tworzą warstwy wodonośne o niewielkim zasięgu i różnej miąższości. Miąższość utworów wodonośnych w czwartorzędzie to przeważnie: 15 - 40 m. Pierwszy użytkowy poziom wodonośny występuje przeważnie na głębokościach: 30 - 60 m n.p.m., lokalnie na 10 - 30 m n.p.m. lub poniżej 100 m p.p.t. Warunki hydrogeologiczne na większości Gminy Dobrze Miasto uznawane są za przeciętne. Wydajność eksploatacyjna studni jest rzędu 10 - 30 m³ /h. Korzystne warunki hydrogeologiczne występują w centrum i w południowo - wschodniej części Gminy. Wydajność eksploatacyjna studni na tych terenach może sięgać: 30 - 70 m³ /h.

Teren Gminy Dobrze Miasto zlokalizowany jest na obszarze Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 205 - Subzbiornik Warmia oraz nr 213 Olsztyn - Zbiornik międzymorenowy Olsztyn. Główny zbiornik wód podziemnych (GZWP), naturalny zbiornik wodny znajdujący się pod powierzchnią ziemi, gromadzący wody podziemne i spełniający szczególne kryteria ilościowe i jakościowe. GZWP mają strategiczne znaczenie w gospodarce wodnej kraju.

Parametry jakie musi spełniać GZWP:

- wydajność studni > 70 m³/h, σ wydajność ujęcia > 10 000 m³/dobę,
- liczba mieszkańców, którą może zaopatrzyć > 66 000,
- czystość wody nie wymagająca uzdatniania lub może być uzdatniana w prosty sposób, aby być zdatną do picia.

Zgodnie z zapisami *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre Miasto na lata 2022-2025 z perspektywą do 2030 roku*, na obszarach o wysokim stopniu zagrożenia wód podziemnych GZWP, tereny przeznaczone pod zabudowę i realizowana zabudowa powinna być przestrzennie skoncentrowane i obsługiwane systemem kanalizacji służącym do zbiorowego odprowadzania ścieków. Nie zaleca się dopuszczania lokalizacji na tych obszarach przedsięwzięć mogących znacząco zagrażać zanieczyszczeniem wód podziemnych. Nie zaleca się wyznaczania nowych terenów przeznaczonych do zabudowy w jednostkach nie przewidzianych do obsługi systemu kanalizacji sanitarnej. Potencjalnymi zagrożeniami GZWP mogą być ponadto: σ lokalizowanie działalności zakresu gospodarki odpadami oraz nielegalne wysypiska lub składowiska odpadów; σ lokalizowanie baz i składów prowadzących przeladunek i dystrybucję produktów ropopochodnych i innych substancji niebezpiecznych; σ zrzut ścieków sanitarnych, technologicznych, przemysłowych do gruntu lub wód powierzchniowych bez oczyszczenia; σ bezściółkowy chów zwierząt; σ lokalizowanie obiektów szczególnie niebezpiecznych dla środowiska (np. rafinerie, zakłady chemiczne).

Ramowa Dyrektywa Wodna wprowadziła pojęcie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd), przez które rozumie się określoną objętość wód podziemnych w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych. Jednolite części wód są objęte monitoringiem, prowadzonym przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska. Celem badań jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o stanie chemicznym wód podziemnych, określenie trendów zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych. Według podziału Polski na jednolite części wód, Gmina Dobre Miasto położona jest na terenie JCWPd o numerze 19 i 20. Z informacji zawartych w *Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Dobre Miasto na lata 2022-2025 z perspektywą do 2030 roku* wynika, że stan ilościowy i chemiczny wód jest dobry.

Wody powierzchniowe

Teren Gminy Dobre Miasto leży w znacznej części w zlewni rzeki Łyny, która przepływa przez sam środek Gminy z południa na północ. Niewielka północna część Gminy w rejonie wsi Mawry należy do zlewni rzeki Pasłęki poprzez rzekę Ramę. Głównymi dopływami Łyny na terenie Gminy są: rzeka Kwieła płynąca z zachodu z rejonu wsi Głotowo do wsi Knopin; rzeka Kirsna odwadniająca lasy w północno - wschodniej części Gminy i wpływająca do Łyny we wsi Smolajny; rzeka Sunia wypływająca z jeziora Sunia w gminie Świątki, wpada do Łyny w okolicach pomiędzy Kosyniem a Smolajnami. Pozostałe dopływy to niewielkie ciek bez nazwy.

Zgodnie z informacjami GIOŚ RWMS w Olsztynie na terenie Gminy Dobre Miasto prowadzony jest monitoring jednolitej części wód:

- PLRW700020584511 - Łyna od dopływu z jeziora Jełguń do Kanału Dywity - stan / potencjał ekologiczny - dobry,
- PLRW700020584579 - Łyna od Kanału Dywity do Kirsny z jeziora Mosąg - stan / potencjał ekologiczny - umiarkowany,
- PLRW700020584599 - Łyna od Kirsny do Symsarny - stan / potencjał ekologiczny - umiarkowany.

Największym jeziorem na terenie Gminy Dobre Miasto jest Limajno o powierzchni 230,9 ha, położone jest na południu w rejonie wsi Swoboda. Jezioro leży ok. 5 km od Dobrego Miasta. Zbiornik znajduje się na Obszarze Chronionego Krajobrazu Środkowej Łyny i objęty jest zakazem używania jednostek pływających z silnikami spalinowymi. Pozostałe zbiorniki nie przekraczają powierzchni 10 ha.

Zgodnie z informacjami GIOŚ RWMS w Olsztynie w 2017 roku na terenie Gminy Dobre Miasto prowadzony był monitoring Jeziora Limajno. Stan chemiczny oceniono jako dobry, stan ekologiczny jako umiarkowany.

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, czy zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne. Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia obszarowe. Źródłem tych zanieczyszczeń są przede wszystkim:

- rolnictwo, co wynika głównie z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych, a także środków ochrony roślin;
- hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach;
- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowe.

Źródłami obszarowego zanieczyszczenia wód na obszarze Gminy są również spływy powierzchniowe z terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Spływom zanieczyszczeń obszarowych i ich migracji do wód sprzyja urzeźbienie terenu, rozbudowana sieć systemów drenarskich, rowów melioracyjnych i kanałów

5. Kultura i dziedzictwo kulturowe

5.1 Kultura

W Gminie Dobre Miasto funkcjonuje Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dobrym Mieście, które jest samorządową instytucją kultury, utworzoną Uchwałą Nr XLIX/341/2013 z dnia 28 listopada 2013 r. Statutowym zadaniem Centrum Kulturalno-Bibliotecznego w Dobrym Mieście jest podejmowanie działań na rzecz tworzenia i upowszechniania kultury miasta i gminy Dobre Miasto.

Działalność Centrum Kulturalno-Bibliotecznego odbywa się w oparciu o następującą bazę lokalową:

- Centrum Kulturalno-Biblioteczne przy ul. Górnej 1a. gdzie znajdują się:
  - Oddział dla Dzieci Biblioteki,
  - pracownia plastyczna,
  - Oddział dla Dorosłych Biblioteki,
  - sala spotkań,
  - salon artystyczny w którym odbywają się imprezy artystyczne, wystawy, warsztaty oraz zajęcia fitness,
  - pomieszczenia biurowe i sanitarne.

W budynku znajduje się wieża widokowa dostępna do zwiedzania dla chętnych osób.

- Budynek Kina „Przyjaźń” przy ul. Olsztyńskiej 2 - w części zagospodarowanej przez CKB w Dobrym Mieście znajduje się:
  - sala widowiskowo-kinowa, sala muzyczna, przeznaczona do prowadzenia warsztatów muzycznych i wokalnych,
  - sala spotkań użyczana na zebrania lokalnych grup społecznych i stowarzyszeń.
- Skansen Miejski przy ul. J. Sowińskiego mieści się w trzech odrestaurowanych kamienicach z przełomu XVII / XVIII wieku. Ich wnętrza (część parterowa) zostały zaadoptowane na dawne zakłady rzemieślnicze: szewsko-rymarski, fryzjerski, krawiecki, fotograficzny i piekarniczy. Dodatkowo w jednej kamienicy mieści się siedziba Uniwersytetu Trzeciego Wieku. W dwóch pozostałych kamienicach funkcjonuje Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Pojezierze Oddział w Dobrym Mieście. Do Skansenu przylega Baszta Bociania, w której mieści się Muzeum Historii Dobrego Miasta.
- Stodoła Kultury przy ul. Górna 22 - zrewitalizowany obiekt zabytkowy, zaadoptowany na potrzeby organizacji wydarzeń kulturalnych.

Zespoły Artystyczne działające w Centrum Kulturalno-Bibliotecznym w Dobrym Mieście:

- Zespół Ludowy „Lelija”,
- Zespół Pasja,
- Grupa Concordia Dobre Miasto,
- Teatr „Pallichó”.

Centrum Kulturalno–Biblioteczne w Dobrym Mieście współpracuje z Lokalną Grupą Działania Warmiński Zakątek oraz Uniwersytetem Trzeciego Wieku.

W Bibliotece funkcjonują:

- wypożyczalnia dla dorosłych wraz z czytelnią,

- oddział dla dzieci i młodzieży z salą komputerową.

W 2020 roku na terenie gminy Dobre Miasto działały filie biblioteczne w Cerkiewniku i Orzechowie (mieszczące się w świetlicach wiejskich) oraz 2 punkty biblioteczne:

- punkt biblioteczny w siedzibie Środowiskowego Domu Samopomocy „7 niebo” w Piotraszewie,
- punkt biblioteczny w siedzibie Świetlicy Wiejskiej w Bzowcu.

Tabela 26. Stan księgozbioru i statystyka wypożyczeń w 2020 roku

	Zbiory biblioteczne	Czytelnicy zarejestrowani w bibliotece	Liczba wypożyczonych książek i czasopism do domu	Liczba udostępnień książek i czasopism na miejscu	Łączna liczba odwiedzin w bibliotece
Jednostki miary	woluminy	osoby	sztuki	sztuki	osoby
Biblioteka Główna	26082	1486	37300	147	16775
Filia biblioteczna w Orzechowie	2399	41	565	0	580
Filia biblioteczna w Cerkiewniku	2091	48	1090	0	409
RAZEM	30572	1575	38955	147	17764

Źródło: „Raport o stanie gminy Dobre Miasto w roku 2020”

W 2020 r. Centrum Kulturalno-Biblioteczne w Dobrym Mieście było organizatorem następujących wydarzeń:

- Spływ Kajakowy – „Jesteśmy lepsi od Krutyni”,
- koncert plenerowy „Tales of Pink Floyd pod gwiazdami”,
- koncert na dziedzińcu dobromiejskiej kolegiaty „Musica Warmiensis”,
- festiwal Sun Dies w Stodole Kultury z udziałem grupy VADER,
- przedsięwzięcie plenerowe Disco Dance z headlinerem Łobuzy,
- Msza Dożynkowa zwieńczona koncertem Antoniny Krzysztóń,
- trzydniowy Tour Świętego Mikołaja po wszystkich miejscowościach Gminy Dobre Miasto,
- dobromiejska szopka bożonarodzeniowa.

Biblioteka wzięła udział w ogólnopolskich akcjach, tj. Narodowe Czytanie, Noc Bibliotek, Mała Książka Wielki Człowiek – akcja mająca na celu zachęcenie rodziców do zapisaania swoich dzieci do Biblioteki i czytania im książek. W Bibliotece odbyło się spotkanie z pisarką Kamilą Cudnik oraz spotkanie online z Joanną Jax.

W ramach współpracy Biblioteki ze szkołami i przedszkolami prowadzone są zajęcia dla dzieci. Biblioteka koordynuje Dyskusyjne Kluby Książki dla młodzieży działające przy Zespole Szkół w Dobrym Mieście i

Niepublicznej Szkole Podstawowej w Głotowie, jak również comiesięczne spotkania Seniora w Bibliotece. Ponadto Biblioteka oferuje czytelnikom bogatą ofertę czasopism.

5.2 Uwarunkowania historyczne, obiekty zabytkowe, ich stan, dostępność i sposób wykorzystania

Historyczne nazwy Dobrego Miasta

Formy nazewnicze Dobrego Miasta do 1945 r.: niemieckie Guttstadt – inne nazwy: Guddestat, Godenstat, Gudinstat, Gutberg, Gutenstat, Guthenstadt, Guthinstadt.

Rys historyczny

Historia Dobrego Miasta sięga 1326 r., gdzie w miejscu grodu pruskiego, położonego pośród bagien i rozlewisk, „w ramionach” rzeki Łyny, powstał gród, nazwany Bona Civitas. W dniu 26 grudnia 1329 r. biskup warmiński Henryk II Wogenap nadał osadzie prawa miejskie. Po kilku latach miasto zostało otoczone murami z trzema bramami: Głotowską, Ornecką i Łąkową oraz licznymi wieżami. Pozostałością dawnych punktów obserwacyjnych rozmieszczonych na murach obronnych była do dziś stojąca „Baszta Bociana”. Dobre Miasto stanowiło część składową Diecezji Warmińskiej. Do 1811 r. było ośrodkiem dóbr biskupich oraz siedzibą kapituły kolegiackiej. Między 1466 r. a 1772 r., na mocy pokoju toruńskiego, miasto znajdowało się w granicach Rzeczypospolitej. W trakcie wojny polsko – krzyżackiej okupowane było przez wojska Wielkiego Mistrza Krzyżackiego Albrechta Hohenzollerna. W 1627 r. zostało zniszczone i rozgrabione przez Szwedów. W czasie zaborów dostało się pod panowanie pruskie. Między 1865 r. a 1896 r. Dobre Miasto stanowiło siedzibę władz powiatu lidzbarskiego. Przeżyło wówczas lata intensywnego rozwoju: w 1852 r. powstała fabryka saletry, w 1882 r. fabryka sukna, w 1884 r. zbudowano połączenia kolejowe z Olsztynem i Ornetą. W latach 1882-1849 siedzibę swoją miał tutaj sąd powiatowy, a od 1879 r. miasto stanowiło siedzibę Sądu Okręgowego. Niemalże bez szwanku Dobre Miasto wyszło z wydarzeń pierwszej wojny światowej. W okresie międzywojennym przeżywało jednak stagnację. Jednym z największych zakładów była ówczesnie fabryka maszyn rolniczych założona w 1905 r. w kolejnych latach przekształcana: w 1946 r. w Przedsiębiorstwo Państwowe „Warmińską Fabrykę Maszyn Rolniczych „Agromet Warfarma”, w 1997 r. została sprywatyzowana, w kolejnych latach powiększana poprzez nabywanie całościowych pakietów akcji innych firm. W 1939 r. miasto liczyło 5931 mieszkańców. W okresie II Wojny Światowej potencjał produkcyjny miasta dostosowany został do celów militarnych. W 1945 r. wojska radzieckie wkroczyły do Dobrego Miasta niszcząc 485 domów, 65% miasta legło w gruzach. Według spisu ludności z 1945 r. Dobre Miasto zamieszkiwało 435 mieszkańców. Pierwszy burmistrz Dobrego Miasta – Jan Majdecki objął stanowisko administracyjne – zastając zgliszcza, wyludnienie, zerwane tory kolejowe i linie elektryczne. Po wojnie miasto odbudowano i rozbudowano. W 1960 r., za wstawiennictwem Kardynała Stefana Wyszyńskiego, powróciła do miasta kapituła kolegiacka.

5 km od Dobrego Miasta leży wieś Smolajny, dawna letnia rezydencja biskupów warmińskich. Po zniszczeniach wojny północnej (1700-1721) odbudował ją biskup Adam Grabowski. O park i ogród zadbał Biskup Ignacy Krasicki. Z tamtych lat zostały m.in. piękne aleje: klonowa i lipowa oraz staw.

Oddalone o 4 km od Dobrego Miasta Głotowo już w XIV wieku służyło z odpustów i kapituły kolegiackiej przeniesionej potem do Dobrego Miasta. Za czasów staropruskich, jak głosi legenda, miało tu istnieć miasto stanowiące stolicę ziemi zwanej Głotowią. Obecnie, obok pięknego barokowego kościoła, wzdłuż rzeki Kwieli ciągnie się interesująco wkomponowana w przyrodę Kalwaria Warmińska. W 14 kapliczkach-stacjach przedstawione są sceny Drogi Krzyżowej.

Herb i flaga

W 2020 r. Rada Miejska w Dobrym Mieście uchwałą Nr XXVI/129/2020 ustanowiła nowy herb, flagę oraz pieczęć Gminy Dobre Miasto. „Herbem Gminy Dobre Miasto jest wizerunek jelenia umieszczonego na tarczy jednopolnej typu hiszpańskiego o polu białym (srebrnym). Godłem herbu jest kroczący jeleni w barwie czerwonej zwrócony w lewo (w prawą heraldyczną stronę tarczy). Jeleń w pysku trzyma gałązkę z liściem dębu w kolorze zielonym i dwoma żółtymi (złotymi) żołądziami. Kopyta jelenia są żółte (złote). Jeleń umieszczony jest na podstawie, czyli na wzgórzu w kolorze zielonym”.

Gmina posiada również swoją flagę, na której ułożone są barwy gminy w postaci poziomych, równoległych pasów: pas górny – barwa czerwona, pas środkowy – barwa biała, pas dolny – barwa zielona. W centralnej części flagi na polu białym umieszczone jest godło Gminy Dobre Miasto.

Piecczęcią urzędową Gminy Dobre Miasto jest znak odcisnięty z metalowego, okrągłego tłoku pieczętnego o średnicy 35 mm, przedstawiający godło Gminy Dobre Miasto w polu środkowym.

Zabytki

Dobre Miasto położone jest w sercu historycznej Warmii, wśród przepięknych wód i lasów oraz malowniczych zakątków, na niewielkim wzniesieniu rozległej doliny rzeki Łyny.

Ewidencja gminna zabytków zawiera 398 + 174 obiektów nieruchomości. Dominuje zabudowa mieszkaniowa z przełomu XIX/XX wieku i obiekty małej architektury – kapliczki przydrożne. W rejestrze Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Olsztynie znajduje się 174 dobromiejskich obiektów. Nie wszystkie obiekty posiadają karty ewidencji wojewódzkiej prowadzonej przez WKZ.

Do najcenniejszych zabytków gminy Dobrego Miasta należą:

- Gotycka Bazylika Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych, stanowiąca obecnie drugą co do wielkości świątynię Warmii. Bazylika jest częścią gotyckiego zespołu kolegiackiego pochodzącego z lat 1357 – 1389. Kolegiata wybudowana została na bagnie, przypuszczalnie na dębowych palach. We wnętrzu przestronnego kościoła znajdują się liczne zabytkowe obiekty, w tym: rzeźba Madonny z XV wieku, ołtarz

Tron łaski wykonany ok. 1500 roku przez uczniów Wita Stwosza, ołtarz Trójcy Świętej powstały w latach 1743 – 1748 z rzeźbami męczenników ufundowany przez biskupa Adama Stanisława Grabowskiego z 1748 r. oraz ołtarz Św. Sebastiana z 1642 roku. Ponadto uwagę przyciągają powstała w 1693 roku ambona, ogrodzenie chrzcielnicy z 1670 – 1680 roku oraz rozbudowane organy i ołtarz główny. Na jubileusz 600-lecia Papież Jan Paweł II 19 maja 1989r. obdarzył tytułem i godnością Bazyliki Mniejszej.

Rysunek 5. Bazylika Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych w Dobrym Mieście

Źródło: <https://www.dobremiasto.com.pl/>

- Wybudowany w latach 1830 - 1832 klasycystyczny kościół ewangelicki (obecnie biblioteka). Jest to budynek wzniesiony w stylu neoromański w latach 1830-1834 według projektu architekta Karola Fryderyka Schinkla. Do 1945 roku mieścił się tu kościół ewangelicki. Obecnie mieści się tu Centrum Kulturalno-Biblioteczne.

Rysunek 6. Kościół ewangelicki (obecnie biblioteka) w Dobrym Mieście

Źródło: <https://www.dobremiasto.com.pl/>

- Późnobarokowa kaplica Św. Mikołaja z około roku 1740. Obecnie jest świątynią parafialną obrządku ukraińsko-bizantyjskiego. W jej wnętrzu znajdują się m.in. barokowe ołtarze z XVII i XVIII wieku.

Rysunek 7. Kaplica Św. Mikołaja w Dobrym Mieście

Źródło: <https://www.dobremiasto.com.pl/>

- Pochodzące z XIV wieku fragmenty murów obronnych z gotycką wieżą, powszechnie nazywaną Basztą Bocianią. W Baszcie mieści się obecnie muzeum historii Dobrego Miasta, można w nim obejrzeć m.in. plany miasta, fotografie i fotokopie zabytkowych obiektów i starych dokumentów, a także wyposażenie takie jak meble, oświetlenie czy ręcznie kute kraty. W Baszcie funkcjonuje Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne Pojezierze Oddział w Dobrym Mieście.

Rysunek 8. Baszta Bociania w Dobrym Mieście

Źródło: <https://www.dobremiasto.com.pl/>

- Smolajny - Pałac biskupi. Pałac biskupów warmińskich został wybudowany w latach 1741-1743 i był ulubionym miejscem pobytu Ignacego Krasickiego.

Rysunek 9. Pałac biskupi w Smolajnach

Źródło: <https://www.dobremiasto.com.pl/>

- Głotowo - Kościół pw. Najświętszego Zbawiciela. Głotowo jest znane jako miejsce odpustowe. Barokowy kościół wybudowano w latach 1723-1726. Obok kościoła w zadrzewionym jarze po obu stronach rzeki Kwieli ciągnie się wkomponowana w przyrodę Kalwaria Warmińska. Wybudowano ją w latach 1878-1894 z inicjatywy Jana Martena.

Rysunek 10. Kościół pw. Najświętszego Zbawiciela w Głotowie

Źródło: <https://www.dobremiasto.com.pl/>

- Piotraszewo - Kościół pw. Św. Bartłomieja. Gotycki kościół parafialny zbudowany w latach 1360-1370. W 1739 roku wzniesiono obecną drewnianą wieżę. Na ścianie południowej znajduje się zegar słoneczny z datą 1772.

Rysunek 11. Kościół pw. Św. Bartłomieja w Piotraszewie

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/>

- Cerkiewnik - Kościół pw. Św. Katarzyny i Anny. W 1687 roku rozpoczęła się gruntowna przebudowa kościoła, który spalił się w 1819 roku i został odbudowany dopiero w 1815 roku w stylu neogotyckim.

Rysunek 12. Kościół pw. Św. Katarzyny i Anny w Cerkiewniku

Źródło: <http://naszawarmia.pl/>

- Orzechowo - Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny. Kościół został zbudowany na początku XVIII wieku w stylu barokowym. Ołtarz główny pochodzi z ok. 1720 roku.

Rysunek 13. Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Orzechowie

Źródło: <http://leksykonkultury.ceik.eu/>

- Międzyzlesie - Kościół pw. Krzyża Św. i Matki Boskiej Bolesnej. W latach 1752-1753 przebudowano małą kaplicę z 1722 roku wznosząc obecny kościół filialny z częściowym zachowaniem murów poprzedniej budowli.

Rysunek 14. Kościół pw. Krzyża Św. i Matki Boskiej Bolesnej w Międzyzlesiu

Źródło: <http://leksykonkultury.ceik.eu/>

- Jesionowo - Kościół pw. Św. Marcina. Kościół parafialny z 1649 roku rozbudowany w 1684 roku. We wnętrzu zachowały się m. in. ołtarz główny z 1684 roku, ołtarz boczny rokokowy z 1781 roku, prezbiterium i zakrystia z 1911 roku.

Rysunek 15. Kościół pw. Św. Marcina w Jesionowie

Źródło: <https://pl.wikipedia.org/>

Okolice Dobrego Miasta są bogate w liczne kapliczki warmińskie pochodzące z XVIII/XIX wieku.

Dobre Miasto co roku organizuje wiele imprez o charakterze kulturalnym i rozrywkowym. W historycznej Baszcie Bocianiey odbywają się również wystawy malarstwa, grafiki oraz tkaniny artystycznej.

Zabytki ruchome to głównie wyposażenie kościołów. Jest to zbiór otwarty. Lista zbiorcza zamknięta zabytków ruchomych WKZ nie istnieje. Zabytki ruchome w szczególności gromadzone są w muzeach, archiwach, bibliotekach, skansenach oraz izbach pamięci. W Dobrym Mieście znajduje się lokalne muzeum mieszczące się w Baszcie Bocianiey. Poza zbiorami muzealnymi, archiwalnymi i bibliotecznymi zabytki ruchome to przede wszystkim obiekty zabytkowe wchodzące w skład wyposażenia kościołów i kaplic. Do najważniejszych należy, opisywane wcześniej, wyposażenie kolegiaty, w tym płyty nagrobne w Dobrym Mieście i wyposażenie kościoła w Głotowie.

Znaleziska archeologiczne wskazują, że tereny Gminy Dobre Miasto zasiedlone były przez człowieka już okresie neolitu. Chronologicznie dominują ślady z okresu wczesnego i późnego średniowiecza i wcześniejsze - z okresu epoki żelaza. Teren gminy znajduje się na 10 obszarach AZP (Archeologiczne Zdjęcie Polski). Stan zachowania zabytków jest różny.

Na terenie gminy znajduje się około 280 stanowisk archeologicznych (zbiór otwarty), w tym 6 wpisanych do rejestru zabytków (według danych WKZ Olsztyn).

6. Sport, rekreacja i turystyka

6.1 Infrastruktura sportowo-rekreacyjna i warunki do jej rozwoju

Instytucją, która jest odpowiedzialna za rozwój sportu w Gminie Dobre Miasto jest Ośrodek Sportu i Rekreacji.

Ośrodek Sportu i Rekreacji w Dobrym Mieście jest jednostką organizacyjną Gminy Dobre Miasto, nieposiadającą osobowości prawnej, prowadzoną w formie jednostki budżetowej, utworzoną 1 października 2013 r. Od 24 marca 2020 r. dotychczasową siedzibę jednostki przy ul. Olsztyńskiej 14 przeniesiono na ul. Garnizonową 18. Przedmiotem działalności OSiR jest realizacja zadań Gminy Dobre Miasto z zakresu kultury fizycznej, turystyki i sportu, w tym utrzymanie gminnych obiektów i urządzeń sportowych oraz terenów rekreacyjnych.

Obiekty sportowe i tereny rekreacyjne w Gminie Dobre Miasto:

- Kryta Pływalnia przy ul. Garnizonowej 18 w Dobrym Mieście
Kryta pływalnia „Na Fali” w Dobrym Mieście funkcjonuje od 19 kwietnia 2008 r. Pływalnia składa się z basenu sportowego 6 – torowego, o długości 25 m i głębokości od 120 do 180 cm; basenu rekreacyjnego o długości 12,5 m i szerokości 6 m, wyposażonego w szereg biczów wodnych oraz sztuczny nurt do nauki pływania. Dodatkowym wyposażeniem wpływającym na atrakcyjność pływalni jest zjeżdżalnia rurowa o długości 50 m oraz jacuzzi. Obiekt przystosowany jest do szczególnych potrzeb osób niepełnosprawnych, poprzez specjalne rozwiązania techniczno–architektoniczne, w skład których wchodzi ciąg szatniowo–natryskowy z odpowiednio zaprojektowanymi urządzeniami sanitarnymi i alarmowymi. Stale dostępny jest podnośnik krzeselkowy oraz schodołaz, umożliwiające korzystanie z basenu osobom niepełnosprawnym. Na terenie kompleksu znajdują się również sauny (fińska i parowa) oraz siłownia wyposażona w bieżnię, orbitreka, wioślarza, atlas treningowy oraz hantle.
- Camper Park przy ul. Garnizonowej 18 w Dobrym Mieście.
- Camper Park przy ul. Tadeusza Nalepy w Dobrym Mieście.
- Pumptrack – tor rowerowy przy ul. Garnizonowej 20 w Dobrym Mieście.
- Kompleks boisk sportowych „Moje Boisko ORLIK 2012” przy ul. Garnizonowej 20. Od 01 września 2020 r. obiekt został przekazany w nieodpłatne użytkowanie Szkole Podstawowej Nr 3 w Dobrym Mieście.
- CATK - Centrum Aktywizacji Turystyki Krajobrazowej – ścieżka turystyczna z wiatą przy ul. Garnizonowej 20 w Dobrym Mieście.
- Stadion Miejski i Pawilon Sportowy wraz z infrastrukturą i wyposażeniem Trasy Zdrowia przy ul. Olsztyńskiej 14 w Dobrym Mieście. Stadion Miejski wraz z infrastrukturą był obsługiwany przez OSiR w zakresie prac porządkowych, konserwatorskich, jak również koszenia, nawadniania i nawożenia murawy boiska głównego i górnego – treningowego. Infrastruktura stadionu i mieszczącej się tu ścieżki zdrowia jest ogólnie dostępna. Korzystają z niej stowarzyszenia, a w szczególności Dobromiejski Klub Sportowy, który przeprowadza na nim regularne treningi, rozgrywa swoje mecze i turnieje. Do 31.08.2020 r. DKS posiadał

w nieodpłatnym użytkowaniu część Pawilonu Sportowego, natomiast od 01.09.2020 r. nieodpłatne użytkowanie zostało rozszerzone na cały obiekt.

- Infrastruktura przystani kajakowych przy ul. Górnej w Dobrym Mieście oraz w miejscowościach Kłódka (Przystań Cerkiewnik) i Smolajny. W 2020 roku został udrożniony nowy szlak kajakowy prowadzący od jeziora Limajno do rzeki Łyny, którym można dotrzeć do przystani kajakowych obsługiwanych przez OSiR.
- Obiekty Ośrodka Wypoczynkowego w Swobodnej oraz Plażę Miejską wraz z pomostami pływającymi na jeziorze Limajno i miejscami przeznaczonymi dla kamperów.
- Parking trawiasty przy plaży w Swobodnej.
- Siłownie zewnętrzne: przy ul. Garnizonowej, przy ul. Grudziądzkiej, przy ul. Łużyckiej, przy ul. Gen. T. Kościuszki oraz w Parku Przyjaciół Kultury przy ul. Zwycięstwa w Dobrym Mieście, a także w miejscowościach Smolajny i Jesionowo.
- Place zabaw – w Dobrym Mieście przy Szkołach Podstawowych nr 1, 2 i 3, przy Pl. 1-go Sierpnia 1, przy ul. Górnej, przy ul. Traugutta, przy Bulwarach, przy Baszcie oraz w miejscowościach wiejskich.

W Gminie Dobre Miasto funkcjonują liczne kluby sportowe oraz organizacje pozarządowe o bogatej ofercie dziedzin sportowych, takich jak: piłka nożna, siatkówka, pływactwo, jeździectwo, lekkoatletyka, karate:

- Dobromiejski Klub Sportowy,
- Miejski Klub Sportowy w Dobrym Mieście,
- Dobromiejskie Towarzystwo Pływackie,
- Klub Sportowy JELONKI ,
- Stowarzyszenie POZYTYWNI Dobre Miasto,
- Jeździecki Uczniowski Klub Sportowy „Galop”,
- Dobromiejski Klub KYOKUSHIN Karate,
- Uczniowski Klub Sportowy „KORMORAN”,
- Okręg Polskiego Związku Wędkarskiego w Olsztynie, Koło Nr 10 WARFAMA – Dobre Miasto.

6.2 Atrakcyjność turystyczna

Gmina Dobre Miasto, położona wśród warmińskich wód i lasów, pełna jest atrakcji związanych z walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, ale także historycznymi. W malowniczych Lasach Wichrowskich wytyczonych zostało wiele ciekawych szlaków rowerowych. Czyste Jezioro Limajno zwane „Perłą Warmii” czy rzeka Łyna z organizowanymi na niej spływami kajakowymi, dają znakomite możliwości spędzenia w gminie urlopu, połączonego z aktywnym wypoczynkiem.

Dla miłośników historii oraz związanych z nią obiektów architektonicznych na obszarze gminy przyjezdni mają możliwość poznania wielu ciekawych budowli świeckich i sakralnych. Wśród nich na szczególną uwagę zasługują:

- Pałac w Smolajnach – niegdyś miejsce, do którego z rozrzewnieniem przybywał biskup Ignacy Krasicki,
- Kalwaria Warmińska w Głotowie,
- Kościół pw. Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych, będący największym na Warmii kościołem obdarzonym tytułem Bazyliki Mniejszej,
- Baszta zwana „bocianią” połączona z muzeum,
- Kościoły w Orzechowie, Międzyzlesiu, Cerkiewniku, Jesionowie, Piotraszewie,
- Malownicze warmińskie kapliczki,
- Muzeum Starych Zawodów w Skansenie,
- Kościół ewangelicki.

Na terenie Gminy Dobre Miasto znajdują się następujące szlaki rowerowe:

- Kochanówka: długość trasy 15 km lub 24 km,
- Przełomy Łyny: długość trasy 27 km,
- Perła Warmii: trasa o długości 25 km,
- Szlak czerwony nr 1 „Obwodnica”: długość 34 km, Knopin-Barcikowo Międzyzlesie-Smolajny ZSR-Praslity-Nowa Wieś Mała- Głotowo-Knopin,
- Szlak czerwony nr 2 „Sosna”: jego długość to 4 km, Dobre Miasto (ul. Garnizonowa)-Sosna (pomnik przyrody)-Dobre Miasto (ul. Garnizonowa),
- Szlak niebieski nr 3: długość trasy wynosi 14 km, Dobre Miasto-Obwód leśny nr 366-Obwód leśny nr 256-Obwód leśny nr 212-Wichrowo Tartak-Wichrowo Obwodnica,
- Szlak zielony nr 4: jego długość to 9 km, Obwód leśny nr 366-Jezioro Gilgajny-Obwód leśny nr 420-Obwód leśny nr 366
- Szlak czarny nr 5: trasa 22 km, Smolajny ZSR-Dębowa Góra-Urbanowo-Dawny nasyp kolejowy-Marwy-Piotraszewo-Obwód leśny nr 240,
- Szlak żółty nr 6: długości 20 km, Dobre Miasto-Głotowo-Swobodno-Jezioro Lemajno- Leśnictwo Chmury-Cerkiewnik-Swobodno-Knopin-Dobre Miasto,
- Szlak niebieski nr 7: długość trasy wynosi 17 km, Cerkiewnik-Barkweda Bukwałd-Różynka-Cerkiewnik,
- Szlak z Olsztyna o długości 64 km Olsztyn-Jonkowo-Łomy-Garzewko-Różynka Kwiecewo-Głotowo-Dobre Miasto-Knopin-Swobodna-Cerkiewnik-Barkweda-Kajny.

Wg danych GUS na terenie Gminy Dobre Miasto znajdują się następujące obiekty noclegowe:

Tabela 27. Obiekty noclegowe kategorii VII w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020

	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Hotele	ob.	1	1	1	1	1	1
	msc.	44	44	44	44	44	44
Pokoje gościnne	ob.	0	1	1	1	1	1
	msc.	0	20	20	20	16	20
Razem	ob.	1	2	2	2	2	2
	msc.	44	64	64	64	60	64

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonuje wiele mniejszych obiektów noclegowych – wille, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, pokoje gościnne i domki letniskowe (głównie we wsi Swobodna i Cerkiewnik), ośrodki rekolekcyjne. Są to m.in. Ranczo w Dolinie, Ośrodek Wypoczynkowy „Leśne Wzgórze” nad jeziorem Limajno, Orzechowe Wzgórze.

Na terenie Gminy istnieje zróżnicowana baza gastronomiczna, zaspokajająca potrzeby mieszkańców oraz turystów, restauracja Ranczo w Dolinie, restauracja Obora, bary, pizzerie oraz sezonowe punkty gastronomiczne i sale weselne.

Na terenie Gminy działa Punkt Informacji Turystycznej, który udziela informacji o bazach noclegowych, gastronomicznych, dostępnych wypożyczalniach sprzętu sportowego, jak również o wszystkich imprezach kulturalno-rozrywkowych w mieście.

7. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

7.1 Studium i plany miejscowe – stopień pokrycia obszaru gminy i struktura przeznaczenia terenów

Obszar gminy Dobre Miasto objęty jest obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto, zatwierdzonym Uchwałą Nr XXIX/158/2020 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 25 czerwca 2020 roku.

Miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego objętych jest łącznie 537 ha terenów miejskich i wiejskich, co stanowi 2,1% powierzchni całkowitej Gminy Dobre Miasto. Łącznie na terenie miasta i gminy Dobre Miasto w 2021 roku obowiązywało dwadzieścia siedem MPZP, w tym:

- siedemnaście na terenach miejskich, z czego zatwierdzono MPZP fragmentu miasta Dobre Miasto w rejonie ulic Wojska Polskiego, Fabrycznej i granicy administracyjnej miasta -Uchwała Nr XXXVI/186/2020 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 26 listopada 2020 r. (Dziennik Urzędowy Województwa Warmińsko - Mazurskiego z 24 lutego 2021 r., poz. 792) oraz MPZP fragmentu miasta Dobre Miasto w rejonie ulic Olsztyńskiej, Cmentarnej, Jeziorańskiej i granicy administracyjnej miasta – Uchwała Nr XLI/238/2021 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z 25 marca 2021 r. (Dz. Urz. Woj. Warm.-Maz. z 10 maja 2021 r., poz. 1827).
- dziesięć na terenach gminy.

W 2020 roku Gmina Dobre Miasto wydała decyzje w sprawie lokalizacji 20 inwestycji celu publicznego, przede wszystkim polegających na budowie, przebudowie i rozbudowie sieci elektroenergetycznej (16), rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej (2), budowie stacji bazowych telefonii komórkowej (1) oraz wykonanie czerpni wody na cele ppoż (1). Wydano także 75 decyzji o ustaleniu warunków zabudowy, w tym: 39 decyzji dotyczących zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, 3 decyzje dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, 5 decyzji dla nowej zabudowy zagrodowej, 11 decyzji dotyczących zabudowy gospodarczej w siedliskach rolniczych, 7 decyzji dla zabudowy usługowej i produkcyjnej, 4 dotyczące elektrowni fotowoltaicznych oraz 6 decyzji dotyczących adaptacji i zmiany sposobu użytkowania pomieszczeń na cele mieszkalne. Odmówiono ustalenia warunków zabudowy 11 decyzjami.

Zgodnie z obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto obszar gminy podzielono na następujące strefy strukturalne:

- 1) ROLNICZO-OSADNICZA - oznaczona na rysunku studium symbolem RO,
- 2) MIEJSKA - oznaczona na rysunku studium symbolem M,
- 3) OSADNICZO-TURYSTYCZNA - oznaczona na rysunku studium symbolem OT.

W strefach strukturalnych występują jednostki osadnicze, dla których określono granice zwartej zabudowy, wynikające z istniejącego zagospodarowania terenów, występowania terenów przeznaczonych pod zabudowę w

obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz preferencji w zakresie przeznaczania dodatkowych terenów pod zabudowę. Poza granicami zwartej zabudowy wsi wskazano również tereny preferowane do zagospodarowania pod zabudowę rekreacyjną i turystyczną, a także pod zabudowę związaną z aktywnością gospodarczą. Poprzez zwartą zabudowę należy rozumieć granice określone na rysunku studium jako tereny istniejącej zabudowy (stan istniejący) i fragmenty terenów oznaczone jako kierunki rozwoju łącznie.

Na terenach wiejskich gminy Dobre Miasto studium wskazuje następujące kierunki rozwoju zabudowy:

- Tereny mieszkaniowe i usługowe.
Poprzez tereny mieszkaniowe należy rozumieć zabudowę, w której realizowane są funkcje mieszkaniowe oraz wszelką zabudowę towarzyszącą funkcji mieszkaniowej, niezbędną do jej prawidłowego funkcjonowania. W zabudowie mieszkaniowej może towarzyszyć zabudowa związana z funkcjami usługowymi oraz handlowymi.
- Tereny aktywności gospodarczej.
Poprzez tereny aktywności gospodarczej należy rozumieć: zabudowę związaną z produkcją, przetwórstwem, usługami rzemieślniczymi, handlem, usługami oraz zabudowę mieszkaniowo-usługową realizowaną jako funkcja towarzysząca działalności gospodarczej, pod warunkiem zabezpieczenia standardów zamieszkiwania przez inwestora budynku mieszkalnego.
- Tereny rekreacji i turystyki.
Należy przez to rozumieć zabudowę rekreacji indywidualnej oraz zabudowę związaną z usługami turystycznymi w tym hotele, pensjonaty, motele oraz gastronomię i handel towarzyszący tej zabudowie. Należy również przez to rozumieć zabudowę związaną z zagospodarowaniem terenu pod rekreację i sport, na przykład parkingi, pola biwakowe, karawaningi, urządzenia sanitarno-socjalne, obiekty małej gastronomii i handlu, boiska, ścieżki rowerowe itp.
- Tereny zabudowy rolniczej (zagrodowej).
Zabudowa związana z prowadzonym gospodarstwem rolnym i służąca przede wszystkim prowadzonej produkcji rolnej, w tym specjalnym działom rolnictwa. W skład zabudowy zagrodowej powinny wchodzić również budynki mieszkalne służące zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rolnika i jego rodziny, a także możliwości prowadzenia działalności agroturystycznej.

7.2 Struktura osadnicza

Powierzchnia gminy Dobre Miasto wynosi 258,7 km², w tym powierzchnia miasta – 4,86 km². W strukturze przestrzennej gminy Dobre Miasto dominują przestrzenie otwarte - pola, łąki, lasy i zadrzewienia, wody powierzchniowe. Występują tu duże kompleksy leśne (lesistość - ok. 40%) i duża ilość różnorodnych zbiorników wodnych. Obszar zurbanizowany stanowi około 3,5% terenu gminy.

Sieć osadniczą Gminy Dobre Miasto tworzy miasto Dobre Miasto (podzielone na 5 osiedli) oraz 23 sołectwa.

Tabela 28. Sieć osadnicza gminy Dobre Miasto – stan na 31.12.2020 r.

Lp.	SOLECTWA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	% OGÓŁU GMINY
	Gmina Dobre Miasto	15 251	100,00%
	Dobre Miasto	9 574	62,78%
1	Barcikowo	357	2,34%
2	Bzowiec	206	1,35%
3	Cerkiewnik	404	2,65%
4	Głotowo	497	3,26%
5	Jesionowo	422	2,77%
6	Kabikiejmy	131	0,86%
7	Kabikiejmy Dolne	168	1,10%
8	Knopin	382	2,50%
9	Knopin Osada		
10	Kosyń	105	0,69%
11	Kunik	86	0,56%
12	Łęgno	164	1,08%
13	Mawry	29	0,19%
14	Międzylesie	245	1,61%
15	Nowa Wieś Mała	318	2,09%
16	Orzechowo	300	1,97%
17	Piotraszewo	199	1,30%
18	Podleśna	267	1,75%
19	Praslity	319	2,09%
20	Smolajny (sołectwo):	567	3,72%
	Smolajny	501	3,29%
	Wichrowo	66	0,43%
21	Stary Dwór	250	1,64%
22	Swobodna	63	0,41%
23	Urbanowo	198	1,30%

Źródło: <http://bip.dobremiasto.com.pl>

W mieście Dobre Miasto zamieszkuje 62,78% mieszkańców gminy, 37,22% mieszkańców zamieszkuje na terenie wiejskim.

Miasto Dobre Miasto składa się z 5 osiedli:

- Za Miedzą -1,
- Za Miedzą – 2,
- Śródmieście,
- Przysiółek Dolny,
- Przysiółek Górny.

Sieć osadniczą gminy Dobre Miasto tworzą głównie miejscowości małe i bardzo małe:

- wsie duże (liczba mieszkańców ponad 500 mieszkańców) – Smolajny,
- wsie średnie (liczba mieszkańców w przedziale 301-500) – Barcikowo, Cerkiewnik, Głotowo, Jesionowo, Knopin (łącznie z Knopin Osada), Nowa Wieś Mała, Prasłity,
- wsie małe (liczba mieszkańców w przedziale 150-300) – Bzowiec, Kabikiejmy Dolne, Łęgno, Międzylesie, Orzechowo, Piotraszewo, Podleśna, Stary Dwór, Urbanowo,
- wsie bardzo małe (mniej niż 150 mieszkańców) – Kabikiejmy, Kosyń, Kunik, Mawry, Wichrowo, Swobodna.

7.3 Rewitalizacja (obszar zdegradowany, obszar rewitalizacji, założenia i przedsięwzięcia rewitalizacyjne)

Program rewitalizacji obszaru miasta Dobre Miasto stanowi element wspólnego przedsięwzięcia przygotowanego przez Stowarzyszenie „Polskie Miasta Cittaslow”. Stowarzyszenie jest obecnie partnerem Województwa Warmińsko-Mazurskiego w zakresie realizacji Ponadlokalnego Programu Rewitalizacji sieci miast Cittaslow w województwie warmińsko-mazurskim współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia Mazury na lata 2014-2020.

Rewitalizacja obejmuje kompleksowe działania podejmowane na terenie miasta przede wszystkim w starszych i zdegradowanych obszarach, zaniedbanych pod względem przestrzennym, gospodarczym, estetycznym, infrastrukturalnym, komunikacyjnym i funkcjonalnym, zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rewitalizacja stanowi istotny instrument rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Poprawa jakości życia rozumiana jest jako zapewnienie bezpieczeństwa, godziwych warunków mieszkaniowych, opieki zdrowotnej, warunków edukacji, poprawy stanu środowiska naturalnego oraz kulturowego, przywrócenia ładu w przestrzeni miejskiej, wzrostu aktywności gospodarczej oraz odbudowy więzi społecznych.

„Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie miasta Dobre Miasto” przyjęty został uchwałą nr XXXV/229/2017 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 30 stycznia 2017 roku.

Obszar wyznaczony do rewitalizacji obejmują następujące ulice: Olsztyńska, Jeziorańska, Grunwaldzka, Górna, Sowińskiego, Saperów, Tadeusza Nalepy, Malczewskiego, Wojska Polskiego, Fabryczna (numery: 1a, 1b, 1c, 2, 3, 4, 4a, 5, 7, 7a – 7g, 8, 8A), Zwycięstwa (numery: 1, 1a, 2, 2a, 3, 3a, 4, 5, 6, 7, 7a, 8, 9, 11, 11a-11h, 16, 16a, 18, 20), Krótka, Gdańska, Pionierów 5a i 7a, Warszawska, Jana Pawła II, Ks. Emila Rzeszutka, Orła Białego, Łużycka.

Rysunek 16. Obszar Gminy Dobre Miasto przewidziany do rewitalizacji

Źródło: Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie miasta Dobre Miasto

Łączna liczba osób zamieszkałych na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji wynosi 4240 osoby, co stanowi 21,7% mieszkańców Gminy Dobre Miasto.

Powierzchnia obszaru wynosi 1,5 km² i stanowi 0,58% powierzchni gminy Dobre Miasto.

Na podstawie przeprowadzonych analiz w sferze przestrzenno-gospodarczo-społecznej zdefiniowano cele ogólne oraz cele szczegółowe procesów rewitalizacyjnych. Nadrzędnym celem opisanych działań rewitalizacyjnych jest: wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem, lepsza jakość życia społeczności zamieszkującej obszary problemowe.

Ponadto określono cele szczegółowe:

- 1) Wzrost kapitału społecznego mieszkańców miasta
  - Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym;
  - Integracja społeczna osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem z pozostałymi mieszkańcami miasta;
  - Wzrost kompetencji społecznych mieszkańców;

- Wzrost aktywności kulturalnej mieszkańców;
  - Budowanie tożsamości lokalnej mieszkańców w oparciu o historię i regionalne tradycje;
  - Wzrost zaangażowania społeczeństwa w inicjatywy obywatelskie.
- 2) Stworzenie warunków dla przeprowadzenia procesu rewitalizacji;
- Wdrożenie kompleksowej koncepcji służącej ukierunkowanemu rozwojowi całego przedmiotowego obszaru;
  - Stworzenie efektywnego systemu zarządzania w celu realizacji procesu rewitalizacji.
- 3) Ochrona dziedzictwa kulturowego:
- Zabezpieczenie i ochrona zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego.
- 4) Poprawa jakości środowiska naturalnego:
- Poprawa efektywności energetycznej budynków;
  - Poprawa świadomości ekologicznej i proekologicznych postaw mieszkańców;
  - Promowanie ekologicznych środków komunikacji.
- 5) Wzmocnienie lokalnej gospodarki:
- Stworzenie dogodnych warunków dla rozwoju funkcji handlowo-usługowych;
  - Poprawa warunków dla rozwoju turystyki, lokalnego handlu detalicznego i gastronomii poprzez rewitalizację przestrzeni publicznej;
  - Stworzenie warunków do funkcjonowania podmiotów wspierających rozwój spółdzielni socjalnych, aktywizację zawodową i podnoszenie kwalifikacji zawodowych.
- 6) Rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznej:
- Przewyciężenie występującego na obszarze „stanu kryzysowego” poprzez ograniczenie oraz niwelowanie negatywnych zjawisk społecznych;
  - Przywrócenie lub nadanie nowej funkcji oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju obszaru w oparciu o charakterystyczne uwarunkowania wewnętrzne;
  - Poprawa jakości i warunków życia mieszkańców;
  - Zwiększenie spójności społecznej poprzez eliminowanie ubóstwa;
  - Ograniczanie nierówności społecznych, zwiększenie zatrudnienia i integracji społecznej;
  - Podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców, szczególnie ludności należącej do grup marginalizowanych, a przez to zwiększanie kreatywności mieszkańców, ich zdolności do innowacji;
  - Rozwój zdolności adaptacyjnych w kontaktach społecznych i gospodarczych, poprzez odpowiedni system opiekuńczy i edukacyjny oraz mobilizację i aktywizację ludności obszarów zdegradowanych;
  - Wzmocnienie gospodarki lokalnej i regionalnej oraz tworzenie dzięki temu nowych miejsc pracy;
  - Modernizacja infrastruktury socjalnej i technicznej;
  - Zachowanie i rewitalizacja budynków oraz obiektów o walorach historycznych, kulturowych, architektonicznych i urbanistycznych;
  - Poprawa bezpieczeństwa i zmniejszenie przestępczości;
  - Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów dla osób niepełnosprawnych;

- Poprawa jakości przestrzeni publicznej dla mieszkańców i turystów;
- Kształtowanie pozytywnego wizerunku miasta;
- Kompleksowa rewitalizacja i modernizacja przestrzeni publicznych w celu poprawy uwarunkowań przestrzenno-funkcjonalnych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych;
- Rewitalizacja i modernizacja ogólnodostępnych terenów rekreacyjnych;
- Rewitalizacja i modernizacja obiektów użyteczności publicznej.

7) Renowacja i modernizacja substancji budowlanej oraz wzmocnienie funkcji mieszkaniowej:

- Zachowanie, rewaloryzacja i modernizacja substancji budowlanej, w szczególności budynków o wartościach i znaczeniu historycznym, architektonicznym, artystycznym lub przestrzenno-funkcjonalnym;
- Wspieranie zrównoważonego rozwoju przestrzenno-funkcjonalnego i zgodnego współistnienia funkcji użytkowych obszaru jako miejsca zamieszkania i pracy;
- Poprawa jakości obiektów mieszkalnych oraz otoczenia mieszkaniowego.
- Poprawa warunków dla rozwoju edukacji, nauki i kultury:
- Rewitalizacja obiektów związanych z edukacją, nauką i kulturą;
- Dostosowanie ich wyposażenia do nowoczesnych standardów;
- Wspieranie współpracy między podmiotami edukacyjnymi a podmiotami gospodarczymi poprzez transfer wiedzy i doświadczeń;
- Dostosowanie obiektów do standardów umożliwiających realizację zadań służących zapobieganiu wykluczeniu społecznemu, podnoszeniu kompetencji i kwalifikacji, zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- Wspieranie i animowanie inicjatyw służących wzmocnieniu kompetencji społecznych i zawodowych, dzięki którym mieszkańcy miast objętych programem będą mogli stać się bardziej konkurencyjni na rynku pracy.

8) Poprawa infrastruktury socjalnej:

- Wzmocnienie i poprawa oferty wypoczynkowej dzięki modernizacji obiektów i terenów sportowo-rekreacyjnych;
- Poprawa warunków wypoczynku i spędzania wolnego czasu poprzez wspieranie inicjatyw dla dzieci, młodzieży i seniorów;
- Modernizacja i rozbudowa placówek socjalnych i obiektów użyteczności publicznej.

9) Tworzenie i wspieranie sieci społecznych:

- Przeciwdziałanie przejawom patologii społecznych i wykluczeniu społecznemu;
- Wspieranie inicjatyw mających na celu wzmocnienie sieci społecznych, aktywizacji zawodowej i przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu;
- Tworzenie warunków sprzyjających wzmocnieniu poczucia tożsamości lokalnej mieszkańców (tworzenie programów, wspieranie inicjatyw itp.).

Tabela 29. Przedsięwzięcia wpisane do programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie miasta Dobre Miasto, zrealizowane ze środków RPOWiM 2014-2020

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Założenia przedsięwzięcia
1	<p>Zintegrowane przedsięwzięcie nr 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Projekt nr 1 – Modernizacja budynku przy ul. Olsztyńskiej 3 i przy ul. Górnej 24 oraz adaptacja budynku przy ul. Górnej 9a 2) Projekt nr 2 – Zagospodarowanie przestrzeni publicznej służącej integracji społecznej 3) Projekt nr 3 – Utworzenie ośrodka działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście – wsparcie finansowe świadczonych usług oraz zakup niezbędnego wyposażenie 	<p><u>Projekt nr 1:</u> <u>Modernizacja budynku przy ul. Olsztyńskiej 3</u> Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w dotychczasowej siedzibie, tj. w budynku przy ul. Olsztyńskiej 3 nie ma możliwości poszerzenia swojej działalności, w tym zwłaszcza wprowadzenie nowych form, ze względu na zbyt małą kubaturę budynku. Jest to budynek przedwojenny, niefunkcjonalny oraz nieprzystosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych, w związku z czym konieczna jest modernizacja tego budynku. Przy modernizacji zastosowane zostaną rozwiązania i technologie energooszczędne. Budynek przystosowany zostanie do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wykonane zostaną mieszkania adaptacyjne do czasowego przebywania dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym bądź też dotkniętych wypadkami losowymi. W związku z tym, iż w ramach realizacji projektu powstaną dwa ośrodki działające przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, konieczna jest modernizacja budynków przy ul. Górnej 24 i Górnej 9a, budynków, które położone są w niewielkiej odległości od siedziby MOPS.</p> <p><u>Modernizacja budynku przy ul. Górnej 24</u> W zmodernizowanym budynku znajdzie swoją siedzibę ośrodek pn.: „Ośrodek Twórczości Lokalnej”, którego głównym zadaniem będzie opieka, wsparcie i prowadzenie zajęć z młodymi ludźmi narażonymi na wykluczenie społeczne, modelowanie ich postaw i dostarczanie pozytywnych wzorców wychowawczych oraz stworzenie przyjaznej przestrzeni do rozwoju, zdobywania nowych umiejętności i zainteresowań. Uczestnikami będzie młodzież pochodząca ze środowisk popegeerowskich, z rodzin zagrożonych bądź wykluczonych społecznie, z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji itp. z powodu bezrobocia, karalności, uzależnień, bezdomności, ubóstwa itp.</p> <p>Budynek, jak i przyległy teren jest pozostałością po byłej bazie sprzętowo – transportowej. Modernizacja tego budynku obejmie itp. stworzenie pomieszczeń biurowych, socjalnych, świetlicowych oraz pomieszczeń, w których przeprowadzane będą zajęcia szkoleniowo – warsztatowe. Budynek przystosowany zostanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p> <p><u>Modernizacja budynku przy ul. Górnej 9a</u> Modernizacja tego budynku będzie polegała na jego przystosowaniu do organizowania i prowadzenia szkoleń zawodowych, warsztatów oraz wsparcia w zakresie doradztwa zawodowego, w ramach świadczenia usług przez drugi ośrodek funkcjonujący przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. W budynku tym znajdą się pomieszczenia umożliwiające naukę konkretnych zawodów, zwłaszcza związanych z ideą Cittaslow, itp.: krawców, kucharzy, sprzedawców itp. a także naukę „życia codziennego”. Część</p>

pomieszczeń w budynku tym zostanie zagospodarowana na utworzenie tzw. „jadłodalni” oraz „punktu pralniczego i kąpielowego” celem dostosowania do życia codziennego osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizowanego. Celem utworzenia takiego punktu jest wdrożenie instrumentów służących aktywizacji społeczno – zawodowej osób wykluczonych ze szczególnym uwzględnieniem współpracy z potencjalnym pracodawcą. W ośrodku tym będą podejmowane wspólne działania z osobami bezrobotnymi w celu ich powrotu na rynek pracy, a także organizowane szkolenia zawodowe, różnego rodzaju warsztaty oraz wsparcie doradcy zawodowego i pracownika socjalnego. Ośrodek będzie w stałej współpracy z Urzędem Pracy, celem objęcia pomocą osób mających szczególne trudności z powrotem na rynek pracy. Ponadto zadaniem ośrodka będzie podejmowanie działań z zakresu integracji zdrowotnej, które wzmacniać będą integrację społeczną oraz wpłynię na zmianę wizerunku osób wykluczonych i poczucia własnej wartości, co przyczyni się do szybszego podjęcia aktywności zawodowej. Budynek przystosowany zostanie do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W ramach tego zadania zaplanowano następujące prace:

- opracowanie dokumentacji technicznej i konserwatorskiej,
- opracowanie inwentaryzacji i ekspertyz technicznych obiektu,
- modernizacja całego budynku przy ul. Olsztyńskiej 3 oraz Górnej 24 (szczegóły modernizacji określi opracowana dokumentacja projektowa),
- adaptacja całego budynku przy ul. Górnej 9a i nadanie nowych funkcji (szczegóły adaptacji określi opracowana dokumentacja projektowa),
- przystosowanie obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych,
- modernizacja, przebudowa i budowa nowego oświetlenia zewnętrznego – ciągów komunikacyjnych i podświetlenia budynków,
- modernizacja, przebudowa i budowa ciągów komunikacyjnych, umożliwiających bezpieczną komunikację (ciąg pieszo – jezdny, szacunkowa długość ciągu ok. 700 mb.),
- zagospodarowanie terenów zielonych wraz z małą architekturą (ławki, kosze na śmieci itp.).

Rezultaty ZPI:

- poprawa jakości i dostępności oferty usług społecznych,
- poprawa jakości i dostępności oferty usług edukacyjnych,
- poprawa jakości zagospodarowania przestrzeni miejskiej,
- wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców,
- włączenie społeczne osób wykluczonych.

Projekt nr 2:

Projekt ten związany jest z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej i jest nieodłącznym elementem z wcześniej opisanymi projektami służącymi integracji społecznej. Na terenie Dobrego Miasta znajduje się wiele zdegradowanych obszarów miejskich. Mają one niewątpliwie wpływ na tworzenie się enklaw, na których występują negatywne problemy społeczne. Rozwiązywanie tych problemów wymaga nadania nowych funkcji tym obszarom, w taki sposób, by nastąpiło

tam społeczne i gospodarcze ożywienie.

Jednym z takich zdegradowanych obszarów są tereny przybrzeżne rzeki Łyny. Podczas działań wojennych nastąpiło zniszczenie tkanki miejskiej wzdłuż rzeki Łyny w wyniku czego miasto „odwróciło się” od rzeki zapominając o jej potencjale gospodarczym, turystycznym, rekreacyjnym. W chwili obecnej tereny przybrzeżne Łyny są zarośnięte i zaniedbane, co negatywnie wpływa na wizerunek otoczenia i wywołuje wiele negatywnych zjawisk społecznych. Idea Cittaslow stawia sobie za cel zapewnienie poprawy jakości życia w małych miasteczkach, w związku z czym uporządkowanie terenu i nadanie mu nowych funkcji społecznych spowoduje, że centrum miasta zacznie „tętnić życiem”, co pozytywnie wpłynie na podniesienie jakości życia społeczności lokalnej.

Zrewitalizowany obszar stworzy idealne miejsce służące aktywizacji społeczno – gospodarczej, ponieważ planuje się wykonanie wzdłuż rzeki Łyny ciągu pieszo – rowerowego, dwóch kładek dla pieszych przez rzekę, placu zabaw, stoisk handlowych przeznaczonych itp. do sprzedaży wyrobów lokalnych, miejsc do postoju i obsługi kamperów oraz infrastrukturę związaną ze sportami wodnymi. Wzdłuż planowanego ciągu położone są niezagospodarowane obiekty i tereny, itp. po byłej rzeźni, byłej bazy gazowniczej i oczyszczalni ścieków, do wprowadzenia nowych form działalności lokalnej w postaci itp. Slowmarketu. Całość zamierzonych działań idealnie wpisują się w filozofię Cittaslow, poprzez wspieranie takich form, jak Slowfashion, Slowfood. Wykonanie traktu zwiększy ponadto atrakcyjność przemieszczania się pieszo i rowerem, co spowoduje, że zmaleje nasilenie ruchu pojazdów mechanicznych i zwiększy się bezpieczeństwo komunikacyjne poprzez promocję ruchu rowerowego. W ten sposób zlikwidowana zostanie bariera związana z wprowadzeniem jednej z zasad Cittaslow, a mianowicie alternatywnej komunikacji, ponieważ w Dobrym Mieście dotychczas nie wybudowano żadnej ścieżki rowerowej.

Zagospodarowanie brzegów rzeki Łyny skomunikuje zmodernizowane budynki, w ramach których powstaną dwa ośrodki działające przy Miejskim Ośrodku Społecznym, z pozostałą częścią miasta. Na całej długości szlaku zostanie zaprojektowana i wykonana mała architektura parkowa, a także, w celu podniesienia bezpieczeństwa przemieszczających się osób, konieczne jest wykonanie prac związanych z zachowaniem i ochroną dziedzictwa kulturowego tj.: przebiegającego na szlaku muru obronnego. Mury obronne położone są na najstarszym historycznie obszarze miasta, w samym centrum rewitalizowanego obszaru i stanowią nierozdzielalną część tkanki miejskiej wraz z otaczającą zabudową zabytkowych kamienic.

Realizacja tego projektu ma na celu również pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości, jak również osób zaktywizowanych zawodowo do dalszego rozwoju gospodarczego (wypożyczalnie sprzętów, punkty napraw sprzętów, usługi handlowo – gastronomiczne, działalność związana z rekreacją i obsługą ruchu turystycznego) a także pobudzenie lokalnej społeczności do organizowania różnego rodzaju wydarzeń, które służyć będą integracji a także wzbogacać ofertę miasta. Integracji społecznej służyć będą również obiekty rekreacyjne znajdujące się przy planowanej ścieżce pieszo – rowerowej.

Wszystkie prace wykonywane przy tworzeniu tego szlaku wraz z całą infrastrukturą będą wykonywane przy współpracy osób zagrożonych

bądź wykluczonych społecznie, korzystających ze wsparcia, celem zdobywania nowych praktycznych umiejętności oraz integracji.

Planowany sposób zagospodarowania przestrzeni publicznej stworzy warunki do:

a) pobudzenia rozwoju gospodarczego (nowe miejsca pracy) zdegradowanego obszaru poprzez stworzenie warunków do zagospodarowania opuszczonych obiektów (lokalny handel typu Slowmarket oraz działalność gospodarcza typu Slowfashion), do podejmowania nowej działalności związanej z wykorzystaniem potencjału Łyny (itp. spływy kajakowe, obsługa camper parku, wypożyczalnie sprzętu). Tak zagospodarowana przestrzeń publiczna będzie głównym czynnikiem rozwoju przedsiębiorczości społecznej (podejmowanie działalności gospodarczej członków spółdzielni socjalnej itp. w dziedzinie usług lub małej gastronomii) i będzie realizowany w znacznej części przez uczestników nowo utworzonych ośrodków działających przy MOPS.

b) prawidłowego rozwoju społecznego (eliminowanie i zapobieganie patologiom społecznym) poprzez udostępnienie zdegradowanego obszaru „nowym ludziom”, czyli wyprowadzenie z pewnej części rewitalizowanego obszaru osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i otwarcie go dla ludzi spoza tego obszaru, którzy poprzez rozpoczętą tam działalność bądź odwiedzając ten teren przyczynią się do zmiany charakteru rewitalizowanego terenu. Tereny przybrzeżne rzeki staną się miejscem rekreacji i wypoczynku podnoszącym jakość życia mieszkańców zgodnie z zasadami Cittaslow.

c) rozwoju infrastrukturalno-przestrzennego – zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez konserwację obiektów zabytkowych (mury miejskie) oraz poprawę środowiska naturalnego (wprowadzenie możliwości alternatywnej komunikacji – rowery). Poprawiona zostanie też funkcjonalność układu komunikacyjnego poprzez stworzenie nowej, bezpiecznej trasy do ruchu pieszego i rowerowego. Wzdłuż ciągu zmodernizowane zostanie oświetlenie oraz podświetlenie obiektów zabytkowych (zastosowane zostaną energooszczędne lub solarne źródła światła).

W ramach tego zadania zostaną wykonane następujące prace:

- opracowanie dokumentacji technicznej,
- opracowanie inwentaryzacji i ekspertyz technicznych,
- modernizacja, przebudowa i budowa ciągu pieszo-rowerowego umożliwiających bezpieczną komunikację (szacunkowa długość ciągu ok. 2500 mb.),
- odtworzenie zabytkowego wizerunku terenu wokół XIV wiecznej Kolegiaty (zagospodarowanie terenu, utworzenie skweru, małej architektury parkowej),
- modernizacja oświetlenia oraz podświetlenia Kolegiaty (opracowanie projektu technicznego na wykonanie podświetlenia budynku Kolegiaty, murów, co zwiększy atrakcyjność i wyłoni detale architektoniczne zabytkowej Bazyliki),
- zabezpieczenie umocnień obronnych;
- skomunikowanie dwóch brzegów Łyny,
- utworzenie placu zabaw,
- budowa infrastruktury do postojów i obsługi kamperów,
- infrastruktura związana ze sportami wodnymi (przystań kajakowa, pomosty pływające, pochylnia do wodowania sprzętu pływającego, stojaki do kajaków, wiata z zadaszeniem, zaplecze sanitarne),
- mała infrastruktura (ławki, kosze na śmieci itp.).

Rezultaty ZPI:

- przywrócenie funkcji integracyjnych i rekreacyjnych doliny rzeki Łyny,
- wzrost jakości życia mieszkańców zgodnie z filozofią dobrego życia miast Cittaslow,
- podwyższenie atrakcyjności inwestycyjnej terenu poprzez zwiększenie jakości życia w mieście,
- wzrost kapitału społecznego.

Projekt nr 3:

Przedsięwzięcie realizowane będzie z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji, tj. instrumentów aktywizacji zawodowej, społecznej i edukacyjnej. Rodzaje i formy instrumentów dostosowane zostaną do indywidualnych potrzeb beneficjentów zagrożonych bądź wykluczonych społecznie. Działania z wykorzystaniem aktywnej integracji realizowane będą dwuetapowo. W pierwszym etapie zdiagnozowane zostaną potrzeby i możliwości uczestników, na podstawie których zostaną opracowane Indywidualne Programy Działania, oraz uczestnicy skierowani zostaną do konkretnych warsztatów, treningów, konsultacji z wykorzystaniem instrumentów aktywizacji społecznej i edukacyjnej. Etap drugi polegać będzie na poddaniu uczestników szeregu działań przewidzianych w instrumentach aktywizacji zawodowej (szkolenia i kursy zawodowe, tworzenie działalności gospodarczej, staże zawodowe, etc.)

Instrumenty aktywnej integracji pozwolą niwelować czynniki zniechęcające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym do podejmowania zatrudnienia oraz pobudzać do aktywności zawodowej. Dzięki powyższym działaniom nastąpi włączenie uczestników w życie społeczne i tym samym zmniejszenie potrzeb w zakresie pomocy społecznej.

Dotychczas rozwiązywaniem tych problemów zajmował się Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście, jednak nasilające się negatywne problemy społeczne wymagają zintensyfikowania interwencji poprzez wprowadzenie nowych form działania. Nowe innowacyjne formy realizowane będą przez utworzony ośrodek działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej. Głównym zadaniem utworzonego ośrodka będzie stosowanie instrumentów aktywnej integracji dostępnej dotychczas w niewystarczającym zakresie na terenie Dobrego Miasta. Ponadto celem utworzenia ośrodka będzie zwiększanie szans edukacyjnych i społecznych, przeciwdziałanie postawie wyuczonej bezradności, aktywizacja zawodowa i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. W Dobrym Mieście nie ma tego typu podmiotu, dlatego też mieszkańcy zagrożeni wykluczeniem społecznym rewitalizowanego obszaru nie mają dostępu do usług, jakie świadczy taki podmiot. Potrzeba realizacji tego przedsięwzięcia wynika bezpośrednio z potrzeb mieszkańców obszaru wyznaczonego do rewitalizacji. Uczestnikami będą osoby będące w szczególnie trudnej sytuacji z powodu bezrobocia, w tym długotrwałego, oraz karalności, uzależnień, bezdomności, ubóstwa, a także często dodatkowo dyskryminowane na rynku pracy z powodu wieku oraz niskiego poziomu wykształcenia. Ważnym elementem działalności ośrodka będzie przygotowanie uczestników do tworzenia własnych miejsc pracy (itp. poprzez tworzenie spółdzielni socjalnych), podejmowanie własnej działalności gospodarczej oraz współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami. Prowadzone będą również działania doradcze, mentorskie i szkoleniowe w celu przygotowania

uczestników do samodzielnego funkcjonowania na rynku. Szczególny nacisk zostanie położony na przygotowanie do zawodów (podjmowania działalności gospodarczej) związanych z propagowaniem ideologii Cittaslow, itp. w zakresie wytwarzania produktów lokalnych, świadczenia usług gastronomicznych, zawodów związanych z tworzeniem i utrzymaniem publicznych obszarów zieleni, bądź też związanych z obsługą ruchu turystycznego.

Rezultaty ZPI:

- wzrost integracji i aktywizacji mieszkańców,
- włączenie społeczne osób wykluczonych.

Źródło: Ponadlokalny program rewitalizacji sieci miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie miasta Dobre Miasto

W ramach przyjętego programu Gmina aplikowała o fundusze z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014 - 2020, z których realizuje zadania ujęte w Programie rewitalizacji.

W Programie zawarte zostały również następujące projekty uzupełniające, sukcesywnie realizowane:

- 1) Remont elewacji budynku Baszty Bocianiejskiej oraz remont kapliczki przydrożnej pw. Św. Jerzego w Dobrym Mieście,
- 2) Zachowanie dziedzictwa kulturowego, podniesienie atrakcyjności turystycznej oraz powiększenie bazy infrastruktury kultury w Dobrym Mieście poprzez adaptację poddasza kościoła św. Mikołaja,
- 3) „Poznaj piękno Warmii utrwalone na obrazach wykonanych w czasie pleneru malarskiego – Głotowo 2017”,
- 4) „Moja mała ojczyzna w fotografii – plener fotograficzny”,
- 5) Wydanie albumowe „Poznaj piękno Warmii na podstawie prac malarskich wystawionych w Galerii w Baszcie Bocianiejskiej”,
- 6) Warsztaty „Wykonaj film pt. Skrawek naszej Warmii „Dobre Miasto jakie kocham”,
- 7) Wydanie albumowe Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Pojezierze” oddział w Dobrym Mieście „50 lat działalności”,
- 8) Festiwal Dobre Miasto dla teatru,
- 9) Dobromiejskie Kino Cyfrowe,
- 10) Rewitalizacja wejścia do kina „Przyjaźń”,
- 11) Remont i modernizacja hali sportowej w Dobrym Mieście,
- 12) Rozbudowa i modernizacja stadionu miejskiego w Dobrym Mieście,
- 13) Usamodzielniamy, reintegrujemy i wzmacniamy,
- 14) Akademia zatrudnienia,
- 15) „Rodzic na piątkę!”,
- 16) Trakt rekreacyjno-spacerowy,
- 17) Rewitalizacja parku przy ul. Warszawskiej w Dobrym Mieście,
- 18) Ocieplenie dachu szkoły i sali gimnastycznej wraz z wymianą okien w Szkole Podstawowej Nr 1,

- 19) Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Orła Białego 3),
- 20) Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Orła Białego 6),
- 21) Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Orła Białego 2),
- 22) Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Orła Białego 8),
- 23) Kompleksowa modernizacja energetyczna budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Fabryczna 9),
- 24) Termomodernizacja budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Zwycięstwa 11),
- 25) Termomodernizacja obiektu wraz z modernizacją systemu ogrzewania (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Orła Białego 12),
- 26) Termomodernizacja budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Gdańska 8B),
- 27) Termomodernizacja budynku (dotyczy Wspólnoty Mieszkaniowej przy ul. Gdańska 8A),
- 28) Renowacja zabytkowej kamienicy przy ul. Wojska Polskiego 31,
- 29) Fotowoltaika i solary słoneczne.

7.4 . Obszary zintegrowanego inwestowania i wykluczenia z inwestowania, obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

Jak wskazano wcześniej, obszar gminy Dobre Miasto objęty jest obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto, zatwierdzonym Uchwałą Nr XLVI/292/2017 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 28 września 2017 r.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

W celu rozwoju społeczno–gospodarczego miasta i gminy Dobre Miasto związanego między innymi ze zwiększaniem liczby miejsc pracy, zapewnianiem odpowiedniego poziomu życia mieszkańców i zaspokajaniem podstawowych potrzeb społecznych i ekonomicznych w Studium przewidziano realizację następujących inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym:

- 1) sieci infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz obiekty publiczne lokalizowane w obszarze „Zielonego Centrum Gospodarczego gminy Dobre Miasto” w rejonie wsi Barcikowo,
- 2) realizacja obszaru przestrzeni publicznej o charakterze rekreacyjno–wypoczynkowym w ramach systemu przyrodniczego miasta na terenach zlokalizowanych w dorzeczu Łyny i Małej Łyny w południowej części miasta Dobre Miasto,
- 3) lokalizacja sieci i urządzeń infrastruktury technicznej z zakresu gospodarki wodno–ściekowej,
- 4) lokalizacja ścieżek rowerowych wchodzących w skład sieci infrastruktury komunikacyjnej,

- 5) realizacja infrastruktury związanej z oświatą, edukacją i służbą zdrowia,
- 6) inne cele realizowane w mieście i poszczególnych wsiach na terenie gminy np.: place zabaw, obiekty rekreacyjno-sportowe, świetlice wiejskie, strażnice OSP, parkingi przy obiektach użyteczności publicznej, punkty segregacji odpadów, schroniska dla zwierząt, itp.

Obszary, na których rozmieszczone są inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do zadań ponadlokalnych wynikających z opracowywanych programów wojewódzkich oraz innych dokumentów, w tym także z Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju oraz Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Warmińsko-Mazurskiego należą sukcesywnie realizowane projekty:

- 1) modernizacja linii 110 kV Orneto – Dobre Miasto,
- 2) modernizacja linii 110 kV Olsztyn1 – Dobre Miasto,
- 3) modernizacja linii 110 kV Olsztyn Mątki – Lidzbark Warmiński,
- 4) rozbudowa GPZ Dobre Miasto,
- 5) Cittaslow – sieć miast Warmii, Mazur i Powiśla stawiających na dobrą jakość życia,
- 6) Łyna Alle Ława. Utworzenie szlaku turystycznego rzeką Łyną poprzez rozwój infrastruktury podstawowej dla turystyki wodnej, rozwój bazy noclegowej i turystycznej,
- 7) przebudowa infrastruktury obsługi podróżnych na stacjach i przystankach w celu dostosowania do obsługi osób o ograniczonej mobilności,
- 8) gospodarowanie rolniczymi zasobami wodnymi. Poprawa jakości gleb poprzez regulacje stosunków wodnych oraz ochrony użytków rolnych przed powodzią, zwiększenie retencji wodnej,
- 9) modernizacja i rozbudowa regionalnego systemu informacji turystycznej. Modernizacja i rozbudowa punktów informacji turystycznej,
- 10) Warmia i Mazury Pro – invest 2015.

7.5 Obszary o szczególnych problemach lub barierach rozwojowych i obszary o wyjątkowym potencjale rozwojowym

Zgodnie z zapisami Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto, na terenie miasta i gminy Dobre Miasto wyznaczono następujące tereny wymagające rehabilitacji, przekształceń lub rekultywacji:

- fragmenty miasta obejmujące tereny istniejącej zabudowy i zagospodarowania zlokalizowane wzdłuż ulic: Wojska Polskiego, Łużyckiej, Górnej, Olsztyńskiej, Grunwaldzkiej i Garnizonowej, wymagające przekształceń i rehabilitacji,
- tereny po byłych państwowych gospodarstwach rolnych, w miejscowościach Knopin, Kunik i Urbanowo wymagające przekształceń i rehabilitacji,
- teren ośrodka wypoczynkowego zlokalizowanego w części rekreacyjnej miejscowości Swobodna nad jeziorem Limajno, wymagający przekształceń i rehabilitacji,

- teren po byłym składowisku, położony na południe od miejscowości Podleśna wymagający rekultywacji.

W Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto, na terenie miasta i gminy Dobre Miasto nie wyznaczono:

- obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych w rozumieniu przepisów o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady,
- obszarów wymagających remediacji,
- obszarów zdegradowanych.

Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna, Podstrefa Dobre Miasto

Na terenie Powiatu Olsztyńskiego znajdują się cztery specjalne podstrefy ekonomiczne w gminach Barczewo, Biskupiec, Dobre Miasto i Olsztynek o łącznej powierzchni 103 hektarów. To grunty przeznaczone pod inwestycje gospodarcze. Obok dobrego uzbrojenia, korzystnego położenia, możliwości szerokiego wyboru główną zachętą do inwestowania na tych terenach jest pomoc publiczna udzielana inwestorom. Przedsiębiorcy działający na terenie Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w ramach „Zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej” mają prawo do korzystania z pomocy publicznej w postaci zwolnienia z podatku dochodowego. W myśl obowiązujących przepisów województwo warmińsko-mazurskie należy do obszaru, na którym przedsiębiorca może otrzymać najwyższą w skali kraju pomoc publiczną.

Strefą zarządza Warmińsko-Mazurska Specjalna Strefa Ekonomiczna S.A., której akcjonariuszami są samorzady i Skarb Państwa. Strefa jest spółką prawa handlowego i podlega ministrowi przedsiębiorczości i technologii.

Przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej mają prawo do korzystania z pomocy publicznej w postaci zwolnienia z podatku dochodowego z tytułu kosztów nowej inwestycji lub utworzenia nowych miejsc pracy. Województwo warmińsko-mazurskie należy do obszaru, na którym przedsiębiorca może otrzymać najwyższą w skali kraju pomoc publiczną. Zgodnie z mapą pomocy regionalnej maksymalną wysokość pomocy dla województwa warmińsko-mazurskiego przepisy ustalają na poziomie 50% kwalifikowanych kosztów nowej inwestycji lub 50% dwuletnich kosztów pracy nowozatrudnionych pracowników. Dla średnich przedsiębiorców przepisy podwyższają maksymalną wysokość pomocy o 10%, a dla małych o 20%. Warunkiem skorzystania z ulg podatkowych jest otrzymanie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej. Zezwolenie określa m.in. przedmiot działalności gospodarczej oraz warunki dotyczące w szczególności:

- 1) poniesienia w wyznaczonym terminie określonych nakładów inwestycyjnych;
- 2) utworzenia i utrzymania w określonym czasie nowych miejsc pracy.

Jedną z podstref Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej jest podstrefa Dobre Miasto o powierzchni 43,8 ha. Na terenie Podstrefy Dobre Miasto działają następujące firmy: DFM Sp. z o.o., Elkam Sp.

z o.o., Neonet S.A., Agrochem Sp. z o.o., Bogart Sp. z o.o., Suszarnia Warzyw Jaworski S.A. Sp.k., Superior Strefa Sp. z o.o., NAR-AL. Irena Narwojsz.

8. Bezpieczeństwo publiczne

8.1 Podmioty i instytucje realizujące zadania z zakresu bezpieczeństwa

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne Gminy. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż Miejska, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych. W celu zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej, w budżecie Gminy Dobre Miasto zapewnia się środki finansowe na utrzymanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej i utrzymanie ich gotowości bojowej, zakupy niezbędnego sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie, a także remontowanie nieruchomości użytkowanych przez OSP. Jednostki należące do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego dotowane są dodatkowo z budżetu państwa.

Na terenie Gminy Dobre Miasto działają następujące jednostki OSP:

- OSP w Dobrym Mieście,
- OSP w Piotraszewie,
- OSP w Smolajnach,
- OSP w Podleśnej,
- OSP w Jesionowie,
- OSP w Głotowie,
- OSP w Praslitach,
- OSP w Cerkiewniku,
- OSP w Orzechowie.

Jednostki te w swoich szeregach w 2020 r. zrzeszały 110 osób. Jednostki OSP Dobre Miasto i OSP Praslitę są włączone do Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego, którego podstawowym celem jest ochrona życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez: walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi, ratownictwo techniczne, chemiczne i od 1997 roku również poprzez ratownictwo ekologiczne i medyczne.

Podstawowym założeniem w budowie systemu ratowniczo-gaśniczego było stworzenie jednolitego i spójnego układu, skupiającego powiązane ze sobą różne podmioty ratownicze, tak aby można było podjąć skutecznie każde działanie ratownicze. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy (KSRG) stanowi integralną część bezpieczeństwa wewnętrznego państwa, obejmującą ratowanie życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń.

Konstrukcja systemu zakłada, że zasady realizacji podstawowych zadań ratowniczych są niezmiennie i dostosowane do specyfiki wszelkiego rodzaju zdarzeń, również zdarzeń masowych lub klęsk żywiołowych, kiedy siły i środki ratownicze są niewystarczające a organizacja działań ratowniczych wymaga modyfikacji priorytetów oraz dokonania uproszczeń w procedurach działania.

Poniższa tabela przedstawia zestawienie udziału w działaniach ratowniczo-gaśniczych jednostek OSP gminy Dobre Miasto w 2020 r.:

Tabela 30. Udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych jednostek OSP z Gminy Dobre Miasto w 2020 roku.

Jednostka OSP	Ilość wyjazdów w 2020 r.
OSP w Dobrym Mieście	207
OSP w Piotraszewie	1
OSP w Smolajnach	15
OSP w Podleśnej	4
OSP w Jesionowie	16
OSP w Głotowie	0
OSP w Praslitach	25
OSP w Cerkiewniku	14
OSP w Orzechowie	8
RAZEM	290

Źródło: Raport o stanie Gminy Dobre Miasto za rok 2020

Niejednokrotnie w jednej akcji brało udział kilka zastępów straży pożarnej z różnych jednostek. Do najczęstszych zdarzeń kryzysowych, w których interweniują jednostki OSP należy zaliczyć miejscowe zagrożenia (wypadki komunikacyjne, huragany, lokalne podtopienia) oraz pożary.

W 2020 r. na ochronę przeciwpożarową z budżetu Gminy Dobre Miasto wydatkowano kwotę 316 498,33 zł. Ponadto w 2020 r. jednostki z gminy Dobre Miasto otrzymały dotacje z następujących źródeł:

- 1) Komendant Główny PSP, za pośrednictwem Warmińsko-Mazurskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP dla jednostek włączonych do krajowego systemu ratowniczo - gaśniczego po pozytywnym zaopiniowaniu przez Komendanta Miejskiego PSP:
  - 14.000,00 zł - OSP Dobre Miasto – dotacja na zakup sprzętu ochrony osobistej i remont strażnicy,
  - 4.000,00 zł - OSP Praslitki – dotacja na zakup sprzętu ochrony osobistej.
- 2) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, przekazane za pośrednictwem Komendanta Głównego PSP – jednostki działające poza krajowym systemem ratowniczo-gaśniczym:
  - 12.000,00 zł - OSP Cerkiewnik dotacja na zakup motopompy do wody zanieczyszczonej oraz osprzętu.
- 3) Starostwo Powiatowe:
  - 15.000,00 zł, dotacja dla OSP Smolajny na budowę dwóch garaży wolnostojących z wyposażeniem ratowniczym.

4) środki odpisane od podatku, tzw. 1%:

- 3.096,59 zł - jednostki OSP w Dobrym Mieście, Orzechowie, Podleśnej, Cerkiewniku, Piotraszewie, Jesionowie, Smolajnach, Praslitach

5) środki otrzymane od podmiotów zewnętrznych:

- 85.000,00 zł – środki zostały przeznaczone na zakup sprzętu ratowniczego oraz przeprowadzenie remontów w remizach OSP.

Komenda Miejska Policji w Olsztynie swoim zasięgiem obejmuje dwa powiaty: grodzki Olsztyn oraz ziemski olsztyński. W strukturze organizacyjnej jednostek i komórek realizujących działania przygotowawcze znajdują się: wydział do walki z przestępczością gospodarczą, kryminalny, dochodzeniowo-śledczy, a także wydział do walki z przestępczością narkotykową. Na terenie powiatu olsztyńskiego funkcjonują:

- Komisariat Policji w Barczewie - obejmujący zasięgiem miasto i gminę Barczewo oraz gminę Purda z Posterunkiem Policji w tej miejscowości,
- Komisariat Policji w Biskupcu - obejmujący zasięgiem miasto i gminę Biskupiec, gminę Kolno oraz miasto i gminę Jeziorany z Posterunkiem Policji w tej miejscowości,
- **Komisariat Policji w Dobrym Mieście** - obejmujący zasięgiem miasto i gminę Dobre Miasto, gminy Dywity i Jonkowo z Posterunkami Policji w tych miejscowościach oraz gminę Świątki,
- Komisariat Policji w Olsztyнку - obejmujący zasięgiem miasto i gminę Olsztynek oraz gminy Gietrzwałd i Stawiguda z Posterunkami Policji w tych miejscowościach.

8.2 Uwarunkowania wynikające z położenia, w tym zagrożenia naturalne

Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Miasta i Gminy Dobre Miasto, zatwierdzonym Uchwałą Rady Miejskiej w Dobrym Mieście Nr XXIX/158/2020 z dnia 25 czerwca 2020 r., określa obszary szczególnego zagrożenia powodzią i obszary osuwania się mas ziemnych.

Na terenie Gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodziowego o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi wynoszącym 1% „woda stuletnia” oraz 10% „woda dziesięcioletnia”. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią obowiązują przepisy dotyczące prawa wodnego.

W granicach administracyjnych Gminy występują także obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych. W granicach administracyjnych zaznaczono osuwiska w miejscowościach: Głotowo, Nowa Wieś Mała, Międzylesie, Cerkiewnik, Knopin, Smolajny, Urbanowo, Kosyń i Wichrowo (przy czym najwięcej we wsi Międzylesie).

Na terenie Gminy Dobre Miasto zidentyfikowano również:

1. obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji, a są nimi następujące tereny:

- fragmenty miasta obejmujące tereny istniejącej zabudowy i zagospodarowania zlokalizowane wzdłuż

ulic: Wojska Polskiego, Łużyckiej, Górnej, Olsztyńskiej, Grunwaldzkiej i Garnizonowej, wymagające przekształceń i rehabilitacji,

- tereny po byłych państwowych gospodarstwach rolnych w miejscowościach Knopin, Kunik i Urbanowo wymagające przekształceń i rehabilitacji,
- teren ośrodka wypoczynkowego zlokalizowanego w części rekreacyjnej miejscowości Swobodna nad jeziorem Limajno, wymagający przekształceń i rehabilitacji,
- teren po byłym składowisku odpadów, położony na południe od miejscowości Podleśna, wymagający rekultywacji.

2. granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych – w granicach administracyjnych miasta i gminy Dobre Miasto występują tereny zamknięte, przez które przebiega linia kolejowa, w granicach terenów zamkniętych obowiązują przepisy odrębne.

W granicach administracyjnych miasta i gminy Dobre Miasto nie wyznaczono obszarów problemowych.

8.3 Przestępczość

Do podstawowych elementów określających poziom życia mieszkańców powiatu olsztyńskiego zaliczyć należy poczucie bezpieczeństwa, które warunkowane jest istniejącymi zagrożeniami oraz efektywnością działań instytucji powołanych do niwelowania zagrożeń.

Analiza zagadnienia bezpieczeństwa obejmuje przede wszystkim kwestie związane z przestępczością w powiecie, ilością zaistniałych wypadków na drodze. Wykrywalność sprawców przestępstw w 2020 r. wyniosła 70,3%.

Tabela 31. Wykrywalność przestępstw przez KMP w Olsztynie

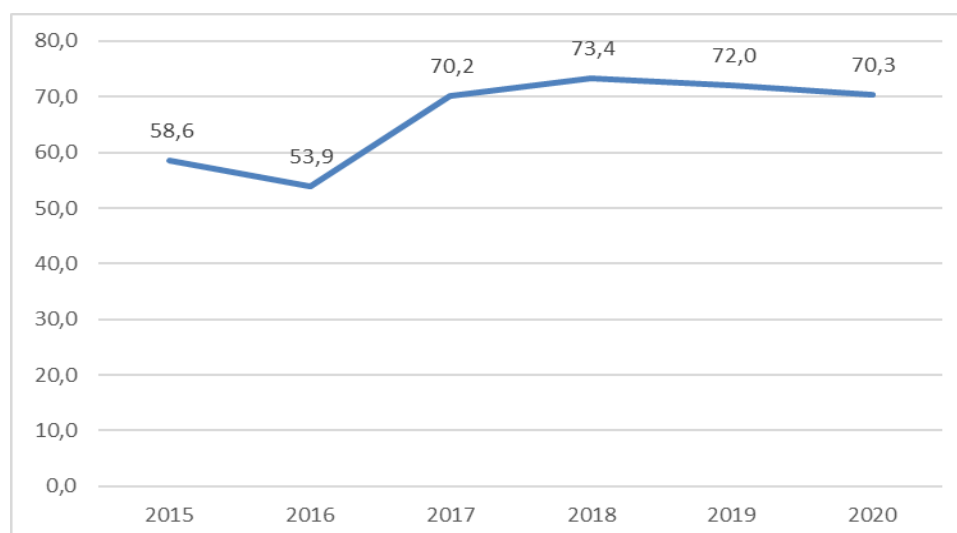
	Jedn. miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - ogółem	%	58,6	53,9	70,2	73,4	72,0	70,3
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - o charakterze kryminalnym	%	48,7	41,2	56,1	63,3	64,6	63,0
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - o charakterze gospodarczym	%	64,2	65,6	86,4	83,6	57,5	65,3
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - drogowe	%	99,2	98,1	100,0	99,0	98,3	99,2
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - przeciwko życiu i zdrowiu	%	85,7	75,4	88,2	85,4	90,2	100,0
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję -	%	34,9	27,2	38,1	41,7	40,5	47,9

przeciwko mieniu							
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajności	%	94,1	82,6	85,5	92,7	91,6	86,0
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - przeciwko rodzinie i opiece	%	100,0	100,0	98,3	100,0	100,0	100,0
wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych przez Policję - przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	%	98,9	98,2	100,0	99,3	98,6	98,9

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Najwyższy wskaźnik wykrywalności sprawców w powiecie olsztyńskim w 2020 r. dotyczył przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu (100%) oraz przestępstw przeciwko rodzinie i opiece (100%). Najniższy wskaźnik dotyczył przestępstw przeciwko mieniu (47,9%).

Wykres 13. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem w latach 2015-2020

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W powiecie olsztyńskim wskaźnik wykrywania przestępstw ogółem w 2020 r. w stosunku do 2015 r. wzrósł o 19,97% i wyniósł 70,3%. Na przestrzeni lat 2017-2020 wskaźnik ten utrzymuje się na podobnym poziomie z tendencją spadku w dwóch ostatnich latach.

Tabela 32. Wykrywalność ogólna przestępstw

Wykrywalność ogólna		
Lata	KMP w Olsztynie	Średnia w województwie
2017 r.	70,2%	71,8%
2018 r.	73,4%	75,4%
2019 r.	72%	75,8%
2020 r.	70,3%	75,7%

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Wykrywalność przestępstw ogółem przez KMP w Olsztynie jest niższa od średniej w województwie warmińsko-mazurskim.

Bezpieczeństwo w ruchu drogowym

Tabela 33. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020

Lat a	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Liczba zdarzeń łącznie
2018	24	2	26	188	212
2019	31	6	56	155	186
2020	12	2	20	132	144

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Olsztynie
Liczba zdarzeń drogowych w 2020 r. była najniższa na przestrzeni ostatnich 3 lat.

Tabela 34. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 wg winnych zdarzenia

	Liczba wypadków			Liczba zabitych			Liczba rannych			Liczba kolizji			Liczba zdarzeń łącznie		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
współwina uczestników ruchu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	6	7	5	6	7	5
z innych przyczyn	3	6	3	1	1	1	2	7	3	46	43	23	49	49	26
z winy kierującego	19	23	9	0	5	1	23	46	17	136	102	104	155	125	113
z winy pieszego	2	2	0	1	0	0	1	3	0	0	3	0	2	5	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Olsztynie

Zdecydowana większość wypadków i kolizji drogowych miała miejsce z winy kierującego (dotyczy 78% zdarzeń drogowych w 2020 r.).

Tabela 35. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 wg przyczyny

	Liczba wypadków			Liczba zabitych			Liczba rannych			Liczba kolizji			Liczba zdarzeń łącznie		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
Niedostosowanie prędkości do warunków ruchu	10	8	5	0	1	1	13	14	9	28	21	27	38	29	32
Nieprawidłowe cofanie	1	0	0	0	0	0	1	0	0	18	9	17	19	9	17
Niezachowanie bezp. odległości między pojazdami	1	0	0	0	0	0	1	0	0	25	20	16	26	20	16
Nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu	3	4	2	0	0	0	3	5	6	23	18	13	26	22	15

Nieprawidłowe wyprzedzanie	2	4	1	0	3	0	3	19	1	11	9	9	13	13	10
Nieprawidłowe omijanie	0	1	0	0	1	0	0	0	0	4	6	7	4	7	7
Nieprawidłowe wymijanie	0	1	0	0	0	0	0	3	0	11	9	7	11	10	7
Nieprawidłowe skręcanie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	0	2	3	0	2
Zmęczenie, zaśnięcie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	1	2	2
Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu na przejściu dla pieszych	1	5	1	0	0	0	1	5	1	0	0	0	1	5	1
Inne przyczyny	1	0	0	0	0	0	1	0	0	12	2	1	13	2	1
Nieprawidłowe zmienianie pasa ruchu	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	3	1
Nieprzestrzeganie znaków i innych sygnałów	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	1	1
Nieustąpienie pierwszeństwa pieszemu przy skręcaniu w drogę poprzeczną	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Gwałtowne hamowanie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0
Nieprawidłowe Zawracanie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Olsztynie

W 2020 r. najczęstszą przyczyną wypadków i kolizji było niedostosowanie prędkości do warunków ruchu (32 przypadki), nieprawidłowe cofanie (17 przypadków), niezachowanie bezpiecznej odległości między pojazdami (16 przypadków) i nieustąpienie pierwszeństwa przejazdu (15 przypadków).

Tabela 36. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców

	Liczba wypadków	Liczba zabitych	Liczba rannych	Liczba kolizji	Liczba zdarzeń łącznie
2018	4	1	5	6	10
2019	1	0	1	3	4
2020	0	0	0	6	6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Olsztynie

W 2020 r. na 144 zdarzenia, 6 zostało spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców, tj. 4%.

Tabela 37. Ilość nałożonych mandatów karnych na terenie powiatu olsztyńskiego

2019 r.	2020 r.
Ilość mandatów karnych	
2811	2919

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych KMP w Olsztynie

9. Polityka społeczna

9.1 Beneficjenci pomocy, struktura powodów udzielania pomocy

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście jest jednostką organizacyjną Gminy Miejskiej Dobre Miasto, którego działalność ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Działa w oparciu o Ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r.

W 2020 r. Ośrodek prowadził działalność w budynkach położonych przy ul. Olsztyńskiej 3, ul. Górnej 9a oraz ul. Górnej 24.

Szczegółowe zadania pomocy społecznej określa ustawa o pomocy społecznej, wskazując jednocześnie, które z nich są zadaniami własnymi gminy, a które zadaniami zleconymi gminie. Do zadań własnych gminy realizowanych przez Ośrodek na rzecz osób i rodzin należą:

- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych ,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych i opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uprawnione do zasiłku stałego,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, w tym zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, zasiłków specjalnych celowych,
- dożywianie dzieci,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w takim domu,
- sprawienie pogrzebu,
- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Tabela 38. Rodzaj realizowanych świadczeń w ramach zadań własnych i zleconych oraz ich wielkości w wymiarze ilościowym i wartościowym w latach 2018-2020

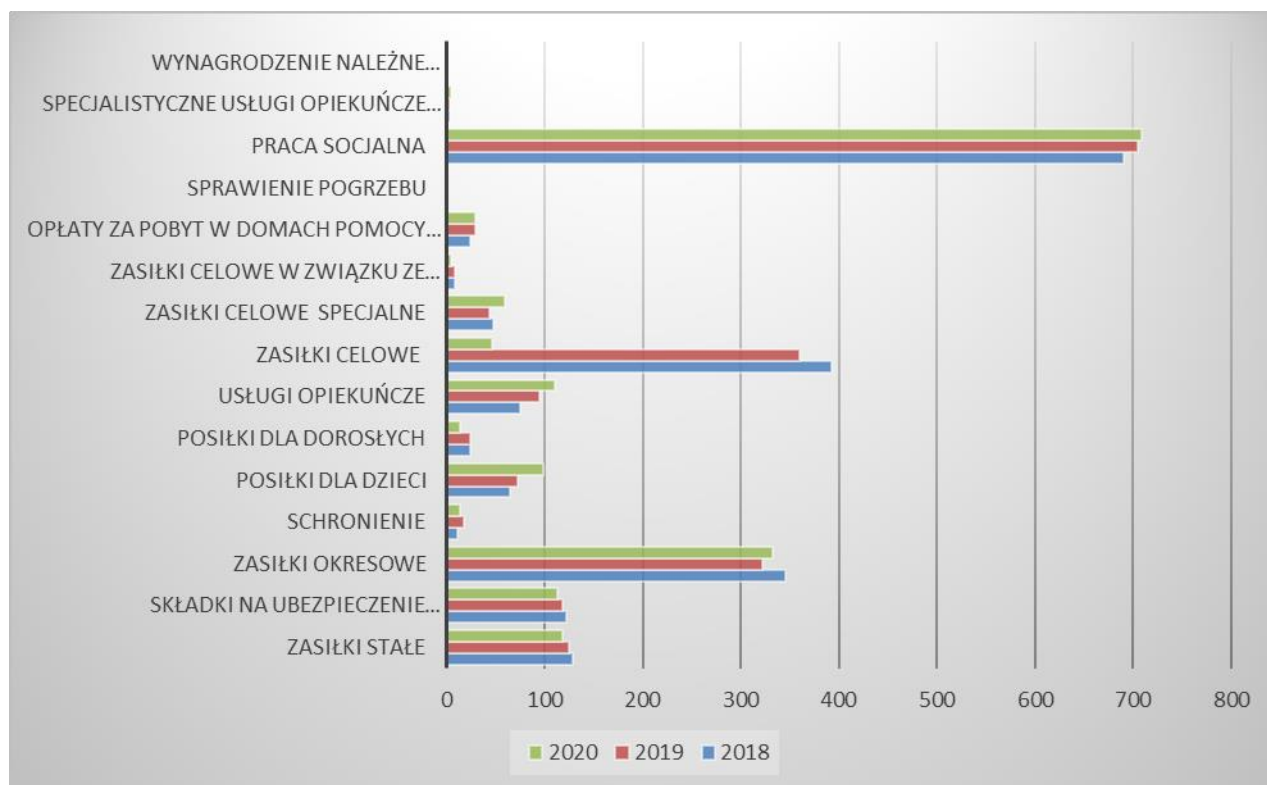
L.p.	Forma pomocy	Jednostka miary	Lata		
			2018	2019	2020
1	Zasiłki stałe	Liczba rodzin	129	125	118
		Wartość w zł	683 146,00	715 109,00	657 420,00
2	Składki na ubezpieczenie zdrowotne	Liczba rodzin	122	118	113
		Wartość w zł	60 622,00	62 935,00	57 738,00
3	Zasiłki okresowe	Liczba rodzin	346	322	332
		Wartość w zł	530 000,00	556 517,00	677 328,00
4	Schronienie	Liczba rodzin	11	17	14
		Wartość w zł	74 090,00	61 730,00	71 569,00
5	Posiłki dla dzieci	Liczba rodzin	65	72	98
		Wartość w zł	54 929,00	75 177,00	76 766,00
6	Posiłki dla dorosłych	Liczba rodzin	24	24	14
		Wartość w zł	24 868,00	41 931,00	16 717,00
7	Usługi opiekuńcze	Liczba rodzin	75	95	110
		Wartość w zł	527 650,00	576 783,00	923 575,00
8	Zasiłki celowe	Liczba rodzin	393	360	46
		Wartość w zł	656 575,00	601 067,00	93 248,00
9	Zasiłki celowe specjalne	Liczba rodzin	48	44	60
		Wartość w zł	19 802,00	29 139,00	36 607,00
10	Zasiłki celowe w związku ze zdarzeniem losowym	Liczba rodzin	9	8	4
		Wartość w zł	32 000,00	21 500,00	7 000,00
11	Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej	Liczba rodzin	24	29	29
		Wartość w zł	597 215,00	787 858,00	829 325,00
12	Sprawienie pogrzebu	Liczba rodzin	0	0	1
		Wartość w zł	0,00	0,00	3 396,00
13	Praca socjalna	Liczba rodzin	690	705	709
		Wartość w zł	36 468,00	41 361,00	57 204,00
14	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Liczba rodzin	3	3	4
		Wartość w zł	36 468,00	41 361,00	57 204,00
15	Wynagrodzenie należne opiekunowi przyznane przez sąd	Liczba rodzin	1	1	1
		Wartość w zł	Brak danych	3 900,00	3 000,00

RAZEM	Liczba rodzin	1940	1923	1653
	Wartość w zł	3 297 365,00	3 575 007,00	3 510 893,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Wykres 14. Dynamika zmiany ilości świadczeń w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Na przestrzeni lat 2018-2020 najczęściej rodzin korzystało z pracy socjalnej, zasiłków celowych (poza 2020 r.) i zasiłków okresowych. Najmniej rodzin korzystało z pomocy w formie sprawienia pogrzebu (1 rodzina w 2020 r.), wynagrodzenia należnego opiekunowi przyznanego przez sąd (1 rodzina w latach 2018-2020) i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi (3 rodziny w latach 2018-2019, 4 rodziny w 2020 r.).

Tabela 39. Wydatki (ilość świadczeń) na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń wypłaconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2018-2020

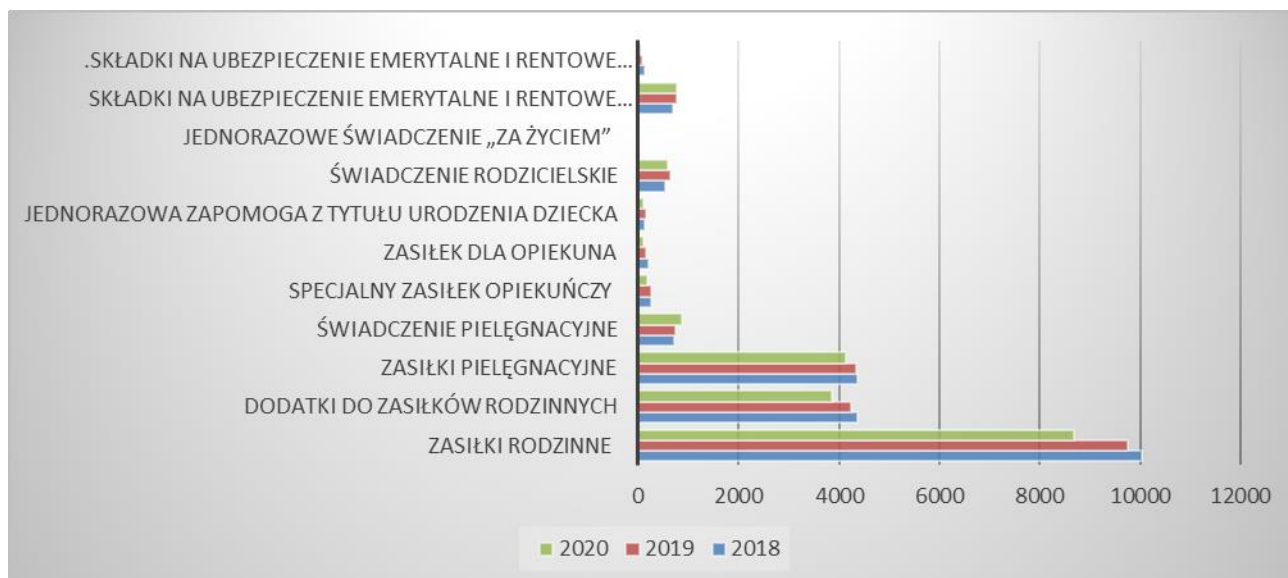
L.p.	Rodzaj świadczenia	2018	2019	2020
1	Zasiłki rodzinne	10042	9755	8692
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych	4358	4231	3865
3	Zasiłki pielęgnacyjne	4362	4330	4126
4	Świadczenie pielęgnacyjne	715	749	866
5	Specjalny zasiłek opiekuńczy	251	247	185
6	Zasiłek dla opiekuna	199	154	103

7	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	120	145	109
8	Świadczenie rodzicielskie	536	644	583
9	Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	1	1	0
10	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy)	698	777	774
11	.Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (zasiłek dla opiekuna)	121	77	49
Razem świadczenia rodzinne + składki		21403	21110	19352

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Ilość świadczeń rodzinnych wypłacanych przez MOPS w latach 2018-2020 systematycznie spada. W 2020 r. spadek ilości świadczeń rodzinnych w stosunku do świadczeń wypłaconych w 2018 r. wyniósł 10%, a w stosunku do 2019 r. wyniósł 8%.

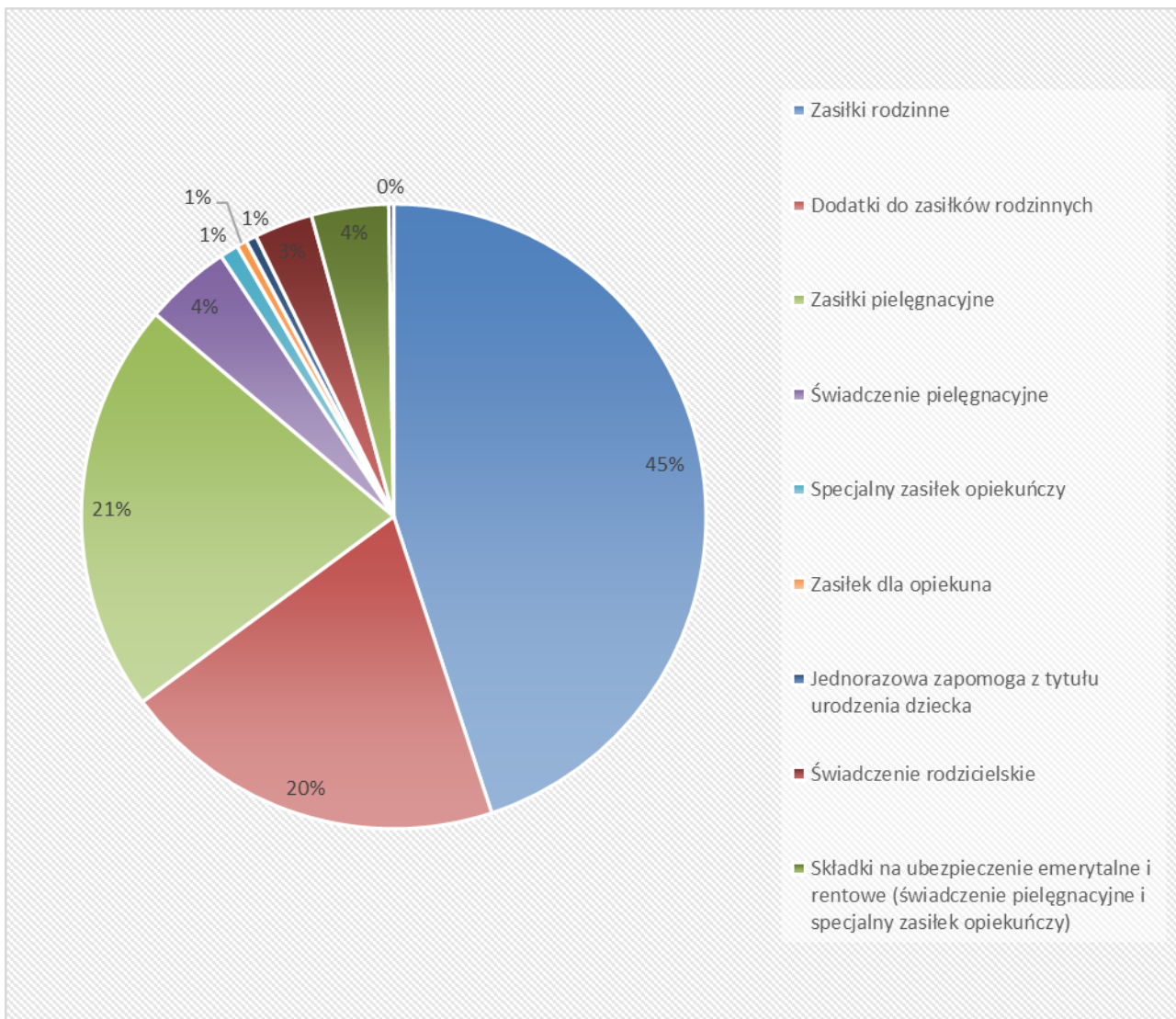
Wykres 15. Dynamika zmiany ilości świadczeń rodzinnych w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W latach 2018-2020 najwięcej świadczeń rodzinnych wypłaconych przez MOPS dotyczyło zasiłków rodzinnych, zasiłków pielęgnacyjnych i dodatków do zasiłków rodzinnych. Najmniej świadczeń dotyczyło świadczenia „Za życiem” (po 1 w latach 2018-2019).

Wykres 16. Udział poszczególnych form wsparcia (ilościowo) wśród świadczeń rodzinnych w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W 2020 r. MOPS w Dobrym Mieście wypłacił 19.352 świadczenia rodzinne, z czego 45% dotyczyło zasiłków rodzinnych, 21% zasiłków pielęgnacyjnych, 20% dodatków do zasiłków rodzinnych i 14% pozostałych świadczeń rodzinnych.

Tabela 40. Wydatki (w zł) na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń wypłaconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2018-2020

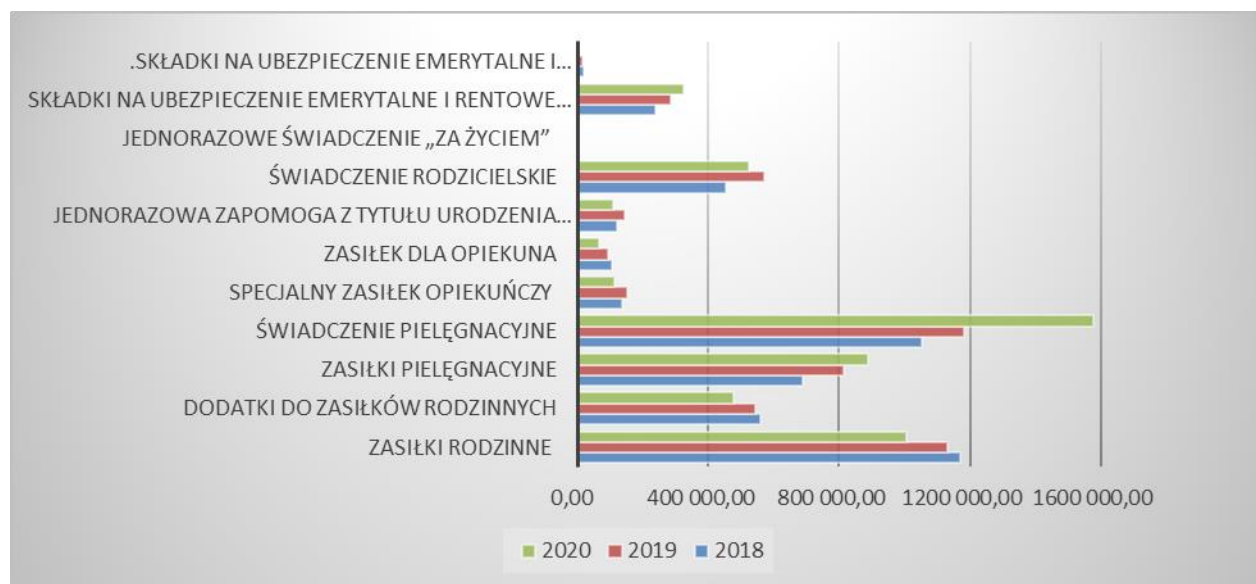
L.p.	Rodzaj świadczenia	2018	2019	2020
1	Zasiłki rodzinne	1 172 086,00	1 131 646,00	1 005 417,00
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych	557 712,00	542 012,00	477 075,00
3	Zasiłki pielęgnacyjne	690 005,00	815 240,00	889 845,00
4	Świadczenie pielęgnacyjne	1 054 417,00	1 182 450,00	1 577 742,00
5	Specjalny zasiłek opiekuńczy	133 827,00	151 739,00	113 817,00
6	Zasiłek dla opiekuna	104 796,00	94 580,00	63 777,00

7	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	120 000,00	145 000,00	109 000,00
8	Świadczenie rodzicielskie	454 330,00	571 046,00	522 367,00
9	Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	4 000,00	4 000,00	0,00
10	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy)	235 757,00	284 440,00	323 314,00
11	Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (zasiłek dla opiekuna)	17 640,00	13 039,00	8 360,00
Razem świadczenia rodzinne + składki		4 544 570,00	4 935 192,00	5 090 714,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Wartość świadczeń rodzinnych wypłacanych przez MOPS w latach 2018-2020 systematycznie rośnie. W 2020 r. wzrost w stosunku do wartości świadczeń rodzinnych wypłaconych w 2018 r. wyniósł 12%, a w stosunku do 2019 r. wyniósł 3%.

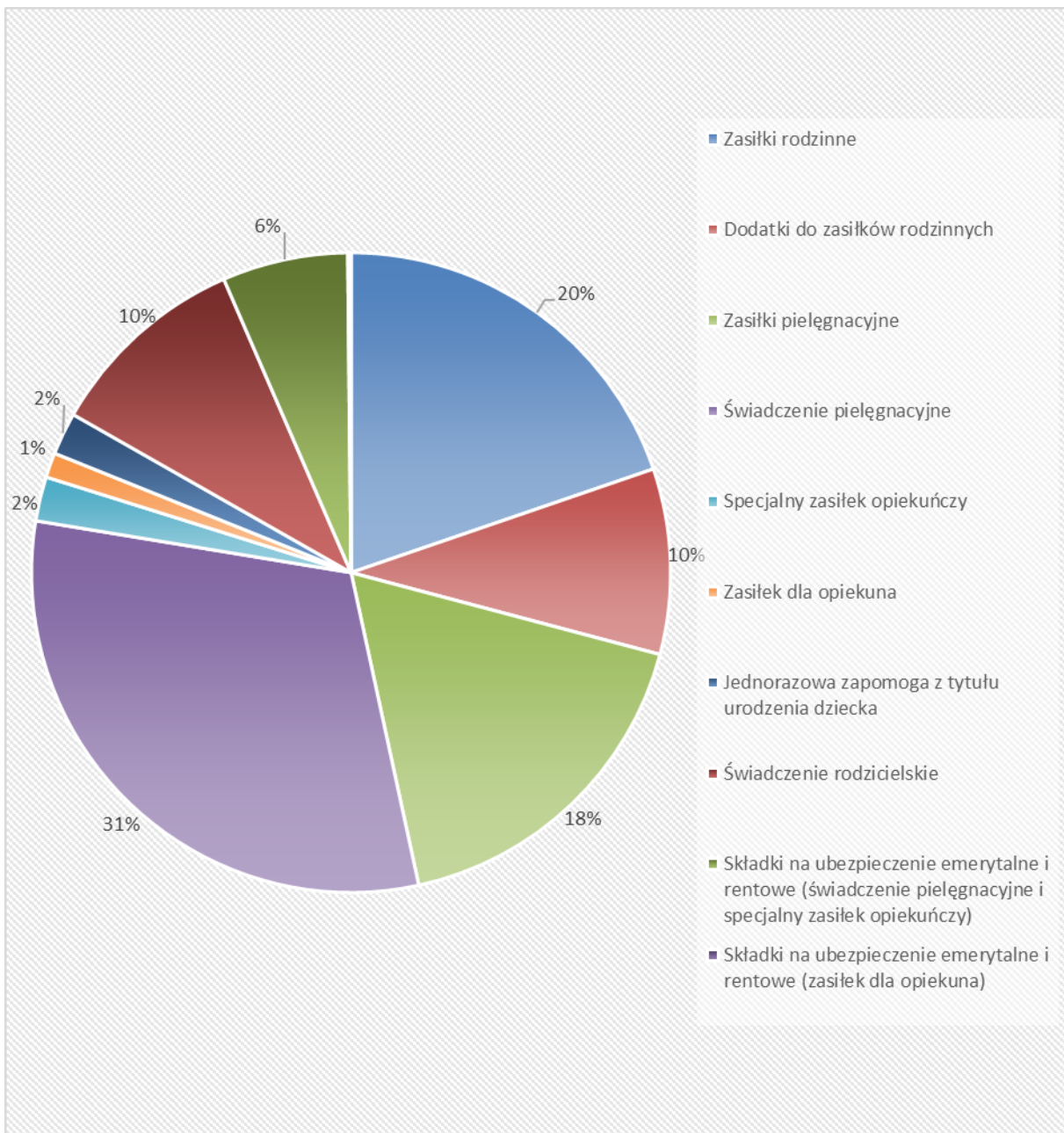
Wykres 17. Dynamika zmiany wartości świadczeń rodzinnych w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W latach 2018-2020 najwięcej środków MOPS wydatkował na świadczenia pielęgnacyjne, zasiłki rodzinne i zasiłki pielęgnacyjne. Najmniej środków zostało przeznaczonych na jednorazowe świadczenie „Za życiem” (po 4.000,00 zł w latach 2018-2019).

Wykres 18. Udział poszczególnych form wsparcia (wartościowo) wśród świadczeń rodzinnych w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018 rok, Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2019 rok i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W 2020 r. MOPS w Dobrym Mieście wydał 5.090.714,00 zł na świadczenia rodzinne, z czego 31% zostało wydatkowane na świadczenia pielęgnacyjne, 20% na zasiłki rodzinne, 18% na zasiłki pielęgnacyjne, 10% na świadczenia rodzicielskie, 10% na dodatki do zasiłków rodzinnych, 6% na składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy) i 6% na pozostałe świadczenia rodzinne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście od 30 kwietnia 2019 r. realizuje zadania z zakresu ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz rządowego programu „Dobry

start”. W 2019 r. wypłacono 24.667 świadczeń „500+” na kwotę 12.275.985,00 zł oraz 1.792 świadczeń „Dobry start” na kwotę 537.600,00 zł.

Niezwykle ważnym elementem w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest praca Zespołu Interdyscyplinarnego. Jego zadaniem jest integrowanie i koordynowanie działań różnych podmiotów i specjalistów zajmujących się problemem przemocy. W 2019 r. w skład Zespołu powołano: 2 przedstawicieli MOPS, przedstawiciela organizacji pozarządowej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Komisarzatu Policji, pedagogów szkół podstawowych i ponadpodstawowych, Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej, Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, pielęgniarkę środowiskową i lekarza. Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Ośrodek. Rodziny pozostające w zainteresowaniu Zespołu Interdyscyplinarnego mogą liczyć na poradnictwo psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne i zawodowe.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. Karta wydawana jest bezpłatnie.

W 2019 r. Ośrodek rozpoczął realizację wieloletniego rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”. Koszt realizacji tego programu w 2019 r. wyniósł 699.695,00 zł, w tym dofinansowanie z budżetu państwa w kwocie 559.695,00 zł, środki własne 140.000,00 zł. Programem objęto 864 osoby, które otrzymały pomoc w formie posiłku lub trafiła do nich pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Pomoc w formie świadczenia pieniężnego otrzymały 384 osoby na łączną kwotę 527.061,00 zł. Na pomoc w formie posiłku wydano 117.108,00 zł. Z pomocy w formie posiłku przyznanego w ramach programu skorzystało 118 osób.

Pracownicy socjalni realizowali także Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa (PO PŻ) 2014 - 2020 w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), który polega na udzielaniu osobom najuboższym pomocy żywnościowej w formie paczek lub posiłków. W 2019 roku pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście wydali 37,8 ton żywności.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście jest realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Zadania określone w „Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019” realizowane były w oparciu o funkcjonowanie Ośrodka Profilaktyki i Pomocy Rodzinie w Dobrym Mieście, który jest ujęty w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ul. Olsztyńskiej 3, działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, działalności świetlicy opiekuńczo-wychowawczej, Dziennego Domu Senior+, szkół i innych placówek realizujących programy profilaktyczne oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi, kościołami w zakresie wychowania w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii.

W 2019 r. rozpoczął działalność Dzienny Dom Senior+ , który mieści się przy ul. Górnej 24 w Dobrym Mieście. Jest otwarty od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00 i jest przeznaczony dla 15 uczestników.

Podstawowy zakres usług świadczonych przez Dzienny Dom „Senior+” obejmuje usługi:

- socjalne, w tym gorący posiłek,
- edukacyjne,
- kulturalno-oświatowe,
- aktywności ruchowej lub kinezyterapii,
- sportowo-rekreacyjne,
- aktywizujące społecznie (w tym wolontariat międzypokoleniowy),
- terapii zajęciowej.

Na terenie Dobrego Miasta funkcjonuje Świetlica Opiekuńczo–Wychowawcza, działająca w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście. Jest placówką o charakterze profilaktyczno-wychowawczym. Celem działania świetlicy jest wspieranie rodziny poprzez objęcie dziecka, które znajduje się w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, emocjonalnej i edukacyjnej, działaniami wychowawczymi, opiekuńczymi, edukacyjnymi oraz terapeutycznymi.

W 2020 r. zajęcia w świetlicy opiekuńczo-wychowawczej były prowadzone od poniedziałku do piątku w godzinach od 13.00 do 18.00 lub od 12 do 19.00.

Wsparciem objęto 25 dzieci. Adresatami zajęć świetlicowych były dzieci w wieku 7-17 lat, a także ich rodziny.

Na terenie Gminy, w Piotraszewie, działa Dom Samopomocy 7 Niebo. Celem działania Domu jest wsparcie środowiskowe zmierzające do poprawy zaradności, samodzielności życiowej oraz integracji społecznej poprzez świadczenie usług indywidualnych i grupowych w ramach treningów samoobsługi oraz umiejętności społecznych. Polegają one głównie na nauce, podtrzymywaniu oraz rozwijaniu umiejętności potrzebnych do samodzielnego życia oraz prawidłowego funkcjonowania społecznego w miarę ich możliwości psychofizycznych.

Realizacja ogólnego celu funkcjonowania Domu opierała się na ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r, ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r o ochronie zdrowia psychicznego oraz rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2010 r. w sprawie środowiskowych domów samopomocy.

Dom realizuje założenia Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dobrze Miasto mającej na celu poprawę jakości życia mieszkańców. W ramach tej strategii zostały wyodrębnione grupy społeczne, które wymagały szczególnego wsparcia. Do głównych obszarów problemowych zaliczono:

- marginalizację grup społecznych i alienację ludzi starszych i niepełnosprawnych w tym chorych psychicznie,
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych.

MOPS realizował obowiązki wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej poprzez Program Wspierania Rodziny w Gminie Dobre Miasto na lata 2019–2021. Ponadto MOPS realizuje obowiązki wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, poprzez działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zadaniem MOPS jest również realizacja zadań wynikających z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

9.2 Ochrona zdrowia – placówki, oferta, dostępność, liczba udzielanych porad, lokalizacja i czas dojazdu zespołów ratownictwa medycznego

Na terenie Gminy Dobre Miasto w 2020 r. usługi medyczne w ramach umowy z NFZ świadczone były w następujących punktach:

- 1) Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej w Dobrym Mieście, ul. Grunwaldzka 10B, 11-040 Dobre Miasto, w ramach którego funkcjonowały:
  - Poradnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej
  - Oddział chorób wewnętrznych
  - Poradnia chirurgiczna
  - Poradnia dermatologiczna
  - Poradnia geriatryczna
  - Poradnia gruźlicy i chorób płuc
  - Poradnia neurologiczna
  - Poradnia otorynolaryngologiczna
  - Poradnia położniczo-ginekologiczna
  - Poradnia reumatologiczna
  - Poradnia leczenia uzależnienia od alkoholu i współuzależnienia
  - Poradnia zdrowia psychicznego
  - Poradnia endokrynologiczna
  - Poradnia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej
  - Zakład/oddział opiekuńczo-leczniczy
  - Zakład/oddział opiekuńczo-leczniczy psychiatryczny
- 2) Niepubliczny Zakład Lecznictwa Otwartego "Poradnia Rodzinna", Olsztyńska 3, 11-040 Dobre Miasto.
- 3) Niepubliczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej "Ramed", Dobre (poradnia lekarza podstawowej opieki zdrowotnej), ul. Pionierów 1, 11-040 Dobre Miasto.
- 4) NZOZ Poradnia K (poradnia ginekologiczno-położnicza), ul. Olsztyńska 10, 11-040 Dobre Miasto.
- 5) Niepubliczny Zakład Rehabilitacji Leczniczej "VITAREH" (poradnia rehabilitacyjna i fizjoterapii), ul. Grunwaldzka 10B, 11-040 Dobre Miasto.

- 6) FIZJO-GO Małgorzata Jończyk (poradnia rehabilitacyjna i fizjoterapii), ul. Adama Mickiewicza 2a, 11-040 Dobrze Miasto.
- 7) Świadczenia Specjalistyczne Siemiątkowska Eleonora (poradnia okulistyczna, kardiologiczna), ul. Olsztyńska 3, 11-040 Dobrze Miasto.

Poza tym na terenie Gminy funkcjonowało 9 gabinetów stomatologicznych oraz 8 aptek. Żaden z podmiotów leczniczych działających na terenie gminy nie był zarządzany przez Gminę.

9.2 Gospodarka mieszkaniowa i komunalna – opis stanu zasobów mieszkaniowych, w tym technicznych, energetycznych i dostępności

Komunalnym zasobem mieszkaniowym i lokali użytkowych Gminy Dobrze Miasto zarządza Centrum Usług Wspólnych w Dobrym Mieście.

Według stanu na dzień 31.12.2020 r. Centrum Usług Wspólnych w Dobrym Mieście administrowało następującymi nieruchomościami:

- 95 lokalami mieszkalnymi w budynkach gminnych na terenie miasta,
- 20 lokalami mieszkalnymi w budynkach gminnych na terenie wsi,
- 102 lokalami mieszkalnymi w budynkach wspólnot mieszkaniowych na terenie miasta,
- 15 lokalami mieszkalnymi w budynkach wspólnot mieszkaniowych na terenie wsi,
- 28 lokalami użytkowymi w budynkach gminnych na terenie miasta,
- 4 lokalami użytkowymi gminnymi na terenie miasta,
- 2 lokalami użytkowymi gminnymi na terenie wsi,
- 171 pomieszczeniami gospodarczymi na terenie miasta i wsi,
- 7 świetlicami wiejskimi,
- budynkiem przy ulicy Grudziądzkiej 9A,
- budynkiem przy ulicy Grunwaldzkiej 15.

Tabela 41. Zestawienie administratorów wspólnot mieszkaniowych, w których gmina posiada lokale

L.p.	Administrator	Liczba lokali administrowaniu w
1	Zarządzanie Nieruchomościami KOCZAN, Danuta Koczan	46 wspólnot (w tym 86 lokali gminnych)
2	Zespół Zarządców Nieruchomości Sp. z o. o.	1 wspólnota (w tym 2 lokale gminne)
3	DW – DOM	1 wspólnota (w tym 8 lokali gminnych)
4	Spółdzielnia Mieszkaniowa Lokatorsko– Własnościowa PEWNOŚĆ	1 wspólnota (w tym 1 lokal gminny)
5	Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	1 wspólnota (w tym 2 lokale

		gminne)
6	Wspólnoty, które przejęły administrowanie we własnym zakresie	1 wspólnota (w tym 4 lokale gminne)
7	Budynki własne	22 budynki (w tym 115 lokali)
8	Brak administratora	9 budynków (w tym 14 lokali)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W 2020 r. 5 rodzin z listy uprawnionych do przydziału lokalu z mieszkaniowego zasobu Gminy Dobre Miasto na rok 2020 zawarło umowy najmu lokalu mieszkalnego. Dokonano sprzedaży jednego lokalu mieszkalnego, znajdującego się w zasobie mieszkaniowym Gminy Dobre Miasto. Stan zadłużenia najemców wobec Centrum Usług Wspólnych na dzień 31.12.2020 r. wyniósł 1 258 688,18 zł. W ramach podjętych działań skierowano do sądu 4 pozwy o zapłatę należności czynszowych oraz 2 pozwy o wydanie wyroku eksmisji.

Cmentarze komunalne

Mienie Gminy stanowią cmentarze komunalne w Dobrym Mieście i w Knopinie. Cmentarzami administruje Zakład Gospodarki Komunalnej Spółka z o. o. w Dobrym Mieście.

10. Edukacja i wychowanie

10.1 Sieć placówek oświatowych

Gmina Dobre Miasto jako organ prowadzący szkoły i placówki oświatowe jest zobowiązana do realizacji zadań oświatowych, do których w szczególności należą (art. 10 ust. 1 ustawy Prawo Oświatowe):

- zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki,
- zapewnienie warunków umożliwiających stosowanie specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym,
- wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie,
- zapewnienie obsługi administracyjnej, w tym prawnej, obsługi finansowej, w tym w zakresie wykonywania czynności, o których mowa w art. 4 ust. 3 pkt 2-6 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351) i obsługi organizacyjnej szkoły lub placówki,
- wyposażenie szkoły lub placówki w pomoce dydaktyczne i sprzęt niezbędny do pełnej realizacji programów nauczania, programów wychowawczo-profilaktycznych, przeprowadzania egzaminów oraz wykonywania innych zadań statutowych,
- wykonywanie czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w stosunku do dyrektora szkoły lub placówki.

Na terenie Gminy w 2020 roku funkcjonowały następujące placówki oświatowe:

- Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Generała Józefa Bema w Dobrym Mieście,
- Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Dobrym Mieście,
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Dobrym Mieście
- Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Rotmistrza Witolda Pileckiego, Szkoła Filialna w Orzechowie, aktualnie Filia nie funkcjonuje (została zamknięta),
- Szkoła Podstawowa im. Marii Zientary–Malewskiej w Barcikowie,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Głotowie,
- Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście,
- Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Smolajnach.

We wrześniu 2020 roku naukę w szkołach podstawowych rozpoczęło 147 uczniów.

Tabela 42. Liczba oddziałów i wychowanków w placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Dobre Miasto

Lp.	Nazwa placówki	Liczba oddziałów (klas)	Liczba uczniów	Średnia liczba uczniów w oddziale (dla kraju=18; 15 na wsi, 20 w mieście)
1	Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Generała Józefa Bema w Dobrym Mieście	12	205	17,08
2	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Mikołaja Kopernika w Dobrym Mieście	18	389	21,61
3	Szkoła Podstawowa Nr 3 im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Dobrym Mieście wraz z Szkołą Filialną w Orzechowie	23	429	18,65
4	Szkoła Podstawowa im. Marii Zientary-Malewskiej w Barcikowie	6	31	5,17
5	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Głotowie	9	100	11,11
6	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście	7	80	11,43
7	Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Smolajnach	10	55	5,50
RAZEM		85	1289	15,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Do jednej klasy uczęszczało w 2020 r. średnio 15,16 uczniów/wychowanków. Najwięcej w Szkole Podstawowej nr 2 w Dobrym Mieście – 21,61 uczniów w oddziale, najmniej w Szkole Podstawowej w Barcikowie – 5,17 uczniów w klasie.

Tabela 43. Liczba szkół podstawowych i uczęszczających do nich uczniów w latach 2015-2020

	Jednostka miary	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	ob.	9	9	9	8	8	8
oddziały w szkołach	-	56	57	68	74	79	85
uczniowie	osoba	985	913	1 047	1 172	1 199	1 289
absolwenci	osoba	128	125	Brak danych	Brak danych	140	Brak danych

Źródło: GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W latach 2015-2017 na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonowało 9 szkół podstawowych, od 2018 r. na terenie Gminy jest 8 szkół podstawowych.

Wykres 19. Średnia liczba uczniów w oddziale szkolnym w latach 2015-2020

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych i Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W latach 2015-2020 liczba oddziałów w szkołach podstawowych stopniowo wzrastała, co przełożyło się na spadek średniej liczby uczniów w 1 oddziale z 17,59 uczniów w 2015 r. do 15,16 uczniów w 2020 r.

Tabela 44. Nauczyciele zatrudnieni w szkołach podstawowych na terenie Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2020

Jednostka miary		2015	2016	2017	2018	2019	2020
ogółem	etat	78,18	78,33	95,90	110,04	118,55	Brak danych
mężczyźni	etat	9,67	9,56	14,98	22,80	24,72	Brak danych
kobiety	etat	68,51	68,77	80,92	87,24	93,83	Brak danych

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W latach 2015-2019 liczba zatrudnionych w szkołach podstawowych nauczycieli stale wzrasta. W 2019 r. 79,15% nauczycieli stanowiły kobiety.

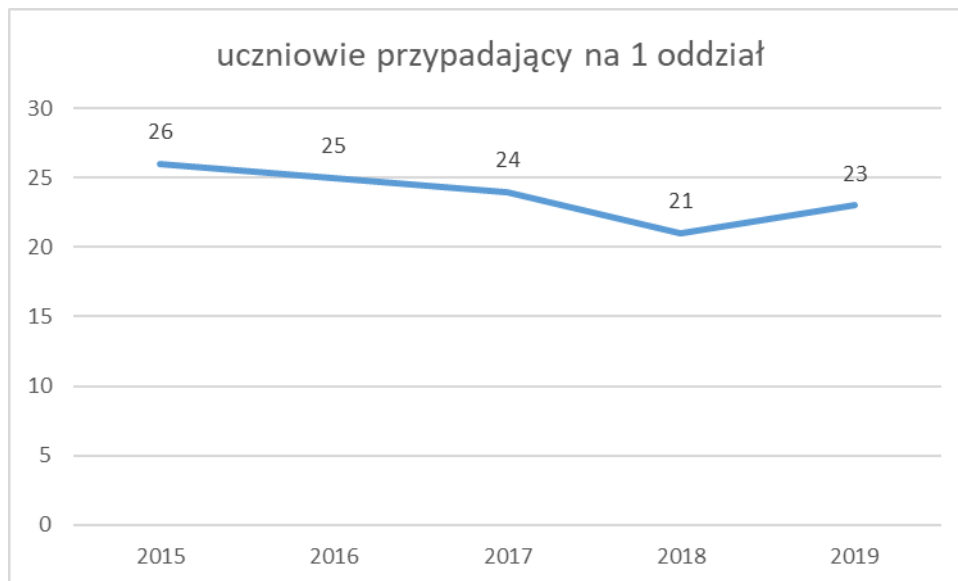
Tabela 45. Szkoły ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe na terenie Gminy Dobra Miasto w latach 2015-2019

	Jedn.	2015	2016	2017	2018	2019
ogółem	obiekt	5	5	5	5	5
oddziały	-	23	21	20	19	22
uczniowie	osoba	591	526	473	407	510
absolwenci	osoba	153	156	147	150	97
uczniowie przypadający na 1 oddział	osoba	26	25	24	21	23

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

W latach 2015-2019 na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonowało 5 szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych: Technikum Rolnicze w Smolajnach, Technikum w Dobrym Mieście, Liceum Ogólnokształcące w Dobrym Mieście, Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Dobrym Mieście, Zasadnicza Szkoła Zawodowa w Dobrym Mieście.

Wykres 20. Średnia liczba uczniów w oddziale szkolnym w latach 2015-2019

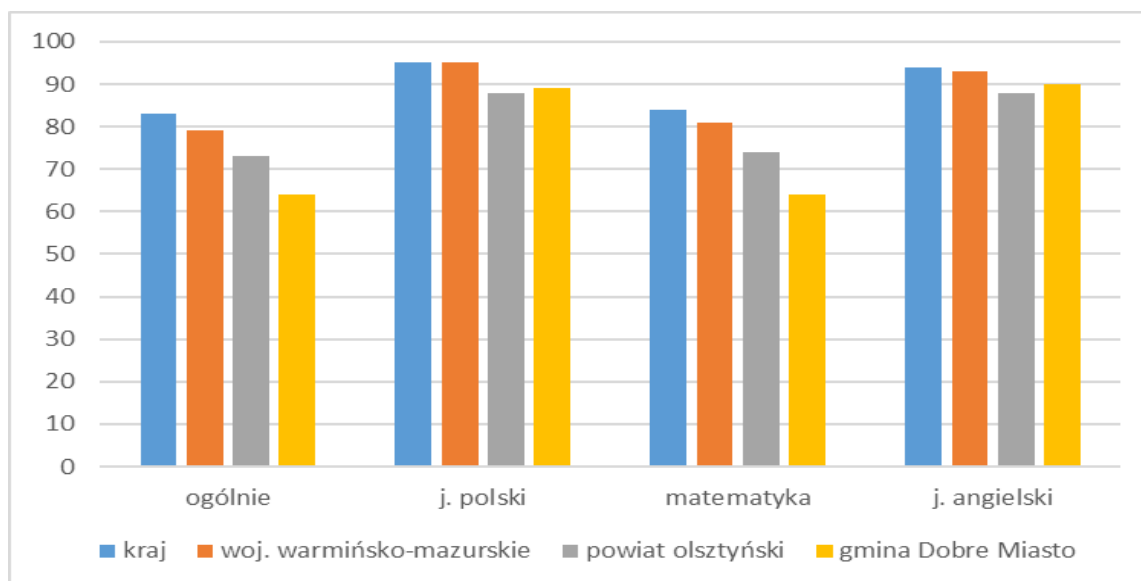

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

Zgodnie z danymi Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży zdawalność egzaminów maturalnych w Gminie Dobre Miasto ogółem wyniosła 64% i była niższa od zdawalności na tle powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego oraz kraju.

Zdawalność matur z języka polskiego wyniosła 89%, z matematyki 64%, a z języka angielskiego 90%.

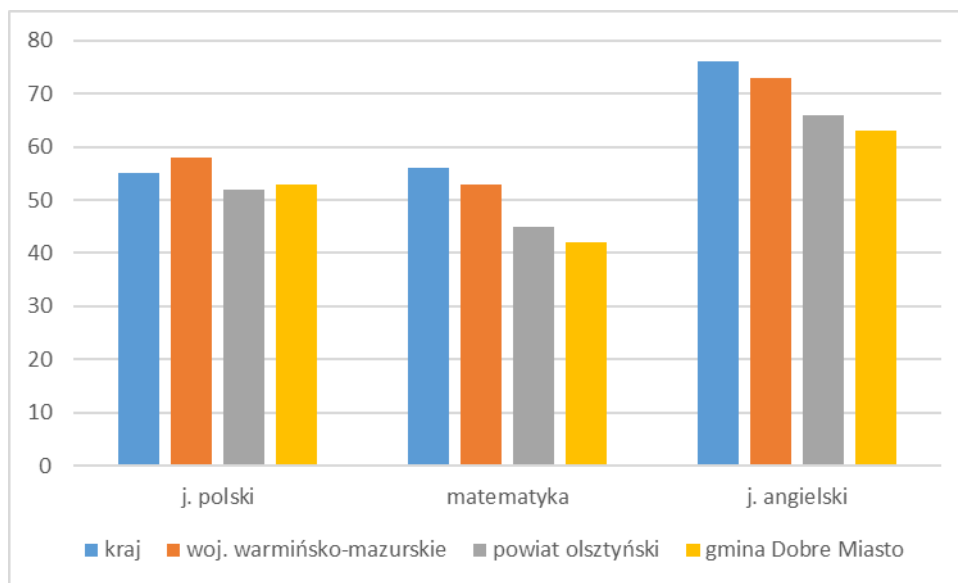
Wykres 21. Zdawalność matur w Gminie Dobre Miasto na tle powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i całego kraju w 2021 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

Analizując poniższy wykres, należy zwrócić uwagę, że przeciętne wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego (53%), matematyki (42%) i języka angielskiego (63%) były niższe od uzyskanych przeciętnych wyników uzyskanych na poziomie województwa warmińsko-mazurskiego oraz całego kraju.

Wykres 22. Wyniki egzaminów maturalnych w Gminie Dobre Miasto na tle powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i całego kraju w 2021 r. (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży

W latach 2015-2019 liczba uczniów w 1 oddziale była na zbliżonym poziomie.

W 2020 r. w Gminie Dobre Miasto funkcjonowały następujące placówki wychowania przedszkolnego:

- Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Dobrym Mieście,
- Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Dobrym Mieście,
- Przedszkole „Marysieńka” w Dobrym Mieście,
- Przedszkole Niepubliczne „Jaś i Małgosia”,
- Przedszkole Niepubliczne Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście,
- Punkt Przedszkolny Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach.

Tabela 46. Średnia liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w 2020 r. w Gminie Dobre Miasto

L.p.	Placówka	Liczba dzieci
1	Przedszkole Samorządowe Nr 1 w Dobrym Mieście	174
2	Przedszkole Samorządowe Nr 2 w Dobrym Mieście	68
3	Przedszkole Marysieńka w Dobrym Mieście	20
4	Przedszkole Niepubliczne „Jaś i Małgosia”	87
5	Przedszkole Niepubliczne Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście	38
6	Punkt Przedszkolny Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W 2020 r. część oświatowa subwencji ogólnej stanowiła kwotę 11 286 958,00 zł. Dodatkowe dochody na oświatę i wychowanie oraz edukacyjną opiekę wychowawczą wyniosły 1 001 641,62 zł.

Wydatki Gminy Dobre Miasto z tytułu oświaty i wychowania oraz edukacyjnej opieki wychowawczej opiewały na kwotę 21 422 090,81 zł.

W 2020 r. przekazano dotacje podmiotowe dla niepublicznych placówek oświatowych w łącznej kwocie 4 578 318,51 zł.

Tabela 47. Dotacje przekazane placówkom edukacyjnym przez Gminę Dobre Miasto w 2020 r.

L.p.	Placówka	Kwota dotacji
1	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Głotowie – dotacja podmiotowa	1 129 240,68
2	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Głotowie – dotacje celowe	8 687,25
3	Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach – dotacja podmiotowa	720 725,49
4	Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach – dotacje celowe	5 701,90
5	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście – dotacja podmiotowa	964 911,19
6	Niepubliczna Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście – dotacja celowa	11 706,75
7	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Głotowie – oddział przedszkolny - dotacja podmiotowa	87 485,36
8	Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach – oddział przedszkolny – dotacja podmiotowa	21 191,44
9	Przedszkole Niepubliczne „Jaś i Małgosia” w Dobrym Mieście – dotacja podmiotowa	634 995,73
10	Przedszkole Niepubliczne Stowarzyszenia na Rzecz Oświaty w Dobrym Mieście – dotacja podmiotowa	314 514,00
11	Przedszkole „Marysieńka” w Dobrym Mieście – dotacja podmiotowa	144 794,52
12	Punkt Przedszkolny Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach – dotacja podmiotowa	39 791,35
13	Szkoła Podstawowa Stowarzyszenia Przyjaciół Szkół Katolickich w Smolajnach – zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy	169 108,89
14	Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Głotowie - zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy	267 671,76
15	Przedszkole Niepubliczne „Jaś i Małgosia” w Dobrym Mieście - zadania wymagające stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy	57 792,20
	RAZEM	4 578 318,51

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Wydatki bieżące oświatowych jednostek budżetowych w 2020 r. wyniosły 16.445.239,80 zł, z czego:

- utrzymanie publicznych szkół podstawowych – 11.958.924,46 zł (w tym 3.000,00 zł w ramach funduszu sołectkiego),
- oddziały przedszkolne w publicznych szkołach podstawowych – 216.884,70 zł,

- utrzymanie publicznych przedszkoli miejskich – 2.646.801,80 zł,
- dowożenie uczniów do szkół – 960.555,18 zł,
- doksztalcanie i doskonalenie nauczycieli – 50.437,79 zł,
- realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych – 7.710,00 zł,
- realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki w szkołach podstawowych – 333.173,37 zł,
- zapewnienie uczniom prawa do bezpłatnego dostępu do podręczników, materiałów edukacyjnych – 110.391,48 zł,
- pozostała działalność – 160.361,02 zł (w tym: fundusz zdrowotny i fundusz nagród dla nauczycieli).

Kwota 398.532,50 zł z tytułu edukacyjnej opieki wychowawczej została wydatkowana na:

- utrzymanie świetlic szkolnych – 294.367,49 zł,
- dotację dla Przedszkola Niepublicznego „Jaś i Małgosia” w Dobrym Mieście – wczesne wspomaganie rozwoju dziecka – 18.256,48 zł,
- realizację zadania polegającego na udzieleniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w postaci stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego – 85.908,53 zł.

W ramach wydatków bieżących Gmina Dobre Miasto ponosi również koszty uczęszczania dzieci z terenu gminy do placówek wychowania przedszkolnego prowadzonych przez osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego bądź osoby fizyczne, znajdujących się na terenie innych gmin. W 2020 roku na ten cel wydatkowano kwotę 132.672,33 zł.

Kwota zwrócona Gminie Dobre Miasto z tytułu uczęszczania dzieci do niepublicznych placówek wychowania przedszkolnego na terenie naszej gminy, a zamieszkałych na terenie innych gmin wyniosła 84.217,57 zł.

11. Kapitał społeczny

11.1 Aktywność obywatelska, liczba i działalność organizacji pozarządowych

Aktywność obywatelska

Budżet obywatelski to forma uczestnictwa mieszkańców w podejmowaniu decyzji dotyczących lokalnych spraw, najbliższego otoczenia. Każdy mieszkaniec może decydować na jaki cel zostaną wydane pieniądze stanowiące część gminnego budżetu.

Budżet obywatelski w gminie Dobre Miasto realizowany jest od roku 2015. Dzięki złożonym przez obywateli projektom i udziale w głosowaniu wykonano kilka zadań służących mieszkańcom, przede wszystkim mieszkańcom sołectw. Dotychczas zrealizowane zostały następujące projekty w ramach budżetu obywatelskiego:

- w 2016 r. – „Droga wewnętrzna w Smolajnach” – kwota 325.834,75 zł
- w 2017 r. – „Rozbudowa budynku szkoły w Głotowie” – kwota 462.164,32 zł
- w 2018 r. – „Wyrównywanie szans – boiska dla wszystkich (Barcikowo, Głotowo, Smolajny, Urbanowo) – kwota 495.024,52 zł
- w 2019 r. – „Lepsza szkoła dla naszych uczniów czyli poprawa jakości kształcenia uczniów Szkoły Podstawowej Nr 2 i Szkoły Podstawowej Nr 3 w Dobrym Mieście poprzez doposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne” – kwota 99.510,00 zł
- w 2020 r. – „Od bezpiecznego małego przedszkolaka do zdrowego strażaka” – kwota 379.818,86 zł.

W związku z pandemią COVID-19 nie przeprowadzono procedury wyboru projektu budżetu obywatelskiego do realizacji w roku 2021.

Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Podstawowym dokumentem, który określa cele, zasady oraz formy współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi jest „Program Współpracy Gminy Dobre Miasto z Organizacjami Pozarządowymi”.

Organem ewidencyjnym dla organizacji pozarządowych jest Krajowy Rejestr Sądowy zwany dalej KRS (zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 7.04.1989 r. Prawo o stowarzyszeniach, tekst jedn. Dz.U. z 2020 r., 2261, z późn. zm.)

Według danych Krajowego Rejestru Sądowego w 2020 roku na terenie Gminy Dobre Miasto funkcjonowały 54 stowarzyszenia, 9 OSP, 1 fundacja oraz 8 pozostałych podmiotów posiadających status organizacji pozarządowych. Z organizacji zarejestrowanych w KRS, 5 posiadało dodatkowy status – Organizacji Pożytku Publicznego (OPP).

Dla organizacji, które nie podlegają obowiązkowemu wpisowi do KRS (stowarzyszenia zwykle, kluby sportowe, uczniowskie kluby sportowe) organem nadzorującym jest Starosta Olsztyński.

Współpraca odbywa się w dwóch formach:

1. finansowej - udzielanie dotacji na realizację zadań publicznych w zakresie zadań własnych gminy (największa część udzielanych dotacji jest przekazywana na kulturę fizyczną i rozwój obszarów wiejskich),
2. pozafinansowej - m.in.:
  - udostępnianie nieruchomości,
  - prowadzenie internetowej bazy organizacji pozarządowych,
  - udzielanie porad,
  - konsultowanie projektów aktów,
  - przesyłanie informacji nt. szkoleń, konkursów, spotkań, warsztatów,
  - organizowanie dyżurów doradczych, spotkań tematycznych, itp.,

Koordinowaniem współpracy Gminy z organizacjami od 2021 r. zajmuje się Referat Oświaty, Kultury, Sportu i Spraw Społecznych w Urzędzie Miejskim. Urząd Miejski w Dobrym Mieście na potrzeby lokalnej społeczności oraz swoje stworzył internetową bazę organizacji pozarządowych. Urząd Miejski nie jest organem ewidencyjnym, dlatego też stworzona baza nie odzwierciedla rzeczywistej liczby organizacji pozarządowych działających na terenie naszej gminy. W bazie umieszczane są organizacje, które wyrażą taką wolę, poprzez dostarczenie osobiście lub drogą mailową, wypełnionej ankiety. Obecnie w bazie widnieją 44 organizacje pozarządowe działające na terenie Gminy Dobre Miasto.

W 2020 r. Program wyznaczał 2 priorytetowe obszary współpracy dla organizacji pozarządowych:

1. Realizacja programów edukacyjnych, pobudzanie aktywności lokalnej poprzez prowadzenie Centrum Aktywności Wiejskiej w Głotowie – kwota zaplanowana w budżecie gminy: 17.500,00 zł,
2. Organizacja akcji sportowych i turystycznych promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz czynny wypoczynek (z wyłączeniem programów szkolenia sportowego i zawodów sportowych) – kwota zaplanowana w budżecie gminy: 35.500,00 zł.

W roku 2020 ogłoszono 2 otwarte konkursy ofert:

1. w obszarze „Realizacja programów edukacyjnych, pobudzanie aktywności lokalnej poprzez prowadzenie Centrum Aktywności Wiejskiej w Głotowie” – wpłynęła 1 oferta – Stowarzyszenia „Głotowo – moja wieś”. Organizacji udzielona została dotacja w wysokości 17 500,00 zł.
2. w obszarze „Organizacji akcji sportowych i turystycznych promujących zdrowy i aktywny tryb życia oraz czynny wypoczynek (z wyłączeniem programów szkolenia sportowego i zawodów sportowych)”, ogłoszony został w dniu 27.02.2020 r. W ogłoszeniu konkursowym ustalono termin składania ofert - 23 marca 2020 r. W związku z zagrożeniem epidemiologicznym związanym z rozprzestrzenianiem się koronawirusa SARS-CoV-2, celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców gminy Dobre Miasto, w dniu 16 marca zdecydowano o wydłużeniu terminu składania ofert do dnia 24 kwietnia 2020 r. Na podstawie Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 491) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 31 marca 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2020 r., poz. 566), w dniu 16 kwietnia 2020 r. odwołano II otwarty konkurs ofert.

Ze względu na utrzymujące się zagrożenie epidemiczne oraz trudne do przewidzenia ograniczenia i obostrzenia, w roku 2020 nie zdecydowano się ogłosić kolejnych konkursów.

Żadna z organizacji nie ubiegała się o dofinansowanie realizacji zadań w tzw. trybie małych zleceń (z pominięciem procedury konkursowej).

Tabela 48. Wykaz dotacji przyznanych w 2020 r. klubom sportowym działającym na obszarze Gminy Dobre Miasto

Lp.	Nazwa klubu sportowego	Nazwa zadania publicznego z zakresu rozwoju sportu	Przyznana dotacja
1	Dobromiejski Klub Sportowy	„Łączy nas zamiłowanie do piłki”	120.000,00 zł
2	Miejski Klub Sportowy	„Siatkówka – mój sport, moja pasja”	27.000,00 zł
3	Dobromiejski Klub Kyokushin Karate	„Prawdziwymi zwycięzcami są ci, którzy zwyciężają w walkach życia codziennego. Organizacja treningów karate oraz udział zawodników w krajowych i międzynarodowych zawodach sportowych”	20.000,00 zł
4	Dobromiejskie Towarzystwo Pływackie	„Nauka i doskonalenie umiejętności pływania wśród dzieci i młodzieży”	30.000,00 zł
5	Klub Sportowy JELONKI	„Popularyzacja i rozwój Lekkoatletyki w Gminie Dobre Miasto”	30.000,00 zł
6	Uczniowski Klub Sportowy „Kormoran”	„Dotacje dla klubów sportowych –Siatkówka dla każdego”	8.000,00 zł
Razem			235.000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

12. Finanse samorządowe

12.1 Budżet gminy – dochody i wydatki, w tym ich struktura

Budżet Gminy Dobre Miasto w 2020 roku realizowany był zgodnie z Uchwałą Nr XXIII/115/2019 Rady Miejskiej w Dobrym Mieście z dnia 12 grudnia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Dobre Miasto na 2020 rok, która określała źródła dochodów oraz przeznaczenie wydatków. W trakcie roku budżet gminy zmieniono 10 Uchwałami Rady Miejskiej. Zmiany te dotyczyły głównie:

- zmian w planie dochodów i wydatków,
- przeniesień wydatków budżetowych między działami klasyfikacji budżetowej,
- zadań inwestycyjnych.

Tabela 49. Plan i wykonanie budżetu Gminy Dobre Miasto w 2020 roku

Lp.		Plan	Wykonanie	%
1	Dochody budżetowe, w tym:	78 715 114,30	78 744 891,70	100,04
1a	- dochody bieżące	75 462 833,16	74 883 130,12	99,2
1b	- dochody majątkowe	3 252 281,14	3 861 761,58	118,7
2	Wydatki budżetowe, w tym:	78 476 971,64	74 621 690,70	95,10
2a	- wydatki bieżące	75 558 347,50	72 205 391,43	95,6
2b	- wydatki majątkowe	2 918 624,14	2 416 299,27	82,8
3	Nadwyżka	238 142,66	4 123 201,00	1 731,4 0

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W 2020 r. dochody zostały wykonane w 100,04% w stosunku do planu budżetowego, a wydatki w 95,10% w stosunku do zakładanego planu. Osiągnięto nadwyżkę dochodów nad wydatkami w wysokości 4.123.201,00 zł.

Dochody

Wysokość osiągniętych dochodów świadczy o pozycji finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Dochody budżetu gminy to dochody własne, subwencje i dotacje celowe z budżetu państwa. Szczegółowe określenie źródeł dochodów gminy, zasady ich ustalania i gromadzenia określa ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Dochodami mogą być również środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi, środki z budżetu Unii Europejskiej oraz inne środki określone w odrębnych przepisach.

Zgodnie z Konstytucją, dochody własne gminy obejmują wszelkie dochody jednostek samorządu terytorialnego z wyjątkiem subwencji ogólnych i dotacji celowych.

Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2020 r. poz. 23 z późn. zm.) dzieli dochody gminy na grupy.

Pierwszą z nich są wpływy z ustalonych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw podatków. Zalicza się do niej następujące podatki:

- podatek od nieruchomości,
- podatek rolny,
- podatek leśny,
- podatek od środków transportowych,
- opodatkowanie w formie karty podatkowej,
- podatek od spadków i darowizn,
- podatek od czynności cywilnoprawnych.

Drugą grupę dochodów własnych gminy stanowią wpływy z opłat:

- skarbowej,
- targowej,
- uzdrowskiej,
- eksploatacyjnej,
- innych, stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów.

Udziały w podatkach dochodowych, stanowiących dochód budżetu państwa są powszechnie stosowaną formą dochodów jednostek samorządu terytorialnego, traktowaną jako metoda równoważenia budżetów samorządu terytorialnego. Stanowią one:

- ✓ wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), od podatników tego

podatku zamieszkałych na obszarze gminy,

- ✓ wysokość udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), od podatników tego podatku posiadających siedzibę na obszarze gminy.

Pozostałe dochody gminy: kary umowne, wpływy z najmu, dzierżawy i sprzedaży mienia gminy, odsetki od lokat terminowych, odsetki od nieterminowych wpłat, odszkodowania za uszkodzone mienie, wpływy z tytułu usług opiekuńczych, wpłaty za wyżywienie w stołówkach szkolnych i przedszkolnych.

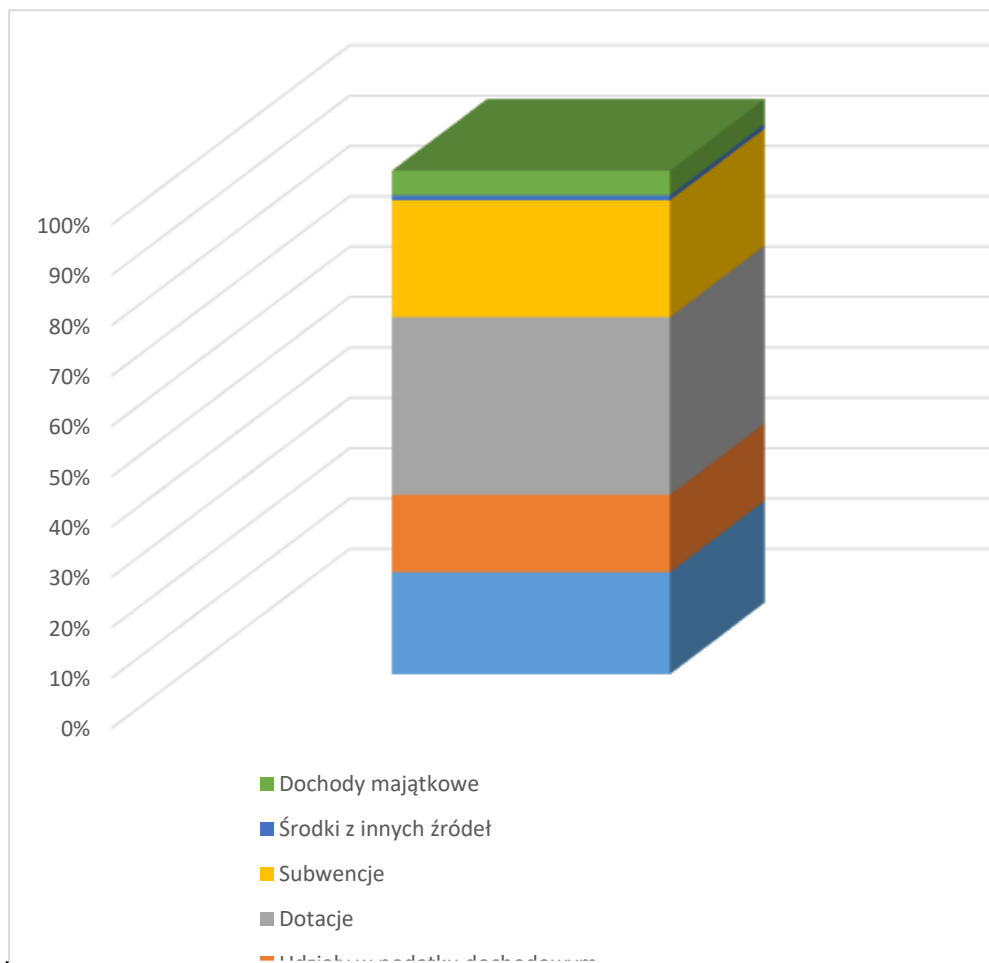
Dochody budżetu Gminy Dobre Miasto w 2020 roku wykonano w kwocie 78.744.891,70 zł, co stanowi 100,04% planu. Dochody bieżące wykonano na poziomie 99,2% planu. Dochody majątkowe stanowiły ponad 118,7% wykonania do planu.

Tabela 50. Struktura dochodów budżetowych Gminy Dobre Miasto w 2020 r.

Lp.		Plan	Wykonanie	%
1	Dochody z podatków, opłat lokalnych i pozostałe dochody	16 215 400,00	15 953 682,42	98,39
2	Udziały w podatku dochodowym	12 205 250,00	12 107 123,34	99,20
3	Dotacje	28 020 892,44	27 800 902,07	99,22
4	Subwencje	18 268 615,00	18 268 615,00	100,00
5	Środki z innych źródeł	752 675,72	752 807,29	100,02
6	Dochody majątkowe	3 252 281,14	3 861 761,58	118,75
Razem		78 715 114,30	78 744 891,70	100,04

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Wykres 23. Struktura dochodów w budżecie Gminy Dobre Miasto w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Dotacje stanowią najwyższy udział w dochodach ogółem – 35%. Są to dotacje na realizację zadań zleconych oraz własnych jak również dotacje z Unii Europejskiej. Od 2016 roku znaczącym źródłem dochodów gminy jest dotacja z programu rządowego „500+”.

Otrzymane subwencje to 23 % wykonanych dochodów ogółem.

Dochody własne, na których pozyskanie gmina ma wpływ, m.in.: podatki i opłaty lokalne, dochody z najmu i dzierżawy majątku gminy, otrzymane odszkodowania i inne stanowią – 20%.

Wydatki

Wydatki są odzwierciedleniem realizacji zadań wykonywanych przez gminę, określonych w odrębnych przepisach, pozostające w dyspozycji jednostki samorządu terytorialnego. W budżecie wyodrębnia się wydatki bieżące i majątkowe, w szczególności przeznaczone na:

- zadania własne gminy,
- zadania z zakresu administracji rządowej i inne zadania zlecone ustawami,

- zadania przejęte do realizacji w drodze umów lub porozumień,
- zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego,
- pomoc rzeczową lub finansową innym jednostkom,
- programy finansowane z udziałem środków zewnętrznych.

Do wydatków bieżących zaliczamy: wynagrodzenia i uposażenia osób zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych oraz składki naliczane od tych wynagrodzeń i uposażeń, zakupy towarów i usług, koszty utrzymania oraz inne wydatki związane z funkcjonowaniem jednostek i realizacją ich statutowych zadań, koszty zadań zleconych do realizacji jednostkom zaliczanym i niezaliczanym do sektora finansów publicznych.

Wydatki majątkowe obejmują: wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego.

W wielkości poszczególnych rodzajów wydatków znajdują odbicie kierunki i zakres zadań powierzonych gminie do wykonania. W strukturze wydatków bieżących największą część stanowią wydatki na finansowanie pomocy społecznej, edukacji i wychowania, rodziny. Poza wyżej wymienionymi, gmina również ponosi wydatki w zakresie gospodarki komunalnej, która obejmuje m.in. ochronę środowiska, utrzymanie zieleni, utrzymanie urządzeń komunalnych, gospodarkę mieszkaniową, utrzymanie dróg i ulic, kulturę, sport, turystykę.

Zaplanowane w budżecie Gminy Dobre Miasto w 2020 r. wydatki w kwocie 78 476 971,64 zł zrealizowano w wysokości 74 621 690,70 zł, co daje wskaźnik wykonania wynoszący 95,09% planu rocznego.

Tabela 51. Struktura wydatków budżetowych Gminy Dobre Miasto w 2020 r.

Lp.		Plan	Wykonanie	%
1	Wydatki majątkowe	2 918 624,14	2 416 299,27	82,79
2	Wydatki bieżące, w tym:	75 558 347,50	72 205 391,43	95,56
2a	- dotacje podmiotowe dla niepublicznych placówek oświatowych na zadania oświatowe	4 580 864,40	4 578 318,51	99,95
2b	- dotacja podmiotowa dla instytucji kultury	1 550 000,00	1 500 826,00	96,83
2c	- zadania zlecone	25 030 995,78	24 880 620,10	99,40
2d	- dotacje celowe na zadania własne gminy realizowane przez podmioty należące i nienależące do sektora finansów publicznych	299 740,00	298 750,00	99,67
Razem		78 476 971,64	74 621 690,70	95,09

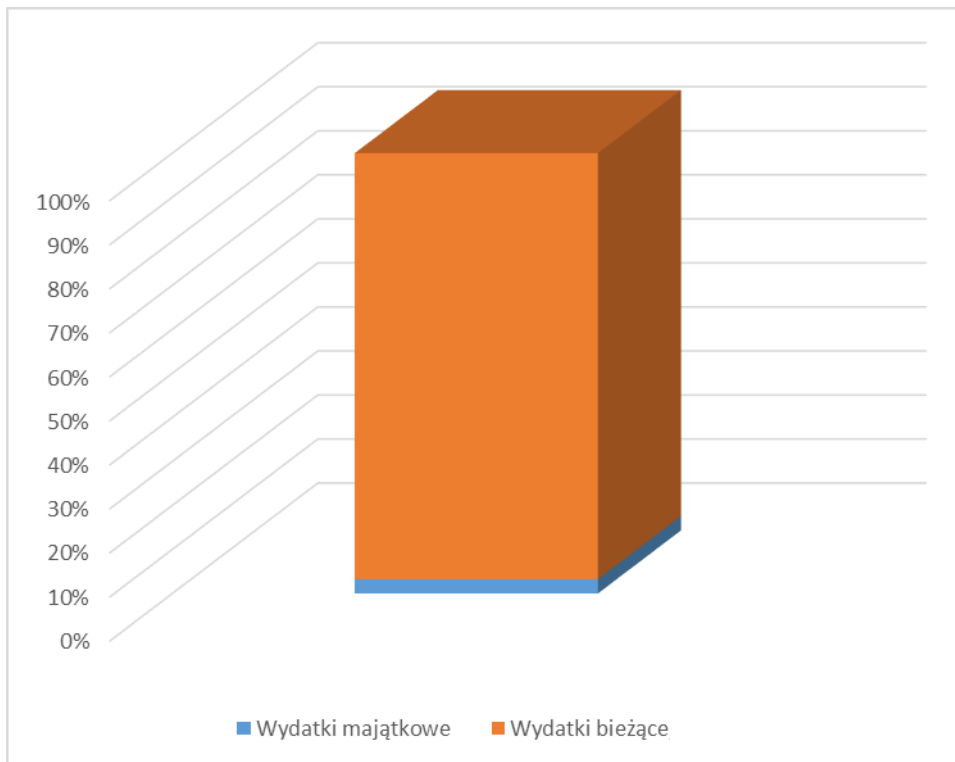
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Wykonane wydatki majątkowe w 2020 r. wyniosły 2 416 299,27 zł, co w stosunku do zakładanego planu daje wskaźnik na poziomie 82,79%. Wydatki bieżące zrealizowano w kwocie 72 205 391,43 zł, co w stosunku do

zakładanego planu daje wskaźnik na poziomie 95,56%.

Wykres 24. Struktura wydatków w budżecie Gminy Dobre Miasto w 2020 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W 2020 r. wydatki majątkowe stanowiły 3% wydatków ogółem w Gminie Dobre Miasto, a wydatki bieżące 97%.

12.2 Poziom zadłużenia

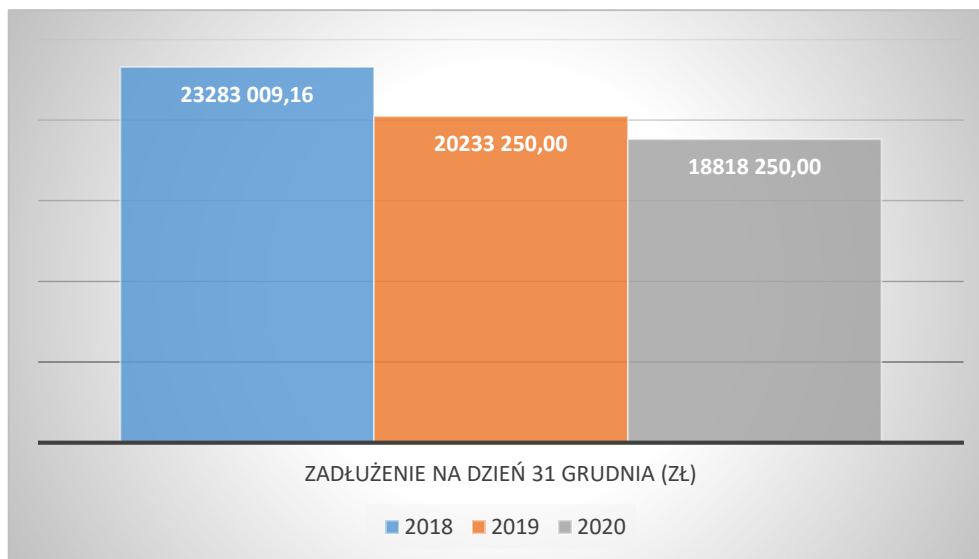
Stan zobowiązań Gminy Dobre Miasto na dzień 31.12.2020 r. wg tytułów dłużnych wyniósł 18.818.250,00 zł, w tym kredyty i pożyczki 18.818.250,00 zł.

Tabela 52. Zadłużenie Gminy Dobre Miasto w latach 2018 – 2020

	2018	2019	2020
Zadłużenie na dzień 31 grudnia (zł)	23 283 009,16	20 233 250,00	18 818 250,00
Zadłużenie/dochodów (%)	29,65%	26,78%	23,90%

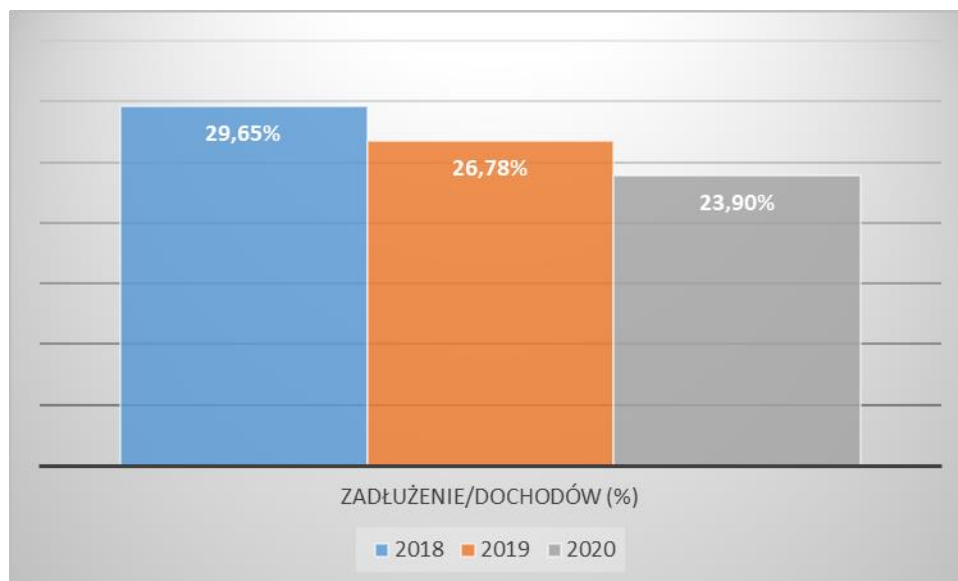
Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018, 2019 i 2020 rok

Wykres 25. Zadłużenie Gminy Dobre Miasto w latach 2018-2020

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018, 2019 i 2020 rok

Wykres 26. Zadłużenie w stosunku do dochodów w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 (w %)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2018, 2019 i 2020 rok

W latach 2018-2020 zadłużenie w Gminie Dobre Miasto zmniejszyło się i w 2020 r. wynosiło 23,90% dochodów Gminy.

12.3 Zdolność inwestycyjna

W 2020 r. w Gminie Dobre Miasto zrealizowano następujące inwestycje:

Tabela 53. Zadania inwestycyjne oraz wydatki majątkowe zrealizowane w 2020 r.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość inwestycji (zł)	Uzyskana kwota dofinansowania (zł)
1	Budowa zatoki postojowej w ciągu drogi wojewódzkiej nr 593 (ul. Fabryczna) w Dobrym Mieście	167.340,21	80.000,00
2	Przebudowa drogi gminnej nr 160007N na odcinku od miejscowości Swobodna do ośrodka wypoczynkowego nad jeziorem Limajno	905.359,46	633.751,62
3	Remont drogi wewnętrznej o nawierzchni ulepszonej na odcinku Orzechowo - Jesionowo	167.340,21	80.000,00
4	Budowa dwóch garaży wolnostojących na potrzeby Ochotniczej Straży Pożarnej w Smolajnach	25.000,00	0,00
5	Modernizacja budynku przy ul. Olsztyńskiej 3 i przy ul. Górnej 24 oraz adaptacja budynku przy ul. Górnej 9a	9.818.786,91	6.858.748,43
6	Realizacja projektu „Łęgno miejscem wypoczynku i edukacji” w ramach programu „Aktywna Wieś Warmii, Mazur i Powiśla” w 2020 roku na podstawie umowy OW-II.3031.196.2.2020 z dnia 14 lipca 2020r. przez Sołectwo Łęgno	24.989,39	19.991,45
7	Zakup traktora ogrodowego STIHL na potrzeby Sołectwa Knopin-Osada z funduszu sołectkiego na 2020 r.	12.500,00	0,00
8	Wpłata na Wojewódzki Fundusz Wsparcia Państwowej Straży Pożarnej na współfinansowanie zadania „Przebudowa wraz wyposażeniem sali edukacyjnej Ognik”	5.000,00	0,00
9	Generalny remont dachu Środowiskowego Domu Samopomocy w Piotraszewie	150.000,00	150.000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Tabela 54. Inwestycje zrealizowane w 2020 r. w ramach środków niewygasających za 2019 r.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość inwestycji w ramach wydatków niewygasających (zł)	Wartość inwestycji (zł)	Uzyskana kwota dofinansowania (zł)
1	Budowa ścieżki rowerowej	350.722,44	1.320.644,91	879.973,29

Łynostrada				
2	Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Bzowiec	487.859,96	487.859,96	293.615,98
3	Remont mostu stalowego nitowanego na rzece Łynie w ciągu drogi gminnej Nr 160541N”, przy ul. Kościuszki w Dobrym Mieście	1.039.633,74	1.079.433,74	424.551,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

Tabela 55. Pozostałe Inwestycje zrealizowane w 2020 r.

Lp.	Nazwa zadania inwestycyjnego	Wartość inwestycji (zł)	Uzyskana kwota dofinansowania (zł)
1	Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej na terenie Gminy Dobre Miasto	43.182,72	27.152,10
2	Zdalna Szkoła	66.124,80	66.124,80
3	Zdalna Szkoła+	94.000,00	94.000,00
4	Przeciwdziałanie COVID-19 w Gminie Dobre Miasto	81 792,57	77 666,87

Źródło: opracowanie własne na podstawie Raportu o stanie Gminy Dobre Miasto za 2020 rok

W 2020 roku podpisana została umowa o dofinansowanie projektu „Przebudowa stadionu lekkoatletycznego, piłkarskiego wraz z zagospodarowaniem przyległego terenu i infrastrukturą techniczną”, finansowanego w ramach programu „Sportowa Polska – Program rozwoju lokalnej infrastruktury sportowej - edycja 2020”. Pozyskane dofinansowanie to 2 500 000,00 zł.

Na realizację inwestycji ze środków Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych Gmina pozyskała dofinansowanie w wysokości 1.500.000,00 zł.

12.4 Wartość projektów finansowanych ze środków unijnych

Na inwestycje drogowe, termomodernizacje, rozwój infrastruktury edukacyjnej, sportowej i kulturalnej oraz realizację projektów edukacyjnych i społecznych gmina pozyskuje środki finansowe zewnętrzne.

Tabela 56. Projekty realizowane w ostatnich latach przez Gminę Dobre Miasto z udziałem środków unijnych

Lp.	Nazwa projektu	Wartość projektu (zł)	Kwota dofinansowania środkami UE (zł)
1	Modernizacja budynku przy ul. Olsztyńskiej 3 i przy ul. Górnej 24 oraz adaptacja budynku przy ul. Górnej 9a	9.818.786,91	6.161.242,73
2	Zagospodarowanie przestrzeni publicznej służącej integracji społecznej	7.718.348,20	4.057.777,83
3	Zagospodarowanie kąpieliska miejskiego wraz z publicznymi terenami sportowo – rekreacyjnymi nadbrzeża jeziora Limajno w miejscowości Swobodna, gmina Dobre Miasto	2.161.401,16	1.729.319,29
4	Rozbudowa drogi powiatowej - budowa ścieżki rowerowej Łynostrada, na odcinku Knopin-Swobodna	1.362.438,31	879.973,29
5	Utworzenie ośrodka działającego przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dobrym Mieście – wsparcie finansowe świadczonych usług oraz zakup niezbędnego wyposażenia	948.216,00	804.216,00
6	Budowa budynku Publicznego Przedszkola wraz z zagospodarowaniem terenu, elementami małej architektury, aranżacji i stałego wyposażenia wszystkich pomieszczeń przedszkolnych przy ul. Warszawskiej w Dobrym Mieście	7.358.575,34	755.000,00
7	Zakup Specjalistycznego Samochodu Ratowniczo-Gaśniczego na potrzeby OSP Dobre Miasto	909.630,00	680.000,00
8	e-Urząd rozwój elektronicznej administracji w Gminie Dobre Miasto	699.786,0	594.818,13
9	Zakup wyposażenia pracowni dydaktycznych w sprzęt IT w Szkole Podstawowej Nr 2 im. Mikołaja Kopernika oraz w Szkole Podstawowej Nr 3 im. Rotmistrza Witolda Pileckiego w Dobrym Mieście	215.510,68	155.690,99
10	Przeciwdziałanie COVID-19 w Gminie Dobre Miasto	82.514,00	70.136,90
11	Rewitalizacja zabytkowych kamienic w ciągu ulicy Sowińskiego i Placu Św. Katarzyny Aleksandryjskiej wraz z	5.568.844,00	3.684.500,51

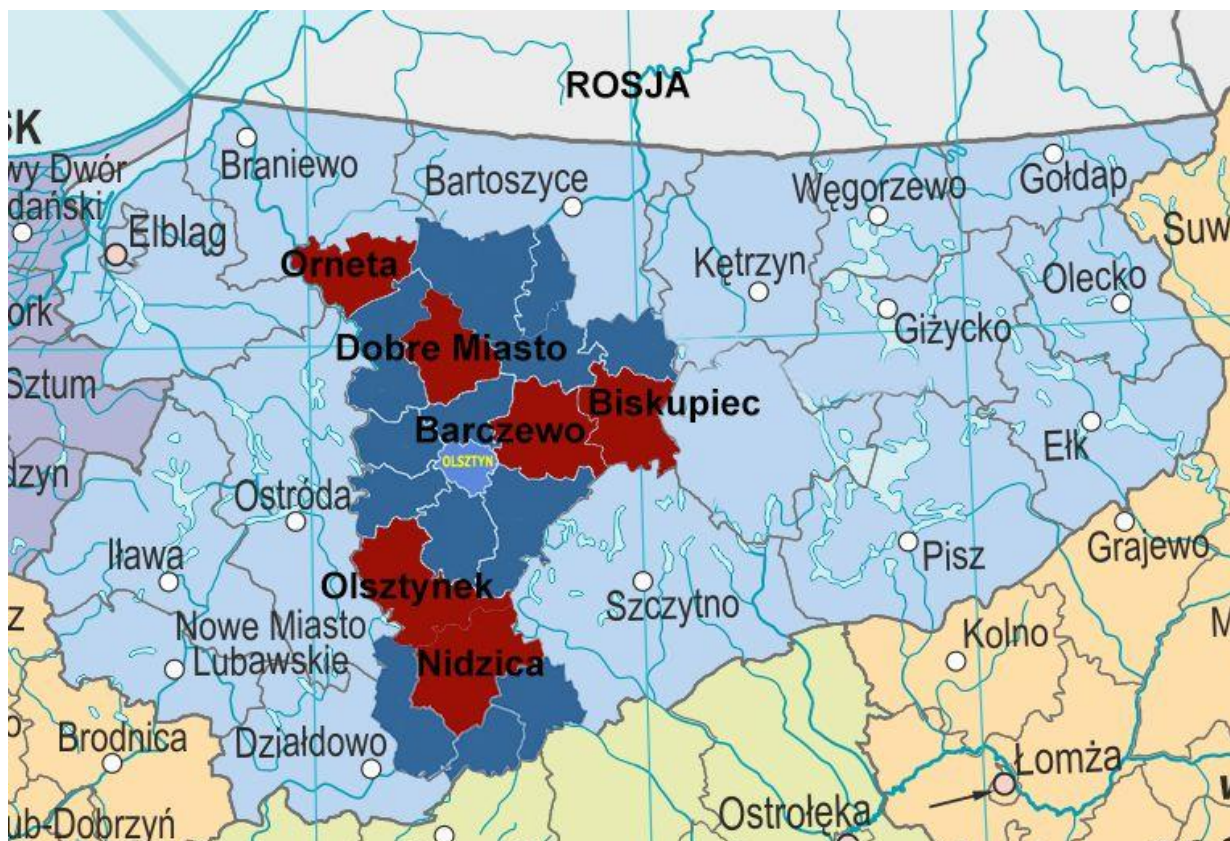
	zagospodarowaniem przyległego terenu		
12	Modernizacja zabytkowego budynku Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Dobrym Mieście z rozszerzeniem funkcji do Lokalnego Centrum Kultury	3.104.737,65	1.979.133,45
13	Aktywność-szansą na przyszłość	2.056.437,53	1.747.971,90
14	Nadbudowa budynku warsztatu terapii zajęciowej wielofunkcyjny kompleks wsparcia osób niepełnosprawnych obejmujący funkcje rehabilitacyjne, terapeutyczne i pobytowe	1.862.576,99	1.515.805,64
15	Adaptacja dawnego budynku magazynowego wraz z otoczeniem na stodołę kultury w Dobrym Mieście	2.072.913,03	1.398.650,07
16	Zakup Specjalistycznego Samochodu Ratowniczo - Gaśniczego na potrzeby OSP Dobre Miasto	962.458,07	754.227,41
17	Wyposażenie szkół gminy Dobre Miasto w nowoczesny sprzęt i pomoce dydaktyczne poprawiające jakość kształcenia	266.220,13	226.177,29
18	Zajęcia edukacyjne dla dzieci w wieku od 3 do 5 lat ze wsi Jesionowo i Podleśna: "Małe Przedszkole "	182.120,00	154 802,00
19	Indywidualizacja w nauczaniu i wychowaniu uczniów klas I-III szkół podstawowych w Gminie Dobre Miasto	176.401,89	149.941,61
20	O lepsze jutro młodych z gminy Dobre Miasto	136.720,00	116.212,00
21	O lepsze jutro dzieci wiejskich - program podnoszący jakość kształcenia	73.960,00	62.866,00
22	Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Dobre Miasto	19.674,00	16.722,90
23	Budowa krytej pływalni w Dobrym Mieście	17.941.567,19	8.689.752,60
24	Budowa ulic i chodników na osiedlu "Przysiółek Dolny" w Dobrym Mieście	3.345.305,82	1.710.659,60
25	Remont i modernizacja budynku Kina "Przyjaźń" w Dobrym Mieście	1.911.173,12	1.072.500,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapadotacji.gov.pl>

13. Diagnoza porównawcza

W celu porównania poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy Dobre Miasto z innymi gminami, wybrano 5 gmin miejsko-wiejskich położonych w województwie warmińsko-mazurskim, tj. Olsztynek, Biskupiec, Nidzicę, Ornetę i Barczewo.

Rysunek 17. Analizowane jednostki w diagnozie porównawczej

Źródło: Google maps, opracowanie własne

Analizę przeprowadzono w 3 sferach: przestrzenno-środowiskowej (powierzchnia, infrastruktura techniczna, mieszkalnictwo), społecznej (demografia, dostęp do usług publicznych, dostępność do żłobków, przedszkoli, szkół, aktywności społeczeństwa) i gospodarczej (podmioty gospodarcze, rynek pracy, bezrobocie, dochody i wydatki Gminy). W celu porównania gmin posłużono się przelicznikami wartości wskaźników na jednego, tysiąc lub dziesięć tysięcy mieszkańców. Analizowane wskaźniki zostały przedstawione w tabeli 74.

Z uwagi na fakt występowania pandemii COVID-19 w 2020 roku, do analizy wzięto rok 2019 i 2020.

Strefa przestrzenno-środowiskowa

Gmina Dobre Miasto ma powierzchnię 259 km² i w porównaniu z analizowanymi gminami, jest gminą piątą co do wielkości, po Gminie Nidzica (379 km²), Gminie Olsztynek (372 km²), Gminie Barczewo (320 km²) i Gminie Biskupiec (290 km²). Zdecydowanie najmniejszą powierzchnię ma gmina Ornetka (244 km²).

W analizowanych gminach liczba korzystających z sieci wodociągowych jest na wysokim poziomie. Największy odsetek osób korzystających z infrastruktury jest w Gminie Barczewo (99,9 %), Gminie Ornetka

(98,2 %), Gminie Olsztynek (95,6%). Gmina Dobre Miasto pod względem badanego wskaźnika uplasowała się na czwartym miejscu (93,8%), a najniżej Gmina Biskupiec (89,3 %). Najwięcej budynków podłączonych do sieci wodociągowej jest w Gminie Barczewo (100%), w Gminie Dobre Miasto jest mniej (88,5%), a najmniej w gminie Biskupiec (81,3%).

Odsetek ludności, korzystających z sieci kanalizacyjnej jest niższy od korzystających z sieci wodociągowej. Największy procent ludności korzystających z tej infrastruktury jest w Gminie Olsztynek (80,7%), następnie w Gminie Orneta (79,3%), Gminie Nidzica (76,8%), Gminie Dobre Miasto (74,9%), Gminie Biskupiec (65,5%), Najniższy odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej jest w gminie Barczewo (58,8%). Podobna sytuacja występuje w przypadku budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej – najwięcej w Gminie Olsztynek (83,2%), następnie w Gminie Nidzica (63,6%), Gminie Dobre Miasto (50,6%), a najmniej w Gminie Barczewo (42,1%).

Najwięcej mieszkań znajduje się w Gminie Orneta (376 na 1000 ludności), następnie w Gminie Biskupiec (365 na 1000 ludności), Nidzica (353), na czwartym miejscu jest Gmina Dobre Miasto (349), Barczewo (340) a najmniej w Olsztynek (338).

Pod kątem powierzchni użytkowej mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w 2020 roku pierwsze miejsce zajęła Gmina Olsztynek (490 m²), drugie miejsce zajęła Gmina Nidzica (412 m²), następnie Gmina Barczewo (391 m²), Gmina Dobre Miasto (321 m²), Gmina Biskupiec (284 m²), a ostatnie Gmina Orneta (161 m²).

Najwięcej nowych budynków mieszkalnych na 1000 ludności w 2020 r. powstało w Gminie Barczewo, następnie w Gminie Dobre Miasto, a najmniej w Gminie Orneta.

Strefa społeczna

Pod kątem liczby ludności, Gmina Dobre Miasto (15.723) zajmuje czwarte miejsce oraz drugie miejsce pod względem gęstości zaludnienia (61 osób/km²). Współczynnik feminizacji w Gminie Dobre Miasto jest na takim samym poziomie (104) jak w Gminie Olsztynek i Nidzica.

We wszystkich gminach wskaźnik przyrostu naturalnego ma wartość ujemną. Gmina Dobre Miasto pod względem tego wskaźnika uplasowała się na 3 pozycji z wartością -3,6.

Tylko w jednej z analizowanych gmin wskaźnik saldo migracji ogółem na 1000 ludności ma wartość dodatnią – w Gminie Barczewo wskaźnik osiągnął wartość 7,8. W pozostałych gminach wskaźnik salda migracji ma wartość ujemną, w Gminie Dobre Miasto wynosi -2,2 (przedostatnia pozycja), a najniższy jest w Gminie Orneta -6,5.

W każdej analizowanej gminie obserwuje się zjawisko starzenia społeczeństwa. Najkorzystniej wygląda sytuacja w Gminie Barczewo obrazująca m.in. wskaźnikiem obciążenie demograficzne osobami starszymi, gdzie Gmina Barczewo osiągnęła wartość wskaźnika na poziomie 21,9. Natomiast Gmina Dobre Miasto zajęła przedostatnie miejsce (26,9) przed Gminą Orneta (28).

Kolejny wskaźnik dotyczy miejsca w żłobkach na 1000 mieszkańców i tu Gmina Dobre Miasto okazała się najlepsza (164), następnie Gmina Olsztynek (129), a na trzecim miejscu uplasowała się Gmina Barczewo (128).

Analizując wskaźnik dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-5 lat to Gmina Dobre Miasto zajęła ostatnie miejsce (680), najwyższy wskaźnik jest w Gminie Biskupiec (871). Gmina Olsztynek osiągnęła najwyższy wskaźnik skolaryzacji brutto w szkołach podstawowych (96,96%), Gmina Dobre Miasto uplasowała się na czwartym miejscu (86,13%).

Sfera gospodarcza

Aktywność gospodarcza mieszkańców jest na zbliżonym poziomie, jak w analizowanych gminach, tylko Gmina Stawiguda zdecydowanie przeważa w przedsiębiorczości mieszkańców.

W 2020 roku najwięcej nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 ludności było w Gminie Barczewo (7,8), Gmina Dobre Miasto uplasowała się na drugim miejscu (7,0), a najmniej nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw na 1000 ludności było w Gminie Olsztynek (5,9). Najwięcej podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 1000 ludności było w Gminie Orneta (106), Gmina Dobre Miasto uplasowała się na 4 pozycji (87), a na ostatniej pozycji znalazły się Gmina Olsztynek i Gmina Nidzica (86).

Aktywność społeczna została określona poprzez wskaźnik fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 ludności. Pod kątem badanego wskaźnika Gmina Dobre Miasto zajęła pierwsze miejsce (6,23). Tak samo wskaźnik udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej w Gminie Dobre Miasto jest na najwyższym poziomie w porównaniu z pozostałymi gminami (7,2).

Rynek pracy został określony wskaźnikiem udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%). Najniższe bezrobocie jest w Gminie Olsztynek (3,1%), natomiast najwyższe bezrobocie występuje w Gminie Orneta (9,2%). Gmina Dobre Miasto plasowała się na przedostatniej pozycji (8,4%).

Największe dochody własne Gminy na 1 mieszkańca ma Gmina Olsztynek (2.537,07 zł), Gmina Dobre Miasto zajęła czwartą pozycję (1.970,75 zł).

Analizując wskaźnik wydatki na 1 mieszkańca, Gmina Dobre Miasto (4.746,02 zł) zajęła ostatnie miejsce.

Tabela 57. Wskaźniki porównawcze

Wskaźniki	Gmina Dobre Miasto		Gmina Olsztynek		Gmina Biskupiec		Gmina Nidzica		Gmina Orneta		Gmina Barczewo	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Powierzchnia ogółem	259	259	372	372	290	290	379	379	244	244	320	320
Ludność korzystająca z wodociągów (% ogółu ludności)	93,8	93,8	95,5	95,6	89,1	89,3	92,7	92,6	98,1	98,2	99,9	99,9
Ludność korzystająca z kanalizacji (% ogółu ludności)	75,2	74,9	80,5	80,7	65,4	65,5	77	76,8	79,3	79,3	58,6	58,8
Budynki mieszkalne podłączone do sieci wodociągowej - w % ogółu budynków mieszkalnych	90,2	88,5	99,8	99,7	83,8	81,3	87,9	87,6	89,1	89,8	100	100
Budynki mieszkalne podłączone do sieci kanalizacyjnej- w % ogółu budynków mieszkalnych	51,9	50,6	83,2	83,2	51	49,5	63,8	63,6	50,6	50,5	42,9	42,1
Mieszkania na 1000 ludności	345	349	330	338	361	365	346	353	372	376	340	340
Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności	384	321	227	490	436,0	284,0	486,0	412	109,0	161	492,0	391
Nowe budynki mieszkalne na 1000 ludności	1,9	2,3	1,2	1,4	1,1	1,4	1,3	1,9	0,8	1,1	3,4	3
Ludność	15 844	15 723	13 701	13 630	18 997	18 913	21 003	20 888	11 909	11 816	18 019	18 142

Ludność na 1 km2	61	61	37	37	65	65	55	55	49	48	56	57
Współczynnik feminizacji	104	104	103	104	108	108	104	104	105	105	102	102
Przyrost naturalny na 1000 ludności	-0,1	-3,6	-3,4	-3,9	-0,3	-2,5	-0,4	-4,4	-3,2	-4,3	-3,5	-1,6
Saldo migracji ogółem na 1000 ludności	-4,0	-2,2	-0,9	-2,0	-2,7	-0,4	-5,2	-2,0	-8,9	-6,5	4,6	7,8
Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym (%)	18,3	18,4	18,2	18,4	17,5	14,4	17,4	17,2	16,9	16,8	18,7	18,7
Liczba ludności w wieku produkcyjnym (%)	60,4	59,9	62,7	62,1	62,3	61,3	62,0	61,5	61,3	60,5	63,1	62,5
Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (%)	21,3	21,8	19,1	19,5	20,2	21,2	20,5	21,3	21,8	22,7	18,2	18,8
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	65,5	67,0	59,4	61,0	60,6	63,0	61,2	62,5	63,1	65,3	58,5	59,9
Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	116,1	118,4	105,2	106,1	115,3	121,6	117,8	123,5	129,5	134,6	97,7	100,2
Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi	25,6	26,9	22,0	22,7	23,5	24,9	23,9	25,2	26,4	28	20,8	21,9
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3	160	164	124	129	75	77	27	34	83	52	115	128
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci w wieku 3-	680	-	701	-	747	-	871	-	698	-	800	-

5 lat												
Współczynnik skolaryzacji brutto - szkoły podstawowe (%)	86,13	-	96,96	-	92	-	94,52	-	84,32	-	75,04	-
Podmioty wpisane do rejestru na 1000 ludności	82	87	84	86	83	86	86	90	102	106	94	97
Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 1000 ludności	8,2	7,0	7,2	5,9	8,2	6,9	7,8	6,6	7,7	6,5	9,5	7,8
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	56	60	59	61	61	64	61	65	65	68	72	76
Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	6,19	6,23	3,72	3,82	3,37	3,44	3,38	3,54	4,11	4,06	3,50	3,47
Udział fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej	7,5	7,2	4,5	4,4	4,1	4,0	3,9	3,9	4,0	3,8	3,7	3,6
Mikroprzedsiębiorstwa (0-9) na 1000 mieszkańców ogółem	78,5	82,8	79,8	82,2	79,0	82,7	81,7	85,3	98,7	102,5	90,00	93,6

Małe przedsiębiorstwa (10-49) na 1000 mieszkańców ogółem	3,2	3,2	3,0	3,0	3,4	3,2	3,1	3,2	2,9	3,00	2,9	2,9
Średnie przedsiębiorstwa (50-2549) na 1000 mieszkańców ogółem	0,4	0,5	0,7	0,7	0,3	0,3	1,3	1,3	0,4	0,3	0,6	0,6
Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym (%)	6,6	8,4	2,9	3,1	5,6	7,1	3,4	3,3	9,1	9,2	4,0	4,7
Pracujący na 1000 ludności	199	212	309	369	185	187	225	215	105	101	160	148
Dochody własne Gminy na 1 mieszkańca (PLN)	2 007,84	1 970,75	2 266,63	2 537,07	2 358,83	2 461,92	2 027,24	2 364,87	1 288,93	1 305,08	1 174,57	1 200,43
Wydatki Gminy na 1 mieszkańca (PLN)	4 474,99	4 746,02	5 006,36	4 891,56	6 124,25	5 220,37	4 817,09	5 776,34	5 170,96	5 101,34	5 120,34	5 542,74

Źródło GUS, opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych

14. Analiza SWOT

Analizę SWOT Gminy przeprowadzono w trzech sferach: przestrzenno-środowiskowej, społecznej i gospodarczej. Wnioski z poniższej analizy pokrywają się z wynikami badań ankietowych.

Tabela 58. Analiza SWOT – sfera przestrzenno-środowiskowa

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna na terenie miasta, • Korzystne uwarunkowania przyrodniczo-geograficzne (rzeki, jeziora, lasy), • Poprawiająca się infrastruktura dróg, • Rozwój sieci gazowej w obrębie miasta, • Korzystne położenie pod względem dostępu do dróg krajowych i regionalnych, • Zabytkowa zabudowa miasta (m.in. kościoły, kapliczki, baszta i mury obronne, kamienice) • Wyznaczony obszar rewitalizowany i polityka rewitalizacyjna, • Plan gospodarki niskoemisyjnej, • Możliwość rozwoju ekologicznego ogrzewania, • Potencjał turystyki oparty o walory przyrodnicze oraz zabytki historyczne i sakralne, • Dobry stan wód podziemnych i powierzchniowych na terenie Gminy, • Dostępność terenów inwestycyjnych na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> • Braki w transporcie publicznym (połączeń komunikacyjnych z innymi miejscowościami), • Braki w infrastrukturze drogowej, • Słabo rozwinięta sieć wodno-kanalizacyjna na terenach wiejskich, • Słabo rozwinięta sieć internetu szerokopasmowego, • Sezonowe zanieczyszczenia powietrza (piece), • Mały udział OZE w gospodarce energetycznej miasta, • Brak środków własnych na utrzymanie zabytkowej zabudowy, • Zła charakterystyka energetyczna wielu budynków użyteczności publicznej i prywatnych, • Niewystarczająco rozwinięta sieć ścieżek rowerowych na terenie Gminy, • Brak środków na zmianę funkcji zabytków i włączenie ich do oferty turystycznej, • Niekorzystne warunki gospodarowania wodami opadowymi, • Brak zapasowych źródeł wody pitnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Obwodnica – ograniczony ruch w mieście oraz ograniczony hałas i zanieczyszczenie komunikacyjne, • Dostępność funduszy z Unii Europejskiej (m.in. rewitalizacja, gospodarka niskoemisyjna), • Upowszechnianie zdrowego trybu życia 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemny przyrost naturalny, ujemne saldo migracji), • Niewystarczające środki finansowe w programach prośrodowiskowych, • Ograniczona możliwość kontroli palenisk

<p>poprzez wzrost popytu na wysokiej jakości żywność ekologiczną tradycyjną i regionalną,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększona liczba połączeń pomiędzy miastami, • Rosnąca popularność wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz innych rozwiązań prośrodowiskowych. • Regulacje ogólnokrajowe zobowiązujące JST do podniesienia jakości środowiska, • Modernizacja linii kolejowej. 	<p>domowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rosnące ceny ekologicznych źródeł ciepła, • Wprowadzenie uregulowań ustawowych w zakresie gospodarki niskoemisyjnej, • Ograniczone możliwości pozyskania środków zewnętrznych na ochronę zabytków, • Brak systemowych rozwiązań w zakresie utylizacji w sektorze fotowoltaiki, • Brak kontroli krajobrazowej w związku z rozwojem fotowoltaiki.
---	--

Tabela 59. Analiza SWOT – sfera społeczna

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja na stosunkowo dobrym poziomie (dobre wyniki nauczania, liczni laureaci konkursów przedmiotowych i sportowych), • Aktywność pomocy społecznej (projekty MOPS, ŚDS), • Rozwój ekonomii społecznej (usługi opiekuńcze), • Funkcjonowanie filii Powiatowego Urzędu Pracy, • Baza kulturalna (m.in. sala kinowa, stodoła kultury, Centrum Kulturalno-Biblioteczne), • Stosunkowo dobrze rozwinięta sieć świetlic wiejskich, • Aktywne organizacje pozarządowe, aktywni mieszkańcy, • Zróżnicowana oferta kulturalna skierowana do różnych grup wiekowych, • Potencjał istniejącej bazy sportowej, warunki do rozwoju sportów, • Podejmowanie wielokierunkowych działań wspierających seniorów. • Partnerskie relacje z innymi miastami (wspólne pozyskiwanie środków, wspólne realizowanie projektów i 	<ul style="list-style-type: none"> • Ujemny przyrost naturalny, • Odływ ludności w wieku produkcyjnym • Ograniczone możliwości dostosowania opieki przedszkolnej i żłobkowej do zmieniających się trendów demograficznych, • Znaczna liczba osób długotrwale bezrobotnych w strukturze bezrobotnych (51,33% wg stanu na 2020 r.), niskie wykształcenie i kwalifikacje zawodowe osób długotrwale bezrobotnych, • Brak stałego wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, • Stosunkowo niskie dochody mieszkańców, • Potrzeba rozwoju i modernizacji bazy sportowej, • Potrzeba poszerzania oferty sportowej, • Niewystarczająca baza rekreacyjna w stosunku do istniejącego potencjału wód. • Brak mieszkań chronionych na terenie Gminy, • Rosnące zapotrzebowanie na publiczne usługi senioralne na terenie Gminy, • Brak uzbrojonych terenów pod

<p>wydarzeń), np. Cittaslow,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zróżnicowana oferta edukacyjna ponadpodstawowa, • Wdrożony system profilaktyki uzależnień. 	<p>budownictwo mieszkaniowe.</p>
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Polityka prorodzinna, • Dostępność funduszy unijnych na cele społeczne, • Systematyczny wzrost jakości życia społecznego, • Wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców, • Upowszechnianie zdrowego trybu życia i aktywnego spędzania czasu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywne trendy demograficzne (starzejące się społeczeństwo, ujemne saldo migracji), • Ucieczka ludzi młodych do większych miast, • Wzrost problemów społecznych wynikających z pandemii COVID-19, • Problemy finansowe związane z finansowaniem usług społecznych i związane z tym problemy z ich dostępnością, • Niski poziom finansowania usług medycznych, • Niewystarczający dostęp do specjalistycznej opieki medycznej.

Tabela 60. Analiza SWOT – sfera gospodarcza

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Potencjał gospodarczy – stabilne zakłady pracy, kilka firm o ugruntowanej pozycji na rynku • Potencjał inwestycyjny Gminy, • Umiejętność podmiotów w pozyskiwaniu funduszy unijnych, • Wzrost liczby przedsiębiorstw w stosunku do liczby mieszkańców (wg danych za 2020 r.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak w pełni uzbrojonych nowych terenów inwestycyjnych, • Ograniczone możliwości rynku pracy, • Braki w cyfryzacji usług publicznych, • Niski poziom zrzeszania i współpracy podmiotów prowadzących działalność gospodarczą, • Stosunkowo niski poziom wynagrodzenia na stanowiskach produkcyjnych (na które jest najwięcej ofert pracy na lokalnym rynku).
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Instytucjonalne wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, • Dostępność funduszy z Unii 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilna sytuacja społeczno-gospodarcza spowodowana pandemią COVID-19, • Duża konkurencyjność inwestycyjna

<p>Europejskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych, • Wzrastająca aktywność przedsiębiorcza, • Rozwój rynku pracy dla obcokrajowców. 	<p>miast w regionie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emigracja zarobkowa, • Ograniczona dostępność środków w nowej perspektywie finansowej 2021-2027 r., • Szybko rosnące ceny energii elektrycznej i ciepłej, zagrożenie kryzysu energetycznego kraju, • Inflacja, częste zmiany przepisów dot. prowadzenia działalności gospodarczej, • Słabo rozwinięta sieć dróg w województwie utrudniająca rozwój gospodarczy.
--	--

15. Konsultacje społeczne

Podczas opracowywania dokumentu zorganizowano spotkania z udziałem Burmistrza Dobrego Miasta, kierowników referatów Urzędu Miejskiego i kierowników jednostek podległych Gminie, a także z Radnymi. Spotkanie miało na celu określenie mocnych i słabych stron życia w sferze przestrzenno-środowiskowej, społecznej i gospodarczej w Gminie Dobre Miasto oraz określenia potencjalnych kierunków rozwoju Gminy.

„Diagnoza społeczno-gospodarcza Gminy Dobre Miasto” jest wstępnym dokumentem do przygotowania „Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030”. Elementem przygotowania Diagnozy było przeprowadzenie konsultacji społecznych w formie badań ankietowych. Analiza uzyskanych na drodze badań danych stanowi uzupełnienie diagnozy Gminy Dobre Miasto, opracowanej na podstawie danych statystycznych GUS oraz informacji z Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście, jego jednostek podległych, Komendy Miejskiej Policji w Olsztynie oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Olsztynie.

Ankiety zostały umieszczone w wersji elektronicznej na stronie Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście oraz Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Dobrym Mieście w zakładce „Strategia Rozwoju Gminy”. Wersja papierowa była dostępna w Urzędzie Miejskim w Dobrym Mieście. W badaniu wzięło udział 99 mieszkańców.

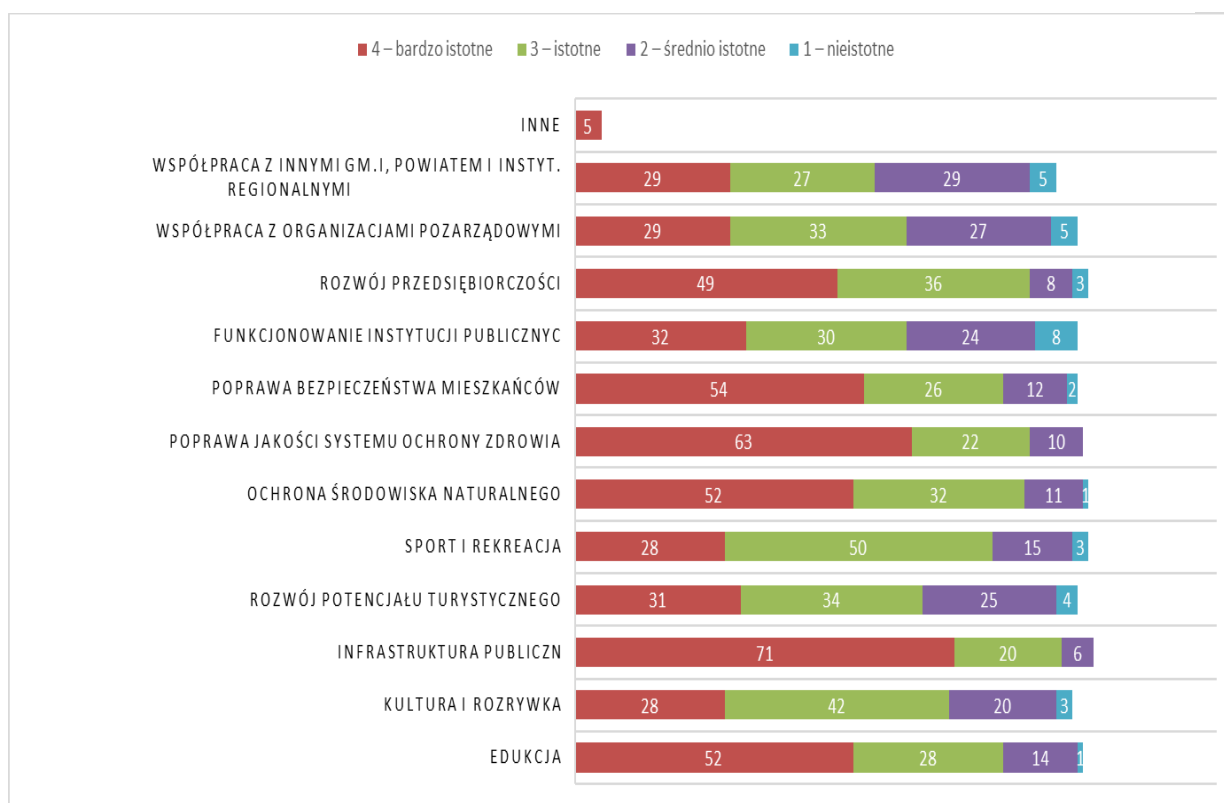
Podstawowym celem ankiety opracowanej dla mieszkańców Gminy Dobre Miasto było poznanie opinii odnośnie aspektów społeczno-gospodarczych Gminy oraz kierunków jej rozwoju. Ogólnie ankieta zawierała pytania dotyczące kilku zagadnień tematycznych:

- priorytet dla władz Gminy w perspektywie najbliższych lat,
- kluczowe działania / inicjatywy w poszczególnych obszarach rozwoju,
- niezbędne inwestycje,

- mocne strony Gminy,
- słabe strony Gminy,
- zagrożenia dla rozwoju Gminy,
- szanse dla rozwoju Gminy.

Wyniki ankiety zostały przedstawione poniżej na wykresach wraz z dodatkowymi odpowiedziami respondentów. Podsumowanie znajduje się po wynikach ankiety.

Wykres 27. Priorytety Gminy Dobre Miasto – badanie ankietowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań ankietowych

Jako inne, bardzo istotne, wskazano następujące odpowiedzi:

- place zabaw dla dzieci,
- większa dostępność do uzyskania mieszkania komunalnego,
- opieka nad obszarami wiejskimi,
- rozwój dialogu społecznego,
- budowa dróg,
- pomoc w pozyskiwaniu funduszy na samozatrudnienie/własną działalność oraz dostęp do kursów dla osób już zatrudnionych w celu rozwoju i pomocy w zmianie pracy umożliwiającej poprawę statusu finansowego rodziny bądź zapobieżeniu utracie aktualnej pracy,

- oświetlenie ulic,
- czystość miasta, estetyka.

2. Kluczowe działania / inicjatywy, jakie władze Gminy powinny podjąć w każdym z poniższych obszarów:

1) Edukacja:

- wsparcie systemu opieki przedszkolnej i żłobkowej,
- zwieszenie dostępności usług psychologiczno–pedagogicznych dla dzieci i młodzieży z obszaru Gminy,
- rozwój oferty sportowej realizowanej w ramach zajęć szkolnych,
- szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych
- remonty i modernizacje obiektów szkół, przedszkoli i żłobków,
- nowoczesne wyposażenie szkół (materiały dydaktyczne, sprzęt informatyczny, sprzęt sportowy),

2) Kultura i rozrywka:

- zapewnienie bogatej oferty kulturalnej wszystkim mieszkańcom,
- organizacja zajęć wokalnych, plastycznych i muzycznych w domu kultury oraz w świetlicach wiejskich,
- utworzenie współczesnego centrum kulturalnego,
- utworzenie miejsc rozwoju i wsparcia dla artystów,
- współpraca z lokalnymi twórcami (muzycy, zespoły, rękodzielnicy itp.),
- rozbudowa infrastruktury rozrywkowej.

3) Infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu, kanalizacji, wodociągów, internetu, dróg i chodników):

- rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej (sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej, ciepłowniczej, internetowej)
- uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- budowa oczyszczalni ścieków, modernizacja ujęć wody na wsiach,
- zapewnienie większej ilości pojemników do segregacji śmieci na terenie Dobrego Miasta,
- remont i budowa dróg, ulic, chodników i oświetlenia ulic, miejsc parkingowych,
- budowa obwodnicy Dobrego Miasta,
- budowa ścieżek rowerowych w Dobrym Mieście oraz prowadzących do okolicznych wsi.

4) Rozwój potencjału turystycznego:

- promowanie regionu,
- rozwój infrastruktury turystycznej w okolicy jeziora Limajno i na terenie miasta,
- utworzenie zbiornika retencyjnego w Dobrym Mieście,

- budowa stoku narciarskiego,
- wykorzystanie potencjału turystycznego Łyny i istniejącego systemu stanic wodnych przy współpracy z ościennymi gminami.

5) Sport i rekreacja:

- modernizacja/rozbudowa istniejącej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej,
- szeroka oferta zajęć sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców Gminy,
- budowa placów zabaw, boisk i siłowni zewnętrznych,
- utworzenie miejskiej wypożyczalni hulajnóg,
- rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej nad jeziorem Limajno,
- rozwinięcie transportu publicznego pomiędzy Dobrym Miastem a jeziorem Limajno,
- utworzenie nowych kąpielisk na terenie gminy.

6) Ochrona środowiska naturalnego:

- wspieranie działań na rzecz ochrony środowiska (punkty selektywnej segregacji śmieci, większa ilość koszy na śmieci w przestrzeni publicznej, butelkomaty, edukacja proekologiczna),
- budowa elektrociepłowni na biomasę,
- dofinansowanie wymiany ogrzewania na bardziej ekologiczne,
- sadzenie łąk kwiatowych, drzew i krzewów w mieście,
- budowa oczyszczalni ścieków na terenach wiejskich.

7) Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia:

- rozbudowa szpitala i poradni specjalistycznych - dostęp do większej ilości specjalistów,
- wprowadzenie internetowego systemu zapisu pacjentów,
- zwiększenie dostępności przychodni i lekarzy pierwszego kontaktu.

8) Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców:

- montaż AED w miejscach publicznych,
- rozbudowa monitoringu miejskiego,
- zwiększenie ilości patroli policyjnych,
- poprawienie stanu dróg oraz ich oświetlenia w mieście i gminie,
- zapewnienie odpowiedniego wyposażenia jednostkom OSP,
- powołanie Straży Miejskiej.

9) Funkcjonowanie instytucji publicznych (urząd miejski, MOPS):

- wdrożenie platformy ePUAP w Urzędzie Miejskim i jednostkach podległych, wprowadzenie elektronicznej obsługi klienta,
- bardziej elastyczne godziny pracy instytucjach publicznych, dostępność dla interesantów po godz. 16,
- organizacja częstszych spotkań Burmistrza z mieszkańcami,
- wspieranie MOPS w walce z ubóstwem.

10) Rozwój przedsiębiorczości:

- rozwój strefy ekonomicznej,
- wyznaczenie nowych terenów pod inwestycje,
- promocja Gminy zachęcająca do inwestowania w Dobrym Mieście,
- wsparcie lokalnych inicjatyw biznesowych,
- utworzenie systemu zachęt podatkowych dla rozpoczynających działalność gospodarczą.

11) Współpraca z organizacjami pozarządowymi:

- poprawa współpracy z NGO zwłaszcza poprzez zwiększenie środków na powierzanie zadań oraz rozszerzanie katalogu tych działań,
- przekazywanie dotacji na działanie organizacji pozarządowych o istotnym znaczeniu dla lokalnej społeczności,
- pobudzenie istniejących organizacji do aktywności.

12) Współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi:

- integracja mieszkańców z różnych gmin,
- wymiana doświadczeń,
- wspólna promocja turystyczna regionu,
- wspólne strategie rozwoju dla regionu,
- współpraca w celu pozyskiwania środków UE,
- współpraca w zakresie dziedzin łączących ościennie gminy: drogi, rzeka, szlaki turystyczne,
- organizacja wspólnych wydarzeń kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

13) Dodatkowy obszar wskazany przez respondenta:

- uwzględnianie potrzeb mieszkańców w planowaniu strategicznym,
- przygotowanie planu zagospodarowania przestrzennego dla gminy,
- dostępność mieszkań komunalnych.

3. Inwestycje do zrealizowania w pierwszej kolejności w najbliższych latach:

- inwestycje w infrastrukturę rekreacyjną,
- inwestycje w infrastrukturę techniczną (kanalizacja, wodociągi, sieć gazowa),

- inwestycje w infrastrukturę drogową.

4. Dokończenie zdania przez respondentów badania: Uważam, że Gmina Dobre Miasto jest...

Okolo połowa respondentów pozytywnie wyraża swoją opinię o mieście. Wszystkie odpowiedzi cechuje duży ładunek emocjonalny, co oznacza przywiązanie do miejsca zamieszkania i jest dobrym świadectwem lokalnego patriotyzmu. Jednocześnie należy zauważyć że połowa respondentów nie jest zadowolona z działań i uważa, że miasto nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału.

Podsumowanie badania ankietowego

Należy podkreślić, że badanie miało charakter anonimowy, co zwiększa otwartość respondentów. Warto także zauważyć, że respondenci wskazują na problemy, z którymi borykają się mieszkańcy, przy czym nie zawsze Samorząd ma realny wpływ na poprawę sytuacji. Odpowiedzi jednak wyraźnie wskazują potrzeby mieszkańców. Nie wszystkie wskazane działania są możliwe do realizacji przy tej skali dochodów gminy, niemniej jednak warto zwrócić uwagę na wyartykułowane potrzeby a wybrane kierunki działań włączyć w strategię gminy.

Zdaniem respondentów obszary, które są bardzo istotne i wymagają większej uwagi ze strony władz samorządowych w najbliższej przyszłości to m.in. infrastruktura publiczna (73,2%), poprawa jakości systemu ochrony zdrowia (66,3%) poprawa bezpieczeństwa mieszkańców (57,4%), edukacja (54,7%), ochrona środowiska naturalnego (54,2%) oraz rozwój przedsiębiorczości (51,0%.)

Analizując poszczególne obszary najczęściej pojawiały się poniższe inwestycje, przedsięwzięcia:

- edukacja – budowa żłobków i przedszkoli, remont istniejących placówek przedszkolnych i szkolnych, wyposażenie szkół w materiały dydaktyczne, sprzęt informatyczny i sprzęt sportowy, podniesienie poziomu edukacji, cyfryzacja szkół, organizacja zajęć pozalekcyjnych, objęcie specjalistyczną opieką dzieci ze szczególnymi potrzebami,
- kultura i rozrywka – poszerzenie oferty imprez kulturalnych, organizacja zajęć kulturalnych dla dzieci i młodzieży, organizacja imprez plenerowych, współpraca z lokalnymi artystami, podniesienie jakości imprez kulturalnych
- infrastruktura publiczna – remont dróg i chodników, budowa ścieżek rowerowych, rozbudowa sieci światłowodowej, modernizacja oświetlenia miejskiego, rozbudowa monitoringu miejskiego, budowa miejsc parkingowych, utworzenie nowych oraz remont istniejących placów zabaw, budowa skate parku, rozbudowa sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej, hulajnoga miejska, większy zasięg komunikacji publicznej,
- rozwój potencjału turystycznego – większa promocja Gminy, zagospodarowanie przestrzeni przy jeziorze Limajno, budowa zbiornika wodnego za kolegiatą w Dobrym Mieście,

- sport i rekreacja – budowa nowego stadionu z bieżnią lekkoatletyczną, organizacja zajęć sportowych dla dzieci, organizacja imprez sportowych, organizacja spływów kajakowych, zagospodarowanie terenu wokół jeziora Limajno,
- ochrona środowiska naturalnego – dofinansowanie wymiany źródeł ciepła, zwiększenie ilości drzew oraz powierzchni zielonych w mieście, usuwanie i zapobieganie dzikim wysypiskom śmieci, rozwój OZE, edukacja proekologiczna,
- poprawa jakości systemu ochrony zdrowia – łatwiejszy dostęp do lekarzy specjalistów i POZ, uruchomienie całodobowego ambulatorium, nowoczesne wyposażenie SOR, utworzenie nowych oddziałów w szpitalu miejskim,
- poprawa bezpieczeństwa – rozwój monitoringu miejskiego, poprawa oświetlenia przejść dla pieszych i ulic, zwiększenie ilości patroli policyjnych,
- funkcjonowanie instytucji publicznych – rozwój e-usług, informatyzacja urzędu, zmiana postawy pracowników urzędu wobec mieszkańców, bardziej elastyczne godziny pracy instytucji publicznych,
- rozwój przedsiębiorczości – ulgi i zwolnienia podatkowe, powiększenie strefy ekonomicznej, wspieranie młodych przedsiębiorców, współpraca władz gminy z przedsiębiorcami, stworzenie zachęt inwestycyjnych dla biznesu,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi – ścisła współpraca w działaniu wszystkich instytucji, zlecenie nowych zadań do realizacji organizacjom pozarządowym,
- współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi – wymiana doświadczeń, wspólne strategie rozwoju dla regionu, współpraca z gminami partnerskimi.

Według 71,7% respondentów najmocniejszą stroną Gminy Dobre Miasto jest dobre położenie komunikacyjne. W dalszej kolejności jest wysoki potencjał turystyczny (przyroda, dziedzictwo historyczne, atrakcje turystyczne) – 44,4% oraz dobra infrastruktura (dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej) – 34,3%. Ponadto 31,3% respondentów wskazało jako mocną stroną Gminy stosunkowo dobrą bazę noclegową i gastronomiczną, 26,3% dobre warunki rozwoju przedsiębiorstw i funkcjonowanie prężnych pracodawców, 20,2% stosunkowo dobrą infrastrukturę wypoczynkową (np. skwery), a 11,1% stosunkowo wysoką jakość życia i poziom bezpieczeństwa.

Jako słabe strony Gminy Dobre Miasto respondenci wskazali głównie: brak perspektyw dla młodych ludzi (62,6%), niską jakość dróg: duży ruch, brak obwodnicy (56,6%), słaby dostęp do opieki medycznej (47,5%), brak atrakcyjnych ofert pracy (46,5%), niskie dochody mieszkańców (39,4%), stosunkowo wysokie ceny nieruchomości (38,4%), zły stan ulic i chodników w mieście (36,4%). Ponadto 16,2% wskazało na narastający problem jakości powietrza (smog), a 15,2% respondentów jako słabą stroną wskazało brak zróżnicowanej oferty edukacyjnej ponadpodstawowej.

Największe zagrożenia, jakie zostały wskazane przez respondentów to: ucieczka ludzi młodych do większych miast (76,8%) i brak obwodnicy, zwiększający się ruch samochodów (65,7%). 44,4% badanych wskazało

trudności budżetowe miasta, 43,4% starzejące się społeczeństwo, 34,3% duża atrakcyjność turystyczna innych miast w regionie, a 23,2% na bariery rozwoju przedsiębiorczości (np. brak terenów inwestycyjnych, wysokie podatki, zmieniające się przepisy prawne).

Dwie największe szanse rozwojowe Gminy Dobre Miasto według ankietowanych to: środki z Unii Europejskiej (82,8%) oraz poprawa komunikacji: np. obwodnica, kolej (62,6%). Ponadto 48,5% respondentów jako szansę rozwojową Gminy wskazało współpracę z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi (np. Cittaslow), 40,4% rozwój oferty turystycznej, 25,3% wzrastającą popularność trendów, eko, slow, życia w zgodzie z naturą, a 20,2% - instytucjonalne wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

Mieszkańcy gminy są na ogół zadowoleni z tego, że żyją w Gminie Dobre Miasto i czują się z nią związani. Świadczy o tym bardzo dużo pozytywnych odpowiedzi do ostatniego pytania, w którym respondenci zostali poproszeni o dokończenie zdania „Uważam, że Dobre Miasto jest...”. Najczęściej w odpowiedziach ankietowanych powtarzały się zwroty: moja Mała Ojczyzna, dobre miejsce do odpoczynku. Jednakże pojawiały się również zwroty negatywne np. zaniedbana, źle zarządzana, co respondenci wskazywali w odpowiedziach do poprzednich pytań.

16. Spis wykresów, rysunków, tabel, dokumentów źródłowych

Tabela 1. Rodzaj gruntów na terenie Gminy Dobre Miasto	6
Tabela 2. Udokumentowane złoża kopalin na terenie Gminy Dobre Miasto	9
Tabela 3. Liczba ludności w gminie Dobre Miasto w latach 2016-2020	12
Tabela 4. Przyrost naturalny w Gminie Dobre Miasto w latach 2016-2020	13
Tabela 5. Saldo migracji w Gminie Dobre Miasto w latach 2016 -2020	14
Tabela 6. Saldo migracji w Gminie Dobre Miasto, powiecie olsztyńskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2016-2020.....	15
Tabela 7. Ludność Gminy Dobre Miasto w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym wg płci w latach 2015-2020	16
Tabela 8. Współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020.....	17
Tabela 9. Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2020	17
Tabela 10. Wskaźnik ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	17
Tabela 11. Budynki mieszkalne podłączone do infrastruktury technicznej w % ogółu budynków mieszkalnych na terenie Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2019.....	20
Tabela 12. Sieć gazowa na terenie Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2019	21
Tabela 13. Podmioty gospodarcze wg sektorów własnościowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	22
Tabela 14. Struktura podmiotów gospodarki (osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) wg sekcji PKD 2007 w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020.....	22
Tabela 15. Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	23
Tabela 16. Podział podmiotów gospodarczych wg klas wielkości w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	24
Tabela 17. Podmioty nowo zarejestrowane w rejestrze REGON w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	25
Tabela 18. Pracujący w Gminie Dobre Miasto według płci w latach 2015-2019	27
Tabela 19. Liczba bezrobotnych w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	28
Tabela 20. Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy na koniec 2020 r.	30
Tabela 21. Bezrobotni według wieku na koniec 2020 r.	30
Tabela 22. Bezrobotni według wykształcenia na koniec 2020 r.....	30
Tabela 23. Bezrobotni według stażu pracy na koniec 2020 r.	31
Tabela 24. Barometr zawodów w powiecie olsztyńskim – prognoza na 2022 r.....	31
Tabela 25. Pomniki przyrody	36
Tabela 26. Stan księgozbioru i statystyka wypożyczeń w 2020 roku	47
Tabela 27. Obiekty noclegowe kategorii VII w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020.....	60
Tabela 28. Sieć osadnicza gminy Dobre Miasto – stan na 31.12.2020 r.	63
Tabela 29. Przedsięwzięcia wpisane do programu rewitalizacji sieci miast Cittaslow województwa warmińsko-mazurskiego w zakresie miasta Dobre Miasto, zrealizowane ze środków RPOWiM 2014-2020.....	69
Tabela 30. Udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych jednostek OSP z Gminy Dobre Miasto w 2020 roku.	79
Tabela 31. Wykrywalność przestępstw przez KMP w Olsztynie.....	81
Tabela 32. Wykrywalność ogólna przestępstw	82
Tabela 33. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020	83
Tabela 34. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 wg winnych zdarzenia	83

Tabela 35. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 wg przyczyny	83
Tabela 36. Ilość zaistniałych wypadków i kolizji drogowych w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 spowodowanych przez nietrzeźwych kierowców.....	84
Tabela 37. Ilość nałożonych mandatów karnych na terenie powiatu olsztyńskiego	85
Tabela 38. Rodzaj realizowanych świadczeń w ramach zadań własnych i zleconych oraz ich wielkości w	86
Tabela 39. Wydatki (ilość świadczeń) na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń wypłaconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2018-2020	87
Tabela 40. Wydatki (w zł) na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń wypłaconych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w latach 2018-2020.....	89
Tabela 41. Zestawienie administratorów wspólnot mieszkaniowych, w których gmina posiada lokale	95
Tabela 42. Liczba oddziałów i wychowanków w placówkach funkcjonujących na terenie Gminy Dobre Miasto	98
Tabela 43. Liczba szkół podstawowych i uczęszczających do nich uczniów w latach 2015-2020.....	98
Tabela 44. Nauczyciele zatrudnieni w szkołach podstawowych na terenie Gminy Dobre Miasto w latach 2015-2020	99
Tabela 45. Szkoły ponadgimnazjalne i ponadpodstawowe na terenie Gminy Dobra Miasto w latach 2015-2019	99
Tabela 46. Średnia liczba dzieci uczęszczających do placówek wychowania przedszkolnego w 2020 r. w Gminie Dobre Miasto	101
Tabela 47. Dotacje przekazane placówkom edukacyjnym przez Gminę Dobre Miasto w 2020 r.	102
Tabela 48. Wykaz dotacji przyznanych w 2020 r. klubom sportowym działającym na obszarze Gminy Dobre Miasto	106
Tabela 49. Plan i wykonanie budżetu Gminy Dobre Miasto w 2020 roku.....	106
Tabela 50. Struktura dochodów budżetowych Gminy Dobre Miasto w 2020 r.	108
Tabela 51. Struktura wydatków budżetowych Gminy Dobre Miasto w 2020 r.	110
Tabela 52. Zadłużenie Gminy Dobre Miasto w latach 2018 – 2020	111
Tabela 53. Zadania inwestycyjne oraz wydatki majątkowe zrealizowane w 2020 r.	113
Tabela 54. Inwestycje zrealizowane w 2020 r. w ramach środków niewygasających za 2019 r.	113
Tabela 55. Pozostałe Inwestycje zrealizowane w 2020 r.	114
Tabela 56. Projekty realizowane w ostatnich latach przez Gminę Dobre Miasto z udziałem środków unijnych	115
Tabela 57. Wskaźniki porównawcze	120
Tabela 58. Analiza SWOT – sfera przestrzenno-środowiskowa	124
Tabela 59. Analiza SWOT – sfera społeczna	125
Tabela 60. Analiza SWOT – sfera gospodarcza	126

Rysunek 1. Położenie Gminy Dobre Miasto na tle województwa warmińsko-mazurskiego i powiatu olsztyńskiego	5
Rysunek 2. Dorzecze rzeki Pergoły.....	8
Rysunek 3. Granice obszaru „Jezioro Limajno i okolice”.....	36
Rysunek 4. Położenie gminy Dobre Miasto na mapie energii wiatru w kWh/m ² na wysokości 30 m nad poziomem gruntu	39
Rysunek 5. Bazylika Najświętszego Zbawiciela i Wszystkich Świętych w Dobrym Mieście.....	50
Rysunek 6. Kościół ewangelicki (obecnie biblioteka) w Dobrym Mieście.....	51
Rysunek 7. Kaplica Św. Mikołaja w Dobrym Mieście	51
Rysunek 8. Baszta Bociania w Dobrym Mieście.....	52
Rysunek 9. Pałac biskupi w Smolajnach	53
Rysunek 10. Kościół pw. Najświętszego Zbawiciela w Głotowie	53
Rysunek 11. Kościół pw. Św. Bartłomieja w Piotraszewie.....	54
Rysunek 12. Kościół pw. Św. Katarzyny i Anny w Cerkiewniku.....	54

Rysunek 13. Kościół Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny w Orzechowie	55
Rysunek 14. Kościół pw. Krzyża Św. i Matki Boskiej Bolesnej w Międzyzlesiu	55
Rysunek 15. Kościół pw. Św. Marcina w Jesionowie	56
Rysunek 16. Obszar Gminy Dobre Miasto przewidziany do rewitalizacji.....	66
Rysunek 17. Analizowane jednostki w diagnozie porównawczej.....	117

Wykres 1. Grunty rolne	7
Wykres 2. Grunty zabudowane i zurbanizowane	7
Wykres 3. Liczba urodzeń i zgonów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.....	13
Wykres 4. Wskaźnik przyrostu naturalnego w Gminie Dobre Miasto, powiecie olsztyńskim i województwie warmińsko-mazurskim w latach 2015-2020.....	14
Wykres 5. Struktura mieszkańców Gminy Dobre Miasto wg płci w latach 2015-2020.....	15
Wykres 6. Mieszkańcy Gminy Dobre Miasto w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w latach 2015-2020	16
Wykres 7. Udział poszczególnych sektorów wśród podmiotów zarejestrowanych w rejestrze REGON w Gminie Dobre Miasto w 2020 r.	25
Wykres 8. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	26
Wykres 9. Osoby pracujące z podziałem na płeć w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2019.....	27
Wykres 10. Pracujący na 1000 ludności w latach 2015 – 2019	28
Wykres 11. Wielkość bezrobocia (bezrobotni zarejestrowani) w Gminie Dobre Miasto w latach 2015-2020	29
Wykres 12. Gatunki lasotwórcze.....	33
Wykres 13. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw ogółem w latach 2015-2020.....	82
Wykres 14. Dynamika zmiany ilości świadczeń w latach 2018-2020	87
Wykres 15. Dynamika zmiany ilości świadczeń rodzinnych w latach 2018-2020.....	88
Wykres 16. Udział poszczególnych form wsparcia (ilościowo) wśród świadczeń rodzinnych w 2020 r.89	
Wykres 17. Dynamika zmiany wartości świadczeń rodzinnych w latach 2018-2020.....	90
Wykres 18. Udział poszczególnych form wsparcia (wartościowo) wśród świadczeń rodzinnych w 2020 r.	91
Wykres 19. Średnia liczba uczniów w oddziale szkolnym w latach 2015-2020	99
Wykres 20. Średnia liczba uczniów w oddziale szkolnym w latach 2015-2019	100
Wykres 21. Zdawalność matur w Gminie Dobre Miasto na tle powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i całego kraju w 2021 r. (w %).....	100
Wykres 22. Wyniki egzaminów maturalnych w Gminie Dobre Miasto na tle powiatu olsztyńskiego, województwa warmińsko-mazurskiego i całego kraju w 2021 r. (w %).....	101
Wykres 23. Struktura dochodów w budżecie Gminy Dobre Miasto w 2020 r.	109
Wykres 24. Struktura wydatków w budżecie Gminy Dobre Miasto w 2020 r.	111
Wykres 25. Zadłużenie Gminy Dobre Miasto w latach 2018-2020	112
Wykres 26. Zadłużenie w stosunku do dochodów w Gminie Dobre Miasto w latach 2018-2020 (w %)112	
Wykres 27. Priorytety Gminy Dobre Miasto – badanie ankietowe.....	128

17. Załącznik nr 1 Wzór ankiety

Szanowni Państwo!

W związku rozpoczęciem prac nad opracowaniem "Strategii Rozwoju Gminy Dobre Miasto do roku 2030", zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie poniższej ankiety. Ankieta ma odzwierciedlać rzeczywistą sytuację w gminie oraz jej najważniejsze potrzeby. Zebrane w ten sposób dane pozwolą nam uwzględnić Państwa sugestie.

Licząc na współpracę zapewniamy jednocześnie, że ankieta jest anonimowa, a wyniki będą podawane wyłącznie w formie zbiorczej.

Z góry dziękujemy za wypełnienie ankiety

Marta Piskorz, Joanna Zienkiewicz

Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie

Proszę o wyrażenie opinii na temat wskazanych elementów stawiając znak X w odpowiedniej rubryce.

1. Które z poniższych obszarów powinny stanowić priorytet dla Gminy w perspektywie najbliższych lat (proszę ocenić w skali 1-4, gdzie 4 – bardzo istotne, 3 – istotne, 2 – średnio istotne, 1 – nieistotne)

1. Edukacja (szkoły, przedszkola, żłobek) .....
2. Kultura i rozrywka .....
3. Infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu, kanalizacji, wodociągów, internetu, dróg i chodników) .....
4. Rozwój potencjału turystycznego .....
5. Sport i rekreacja .....
6. Ochrona środowiska naturalnego .....
7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia .....
8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców .....
9. Funkcjonowanie instytucji publicznych (np. urząd miejski, MOPS) .....
10. Rozwój przedsiębiorczości .....
11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi...
12. Współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi.....

Inne, proszę wymienić maksymalnie dwa inne obszary i ocenić ich znaczenie

13. ....

14. ....

2. Proszę wymienić przykładowe (maksymalnie trzy) kluczowe działania / inicjatywy, jakie Państwa zdaniem władze Gminy powinny podjąć w każdym z poniższych obszarów. W przypadku braku działań, proszę o wpisanie „nie wiem”.

1. Edukacja (szkoły, przedszkola, żłobek)

.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. Kultura i rozrywka

.....
.....
.....
.....
.....

3. Infrastruktura publiczna (np. dostęp do gazu, kanalizacji, wodociągów, internetu, dróg i chodników)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. Rozwój potencjału turystycznego

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. Sport i rekreacja

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. Ochrona środowiska naturalnego

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

7. Poprawa jakości systemu ochrony zdrowia

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

8. Poprawa bezpieczeństwa mieszkańców

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Funkcjonowanie instytucji publicznych (urząd miejski, MOPS)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

10. Rozwój przedsiębiorczości

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

11. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

12. Współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi

[Dodatkowy obszar wskazany przez respondenta]

.....
.....
.....
.....
.....

**3. Co w Pani/Pana miejscowości trzeba zrobić w pierwszej kolejności, w najbliższych latach?
(proszę o wymienić max. 3 inwestycje)**

1.....
.....
2.....
.....
3.....
.....

4. Proszę o zaznaczenie 3 mocnych stron Gminy Dobre Miasto:

- dobra infrastruktura (dostęp do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej)
- dobre warunki rozwoju przedsiębiorstw i funkcjonowanie prężnych pracodawców
- wysoki potencjał turystyczny (przyroda, dziedzictwo historyczne, atrakcje turystyczne)
- stosunkowo wysoka jakość życia i poziom bezpieczeństwa
- dobre położenie komunikacyjne
- stosunkowo dobra baza noclegowa i gastronomiczna
- stosunkowo dobra infrastruktura wypoczynkowa (np. skwery)
- inne (jakie?)

.....

5. Proszę o zaznaczenie 3 słabych stron Gminy Dobre Miasto:

- brak atrakcyjnych ofert pracy
- zły stan ulic i chodników w mieście
- słaby dostęp do opieki medycznej
- brak zróżnicowanej oferty edukacyjnej ponadpodstawowej
- brak perspektyw dla młodych ludzi
- niskie dochody mieszkańców
- stosunkowo wysokie ceny nieruchomości
- niska jakość dróg (duży ruch, brak obwodnicy)
- narastający problem jakości powietrza (smog)
- inne (jakie?)

.....

6. Proszę o zaznaczenie 3 największych zagrożeń dla rozwoju obszaru Gminy Dobre Miasto:

- bariery rozwoju przedsiębiorczości
- trudności budżetowe miasta
- starzejące się społeczeństwo
- ucieczka ludzi młodych do większych miast
- duża atrakcyjność turystyczna innych miast w regionie
- brak obwodnicy, zwiększający się ruch samochodów
- inne (jakie?)

.....

7. Proszę o zaznaczenie 3 szans rozwojowych dla obszaru Gminy Dobre Miasto:

- środki z Unii Europejskiej
- współpraca z innymi gminami, powiatem i instytucjami regionalnymi (np. Cittaslow)
- wzrastająca popularność trendów, eko, slow, życia w zgodzie z naturą
- instytucjonalne wsparcie rozwoju przedsiębiorczości
- rozwój oferty turystycznej
- poprawa komunikacji (np. obwodnica, kolej)
- inne (jakie?)

.....

8. Proszę dokończyć zdanie: Uważam, że Gmina Dobre Miasto jest

.....
.....
.....